

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY ZŁOCIENIEC
NA LATA 2017-2023**

**Program
Rewitalizacji**

dla gminy Złocieniec

Złocieniec 2017

Spis treści

WPROWADZENIE.....	4
ROZDZIAŁ I. SŁOWNIK POJĘĆ DOTYCZĄCYCH REWITALIZACJI.....	6
ROZDZIAŁ II. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY ZŁOCIENIEC.....	9
2.1. KOMPLEKSOWOŚĆ PRAC NAD LPR.....	9
2.2. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LPR.....	10
ROZDZIAŁ III. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO.....	16
3.1. ZAŁOŻENIA METODYCZNE.....	16
3.2. DIAGNOZA ZJAWISK KRYZYSOWYCH, SKALA PROBLEMÓW I POTRZEB REWITALIZACYJNYCH W GMINIE ZŁOCIENIEC.....	23
3.2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	23
3.2.1.1. POZIOM OBCIĄŻENIA GMINY PROBLEMEM WSI POPEGEEROWSKICH.....	25
3.2.2. DIAGNOZA ZJAWISK KRYZYSOWYCH.....	30
3.2.2.1. ANALIZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ.....	34
3.2.2.2. ANALIZA SFERY GOSPODARCZEJ.....	55
3.2.2.3. ANALIZA SFERY TECHNICZNEJ.....	61
3.3. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO.....	62
ROZDZIAŁ IV. DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI.....	69
ROZDZIAŁ V. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI.....	76
5.1. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI.....	76
5.2. POGŁĘBIONA DIAGNOZA SFERA SPOŁECZNA.....	85
5.3. POGŁĘBIONA DIAGNOZA - SFERA GOSPODARCZA.....	91
5.4. POGŁĘBIONA DIAGNOZA - SFERA ŚRODOWISKOWA.....	95
5.5. POGŁĘBIONA DIAGNOZA - SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA.....	99
5.6. POGŁĘBIONA DIAGNOZA - SFERA TECHNICZNA.....	102
ROZDZIAŁ VI. CELE OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE REWITALIZACJI WRAZ Z ODPOWIADAJĄCYMI IM KIERUNKAMI DZIAŁAŃ.....	122
6.1. MISJA I WIZJA.....	122
6.2. CELE LPR.....	124
6.3. HARMONOGRAM I OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.....	125
6.4. POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	181

ROZDZIAŁ VII. OPIS POWIĄZAŃ LPR Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	185
7.1. PROGRAMY KRAJOWE.....	185
7.2. PROGRAMY REGIONALNE.....	188
7.3. PROGRAMY GMINNE.....	191
ROZDZIAŁ VIII. KOMPLEMENTARNOŚĆ DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH.....	197
8.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA.....	199
8.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA.....	201
8.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA.....	202
ROZDZIAŁ IX. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU I EWALUACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W GMINIE ZŁOCIENIEC.....	203
9.1. PROCEDURA MONITOROWANIA LPR.....	204
9.2. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI.....	207
9.3. AKTUALIZACJA.....	209
9.4. EWALUACJA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	209
SPIS TABEL.....	210
SPIS WYKRESÓW.....	211
SPIS RYSUNKÓW.....	211

WPROWADZENIE

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Złocieniec (zwany dalej LPR) jest dokumentem określającym w sposób kompleksowy proces niezbędnych przemian społecznych, ekonomicznych, przestrzennych i technicznych służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanych obszarów gminy.

Opracowanie dokumentu poprzedziły działania prowadzące do jak najsilniejszego włączenia społeczności lokalnej we wszystkie etapy tworzenia założeń i koncepcji działań zmierzających do identyfikacji i określenia sposobów rozwiązania najistotniejszych problemów obszaru objętego działaniami rewitalizacyjnymi.

Partycypacyjny charakter opracowywania LPR był okazją dla zaangażowania szeregu osób, instytucji oraz stowarzyszeń z terenu całej Gminy Złocieniec w problematykę rewitalizacji. W toku prac nad dokumentem zadbano o włączenie jak najszerszego grona społeczności lokalnej. Pozwoliło to na identyfikację potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz innych interesariuszy co do wizji rozwoju obszaru objętego rewitalizacją. Dzięki temu możliwe było uzyskanie tak ważnej dla rewitalizacji spójności planowanych działań ze zdiagnozowanymi potrzebami społeczności.

Wpłynęło to niewątpliwie na pogłębienie dyskusji nad ostatecznym kształtem LPR i dało dodatkowy impuls dla rozwoju różnorodnych form współpracy wszystkich interesariuszy. Partycypacyjny charakter prac nad LPR pozwolił na stworzenie przyjaznych warunków dla właściwej rewitalizacji, tj. **procesu zintegrowanego, kompleksowego oraz przygotowanego i prowadzonego z uwzględnieniem realnej partycypacji społecznej.**

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Złocieniec na lata 2017-2023, został przygotowany i opracowany zgodnie z Ustawą z dnia 9 października o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 ze zm.), a także z wytycznymi Ministerstwa Rozwoju z dnia 02 sierpnia 2016 roku w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020. Oparty został także na zasadach realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych określonych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.

O rewitalizacji w Gminie Złocieniec, należy myśleć, jako o kluczowym elemencie, całościowej wizji rozwoju gminy, wpisanego w szereg komplementarnych względem LPR programów gminnych, z uwzględnieniem szczególnego charakteru obszaru objętego programem rewitalizacji.

Dlatego za niezwykle istotne uznano stworzenie kompleksowego programu pozwalającego łączyć wysiłki różnych podmiotów, które w efekcie przyczynią się do trwałego ożywienia społecznego i gospodarczego obszaru, zwiększenia jego atrakcyjności dla mieszkańców i przedsiębiorców, ale przede wszystkim wpłyną na poprawę jakości życia¹.

¹ Krajowa Polityka Miejska 2023, Roz. 4.3. Rewitalizacja, s. 64.

Dobór metod i technik służących opracowaniu LPR pozwolił na połączenie wiedzy ekspertów zewnętrznych, liderów życia społecznego oraz głosów osób uczestniczących w dyskusjach.

Proces rewitalizacji obejmował m.in.: realizację warsztatów, badań diagnostycznych o charakterze ilościowym i jakościowym, spacer studyjny, wywiady z przedstawicielami lokalnej społeczności. Akcje informacyjne skierowano do wszystkich potencjalnych interesariuszy. Pozwoliły one na dotarcie z informacjami o LPR do szerokiego grona odbiorców z gminy i spoza jej obszaru, czego efektem były m.in. zgłaszane projekty rewitalizacyjne.

Horyzont czasowy Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Złocieniec obejmuje lata 2017 – 2023.

ROZDZIAŁ I. SŁOWNIK POJĘĆ DOTYCZĄCYCH REWITALIZACJI

Rewitalizacja – proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Skoncentrowany terytorialnie, prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- ~ **GOSPODARCZEJ** (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw);
- ~ **ŚRODOWISKOWEJ** (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska);
- ~ **PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ** (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych);
- ~ **TECHNICZNEJ** (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych, umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju, opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Obszar zdegradowany – obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Obszar rewitalizacji - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż **20% powierzchni gminy** oraz zamieszkałych przez więcej niż **30% mieszkańców gminy**.

Program rewitalizacji - to inicjowany, opracowany i uchwalony przez **RADĘ GMINY**, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Projekt rewitalizacyjny - zaplanowany w programie rewitalizacji, ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE jednego z funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza, zatem: albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji, albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

Interesariusze – to mieszkańcy, organizacje pozarządowe, prywatne, podmioty publiczne lub inne organizacje, zlokalizowane na terenie objętym programem rewitalizacji.

Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wierzycieli nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- organy władzy publicznej.

Partycypacja – (z łaciny *particeps* - biorący udział, z ang. *participation* – uczestniczenie) – uczestnictwo, udział jednostek w większej grupie, formacji, projekcie czy instytucji. Partycypacyjny charakter rewitalizacji – polega na tym, że proces ten programuje się, prowadzi i ocenia przy zapewnieniu aktywnego udziału interesariuszy.

RODZIAŁ II. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY ZŁOCIENIEC

2.1. KOMPLEKSOWOŚĆ PRAC NAD LPR

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Złocieniec na lata 2017-2023 został przygotowany i opracowany zgodnie z Ustawą z dnia 9 października o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 ze zm.), a także z wytycznymi Ministerstwa Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 roku w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020.

Oparty został także na zasadach realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.

W TOKU PRAC NAD LPR PRZYJĘTO, ŻE:

- Lokalny Program Rewitalizacji w Gminie Złocieniec **stanowi kompleksowy proces** wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego;
- Lokalny Program Rewitalizacji w Gminie Złocieniec **zakłada optymalne wykorzystanie endogennych czynników rozwoju** obszaru oraz wzmacnianie potencjału obszaru poprzez działania rewitalizacyjne;
- Rewitalizacja w Gminie Złocieniec **jest procesem silnie skoncentrowanym terytorialnie i prowadzonym w sposób zintegrowany**;
- Proces rewitalizacyjny obejmuje **działania całościowe** (wzajemnie powiązane przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne, środowiskowe), **integrujące interwencję** na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki;
- Działania rewitalizacyjne prowadzone w Gminie Złocieniec na wszystkich etapach ich realizacji poddane zostały szerokim **konsultacjom społecznym** i są wynikiem współpracy wszystkich interesariuszy reprezentujących lokalną społeczność;
- Projekty rewitalizacyjne przyjęte do realizacji **służyć mają pogłębieniu poczucia**

wspólnoty społeczności lokalnej, przyczyniając się do rozwoju obecnych i nowych form aktywności mieszkańców gminy;

- Określone w Lokalnym Programie Rewitalizacji działania wykazują się wysoką **spójnością wewnętrzną oraz zewnętrzną**, w tym w szczególności z dokumentami strategicznymi gminy, województwa i kraju.

W celu realizacji przedstawionych założeń konieczne było opracowanie metodologii uwzględniającej lokalne uwarunkowania oraz wytyczne zawarte w aktach normatywnych dotyczących rewitalizacji.

Wykorzystano w tym celu wnioski płynące z analizy literatury, poświęconej procesom rewitalizacyjnym w Polsce i na świecie², co umożliwiło określenie statystycznych mierników, pozwalających na delimitację obszarów zdegradowanych oraz zastosowanie skutecznych metod włączających w proces budowy programu szerokie grono interesariuszy.

Kompleksowość prac nad LPR osiągnięto także dzięki partycypacyjnemu charakterowi działań nad LPR. Pozwoliło to na zaangażowanie na każdym etapie procesu rewitalizacji szerokiego grona interesariuszy. **W sposób bezpośredni i twórczy wpływali oni na kształt podejmowanych działań oraz treść LPR.**

INTERESARIUSZE ZAANGAŻOWANI W PRACĘ NAD LPR W GMINIE ZŁOCIENIEC

1. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
2. Pozostali mieszkańcy gminy niemieszkający na obszarze rewitalizacji;
3. Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
4. Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
5. Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
6. Organy władzy publicznej;

² M.in.: Espinosa A. Hernandez T., (2016), A comparison of public and private partnership models for urban commercial revitalization in Canada and Spain. *The Canadian Geographer/Le Géographe canadien*, 60(1), 107-122; Mallach A., (2017), Urban neighborhoods in a new era: Revitalization politics in the postindustrial city, edited by Clarence N. Stone and Robert P. Stoker: Chicago, University of Chicago, 2015; Lorens P., (2010), *Rewitalizacja miast: planowanie i realizacja*. Wyd. Architektury Politechniki Gdańskiej; Markowski T., (2016), *Rewitalizacja miast – wielowymiarowy proces rozwoju. Przegląd Komunalny*; Śleszyński P., Bednarek-Szczepańska M., Górczyńska M. & Korcelli-Olejniczak E., (2016), Komentarz do Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. *Problemy Rozwoju Miast*, (1), 53-57; Huber M.A., (2016), Revitalization of modern cities, taking into account the harmony of the environment and infrastructure on the example of the European Union. *Tourism and Cultural Heritage*, 2(1), 1-8; Górski A.S., (2016), ZNACZENIE PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ W PROCESIE REWITALIZACJI. *Research Papers of the Wrocław University of Economics/Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu* (443); Malkowski A., (2016), Program rewitalizacji jako narzędzie zarządzania obszarem peryferyjnym [w:] Wykorzystanie zarządzania projektami w sektorze publicznym, *Przedsiębiorczość i Zarządzanie*, XVII/II/1; Barney J. B., Ketchen Jr., D.J., & Wright M., (2011), The future of resource-based theory: revitalization or decline? *Journal of management*, 37(5), 1299-1315.

7. Inne podmioty.

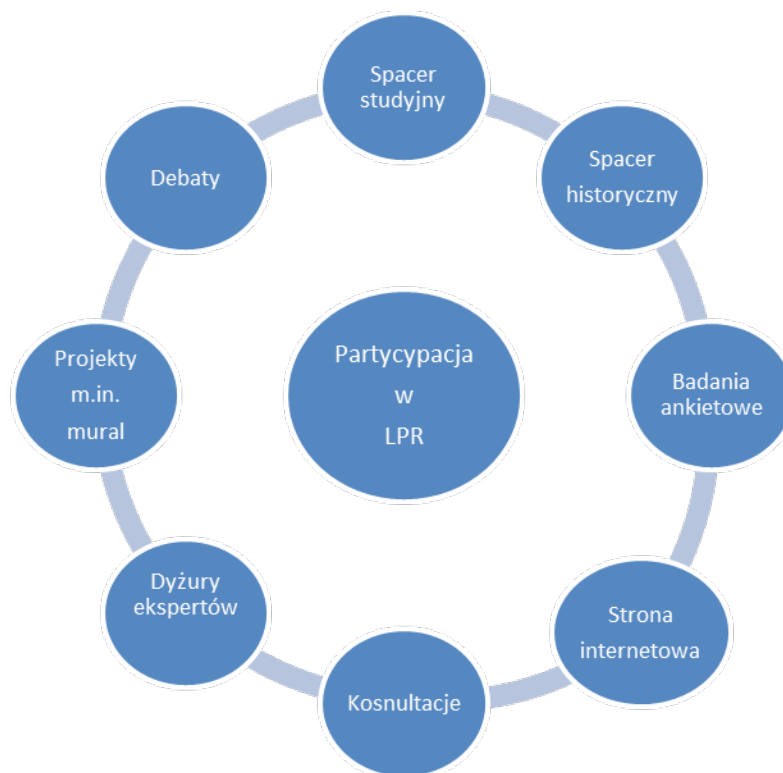
PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LPR

Rewitalizacja to proces kompleksowych przemian. Są one realizowane w interesie mieszkańców i w ścisłym porozumieniu z interesariuszami rewitalizacji, dlatego też w procesie prac nad LPR dla Gminy Złocieniec zadbano o jak najszerszą partycypację społeczną.

Zgodnie z założeniami przyjętymi przez Zespół ds. Rewitalizacji, partycypacja społeczna została wpisana w proces rewitalizacji zdegradowanych obszarów Gminy Złocieniec jako fundament wszelkich działań. O uspołecznienie procesu rewitalizacji zadbano na różnych jego etapach, tj. diagnozie, programowaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji.

Partycypacja obejmowała różne formy m.in. spotkania z interesariuszami, spacer studyjny, dyżury ekspertów, debaty, wspólne projekty, badania ankietowe, wywiady pogłębione, przekazywanie informacji i konsultacje – zob. rysunki 1., 2., i 3.

Rysunek 1. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LPR W GMINIE ZŁOCIENIEC

Źródło: opracowanie własne.

Uspołecznienie procesu przygotowania LPR miało na celu zagwarantowanie wysokiej jakości projektów rewitalizacyjnych i rzeczywiste zaangażowanie się społeczności lokalnej w proces rewitalizacji w Gminie Złocieniec.

Przyjęta forma prac nad LPR wpisuje się w „zasadę partnerstwa” wynikającą z art. 5 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013, polegającą na łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu.

Rysunek 2. DYŻUR EKSPERCKI

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 3. ZAPROSZENIE NA SPACER HISTORYCZNY

12

Źródło: opracowanie własne.

Idea partycypacji społecznej opiera się na założeniu, że opinia środowiska lokalnego jest istotnym elementem tworzenia dokumentu, który stanowi narzędzie do projektowania konkretnych zadań, podejmowanych w celu rozwiązywania problemów i eliminacji niekorzystnych zjawisk, a tym samym podnoszących jakość życia mieszkańców terenów zdegradowanych.

Partycypacyjny charakter prac polegał m.in. na:

1. **Poznaniu** potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
2. **Prowadzeniu** skierowanych do interesariuszy działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy oraz o przebiegu tego procesu;
3. **Inicjowaniu**, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
4. **Zapewnieniu** udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji;
5. **Wspieraniu** inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;
6. **Zagwarantowaniu** w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji, możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

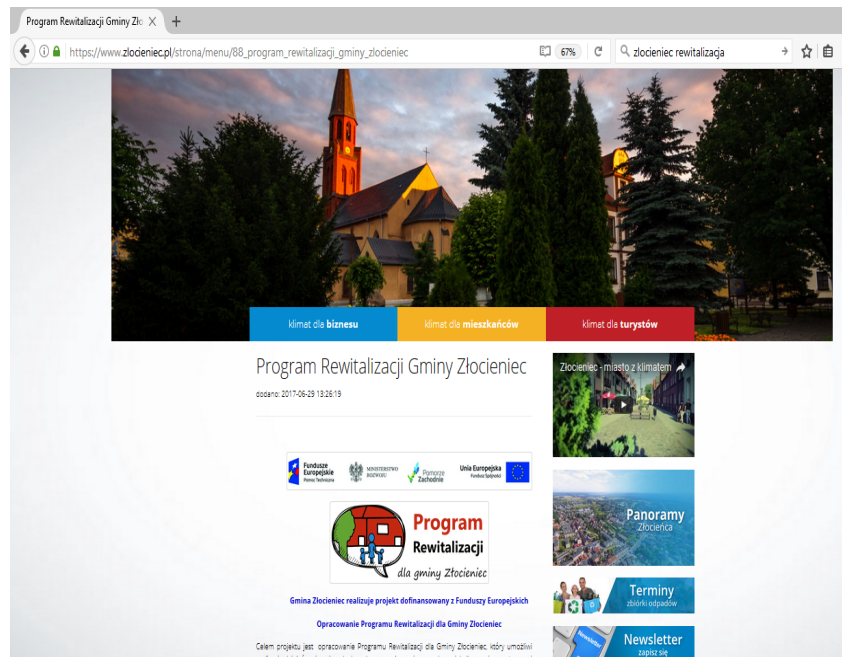
Rysunek 4. SPACER STUDYJNY

Źródło: opracowanie własne.

Jawność i transparentność procesu rewitalizacji była kluczowym założeniem prac nad programem. W trakcie bieżących prac nad programem, wszystkie informacje publikowane były na stronie internetowej gminy oraz udostępniane w siedzibie urzędu gminy.

Rysunek 5. PORTAL INFORMUJĄCY O PROCESIE REWITALIZACJI W GMINIE ZŁOCIENIEC

Źródło: opracowanie własne.

W ramach procesu rewitalizacji przedsięwzięto działania skierowane do wszystkich interesariuszy, w tym do najmłodszych mieszkańców gminy. Efektem tego były m.in.: warsztaty (np. Moje miasto, Miasto moich marzeń), mural, czy konkurs na logo rewitalizacji.

Rysunek 6. WARSZTATY MOJE MIASTO - MIASTO MOICH MARZEŃ

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 7. LOGO REWITALIZACJI

Źródło: zwycięska praca, autor: Daria Łyżwińska.

Wybrane i wykorzystane w pracach nad programem metody i techniki badawcze posłużyły do określenia stanów kryzysowych we wszystkich najistotniejszych sferach tj. **społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej** – rysunek 8.

Rysunek 8. ZAKRES DIAGNOZY NA POTRZEBY LPR

Źródło: opracowanie własne.

Dokonano także identyfikacji oraz przeanalizowano potencjał obszaru zdegradowanego i poddanego procesowi rewitalizacji.

ROZDZIAŁ III. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

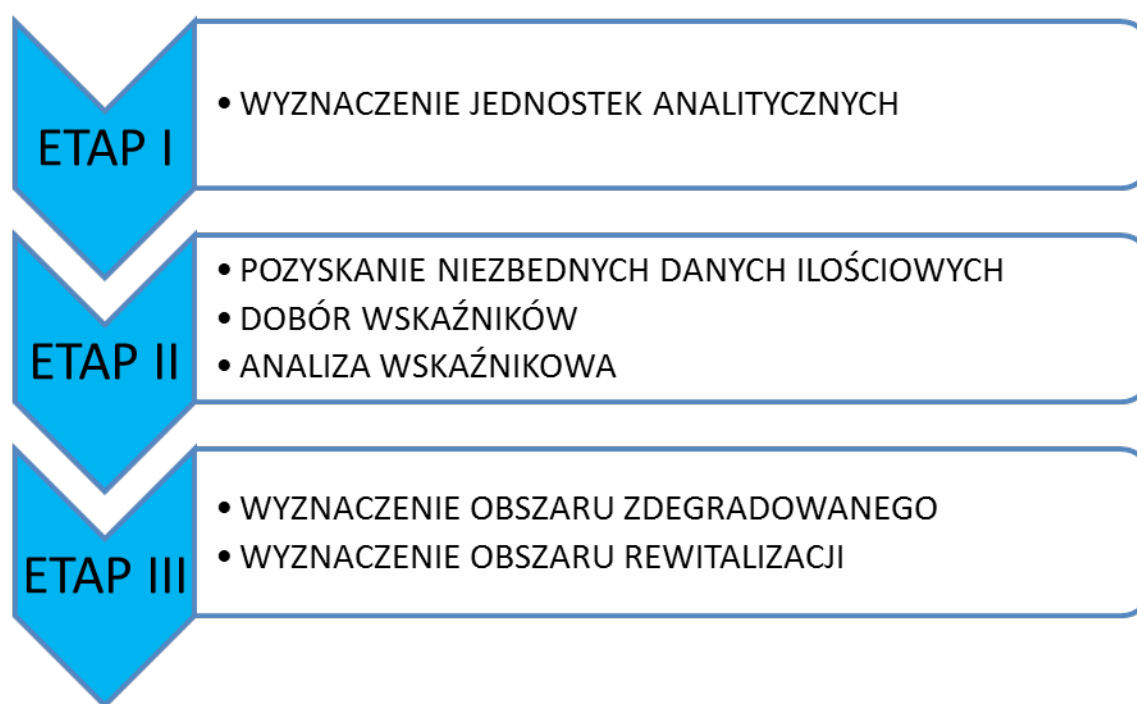
3.1. ZAŁOŻENIA METODYCZNE

Proces wyznaczania obszaru zdegradowanego, na którym następnie dokonano zakreślenia obszaru rewitalizacji, był kluczowym etapem prac nad LPR.

Prawidłowe określenie obszaru zdegradowanego możliwe było dzięki przeprowadzeniu wnikliwej diagnozy obszaru całej gminy w oparciu o przyjętą procedurę (patrz rysunek 9). Uwzględniono przy tym przede wszystkim wymogi Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (poz. 1777).

Ważne były także wywiady z liderami lokalnymi i przedstawicielami interesariuszy, w efekcie czego możliwe stało się określenie zakresu danych możliwych do pozyskania dla celów opracowania diagnozy oraz wybór jednostek referencyjnych niezbędnych w dalszym etapie prac.

Rysunek 9 SCHEMAT PROCESU DIAGNOSTYCZNEGO

Źródło: opracowanie własne.

Etap I - polega na wyznaczeniu tzw. jednostek analitycznych (zamieszkałych), które określa się jako najmniejsze, niepodzielne na kolejnych etapach postępowania, obszary gminy, dla których możliwe jest pozyskanie danych dotyczących w

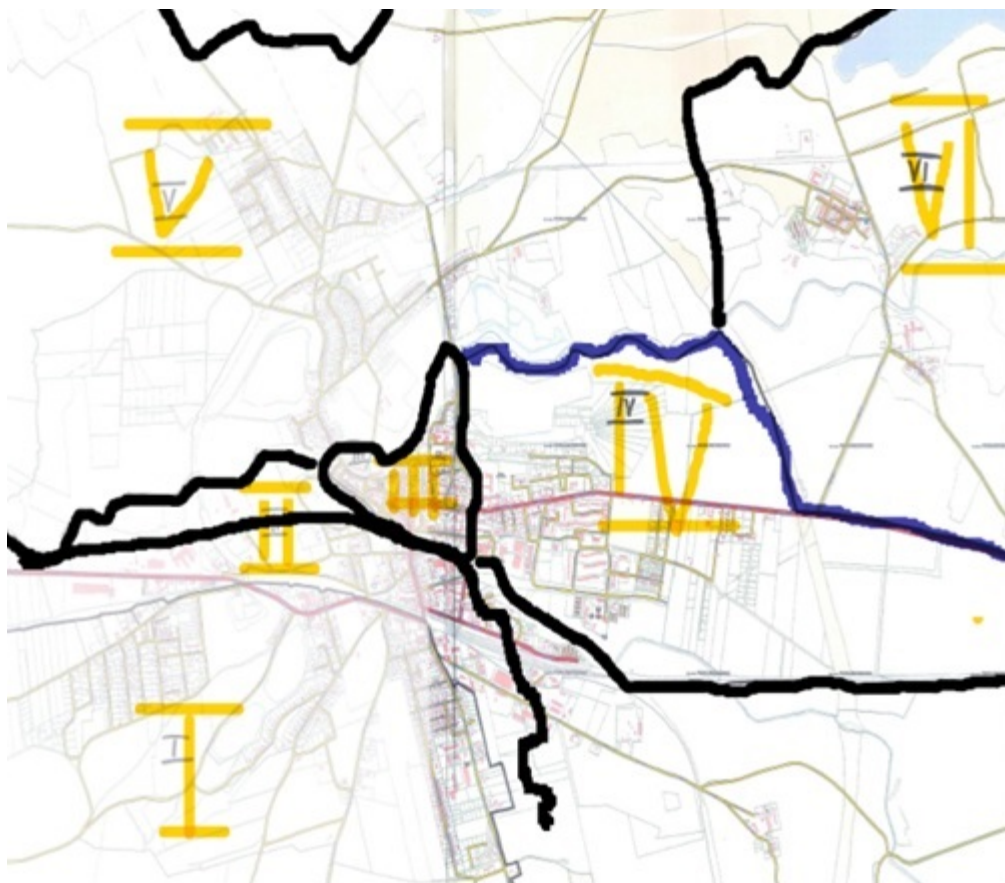
szczegółności: zjawisk społecznych (art. 9 ustawy), a także gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Naturalną jednostką podziału są granice administracyjne miasta oraz gminy podzielonej na sołectwa. Biorąc jednak pod uwagę liczbę ludności miasta oraz rozproszenie zabudowy, przyjęto podział na mniejsze jednostki. Taki zabieg miał na celu lepszą charakterystykę statystyczną i wyodrębnienie obszaru zdegradowanego w sposób gwarantujący obiektywizm poszczególnych zjawisk oraz z drugiej strony, wieloaspektowość funkcji terenu.

W wyniku analiz wyodrębniono 9 jednostek analitycznych na terenie wiejskim (sołectwa) – **Bobrowo, Cieszyno, Darskowo, Kosobudy, Lubieszewo, Rzęśnica, Stare Worowo, Stawno, Warnięg.**

Natomiast obszar administracyjny miasta podzielono na 6 obszarów - **I-Osiedle Pomorskie – Zatorze, II-Obszar Dworcowa – Piaskowa – Drawska, III-Centrum-Miasto, IV-Osiedle Czaplneckie, V-Osiedle Gronowskie – Parkowa, VI-Osiedle Budowo** – rysunek 10.

Rysunek 10. PODZIAŁ MIASTA ZŁOCIENIEC NA OBSZARY ANALITYCZNE

Źródło: opracowanie własne.

Etap II - W kolejnym etapie pozyskano niezbędne dane statystyczne oraz przeprowadzono analizę wskaźnikową wyznaczonych uprzednio jednostek analitycznych. Analiza dotyczyła przede wszystkim sfery społecznej oraz zgodnie z zapisami ustawy i wytycznymi zebrano również informacje dotyczące negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej oraz technicznej. Analizę przeprowadzono z wykorzystaniem wskaźnika syntetycznego. Wykorzystana została metoda standaryzacji, której poszczególne etapy to:

1. Zebranie bezwzględnych danych liczbowych dla wszystkich wskaźników w odniesieniu do porównywanych obszarów;
2. Przyporządkowanie wszystkim obszarom liczby mieszkańców;
3. Odniesienie nominalnej wartości wskaźnika do liczby mieszkańców;
4. Obliczenie średniej arytmetycznej dla ujednoliconych wskaźników (dla obszaru całej gminy);
5. Obliczenie odchylenia standardowego dla poszczególnych wskaźników (dla całej gminy);
6. Standaryzacja wskaźników. W celu umożliwienia sumowania danych, wskaźniki podlegają standaryzacji; polega to na odjęciu od wartości wskaźnika dla danej jednostki analitycznej średniej wartości dla całego obszaru i podzieleniu przez odchylenie standardowe. W wyniku tej procedury wszystkie wystandaryzowane wskaźniki mają rozkład charakteryzujący się jednakową średnią - zero, i odchyleniem standardowym - jeden, co umożliwia ich logiczną interpretację i uprawnia do dodawania. Wystandaryzowane wskaźniki oznaczają odchylenie od normy, którą reprezentuje wartość średnia dla całego obszaru, i mogą przyjmować wartości dodatnie lub ujemne. Przejście odchylenia od średniej do wartości dodatniej wskazuje, które jednostki analityczne odznaczają się wskaźnikiem degradacji wyższym od średniej dla całej gminy. Z kolei wartości ujemne odchylenia ukazują jednostki o najlepszej sytuacji społecznej, w których negatywne zjawiska społeczne, w porównaniu ze średnią dla całej gminy, odznaczają się mniejszym natężeniem;
7. Obliczenie sumarycznego wskaźnika degradacji - zsumowanie wystandaryzowanych wskaźników dla poszczególnych jednostek analitycznych;
8. Interpretacja wyników - hierarchizacja jednostek analitycznych w oparciu o sumaryczny wskaźnik degradacji.

Identyfikacja negatywnych zjawisk społecznych jest fundamentem diagnozy obszarów kryzysowych, dlatego też w ramach tej sfery określono najszerszy zestaw wskaźników.

Wskaźniki przyjęte na potrzeby oceny sfery społecznej, zostały wyselekcjonowane w taki sposób, aby zobrazować sytuację w poszczególnych obszarach gminy w różnych

kategoriach. Dokonano również analizy w sferze gospodarczej i sferze technicznej. Łącznie do analizy wykorzystano zestaw 19 wskaźników – rysunek 11.

Rysunek 11. WSKAŹNIKI DELIMITUJĄCE OBSZAR ZDEGRADOWANY

SFERA SPOŁECZNA

- **W1** - wskaźnik depopulacji (różnica liczby mieszkańców w latach 2011-2016)
- **W2** - udział osób w wieku przedprodukcyjnym do liczby mieszkańców ogółem na 1000 osób
- **W3** - wskaźnik starzenia się (relacja liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym)
- **W4** - liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców
- **W5** - liczba osób bezrobotnych ogółem do ogólnej liczby osób na 1000 mieszkańców
- **W6** - liczba osób korzystających z pomocy społecznej - zasiłek stały na 1000 mieszkańców
- **W7** - liczba osób korzystających z pomocy społecznej - zasiłek okresowy na 1000 mieszkańców
- **W8** - liczba osób korzystających z pomocy społecznej - zasiłek celowy na 1000 mieszkańców
- **W9** - pomoc w dożywianiu dzieci - liczba dzieci na 1000 mieszkańców
- **W10** - liczba osób korzystających z pomocy społecznej - "niebieska karta" na 1000 mieszkańców
- **W11** - liczba przestępstw na 1000 mieszkańców
- **W12** - liczba wykroczeń na 1000 mieszkańców
- **W13** - liczba uczniów nie wypełniających obowiązku szkolnego na 1000 mieszkańców
- **W14** - udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym

SFERA GOSPODARCZA

- **W15** - udział osób w wieku poprodukcyjnym do liczby mieszkańców ogółem na 1000 mieszkańców
- **W16** - liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców
- **W17** - udział bezrobotnych bez kwalifikacji i doświadczenia w ogólnej liczbie bezrobotnych
- **W18** - przeciętny dochód osób prowadzących działalność gospodarczą

SFERA TECHNICZNA

- **W19** - liczba lokali komunalnych wybudowanych przed 1970r. do ogólnego zasobu lokali komunalnych

W procesie delimitacji obszaru zdegradowanego wykorzystano różnorodne źródła informacji, dzięki czemu zastosowane podejście ma charakter holistyczny i łączy metody ilościowe i jakościowe.

Dla wydzielonych jednostek analitycznych uzyskano materiał statystyczny z zasobów: Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych), Urzędu Gminy Złocieniec, MGOPS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Skarbowego w Drawsku Pomorskim, Policji. Część danych została wykorzystana do konstrukcji wskaźników, a część posłużyła do waloryzacji stanu społeczno-ekonomicznego. Dodatkowo wykorzystano ankietę sondażową, dzięki której zbadano opinie mieszkańców w zakresie występowania obszarów zdegradowanych i przyczyn ich występowania.

Tabela 1. ZESTAW WSKAŹNIKÓW I METODOLOGIA OBLICZEŃ

LP	WSKAŹNIK	SPOSÓB LICZENIA	ŹRÓDŁO DANYCH
1	Depopulacja	Wartość wskaźnika liczona jako odchylenie bezwzględne liczby osób ogółem w okresie przyjętym do analizy. Różnica liczby mieszkańców ogółem w poszczególnych jednostkach analitycznych w okresie 2011-2016	Urząd Gminy
2	Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (na 1000 osób)	Wartość wskaźnika liczona jako stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców diagnozowanego obszaru.	Urząd Gminy
3	Wskaźnik starzenia się	Relacja liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym.	Urząd Gminy
4	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Wartość wskaźnika liczona przez pomnożenie liczby świadczeniobiorców przez 1 tys. ludności, a następnie podzielnie przez liczbę	MOPS, Urząd Gminy

		mieszkańców danego obszaru.	
5	Liczba osób bezrobotnych ogółem do ogólnej liczby osób na 1000 mieszkańców	Wartość wskaźnika liczona jako stosunek liczby osób bezrobotnych ogółem do ogólnej liczby mieszkańców diagnozowanego obszaru.	PUP, Urząd Gminy
6	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - zasiłek stały na 1000 mieszkańców	Wartość wskaźnika liczona przez pomnożenie liczby świadczeniobiorców przez 1 tys. ludności, a następnie podzielnie przez liczbę mieszkańców danego obszaru.	MOPS, Urząd Gminy
7	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - zasiłek okresowy na 1000 mieszkańców	Wartość wskaźnika liczona przez pomnożenie liczby świadczeniobiorców przez 1 tys. ludności, a następnie podzielnie przez liczbę mieszkańców danego obszaru.	MOPS, Urząd Gminy
8	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - zasiłek celowy na 1000 mieszkańców	Wartość wskaźnika liczona przez pomnożenie liczby świadczeniobiorców przez 1 tys. ludności, a następnie podzielnie przez liczbę mieszkańców danego obszaru.	MOPS, Urząd Gminy
9	Pomoc w dożywianiu dzieci - liczba dzieci na 1000 mieszkańców	Wartość wskaźnika liczona przez pomnożenie liczby świadczeniobiorców przez 1 tys. ludności, a następnie podzielnie przez liczbę mieszkańców danego obszaru.	MOPS, Urząd Gminy
10	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - "niebieska karta" na 1000 mieszkańców	Wartość wskaźnika liczona przez pomnożenie liczby świadczeniobiorców przez 1 tys. ludności, a następnie podzielnie przez liczbę mieszkańców danego obszaru.	MOPS, Urząd Gminy
11	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Wartość wskaźnika liczona poprzez pomnożenie liczby przestępstw przez 1 tys. ludności, a następnie podzielona przez liczbę mieszkańców diagnozowanego obszaru.	Komenda Powiatowa Policji
12	Liczba wykroczeń na 1000 mieszkańców	Wartość wskaźnika liczona poprzez pomnożenie liczby wykroczeń przez 1 tys. ludności, a następnie podzielona przez liczbę mieszkańców diagnozowanego obszaru.	Komenda Powiatowa Policji
13	Liczba uczniów niewypełniających obowiązku szkolnego na 1000 mieszkańców	Wartość wskaźnika liczona poprzez pomnożenie liczby uczniów nie spełniających obowiązku szkolnego przez 1 tys. ludności, a następnie podzielona przez liczbę mieszkańców diagnozowanego obszaru.	Informacja Szkół z terenu Gminy
14	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	Wartość wskaźnika liczona jako stosunek liczby długotrwale bezrobotnych do ogólnej liczby osób w wieku produkcyjnym, na 1000 osób.	PUP, Urząd Gminy
15	Udział osób w wieku poprodukcyjnym do liczby mieszkańców ogółem na 1000 mieszkańców	Wartość wskaźnika liczona jako stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców diagnozowanego obszaru.	Urząd Gminy
16	Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	Wartość wskaźnika liczona poprzez pomnożenie liczby osób prowadzący działalność gospodarczą przez 1 tys. ludności, a następnie podzielona przez liczbę mieszkańców diagnozowanego obszaru.	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej, Urząd Gminy
17	Udział bezrobotnych bez kwalifikacji	Wartość wskaźnika liczona jako stosunek liczby osób bezrobotnych z wykształceniem	Powiatowy Urząd Pracy

	i doświadczenia w ogólnej liczbie bezrobotnych	gimnazjalnym i poniżej do ogólnej liczby osób bezrobotnych diagnozowanego obszaru.	
18	Przeciętny dochód osób prowadzących działalność gospodarczą	Wartość wskaźnika liczona jako suma dochodów osób prowadzących działalność gospodarczą w relacji do ogólnej liczby tych osób z diagnozowanego obszaru	Urząd Skarbowy
19	Liczba lokali komunalnych wybudowanych przed 1970r do ogólnego zasobu lokali komunalnych	Wartość wskaźnika: stosunek liczby lokali komunalnych wybudowanych przed 1970 do ogólnej liczby zasobu lokali komunalnych na diagnozowanym obszarze.	Urząd Gminy

Źródło: opracowanie własne.

Etap III - Ostatnim etapem jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Za obszar zdegradowany uznano te jednostki analityczne, w których w wyniku przeprowadzonej analizy wskaźnikowej zdiagnozowano kryzys z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz zidentyfikowano problemy w sferze: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Spośród zdegradowanych jednostek analitycznych wybrano obszar rewitalizacji.

W celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych konieczne było wskazanie terenów, na których analizowane wskaźniki przyjmują mniej korzystne wartości niż w pozostałych częściach gminy. Przeprowadzono analizę wskaźnikową w oparciu o metodę standaryzacji w celu określenia natężenia negatywnych zjawisk społecznych. Metoda ta pozwala zhierarchizować obszary znajdujące się na badanym obszarze według stopnia degradacji.

Dla każdej jednostki analitycznej wyznaczono wartości wystandaryzowanych wskaźników, które informują o wielkości odchylenia od normy. Wskaźniki te mogą przyjmować wartości dodatnie (wówczas wskaźnik degradacji dla danej ulicy/sołectwa jest wyższy od średniej dla całej gminy) lub ujemne (wtedy wskaźnik degradacji dla danej ulicy jest niższy niż średnia dla całej gminy).

Następnie, po wyznaczeniu wartości wystandaryzowanych wskaźników, zsumowano je w celu określenia wartości sumarycznego wskaźnika degradacji dla poszczególnych ulic w mieście i poszczególnych sołectw w obszarze wiejskim.

Wysoka wartość sumarycznego wskaźnika degradacji wskazuje na sytuację kryzysową w jednostce analitycznej. Wyniki przeprowadzonych analiz zgodnie z wytycznymi zostały omówione z interesariuszami procesu rewitalizacji. Zwrócono szczególną uwagę na te jednostki analityczne, w których nastąpiła kumulacja niekorzystnych zjawisk w sferze społecznej, a także w innych sferach objętych badaniem.

DIAGNOZA ZJAWISK KRYZYSOWYCH, SKALA PROBLEMÓW I POTRZEB REWITALIZACYJNYCH W GMINIE ZŁOCIENIEC

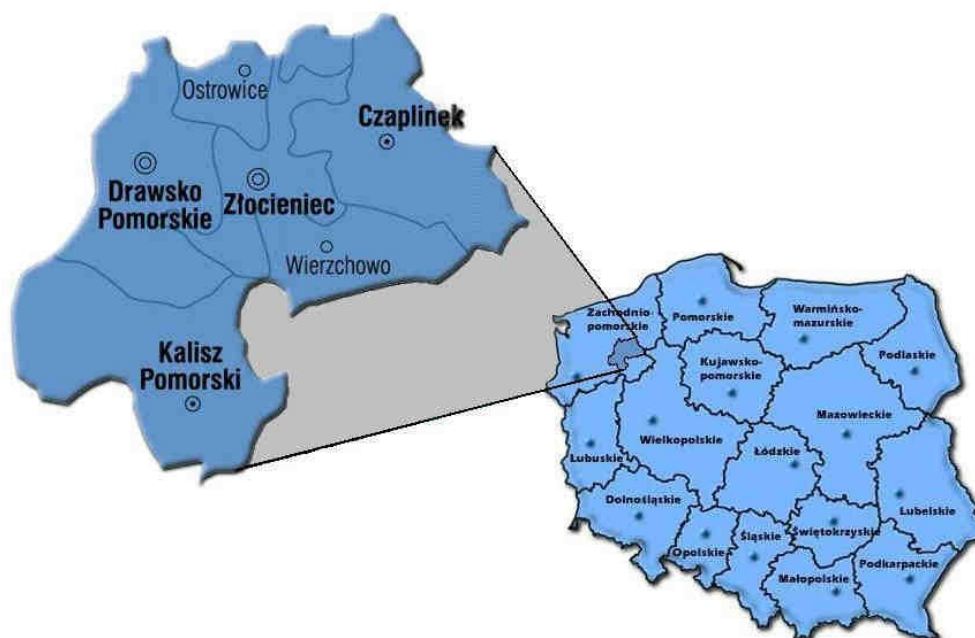

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego możliwe było dzięki przeprowadzonym badaniom i konsultacjom. Dzięki nim wykonano diagnozę obejmującą swym zasięgiem cały obszar gminy. Pozwoliło to na identyfikację zjawisk i procesów kryzysowych wraz z ich delimitacją przestrzenną.

CHARAKTERYSTYKA GMINY

Złocieniec to gmina miejsko-wiejska położona w województwie Zachodniopomorskim w powiecie Drawsko Pomorskie, (do końca 1998 r. gmina leżała w obrębie województwa koszalińskiego). Obszar gminy rozciąga się między jeziorami Lubie, Drawsko i Siecino. Od wschodu graniczy z gminą Czaplinek, od południowo-wschodu z gminą Wierzchowo, od południa z gminą Kalisz Pomorski, od zachodu z gminą Drawsko Pomorskie, a od północy z gminą Ostrowice oraz na odcinku ok. 1,2 km z gminą Połczyn Zdrój (powiat świdwiński).

Rysunek 12. POŁOŻENIE GMINY ZŁOCIENIEC

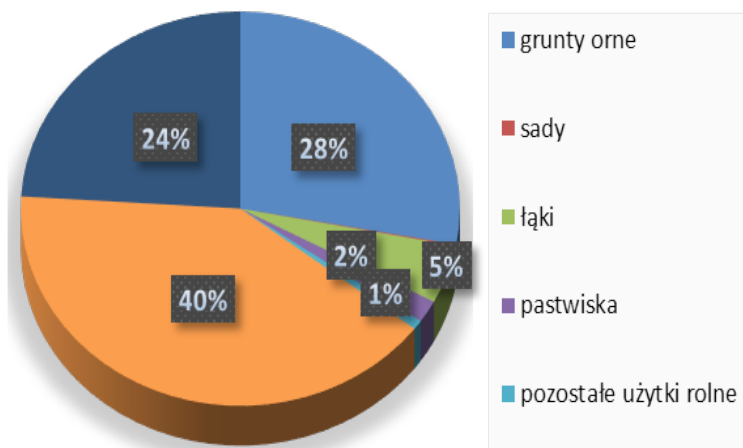
Źródło: <http://www.powiatdrawski.pl/>

Powierzchnia gminy wynosi 194,9 km² (19 491 ha). Gmina składa się z miasta Złocieniec (siedziba władz gminy) i 9 sołectw. Obok miasta i wsi sołectkich na terenie gminy znajduje się 12 osad³. Złocieniec jest typową gminą rolniczą, z silnie rozwiniętym jednym ośrodkiem miejskim – miastem Złocieniec. Ukształtowanie terenu warunkuje jego zróżnicowane społeczno-gospodarcze wykorzystanie. Słabe gleby porastają łąki i lasy. Znaczną część powierzchni zajmują jeziora. Użytki rolne obejmują 35% powierzchni gminy. Prawie 80%

³ Strategia Rozwoju Gminy Złocieniec na lata 2015-2020.

użytków rolnych stanowią grunty orne. Pod względem klasyfikacji bonitacyjnej przeważają gleby klas IV i V. Wskaźnik bonitacji gleb⁴ w gminie wynosi 0,95 i tym samym jest najwyższy w powiecie drawskim.

Wykres 1. UŻYTKOWANIE POWIERZCHNI W GMINIE ZŁOCIENIEC

Źródło: opracowanie własne.

Największy odsetek żyznych gleb występuje w obrębach: Kosobudy, Rzęśnica, Darskowo, Warnięg, Stare Worowo, Bobrowo oraz częściowo w Złocieniu. Gleby słabe, które zostały wytworzone z piasków i piasków gliniastych, występują w południowej części Lubieszewa i Stawna, a także w północnej części sołectwa Cieszyno. Użytki zielone w gminie Złocieniec charakteryzują się średnią i słabą żyznością, występują głównie w dolinie rzeki Drawy i Wąsawy oraz w sąsiedztwie jezior i w podmokłych obniżeniach terenów w pobliżu jezior. Lasy i grunty leśne zajmują 40% powierzchni gminy, co jest wartością powyżej średniej dla województwa (35%). Pozostałe 24% powierzchni stanowią grunty i nieużytki, przy czym aż 16,15% powierzchni gminy zajmują wody powierzchniowe.

Osobliwością występującą w gminie są **jeziora oligotroficzne** o charakterze bezwapniowym, zwane lobeliowymi. Jeziora te odznaczają się bardzo przezroczystą i ubogą w składniki mineralne wodą. Występująca w nich flora ma charakter reliktowy.

Cały obszar gminy Złocieniec charakteryzuje się dużymi deniwelacjami i urozmaiconymi formami terenu. Najwyższe wzniesienie w gminie Złocieniec osiąga 180 m n.p.m. (Góra Sarnki). Najbardziej znane jest wyniesienie Góra Lisica (167 m n.p.m.) leżące niedaleko wsi Lubieszewo na południu gminy.

Jeziora i lasy gminy Złocieniec mają duże walory turystyczne. Na terenie gminy zlokalizowana jest zróżnicowana, atrakcyjna i łatwo dostępną baza noclegowa. Część gminy położona jest na terenie Drawskiego Parku Krajobrazowego powołanego na podstawie uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 24 kwietnia 1979 r. dla zachowania i ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych oraz stworzenia

warunków dla wykorzystania naukowo-dydaktycznego i turystyki kwalifikowanej (krajoznawczej). Powierzchnia Parku wynosi 41430 ha, a otuliny 22212 ha.

Ograniczenia w rozwoju przemysłu i innych form działalności szkodliwej dla środowiska związane z funkcjonowaniem w gminie strefy chronionego krajobrazu Drawskiego Parku Krajobrazowego i obszarów Natura 2000 powodują, że najważniejszą gałęzią gospodarki w gminie jest niewątpliwie działalność rolnicza i turystyczna.

Likwidacja zakładów przetwórstwa włókienniczego, ceramiki budowlanej i Państwowych Gospodarstw Rolnych zmieniła obraz gospodarczy samego miasta jak i całej gminy. Obecnie rozwój gospodarczy gminy opiera się na sektorze MŚP.

3.2.1.1. POZIOM OBCIĄŻENIA GMINY PROBLEMEM WSI POPEGEEROWSKICH

Istotnym elementem prowadzonych działań związanych z partycypacyjnym charakterem dokumentu, a zrazem wynikających z chęci poznania sytuacji, w której znajdują się wszystkie obszary gminy Złocieniec, było uzyskanie informacji na temat obszarów popegeerowskich w gminie. Wynika to także z wytycznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego w zakresie tworzenia LPR. Według nich w przypadku gminy wiejskiej bądź miejsko-wiejskiej należy dokonać analizy sytuacji środowisk popegeerowskich⁴.

Charakterystyczną cechą obszarów wiejskich w województwie zachodniopomorskim, w tym gminy Złocieniec, był duży udział w rolnictwie państwowych gospodarstw. Oprócz wypełniania funkcji produkcyjnych jednostki te organizowały również życie społeczne na obszarach wiejskich oraz podtrzymywały aktywność społeczno-gospodarczą małych i średnich miast.

Wraz z likwidacją systemu państwowego rolnictwa i rozwojem sektora prywatnego na wsi, funkcje obszarów wiejskich uległy daleko idącym przeobrażeniom.

Państwowych Gospodarstw Rolnych nie ma już prawie od 20 lat. Nie znaczy to jednak, że zniknęły one bez śladu. Oprócz zdewastowanego mienia, w tym budynków mieszkalnych i środków produkcji, zostali także ludzie – byli pracownicy PGR-ów wraz z rodzinami. Pewnej części z nich udało się odnaleźć w wolnorynkowej rzeczywistości, lecz większość do dziś nie znalazła dla siebie miejsca, przekazując tę bezradność następnym pokoleniom⁵.

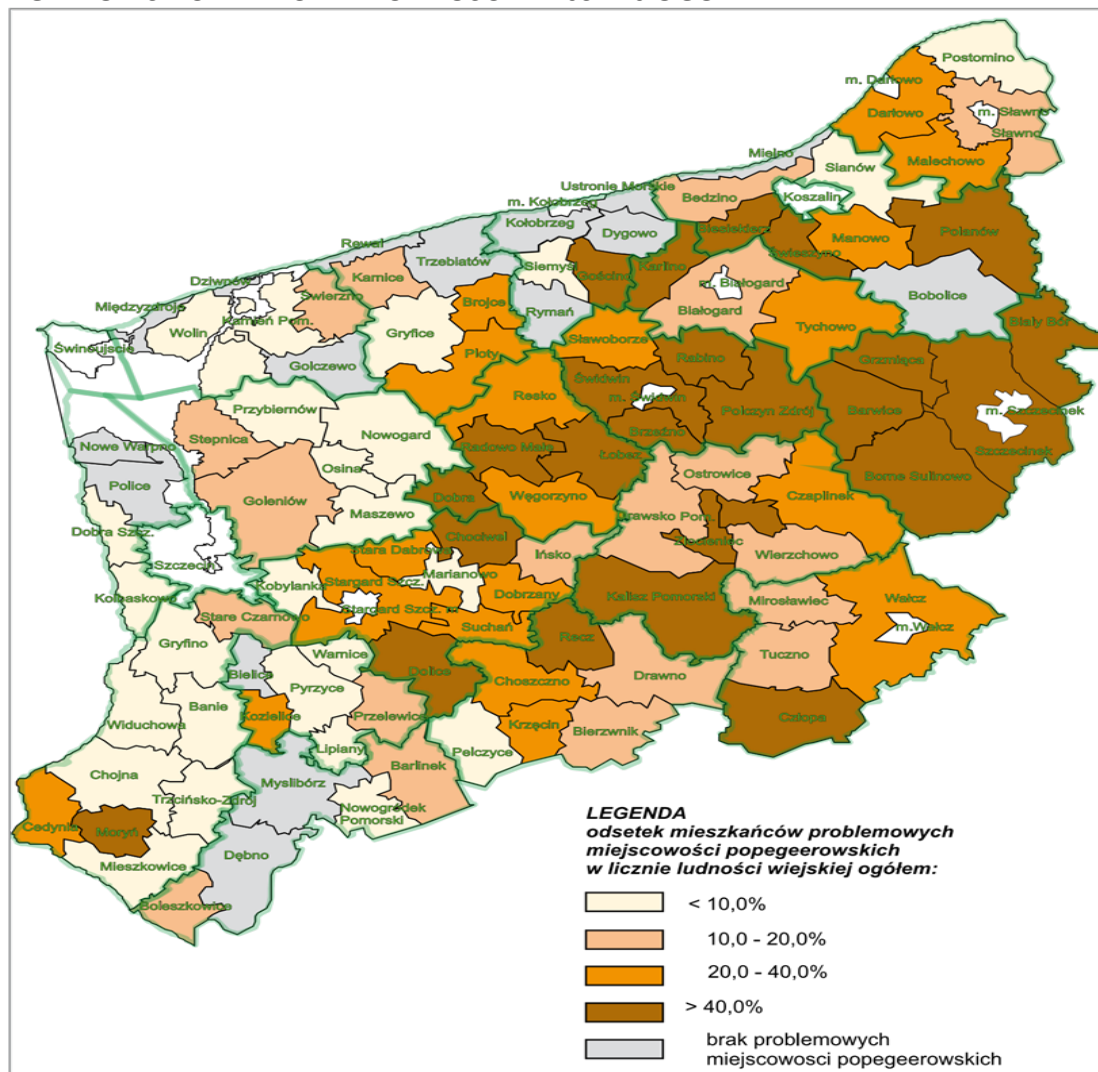
W potocznej świadomości istnieje stereotyp biednych obszarów popegeerowskich zamieszkałych przez ludzi, którzy przez długie lata pracy w komunistycznej gospodarce

⁴ Rewitalizacja w RPO WZ 2014-2020. Zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin 2016.

⁵ D. Dziechciarz, Diagnoza środowisk popegeerowskich, Biuletyn Obserwatorium Integracji Społecznej nr 2(8)/13, Szczecin 2013.

zostali nauczeni biernej i roszczeniowej postawy. Jednocześnie jednak tereny obejmujące byłe PGR-y są rzadko wyodrębniane w badaniach i analizach.

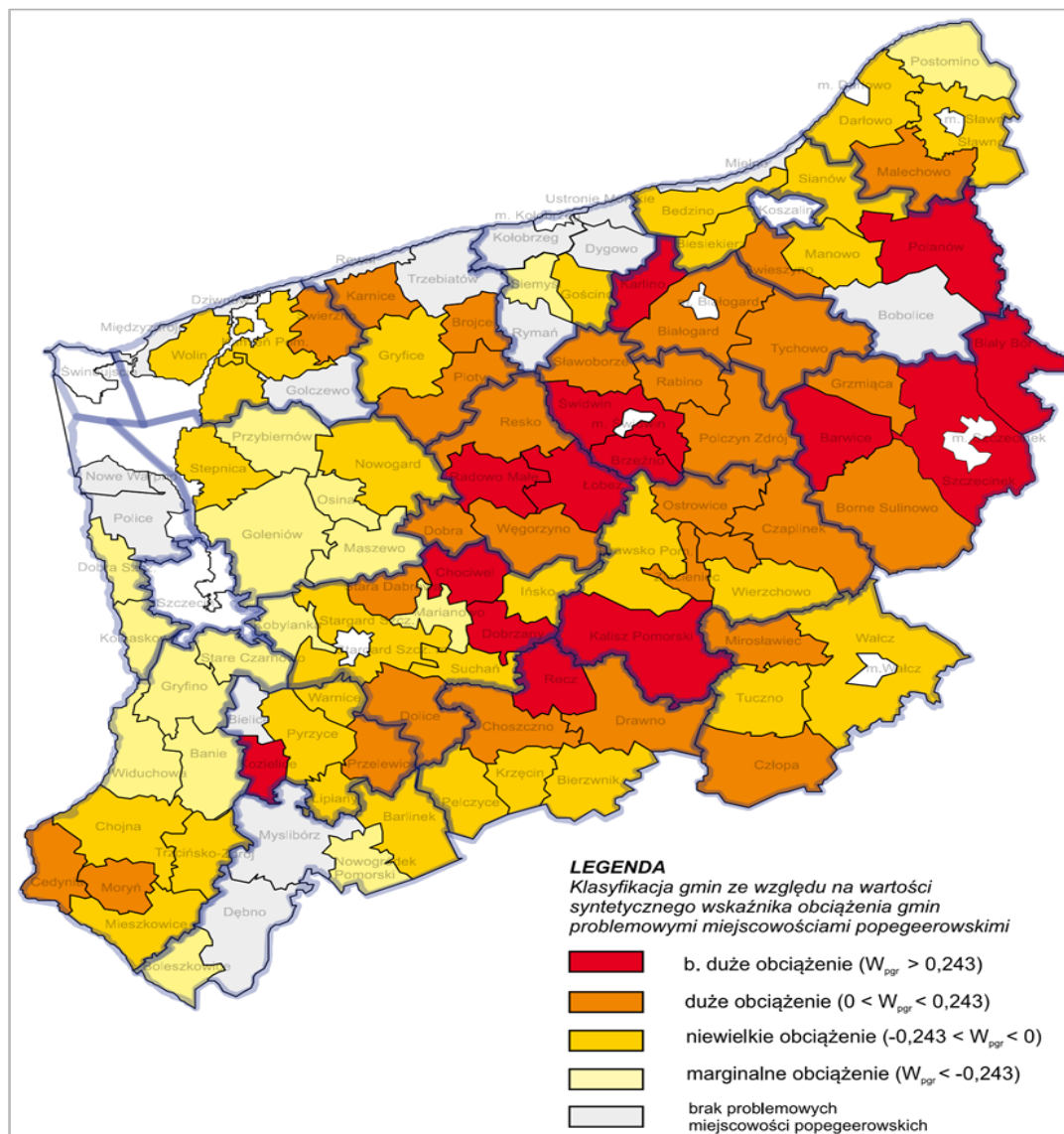
Rysunek 13. ODSETEK MIESZKAŃCÓW PROBLEMOWYCH MIEJSCOWOŚCI POPEGEEROWSKICH W LICZBIE LUDNOŚCI WIEJSKIEJ OGÓŁEM

Źródło: D. Dziechciarz, Diagnoza środowisk popegeerowskich, Biuletyn Obserwatorium Integracji Społecznej nr 2(8)/13, Szczecin 2013.

Przeprowadzone analizy sytuacji w gminie Złocieniec wskazują, że na terenach ogólnie określanych jako popegeerowskie skupiają się jak w soczewce wszystkie problemy polskiej wsi. Wśród podstawowych problemów dotyczących obszary popegeerowskie wymienić należy: wysoką stopę bezrobocia (w tym długotrwałego), niską aktywność mieszkańców, słabo rozwiniętą przedsiębiorczość, brak infrastruktury.

Rysunek 14. OBCIĄŻENIA GMIN PROBLEMOWYMI MIEJSCOWOŚCIAMI POPEGEEROWSKIMI W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM

Źródło: D. Dziechciarz, Diagnoza środowisk popegeerowskich, Biuletyn Obserwatorium Integracji Społecznej nr 2(8)/13, Szczecin 2013.

Wpływa to na wysoki poziom obciążenia poszczególnych gmin problemem wsi popegeerowskich (miejscowości problemowych). Przeprowadzone w 2013 roku badania obejmujące cały obszar województwa zachodniopomorskiego, pozwoliły stworzyć tzw. syntetyczny wskaźnik obciążenia problemem wsi popegeerowskich (W_{pgr}). Do budowy syntetycznego wskaźnika W_{pgr} wykorzystywane zostały wskaźniki proste, odnoszące się do wybranych zagadnień realnie wpływających na natężenie problemu wsi popegeerowskich.

Na podstawie dostępnych danych przyjęto, że zasadniczy wpływ na obciążenie gmin problemem wsi popegeerowskich (w aspekcie społecznym) mają:

- odsetek mieszkańców problemowych miejscowości popegeerowskich w liczbie ludności wiejskiej ogółem w gminie (wskaźnik społeczności popegeerowskiej);
- bezrobocie na obszarze wiejskim w gminie (wskaźnik bezrobocia);
- odsetek mieszkańców żyjących w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w problemowych miejscowościach popegeerowskich w danej gminie (wskaźnik ubóstwa).

Na podstawie uzyskanych wartości wskaźnika W_{PGR} dokonano klasyfikacji gmin. Wykazała ona wysoki poziom obciążenia gminy Złocieniec problemami wsi popegeerowskich.

Przeprowadzone w ramach procesu rewitalizacji pogłębione badania w Gminie Złocieniec wykazały, iż problem popegeerowskiej przeszłości obszarów wiejskich, w szczególności dotyczy to miejscowości:

- 1. Darskowo**
- 2. Bobrowo**
- 3. Stare Worowo**
- 4. Lubieszewo**

Obszary te zostały szczególnie mocno dotknięte zmianami, jakie miały miejsce w zachodniopomorskim rolnictwie w ostatnim dwudziestoleciu, kiedy likwidacji uległy tzw. uspołecznione przedsiębiorstwa: państwowe gospodarstwa rolne (PGR) i spółdzielnie produkcyjne. Oferowały one dużą liczbę miejsc pracy dla ludności wiejskiej całej gminy.

W wyniku ich zniknięcia, powstała luka w zatrudnieniu nie została wypełniona do dziś. Duże prywatne gospodarstwa rolne, z różnych względów nie stały się alternatywą dla zlikwidowanych PGR-ów. Do negatywnych skutków tej sytuacji należy również zaliczyć liczną emigrację młodych i dynamicznych osób oraz rozwój tzw. szarej strefy gospodarczej. Omawiany powyżej upadek ośrodka przemysłowego w Złocińcu oraz zaprzestanie działalności uspołecznionych gospodarstw rolnych są niewątpliwie do dziś głównymi przyczynami wysokiego poziomu bezrobocia w gminie Złocieniec

Rysunek 15. OBIEKTY BYŁEGO PGR W STARYM WOROWIE

Źródło: opracowanie własne.

Nadal w przestrzeni publicznej widoczne są konsekwencje związane z rozwiązaniem PGR-ów. Znajduje to odzwierciedlenie w pozostałych na terenie gminy nieruchomościach o różnym stanie technicznym i sposobie wykorzystania.

Rysunek 16. RUINY PGR W STARE WOROWO

Źródło: opracowanie własne.

RYSUNEK 17. ZABUDOWANIA W DARSKOWIE

Źródło: opracowanie własne.

RYSUNEK 18. ZABUDOWANIA POPEGEEROWSKIE W LUBIESZEWIE

Źródło: opracowanie własne.

3.2.2. DIAGNOZA ZJAWISK KRYZYSOWYCH

Diagnoza obecnej sytuacji w Gminie Złocieniec posłużyła do jednoznacznej delimitacji zdegradowanych obszarów oraz zdefiniowaniu najistotniejszych z punktu widzenia procesu rewitalizacji problemów.

Diagnoza obejmuje sferę przestrzenną, społeczną, gospodarczą, środowiskową oraz kulturową. W jej ramach wykonana została analiza ilościowa i jakościowa pozyskanych danych statystycznych, analiza badań jakościowych, a także przedstawiono wnioski płynące z dyskusji i obserwacji prowadzonych w ramach prac nad programem.

Celem diagnozy było także sporządzenie charakterystyki ważnych dla rewitalizacji deficytów i walorów obszarów obejmujących m.in. stan infrastruktury technicznej

i mieszkalnictwa, zagospodarowanie przestrzenne, wartości kulturowe, stan środowiska przyrodniczego oraz sytuację społeczną i gospodarczą.

Uzyskanie porównywalności wyników diagnozy wymagało przetwarzania danych w ramach możliwie podobnych do siebie jednostek przestrzennych. Założono, że powinny być to pewne całości pod względem funkcjonalnym charakteryzujące się spójnością społeczną i przestrzenną.

W związku z tym zaszła konieczność stwierdzenia, które obszary wymagają najpilniejszej interwencji. Zdecydowano, że najodpowiedniejszą formą jest analiza czynników występujących na terenie wydzielonych jednostek analitycznych.

Obejmują one obszary wewnętrznie spójne, wyróżniające się od sąsiednich ze względu na charakter zabudowy, pełnione funkcje i występujące problemy. W ramach wydzielonych jednostek analitycznych występują podobne problemy społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Charakterystykę poszczególnych jednostek analitycznych zawiera tabela 2.

Tabela 2. CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTEK ANALITYCZNYCH W GMINIE ZŁOCIENIEC

NAZWA OBSZARU	LICZBA LUDNOŚCI	% CAŁOŚCI LUDNOŚCI GMINY	POWIERZCHNIA W KM ²	% POWIERZCHNI GMINY	GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA (OS/KM ²)
obszar wiejski Złocieniec	2 156	14%	162,60	83,4%	13,26
Bobrowo	324	2,1%	37,9	19,4%	8,55
Cieszyno	211	1,4%	31	15,9%	6,81
Darskowo	311	2,1%	15,2	7,8%	20,46
Kosobudy	186	1,2%	8	4,1%	23,25
Lubieszewo	284	1,9%	36,7	18,8%	7,74
Rzęńnica	218	1,4%	4,1	2,1%	53,17
Stare Worowo	252	1,7%	10	5,1%	25,20
Stawno	153	1,0%	9,5	4,9%	16,11
Warnięg	217	1,4%	10,3	5,3%	21,07
miasto Złocieniec	12 940	86%	32,28	16,6%	400,87
Obszar I	2 378	15,8%	12,85	6,6%	185,06
Obszar II	1 548	10,3%	4,17	2,1%	371,22
Obszar III	3 151	20,9%	0,85	0,4%	3711,43
Obszar IV	3 244	21,5%	5,72	2,9%	567,13
Obszar V	1 545	10,2%	2,69	1,4%	574,56
Obszar VI	1 074	7,1%	6,00	3,1%	178,94
RAZEM	15 096	100%	194,88	100%	77,46

Źródło: opracowanie własne.

W objętym badaniem obszarze mieszkało 15 096 osób. Najwięcej osób mieszkało w jednostkach analitycznych Obszar IV (Osiedle Czaplinskie) i Obszar III (Centrum – Miasto).

Najmniejszą pod względem populacji jednostką analityczną było sołectwo Stawno, które zamieszkiwało 153 osoby. Mimo tego, że obszary wiejskie stanowiły 83,4% powierzchni badanego obszaru, to zamieszkiwało je jedynie 14% wszystkich mieszkańców.

**Przyjęty podział zakładał potrzebę analizy całego obszaru gminy w ujęciu przestrzennym jak i społecznym.
Diagnozę przeprowadzono na obszarze całej gminy i objęła ona teren zamieszkały przez 100% mieszkańców.**

W celu ukazania kontekstu analizy społeczno-ekonomicznej dokonano dodatkowo zestawienia wybranych wskaźników gminy Złocieniec na tle wybranych gmin województwa zachodniopomorskiego, które są zbliżone pod względem potencjału demograficznego oraz mają swe położenie geograficzne podobne do Złocienicy – tabela 3.

Tabela 3. GMINA ZŁOCIENIEC - WYBRANE WSKAŹNIKI SPOŁECZNO-EKONOMICZNE

	Chojna	Drawsko Pom.	Łobez	Połczyn-Zdrój	Złocieniec
Powierzchnia w km ²	332	344	227	344	195
Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km ²)	42	48	63	45	79
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca	2 996	3 896	3 713	3 685	2 961
Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca	3 038	4 007	3 920	3 629	2 835
Wydatki w dziale 852 - pomoc społeczna na 1000 m.	627 372	580 277	722 804	738 826	667 566
Depopulacja (różnica w liczbie mieszkańców w latach 2006-2011) na 1000 m.	-10,71	-18,86	-15,60	-29,55	-17,33
udział osób w wieku przedprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców na 1000 m	185,16	178,13	177,17	161,21	170,41
wskaźnik "starzenia się" - udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym	0,89	1,08	1,09	1,29	1,10
saldo migracji (dane za 2014)	-29	-77	-69	-91	-31
współczynnik feminizacji	103,69	105,39	102,68	104,42	105,36
udział osób korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem	9%	9%	10%	14%	11%

Liczba osób bezrobotnych na 1000 osób w wieku prod.	90,75	107,32	94,43	107,67	127,98
podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 m.	107,32	110,66	104,89	106,08	104,41
budynki mieszkalne podłączone do infr. w % ogółu budynków mieszkalnych – wodociąg	80,7	76,4	91,5	88,7	99,7
budynki mieszkalne podłączone do infr. w % ogółu budynków mieszkalnych - kanalizacja	31,1	60,3	47,1	91,8	71
powierzchnia użytkowa mieszkań na mieszkańca (m2)	24,18	24,79	23,51	24,73	23,14

Źródło: opracowanie własne.

Analiza danych zawartych w tabeli pozwoliła na stwierdzenie, że Gmina Złocieniec w grupie porównawczej charakteryzuje się:

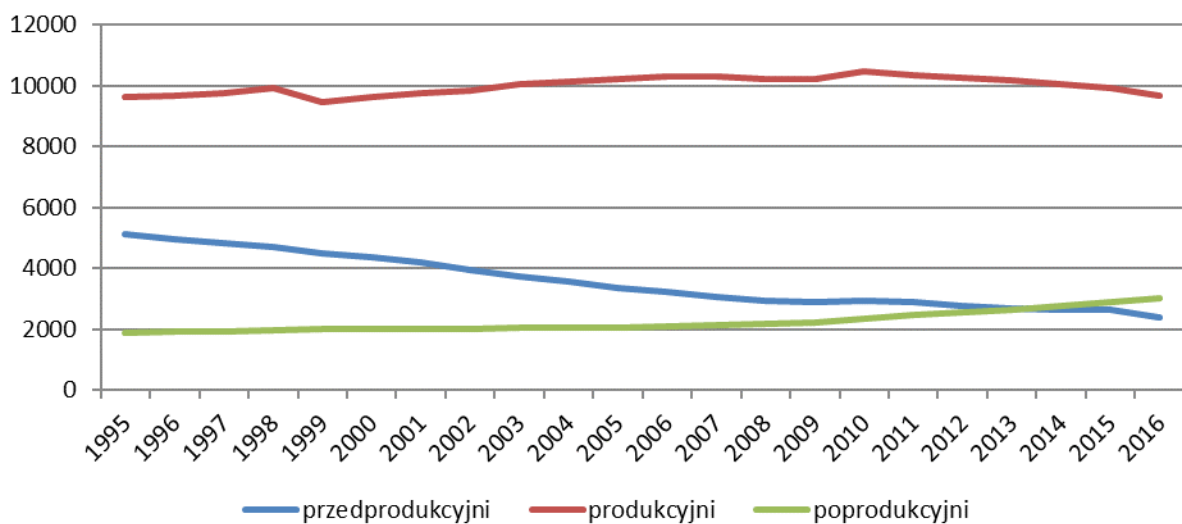
- Dużym wskaźnikiem gęstości zaludnienia w stosunku do powierzchni całkowitej;
- Najniższymi dochodami i wydatkami budżetu;
- Stosunkowo niskimi wydatkami na pomoc społeczną;
- Jednym z wyższych wskaźników „starzenia się” oraz wskaźnika feminizacji;
- Najwyższym wskaźnikiem osób bezrobotnych w stosunku do osób w wieku produkcyjnym;
- Najniższym wskaźnikiem liczby podmiotów w rejestrze REGON;
- Najwyższym wskaźnikiem budynków podłączonych do wodociągu;
- Jednym z wyższych wskaźników podłączenia do kanalizacji;
- Najniższym wskaźnikiem powierzchni użytkowej mieszkań na mieszkańca;
- Podobnie jak pozostałe gminy Złocieniec charakteryzuje się niekorzystnymi parametrami demograficznymi – spadek liczby ludności ogółem, niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego, ujemne saldo migracji. To wskazuje, że potencjalnym, głównym problemem gminy jest kapitał społeczny – ilościowy i jakościowy;
- Problemy demograficzne przekładają się bezpośrednio na pozostałe obszary działalności gminy – mniejsze dochody i wydatki budżetu, niekorzystne wskaźniki bezrobocia oraz aktywności gospodarczej.

3.2.2.1. ANALIZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ

Mając na względzie szczególne znaczenie potencjału ludnościowego określającego rangę społeczno-gospodarczą ośrodka miejskiego wymiar ten poddano szczególnej analizie. Kryterium demograficzne odnoszące się do zjawiska depopulacji gminy odzwierciedla kluczowe procesy jego witalności społeczno-kulturalnej rzutujące w długim okresie czasu na strukturę demograficzną, atrakcyjność mieszkaniową, a także na wymiary gospodarcze związane między innymi z wartością kapitału ludzkiego, chłonnością rynku i określonym profilem zapotrzebowania na usługi publiczne.

Analiza wielkości danych demograficznych przedstawionych na wykresie 2. wskazuje, że w przypadku Gminy Złocieniec na przestrzeni ostatnich dwóch dekad nastąpił wyraźny spadek ilości osób w wieku przedprodukcyjnym, któremu towarzyszył jednocześnie wzrost ilości mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Wyraźnie widoczny jest także spadek ilości mieszkańców w wieku produkcyjnym.

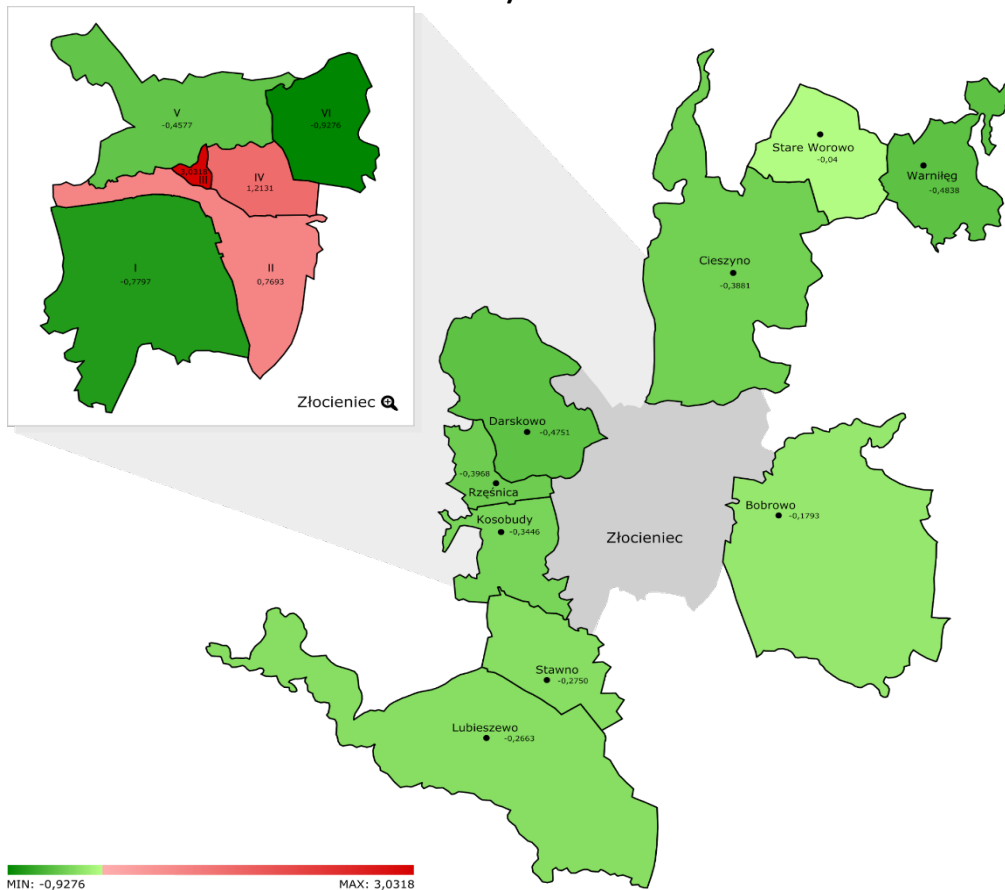
Na kształt populacji w Gminie Złocieniec wpływ mają dwa poważne procesy: starzenie się siły roboczej oraz zmniejszanie przyrostu naturalnego. Wpływa to niekorzystnie na potencjał demograficzny gminy. Tu należy wskazać też zmiany demograficzne spowodowane migracjami. Wobec tej tendencji, kluczowym kierunkiem rozwoju jest „sięgnięcie” po popyt zewnętrzny na infrastrukturę i usługi, które pozostają w gestii gminy.

Wykres 2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA W GMINIE ZŁOCIENIEC

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Rysunek 19. WSKAŹNIK DEPOPULACJI W JEDNOSTKACH ANALITYCZNYCH (W1 - RÓŻNICA LICZBY MIESZKAŃCÓW W LATACH 2011-2016)

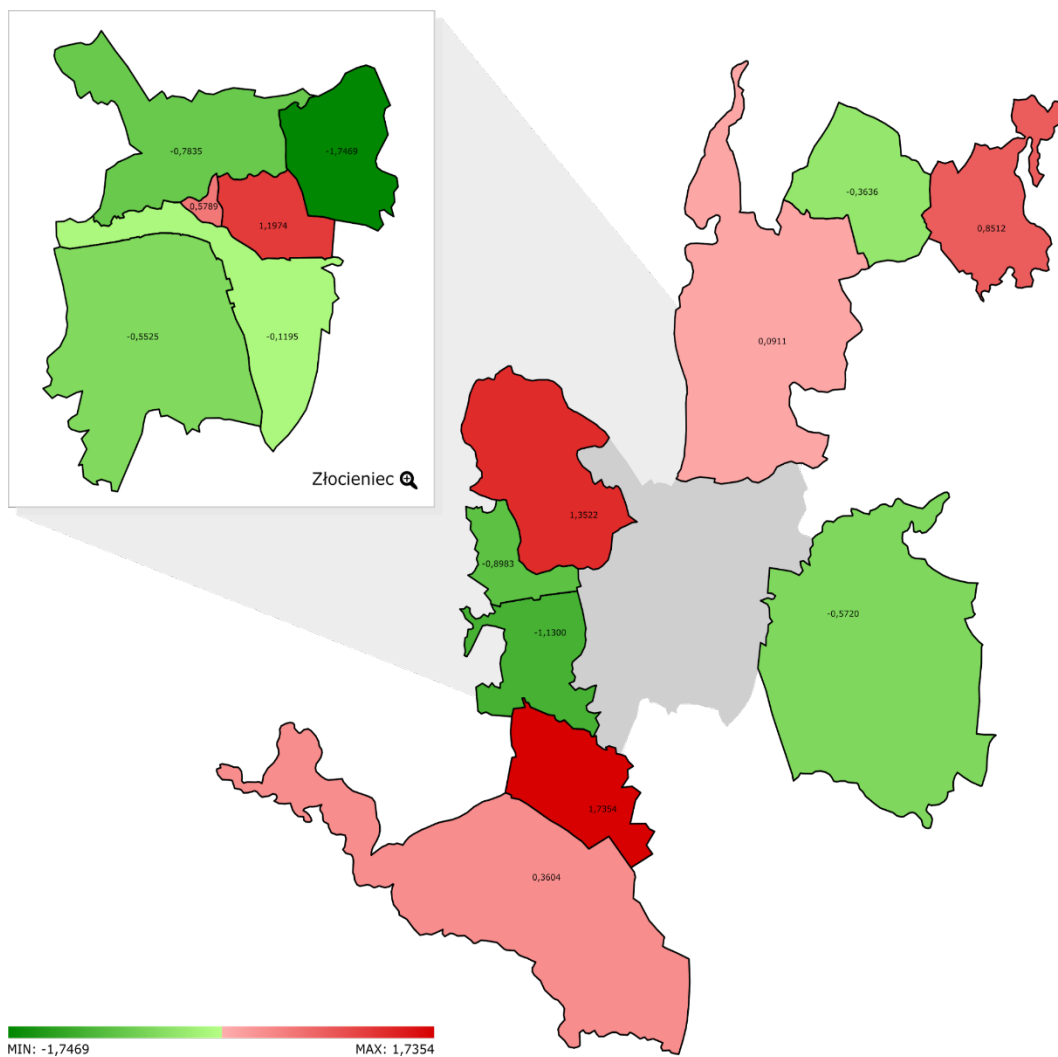

Źródło: opracowanie własne.

Przeprowadzone analizy wykazały, że najsilniej zjawisko depopulacji widoczne jest w obszarze **Centrum-Miasta** i obszarach **Dworcowa-Piaskowa-Drawska** oraz **Osiedle Czaplينية**.

Starzejące się społeczeństwo to jeden z głównych problemów społecznych współczesnej Europy. Wydłużający się okres życia Europejczyków przy nadal spadającym przyroście naturalnym powoduje, że wiele obszarów w Europie, w tym gmina Złocieniec, coraz mocniej odczuwa problem braku kandydatów do pracy, przy jednoczesnym wzroście ilości osób w wieku poprodukcyjnym.

Rysunek 20. WSKAŹNIK STARZENIA SIĘ SPOŁECZEŃSTWA (RELACJA LICZBY OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM DO LICZBY OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM)

Źródło: opracowanie własne.

Poza wymiarem ekonomicznym ma to także wpływ na zmianę stosunków społecznych w starzejących się społecznościach. Konflikt między potrzebami osób starszych i młodzieży jest coraz bardziej widoczny w całej gminie.

Problem starzejącej się społeczności lokalnej w największym stopniu dotyka obszarów miejskich gminy Złocieniec. Przeprowadzone analizy wykazały, że w najmniej korzystnej sytuacji znajdują się sołectwa: **Stawno, Darskowo i osiedle Czaplíneckie**.

Tabela 4. DEPOPULACJA – CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA W GMINIE ZŁOCIENIEC

	RÓŻNICA 2016-1995	RÓŻNICA 2016-2011
PRZEDPRODUKCYJNI	-2718	-486
PRODUKCYJNI	50	-671
POPRODUKCYJNI	1114	525

Źródło: opracowanie własne.

Przeprowadzone badania wykazały, że w szczególny sposób problem starzenia się społeczeństwa w przypadku gminy Złocieniec, dotyczy obszarów miejskich, w których następuje kumulacja społeczności w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 5. DEPOPULACJA – KONCENTRACJA ZJAWISKA

	LUDNOŚĆ OGÓŁEM	PRZEDPRODUKCYJNI	PRODUKCYJNI	POPRODUKCYJNI
GMINA	1	1	1	1
OBSZAR WIEJSKI	0,86	-0,39	1,55	1,19
MIASTO	1,02	2,33	0,47	0,83

Źródło: opracowanie własne.

Problemy demograficzne mają potwierdzenie w danych ilościowych. Zarówno liczba ludności ogółem, jak i liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym uległy zmniejszeniu – patrz tabela 5. Wzrost natomiast odnotowano w grupie osób w wieku poprodukcyjnym. Analiza wskaźnika koncentracji dotycząca depopulacji wskazuje, że bardzo duży deficyt osób w wieku produkcyjnym obserwujemy na obszarze wiejskim gminy, natomiast w samym mieście ta grupa charakteryzuje się bardzo niską koncentracją. W grupie osób w wieku przedprodukcyjnym mamy do czynienia z dużą koncentracją niekorzystnej sytuacji w mieście i małą koncentracją na obszarze wiejskim. Odwrotną sytuację mamy w przypadku osób w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 6. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI DEMOGRAFICZNE DLA GMINY

	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba mieszkańców w wieku 25-34 na 1000 mieszkańców	165,8	167,3	164,5	168,2	164,8
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym do liczby mieszkańców ogółem w %	157,5	164,4	170,9	177,8	186,6
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	0,54	0,18	-2,29	-0,60	-1,02
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	-5,90	-3,98	-6,57	-1,87	b.d
Współczynnik dzietności	1,25	1,38	1,24	1,43	1,24

Źródło: opracowanie własne.

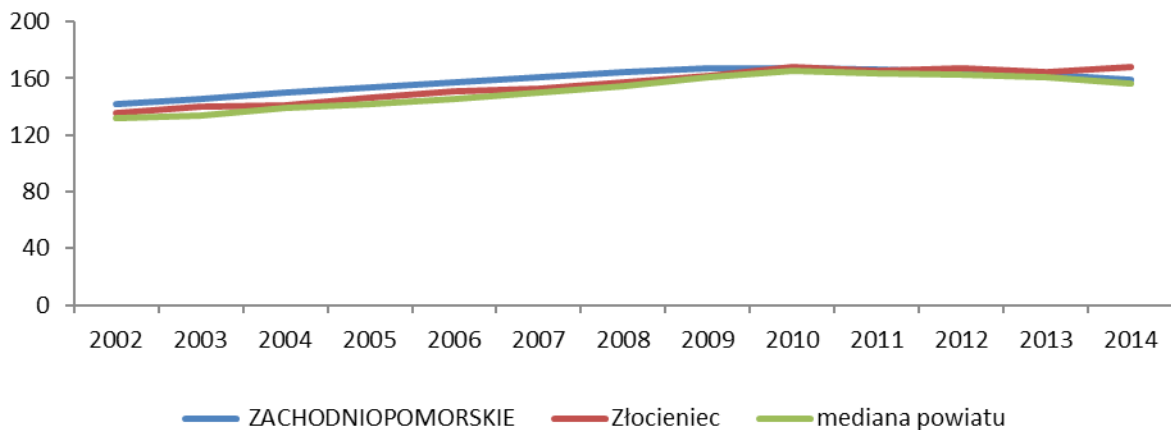
Stosunkowo stabilny jest poziom liczby młodych mieszkańców. Widoczny jest wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji wykazują wartości ujemne. Współczynnik dzietności jest na niskim poziomie.

W ramach diagnozy rozszerzono badanie zjawisk społecznych występujących w Gminie Złocieniec, w porównaniu do wartości charakterystycznych dla powiatu i województwa.

Dla celów porównawczych do obszaru DEMOGRAFIA przyjęto następujące wskaźniki:

1. Liczba mieszkańców w wieku 25-34 na 1 000 mieszkańców;
2. Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym do liczby mieszkańców ogółem (%);
3. Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców;
4. Saldo migracji na 1 000 mieszkańców;
5. Współczynnik dzietności.

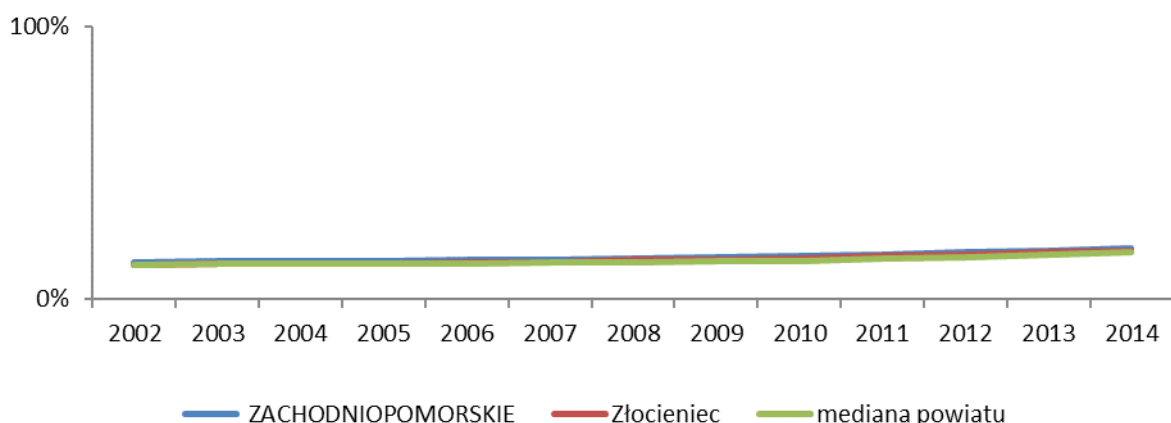
Ze względu na dostępność danych do analizy przyjęto lata 2002-2014. Pod względem ilości młodych mieszkańców w wieku 23-34 lata sytuacja gminy Złocieniec na tle województwa czy powiatu nie przedstawia się źle.

Wykres 3. LICZBA MIESZKAŃCÓW W WIEKU 23-34 LATA NA 1000 MIESZKAŃCÓW W LATACH 2002-2014

Źródło: opracowanie własne.

Według danych GUS, w okresie 2002-2014 odsetek młodych mieszkańców Gminy Złocieniec zwiększył się i jest nieznacznie wyższy od średniej dla województwa czy powiatu.

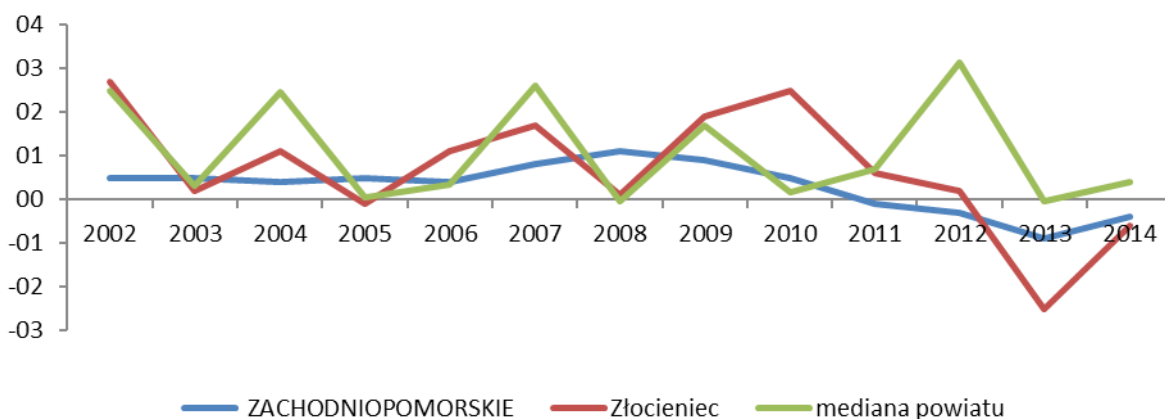

Wykres 4. LICZBA OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM DO LICZBY MIESZKAŃCÓW

Źródło: opracowanie własne.

Przeprowadzone badania porównawcze wykazały, że skala niekorzystnych zjawisk związanych ze zwiększającym się odsetkiem osób w wieku nieprodukcyjnym jest bardzo

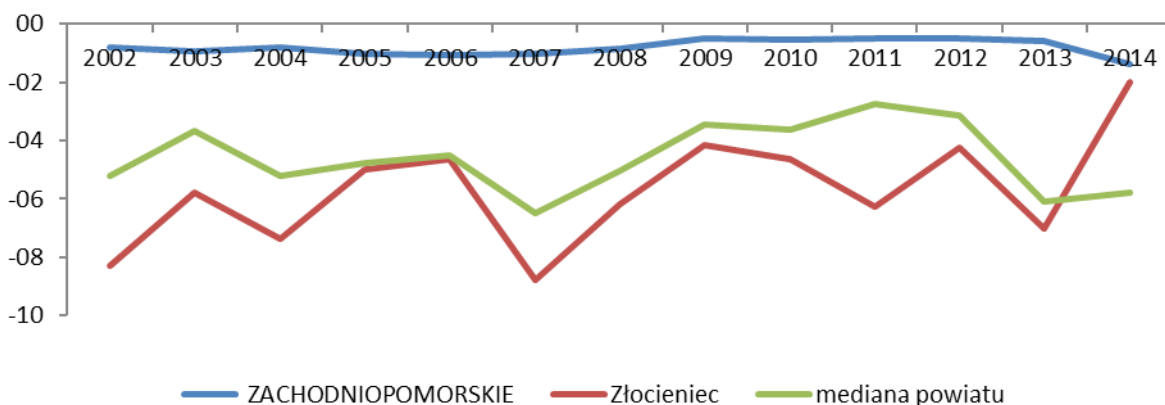
podobna w Gminie Złocieniec, jak i w województwie zachodniopomorskim oraz całym powiecie.

Wykres 5. PRZYROST NATURALNY NA 1000 MIESZKAŃCÓW W LATACH 2002-2014

Źródło: opracowanie własne.

Niekorzystnie natomiast przedstawia się sytuacja w Gminie Złocieniec w zakresie przyrostu naturalnego. Według danych GUS, w okresie 2002-2014 przyrost naturalny w gminie wyraźnie się zmniejszył. Pod względem urodzeń najbardziej niekorzystny okazał się rok 2013. Ujemny przyrost naturalny jest często odnoszony do niskiej jakości życia na danym obszarze i nawarstwiania się licznych problemów o charakterze społecznym. Wywiady pogłębione z mieszkańcami gminy wskazywały, iż jest to jeden z niezwykle istotnych problemów społecznych trapiących mieszkańców Gminy Złocieniec.

Wykres 6. SALDO MIGRACJI

Źródło: opracowanie własne.

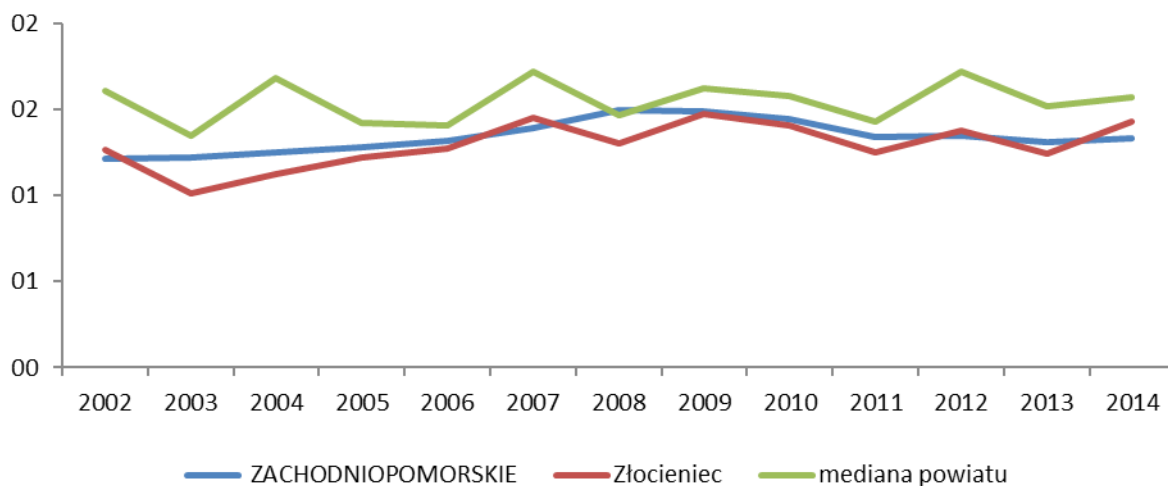
Przeprowadzone badania ilościowe, a także wnioski płynące z konsultacji społecznych z mieszkańcami gminy wskazały także, że kierunek niekorzystnych zmian demograficznych w gminie spowodowany jest także migracjami.

W całym okresie objętym badaniem, Gmina Złocieniec charakteryzowała się ujemnym saldem migracji – patrz wykres 6. Co oznacza, że więcej osób opuszczało jej obszar

niż zdecydowało się w niej zamieszkać. Pod tym względem najmniej korzystny był okres lat 2006-2007. W ostatnim czasie wskaźnik ten wyraźnie się poprawił, co nie zmienia faktu, że nadal saldo migracji jest ujemne.

Z bardzo podobną sytuacją mamy do czynienia w przypadku całego powiatu. Samo województwo zachodniopomorskie w analizowanym okresie wykazywało ujemne saldo migracji, choć wskaźnik ten w kolejnych latach był dość wyrównany.

Wykres 7. WSPÓŁCZYNNIK DZIETNOŚCI W LATACH 2002-2014

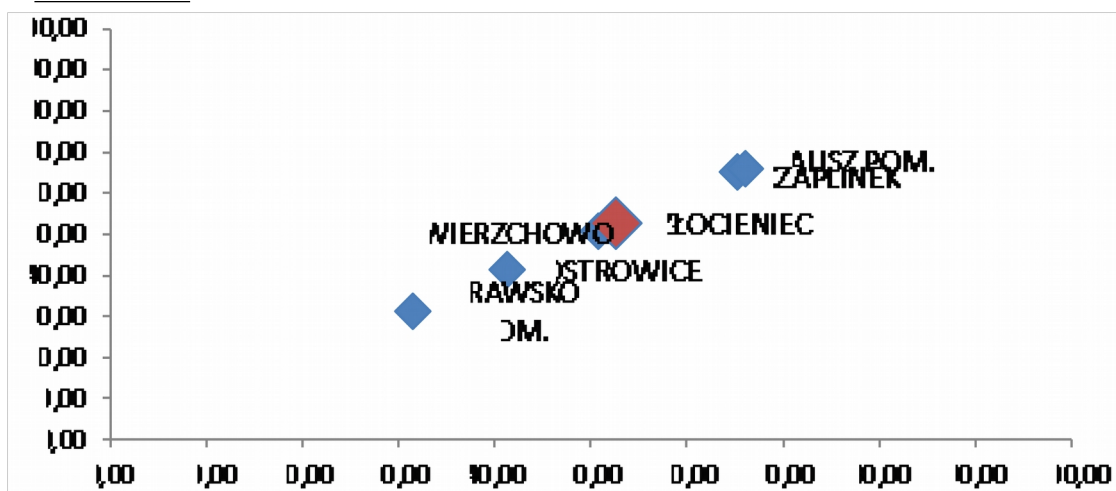
Źródło: opracowanie własne.

Przeprowadzone badania wskazywały także, że istotnym problemem demograficznym w Gminie Złocieniec jest niska dzietność rodzin zamieszkałych jej obszar. Przyjmuje się, że współczynnik dzietności gwarantujący zastępowalność pokoleń wynosi około 2,1. Wtedy dopiero kolejne pokolenia są na tyle liczne, żeby zapewnić stabilność społeczną i ekonomiczną. Pod tym względem sytuacja w Gminie Złocieniec jest niekorzystna – wykres 7. W kolejnych latach współczynnik dzietności w gminie nie przekraczał 1,4, co jest wartością wysoce niewystarczającą, w kontekście przyszłości społeczno-gospodarczej gminy. Problem dzietności dotyka całe województwo. Jednocześnie należy wskazać, że pod tym względem sytuacja w Gminie Złocieniec jest mniej korzystna, niż w przypadku średniej dla całego powiatu.

**WYNIKI ANALIZY WSKAZUJĄ NA POGŁĘBIAJĄCE SIĘ PROBLEMY DEMOGRAFICZNE
NIE TYLKO W GMINIE ZŁOCIENIEC,
ALE RÓWNIEŻ W POZOSTAŁYCH GMINACH POWIATU.**

W celu określenia różnic między gminami o różnym stopniu potencjału demograficznego dokonano rankingu obiektów metodą liniowego porządkowania obiektów wielocechowych. Kierowano się takimi cechami, które można zaliczyć do stymulatorów lub destymulatorów rozwoju.

Ocenę potencjału w obszarze demografia zilustrowano za pomocą matrycy pozycjonowania, gdzie współrzędna na osi poziomej odzwierciedla poziom wskaźnika syntetycznego w 2014 roku, natomiast współrzędna na osi pionowej jest różnicą w wielkości wskaźnika syntetycznego w roku 2014 a przyjętym rokiem do analizy. Wartość wskaźnika dla porównywanych gmin w roku 2014 jest wyznacznikiem pozycji na osi Słabe-Mocne (oś pozioma). Wybór roku 2014 podyktowany był brakiem najnowszych danych demograficznych w statystykach publicznych.

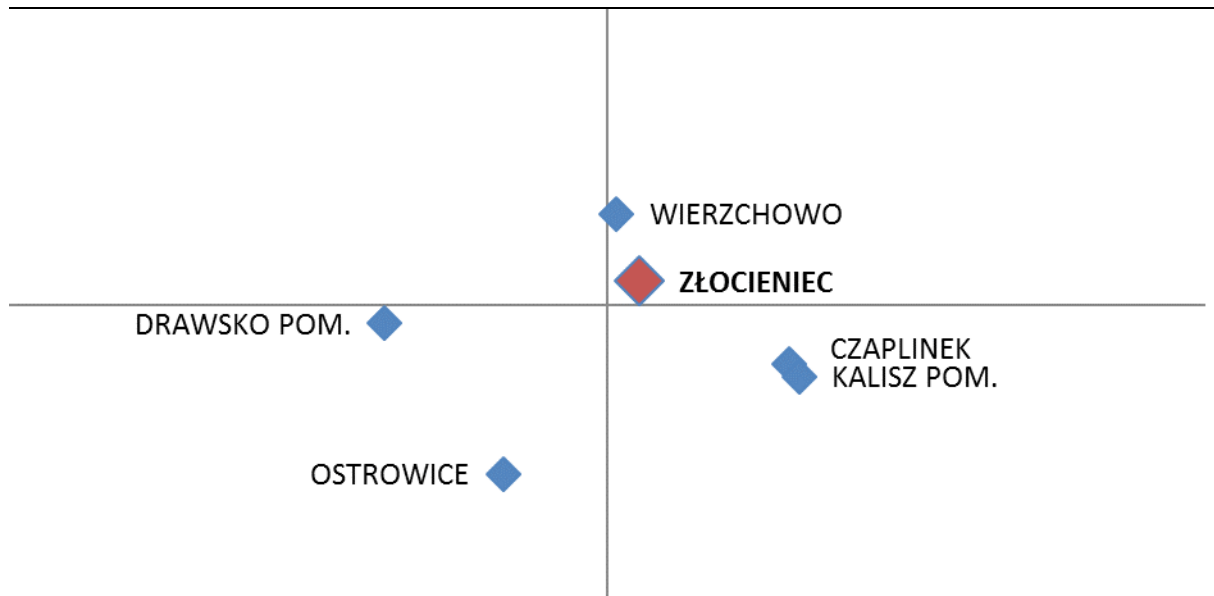

Wykres 8. RANKING GMIN POWIATU DRAWSKIEGO W OBSZARZE DEMOGRAFIA W 2014 ROKU

Źródło: opracowanie własne.

Różnica odchylenia pomiędzy rokiem 2014 i wskaźnikiem z dowolnie wybranego roku poprzedniego jest wyznacznikiem na osi Spadek-Wzrost (oś pionowa). Umożliwia to identyfikację procesów, które przyczyniły się do wzmocnienia lub osłabienia wartości wskaźnika syntetycznego w analizowanym obszarze. W grupie gmin powiatu drawskiego, Złocieniec plasuje się w środkowej części zestawień w odniesieniu do potencjału demograficznego.

W analizowanym okresie wskaźnik syntetyczny wskazuje na polepszenie sytuacji demograficznej. Pamiętać jednak należy, że jest to pozycja gminy na tle gmin z powiatu, co oznacza, że większość gmin wykazuje się spadkiem potencjału demograficznego, co widać na matrycy pozycjonowania. Cztery z sześciu gmin tj. Czaplinek, Kalisz Pom., Drawsko Pom. i Ostrowice odnotowały spadek potencjału demograficznego.

Wykres 9. MACIERZ ROZKŁADU WSKAŹNIKA SYNTETYCZNEGO „DEMOGRAFIA” DLA GMIN POWIATU DRAWSKIEGO

Źródło: opracowanie własne.

W trakcie spotkań z mieszkańcami podkreślana była niekorzystna sytuacja ekonomiczna części mieszkańców obszarów zdegradowanych.

Ubóstwo to pojęcie, które z jednej strony określa warunki życia jednostki, a z drugiej strony wskazuje na nierówności i sprzeczności występujące w społeczeństwie.

Chociaż nikt nie kwestionuje faktu, że ubóstwo jest zjawiskiem wielowymiarowym, to dla polityki społecznej, podstawowe znaczenie ciągle mają informacje dotyczące zasięgu ubóstwa ekonomicznego.

Coraz częściej zjawisko ubóstwa rozpatrywane jest także w kontekście wykluczenia społecznego. Oba zjawiska są niezwykle niekorzystne w kontekście procesów związanych z rewitalizacją i budowaniem solidarności społecznej.

TABELA 7. KORZYSTAJĄCY Z WYBRANYCH FORM POMOCY SPOŁECZNEJ

Formy udzielanej pomocy	Rok 2012		Rok 2013		Rok 2014		Rok 2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Zasiłek rodzinny	741	13805	703	13161	615	11957	603	11048
Dodatek z tyt. samotnego wychowywania dziecka	52	642	44	559	35	447	36	474
Dodatek z tyt.	509	837	486	803	445	743	410	675

rozpoczęcia roku szkolnego								
Dodatek do wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	125	2006	129	1913	120	1850	109	1664
Zasiłek pielęgnacyjny	423	4759	409	4676	395	4449	373	4281
Fundusz alimentacyjny	150	223	136	198	131	189	141	196

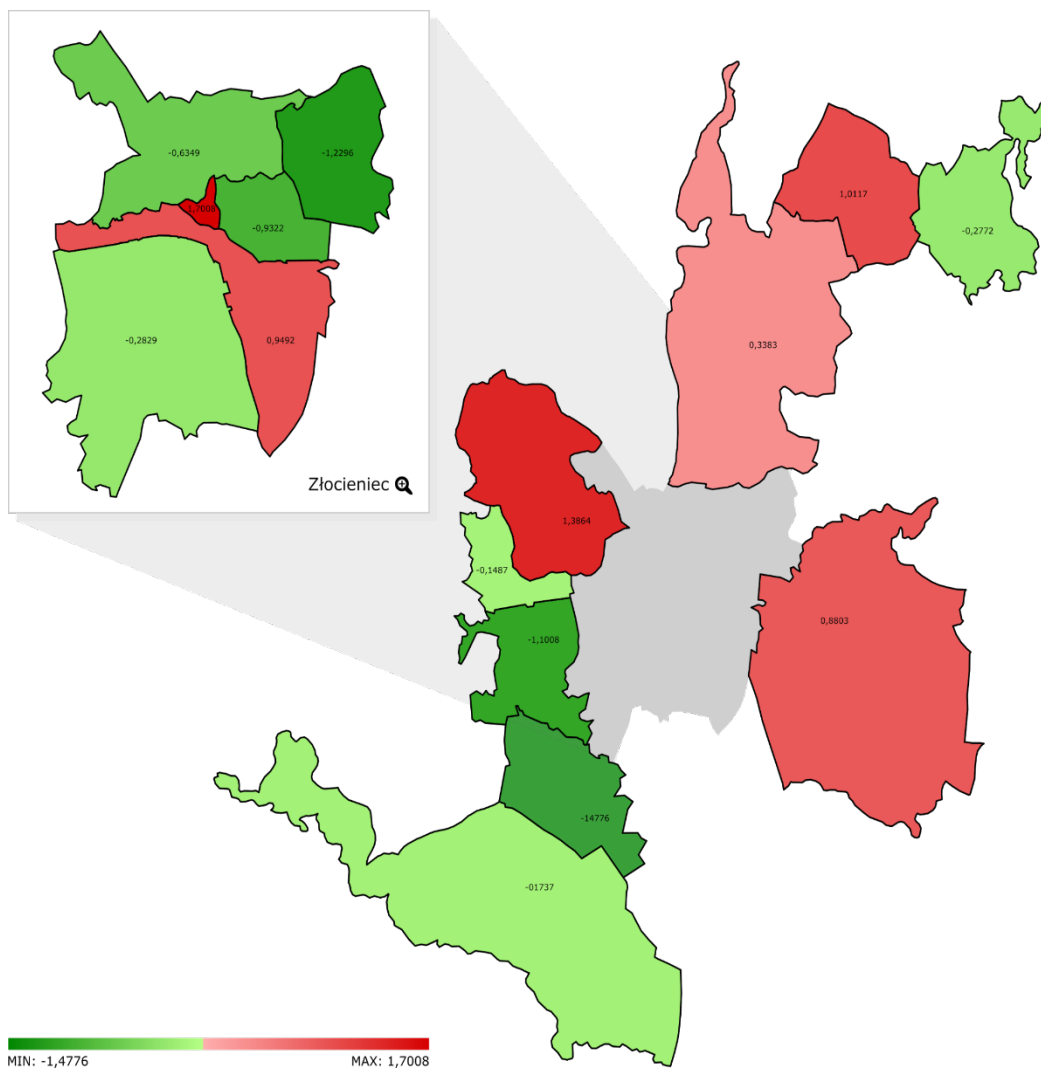
Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Złocieniec na lata 2016 -2020.

Mimo tego, że w porównaniu z 2012 rokiem liczba osób korzystająca ze świadczeń społecznych w formie zasiłku rodzinnego zmniejszyła się, to nadal w 2015 roku korzystały z niego 603 rodziny. W 2015 roku tą formą wsparcia objętych było 11048 osób. Znacząco obniżyła się także liczba rodzin objęta pomocą w formie dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego. W 2012 roku objęto nim 509 rodzin, a w 2015 już 410 rodzin – tabela 7.

Przeprowadzając diagnozę sytuacji, w której znajduje się cała gmina, zdecydowano o potrzebie dokonania analizy rozkładu przestrzennego wskaźnika obrazującego ilość osób korzystających z pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców jako jednego ze wskaźników obrazujących ubóstwo mieszkańców gminy. Pozwoliło to na określenie tych obszarów gminy, w których odsetek osób o bardzo niskich dochodach był największy.

Badania diagnostyczne wskazały także na istotną polaryzację między poszczególnymi obszarami gminy. Nie oznacza to jednocześnie, że najbardziej ubogie są obszary wiejskie, na co wskazywać mógłby charakter gminy i jej popegeerowska historia. W przypadku obszarów wiejskich mamy do czynienia z sołectwami, w których problem ubóstwa jest bardzo wyraźny i z sołectwami, gdzie sytuacja materialna mieszkańców jest dużo lepsza.

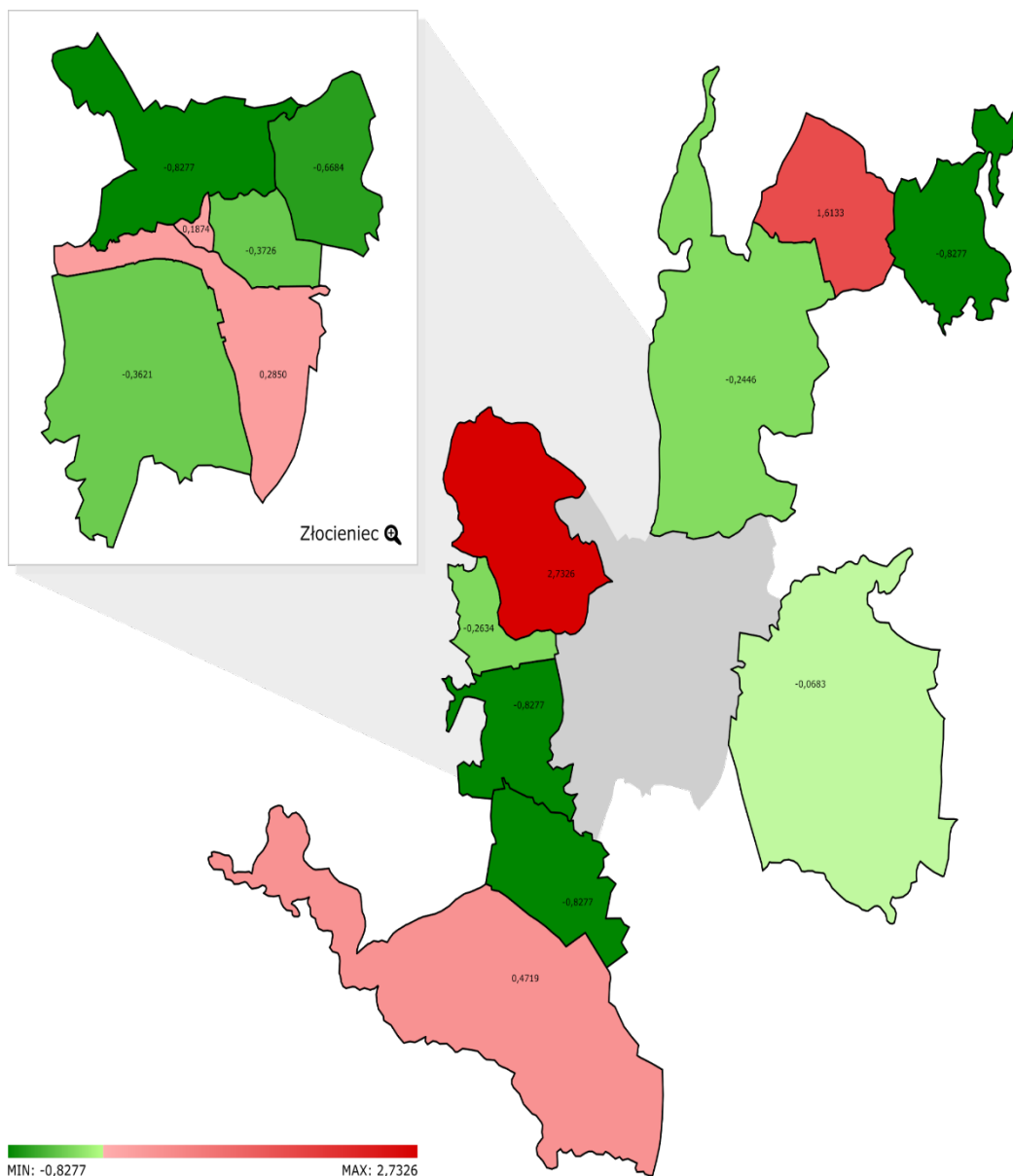
Rysunek 21. WSKAŹNIK LICZBY OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ NA 1000 MIESZKAŃCÓW (W4.)

Źródło: opracowanie własne.

Istotnym wskaźnikiem obrazującym skalę problemów społecznych na badanym terytorium jest liczba osób korzystająca z pomocy społecznej. Wysoka wartość wskaźnika W4 sugeruje, że na danym obszarze mamy do czynienia z kumulacją wielu niekorzystnych zjawisk. Analiza rozkładu przestrzennego wartości wskaźnika W4 wskazuje, że obszar gminy jest mocno zróżnicowany pod tym względem, a najmniej korzystna sytuacja występuje na obszarze objętym rewitalizacją – Obszar Miasto-Centrum, a także w sołectwach Darskowo, Stare Worowo i Bobrowo.

Rysunek 22. WSKAŹNIK - LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZASIŁEK STAŁY NA 1000 MIESZKAŃCÓW (W6)

Źródło: opracowanie własne.

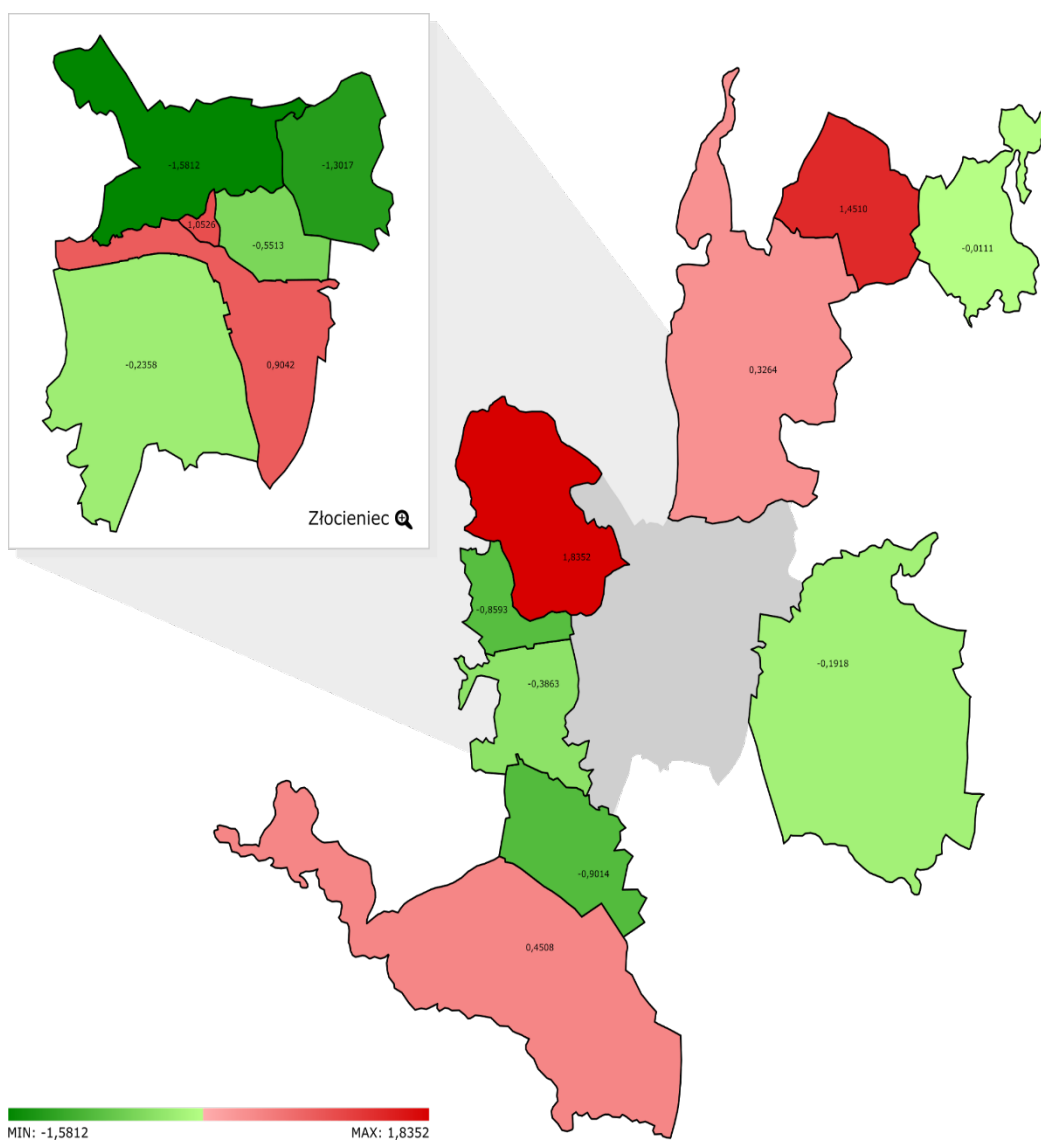
Jednym ze wskaźników obejmujących problematykę społeczną wykorzystywanych dla delimitacji obszaru zdegradowanego był także odsetek osób pobierających w gminie tzw. zasiłek stały. Jest on jedną z form pomocy społecznej, o którą mogą ubiegać się mieszkańcy gminy. Zasiłek stały przysługuje:

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;

- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Największy odsetek osób pobierających zasiłek stały w Gminie Złocieniec zamieszkiwał obszar sołectw: Darskowo i Stare Worowo. Znaczna ilość osób objęta tą formą wsparcia społecznego zamieszkuje także w sołectwie Lubieszewo oraz w obszarze Miasto Centrum i obszarze II – Dworcowa – Piaskowa - Drawska.

Rysunek 23. WSKAŹNIK - LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZASIŁEK OKRESOWY NA 1000 MIESZKAŃCÓW (W7)

Źródło: opracowanie własne.

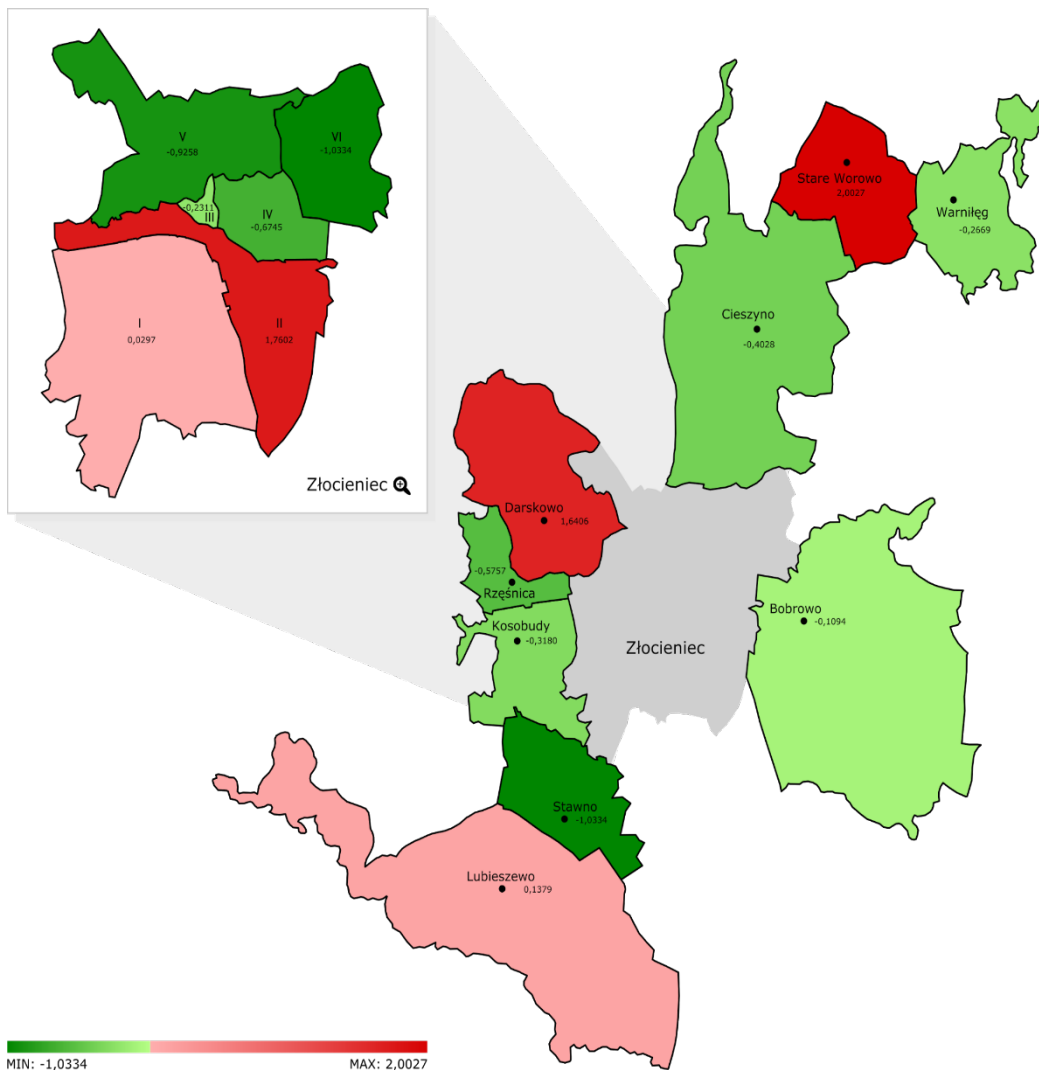
Do delimitacji obszaru zdegradowanego posłużył także wskaźnik opisujący ilość osób korzystających z pomocy społecznej w formie zasiłku okresowego. Zasiłek okresowy

przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Odsetek osób pobierających zasiłek okresowy jest największy w sołectwach: Darskowo i Stare Worowo oraz w obszarze Miasto Centrum i obszarze II – Dworcowa–Piaskowa-Drawska. Najmniejszą wartością tego wskaźnika charakteryzowały się natomiast sołectwa Warnięg i Bobrowo.

Rysunek 24. WSKAŹNIK - LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZASIŁEK CELOWY NA 1000 MIESZKAŃCÓW (W8)

Źródło: opracowanie własne.

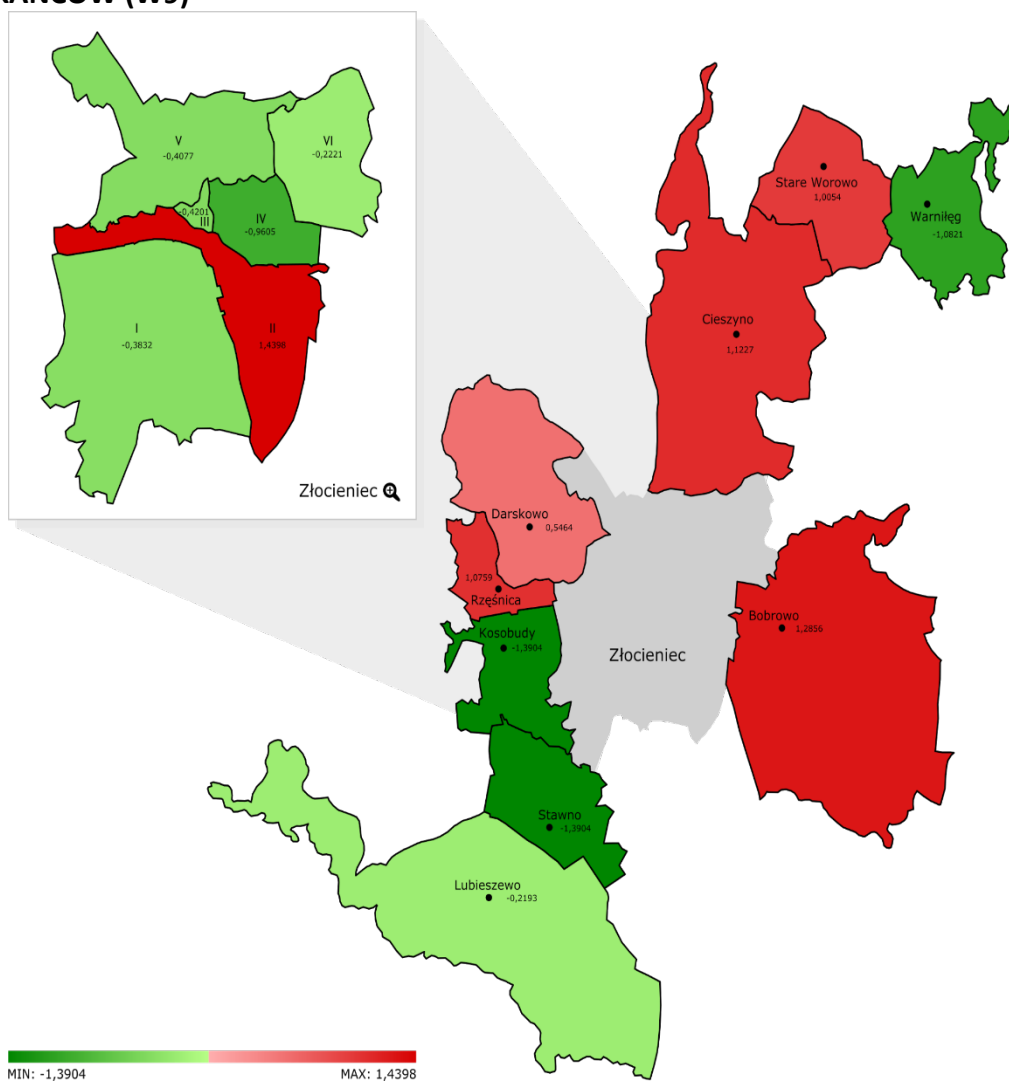
Kolejnym zjawiskiem analizowanym dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego była liczba osób korzystająca z zasiłku celowego.

Ta forma pomocy społecznej jest świadczeniem fakultatywnym, przyznawanym na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opał, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Wysoki odsetek osób objętych tą formą wsparcia świadczy o niskim poziomie zamożności mieszkańców obszaru, nasileniu się niekorzystnych zjawisk społecznych – np. starzenie się społeczności lokalnej.

Wartość wskaźnika W8 była największa w sołectwach: Darskowo, Stare Worowo i w obszarze II – Dworcowa-Piaskowa-Drawska.

Rysunek 25. WSKAŹNIK -POMOC W DOŻYWIANIU DZIECI - LICZBA DZIECI NA 1000 MIESZKAŃCÓW (W9)

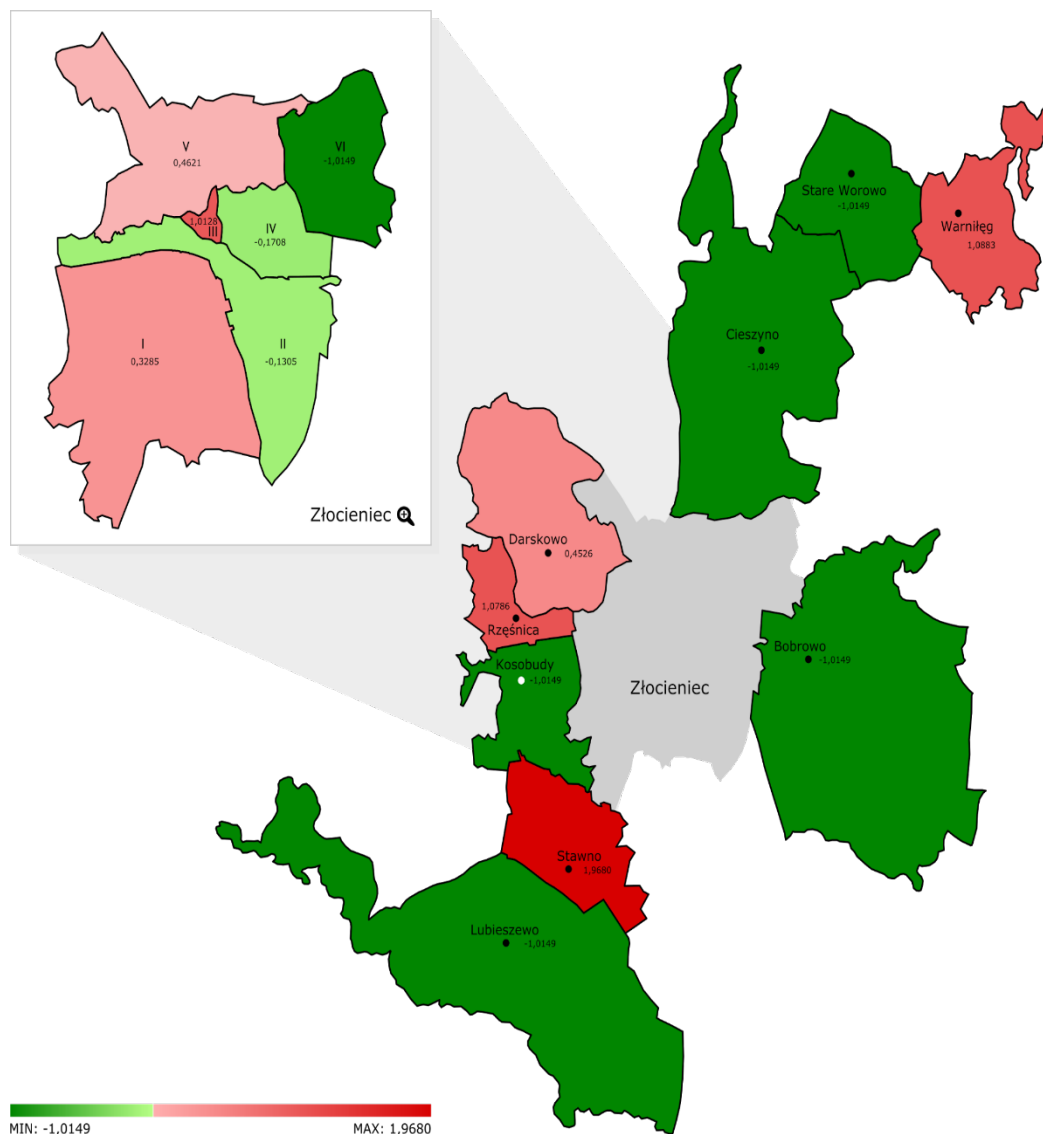

Źródło: opracowanie własne.

O poziomie zamożności mieszkańców obszaru, a jednocześnie w sposób pośredni o problemach społeczności lokalnej świadczą dane dotyczące ilości dzieci objętych pomocą w formie dożywiania w placówkach szkolnych.

Odsetek dzieci objętych tą formą pomocy najwyższy był w obszarze Rzęsnica, Bobrowo, Cieszyno, Stare Worowo i w obszarze II – Dworcowa – Piaskowa - Drawska.

Rysunek 26. WSKAŹNIK -ILOŚĆ OSÓB OBJĘTA "NIEBIESKĄ KARTĄ" NA 1000MIESZKAŃCÓW

Źródło: opracowanie własne.

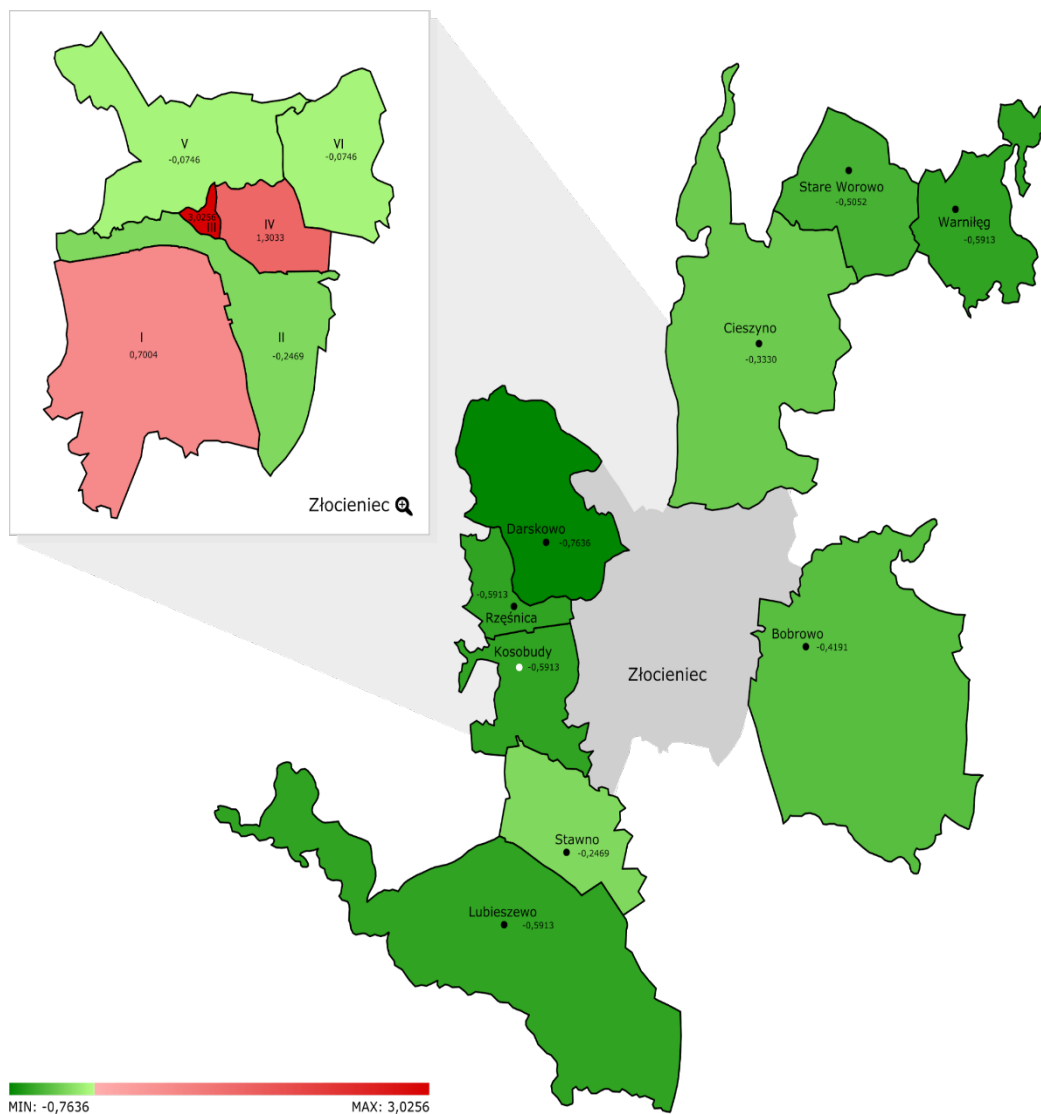
Diagnoza problemów społecznych jest niezwykle trudna. Związane jest to z wielowymiarowym charakterem niekorzystnych procesów i zjawisk społecznych, które zachodzą w obszarach zdegradowanych.

W celu określenia delimitacji obszarów zdegradowanych w Gminie Złocieniec wykorzystano dane dotyczące ilości tzw. „niebieskich kart” prowadzonych na obszarze gminy.

Celem procedury „Niebieskiej Karty” jest dokumentowanie występowania i zapobieganie przemoc domowej. Podstawą prawną wprowadzenia procedury jest art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Dzięki temu określono te obszary gminy, gdzie statystycznie najczęściej mamy do czynienia z przemocą w rodzinie. Przeprowadzone analizy wykazały, że największe nasilenie problemu przemocy w rodzinie ma miejsce w sołectwie Stawno oraz w obszarze Miasto –Centrum.

Rysunek 27. WSKAŹNIK -LICZBA PRZESTĘPSTW NA 1000 MIESZKAŃCÓW (W11)

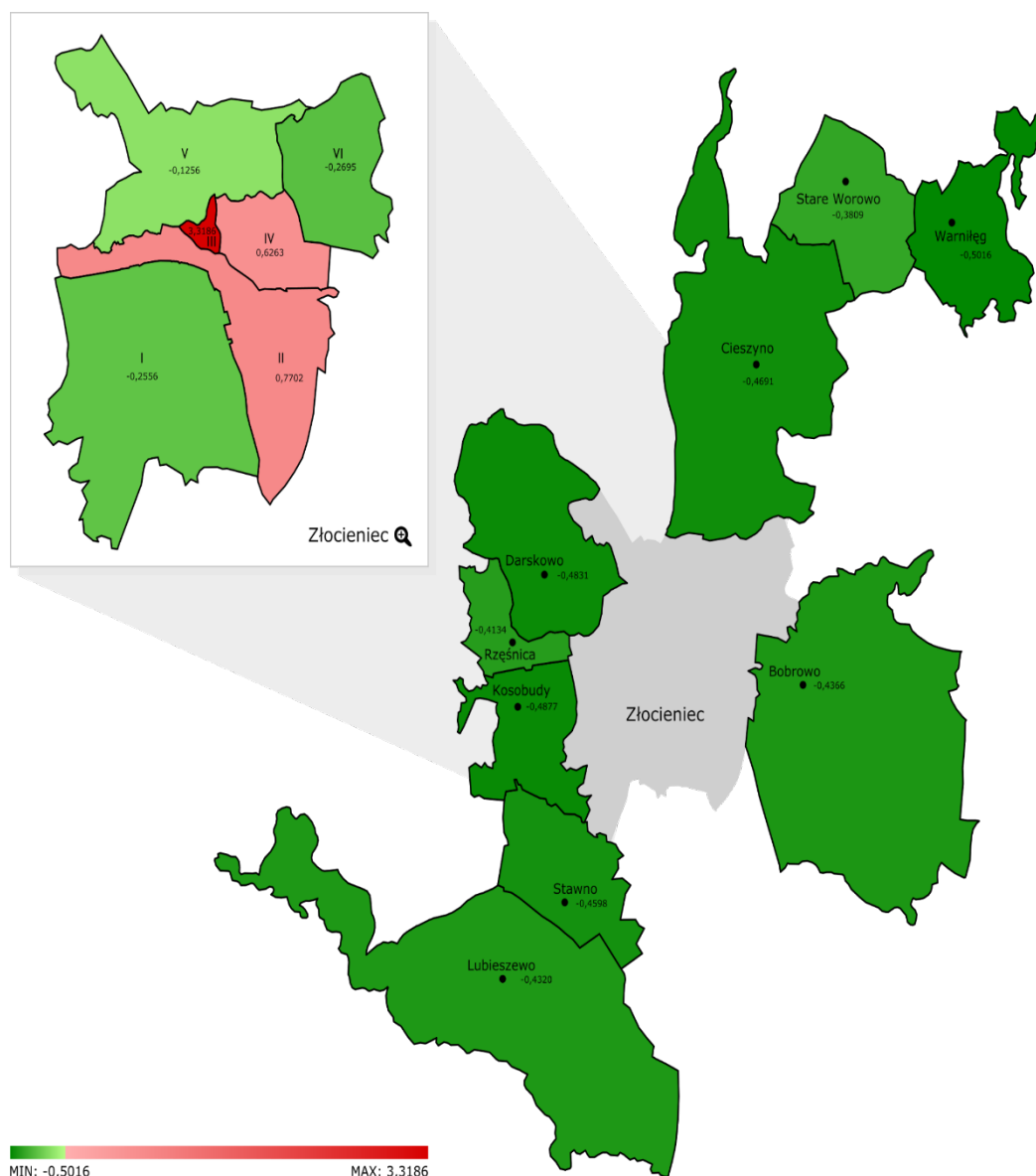
Źródło: opracowanie własne.

Poczucie bezpieczeństwa wpływa na jakość życia i rozwoju społeczeństwa. Dlatego ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego należą do zasadniczych zadań państwa. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym włącza samorzady do działań

wspierających walkę z zagrożeniami, obligując je do wykonywania zadań publicznych o charakterze ponadgminnym w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli.

Warunki do angażowania się samorządów w działalność na rzecz bezpieczeństwa umożliwiają również inne ustawy oraz akty prawa miejscowego formujące określone strategie, programy i tworzące lokalne porozumienia, zmierzające do poprawy skuteczności działań w obszarze szeroko rozumianego utrzymania porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Rysunek 28. WSKAŹNIK - LICZBA WYKROCZEŃ NA 1000 MIESZKAŃCÓW (W12)

Źródło: opracowanie własne.

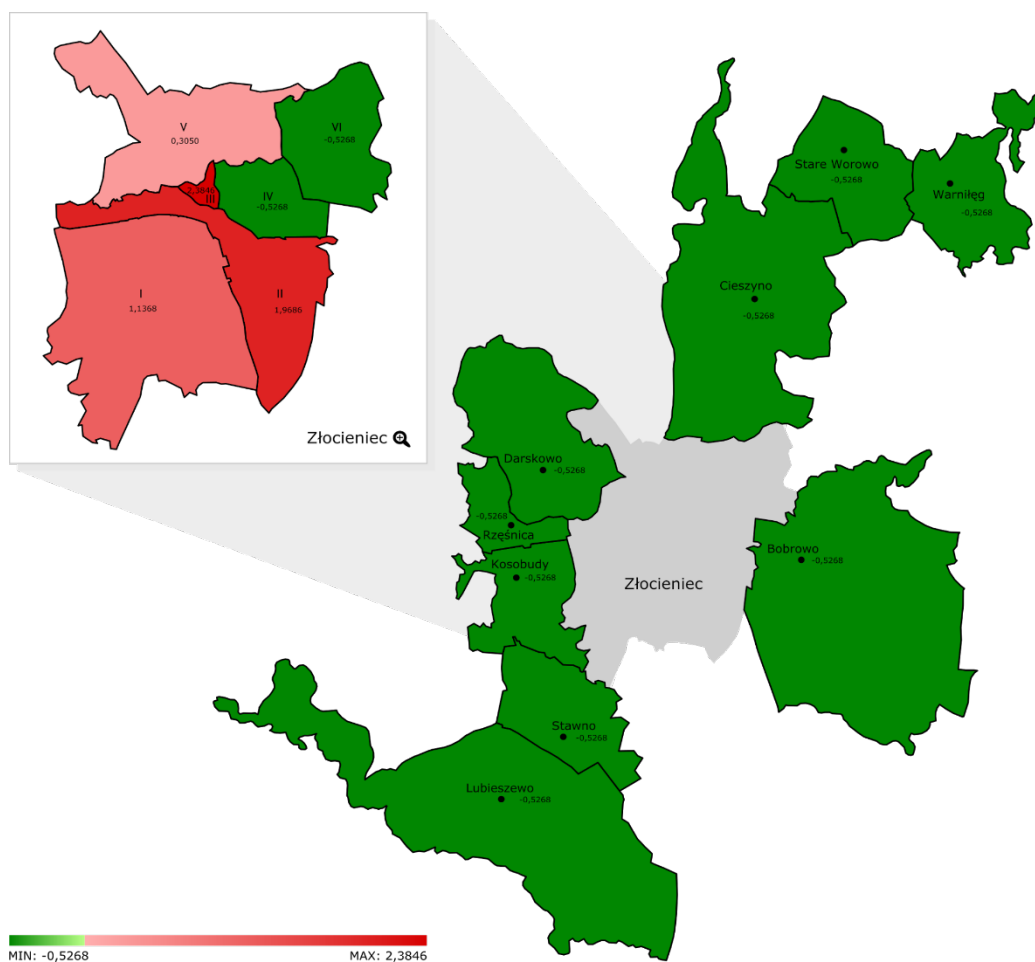
Tworząc granice obszaru zdegradowanego, wykorzystano dane dotyczące ilości przestępstw popełnianych w poszczególnych obszarach gminy. W tym przypadku

za najbardziej niebezpieczne dla mieszkańców uznać należy obszary miejskie, a w szczególności obszar Miasto-Centrum.

Analiza danych udostępnionych przez Policję wskazuje, że pod względem popełnianych wykroczeń także obszar Centrum Złocienca wypada najgorzej. Sugerować to może nawarstwienie się wielu innych problemów o charakterze społecznym, które powodują, że centrum miasta, a zarazem centrum gminy jest jednocześnie najbardziej niebezpiecznym miejscem w gminie.

Zważywszy na fakt, że Złocieniec upatruje szansy na swój rozwój w stworzeniu atrakcyjnej oferty turystycznej opartej na unikalnych walorach miasta i okolic, jest to zjawisko bardzo niepokojące. Przystępstwa i wykroczenia mają różne podłoże. Bardzo często dotyczą jednak społeczności, która z różnych względów została wcześniej wykluczona lub czuje się wykluczona. Jest to zatem jeden z problemów, który powinien zostać rozwiązany dzięki procesom rewitalizacji prowadzonym w Gminie Złocieniec.

Rysunek 29. WSKAŹNIK - LICZBA UCZNIÓW NIETYTUŁOWYCH OBYWATELI WYKONUJĄCYCH OBOWIĄZKI SZKOLNE NA 1000 MIESZKAŃCÓW (W13)

Źródło: opracowanie własne.

Miarą wykluczenia społecznego jest także brak dostępu do wysokiej jakości kształcenia. Na mocy zapisów Konstytucji RP oraz Konwencji o prawach dziecka każde polskie dziecko ma prawo do nauki. W przepisach oświatowych prawo to jest rozpatrywane w kontekście związanych z nim obowiązków państwa oraz obowiązków rodziców lub prawnych opiekunów. Zgodnie z art. 20 ustawy o systemie oświaty, niespełnienie obowiązku szkolnego i nauki podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Gmina – zgodnie z ustawą o systemie oświaty – kontroluje spełnianie obowiązku nauki przez młodzież w wieku 16-18 lat zamieszkałą na terenie gminy.

W gminie Złocieniec istnieje dobrze rozwinięta sieć szkół, a także placówek wspomagających edukację. Mimo to pogłębione badania społeczne wykazały, że jednym z problemów, z którym boryka się społeczność lokalna, jest młodzież, która nie uczęszcza do żadnego typu szkół. Analiza danych oświatowych dotyczących liczby uczniów nierealizujących obowiązku szkolnego wykazała, że największy odsetek młodzieży nieuczęszczającej do placówek edukacyjnych zamieszkuje obszar centrum miasta Złocieniec oraz obszar II – Dworcowa – Piaskowa – Drawska.

Analizując problemy obszarów zdegradowanych, zwrócono także uwagę na opinie mieszkańców dotyczące niezadawalającej sytuacji w zakresie dostępu do wysokiej jakości edukacji w gminie. **Niska jakość edukacji jest szeroko opisywanym w literaturze przedmiotu czynnikiem sprzyjającym procesom depopulacji. Z kolei wysoko oceniana oferta edukacyjna jest postrzegana jako czynnik przyciągający nowych mieszkańców⁶.** Analizę wyników testów gimnazjalnych i tzw. „sprawdzianu 6-klasisty” przeprowadzonego w gminie przedstawiono w tabelach 8. i 9.

Tabela 8. WYNIKI TESTU GIMNAZJALNEGO W 2016 ROKU

WYNIKI TESTU GIMNAZJALNEGO W 2016 ROKU (%)				
	HISTORIA	POLSKI	NAUKI PRZYRODNICZE	MATEMATYKA
ZACHODNIOPOMORSKIE	53,66	64,93	48,77	45,17
POWIAT DRAWSKI	50,54	57,79	45,59	40,49
GMINA ZŁOCIENIEC	51,43	59,52	46,65	41,02

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

W porównaniu do średniej wojewódzkiej wyniki testu gimnazjalnego w gminie Złocieniec nie wypadły dobrze. We wszystkich przedmiotach uczniowie ze złocienieckich szkół wypadli gorzej od średniej województwa. Szczególnie niekorzystnie przedstawiają się wyniki

⁶ K. Slany, A. Małek, I. Szczepaniak –Wiecha (red.), Systemy wartości a procesy demograficzne, Kraków 2003; L. Kocik, Rodzina w obliczu wartości i wzorów życia ponowoczesnego świata, Kraków 2006; M. Szyszka (red.), Społeczeństwo – przestrzeń – rodzina. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Piotrowi Kryczce, Lublin 2009; T. Szlendak, Socjologia rodziny. Ewolucja, historia, zróżnicowanie, Warszawa 2011.

egzaminów gimnazjalnych w zakresie nauk przyrodniczych i ścisłych. Najbardziej niekorzystna sytuacja dotyczy wyników nauczania w ramach przedmiotu matematyka. W porównaniu do średniej powiatu sytuacja wygląda nieco lepiej. Uczniowie ze Złocienka osiągnęli lepsze średnie wyniki niż ich koledzy z powiatu drawskiego.

Tabela 9. WYNIKI SPRAWDZIANU W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH W 2016 ROKU (%)

WYNIKI SPRAWDZIANU W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH W 2016 ROKU (%)			
	CZĘŚĆ PIERWSZA	JĘZYK POLSKI	MATEMATYKA
POLSKA	63,00	71,00	54,00
ZACHODNIOPOMORSKIE	59,59	68,27	50,40
POWIAT DRAWSKI	57,10	66,18	43,26
GMINA ZŁOCIENIEC	61,14	69,74	52,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Analiza wyników sprawdzianu przeprowadzonego w szkołach podstawowych wykazała, że uczniowie z Gminy Złocieniec osiągnęli umiarkowanie lepsze niż średnia wojewódzka wyniki. Niestety, jeśli osiągnięcia te porównamy ze średnią ogólnopolską, to okazuje się, że wyniki uczniów ze Złocienka są niższe.

Wyniki przeprowadzonych egzaminów znajdowały potwierdzenie w prowadzonych wywiadach z mieszkańcami i liderami życia społecznego w Złocienku. Często wskazywano w nich problem jakości edukacji w całej gminie jako wymagający podjęcia pilnych działań. Jednocześnie wskazywano na rosnący popyt na usługi wspomagające edukację. Problem jakości edukacji w gminie znalazł swoje odzwierciedlenie w zgłaszanych projektach rewitalizacyjnych przedstawionych w dalszej części LPR.

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W OBSZARZE GMINY

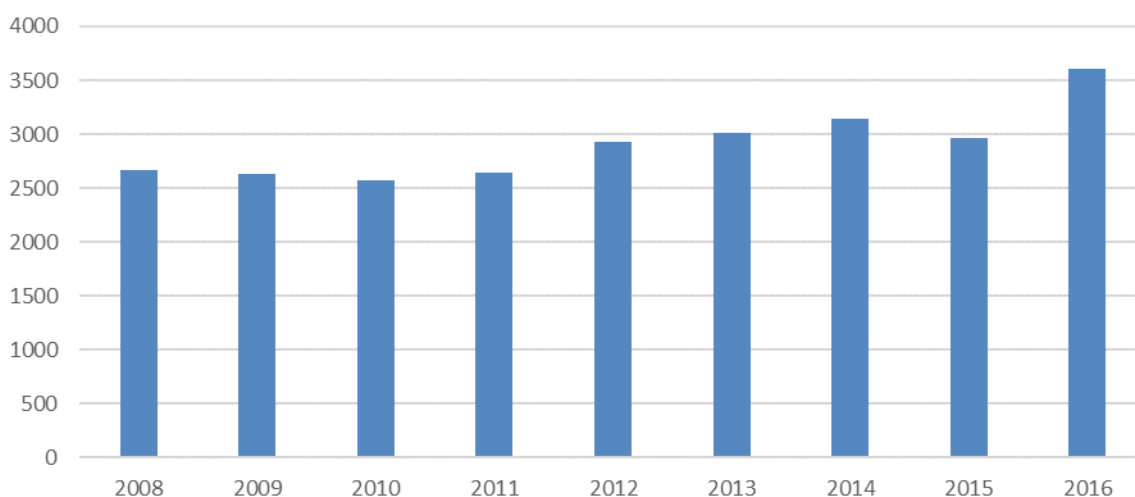
Biorąc pod uwagę przedstawioną charakterystykę sfery społecznej Gminy Złocieniec, można określić następujące problemy dotyczące sfery społecznej:

1. Postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej;
2. Ujemne saldo migracji;
3. Ujemny przyrost naturalny;
4. Wysoki i rosnący udział osób w gospodarstwach domowych, korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej;
5. Niskie poczucie dobra wspólnego i małe zaangażowanie mieszkańców gminy w sprawy lokalne;
6. Wzrost zagrożenia patologiami społecznymi (uzależnienia, przemoc, ubóstwo itd.);
7. Wysoki udział przestępstw i wykroczeń w obszarze centrum miasta;
8. Wysoki odsetek dzieci niewypełniających obowiązku szkolnego w obszarze centrum.

3.2.2.2. ANALIZA SFERY GOSPODARCZEJ

Dochody gminy są najczęściej wykorzystywanym wskaźnikiem opisującym sytuację gospodarczą w jednostce samorządu terytorialnego. Przyjmując założenie, że im silniejsza gospodarka lokalna, tym większe dochody samorządu, często wykorzystuje się ten wskaźnik do oceny poziomu rozwoju.

Analizując dochody Gminy Złocieniec przypadające na 1 mieszkańca, należy wskazać, że w ostatnich latach utrzymywały się one na wyrównanym poziomie. Najwyższą wartość dochodu na jednego mieszkańca uzyskano w roku 2014, zaś najniższą w 2010.

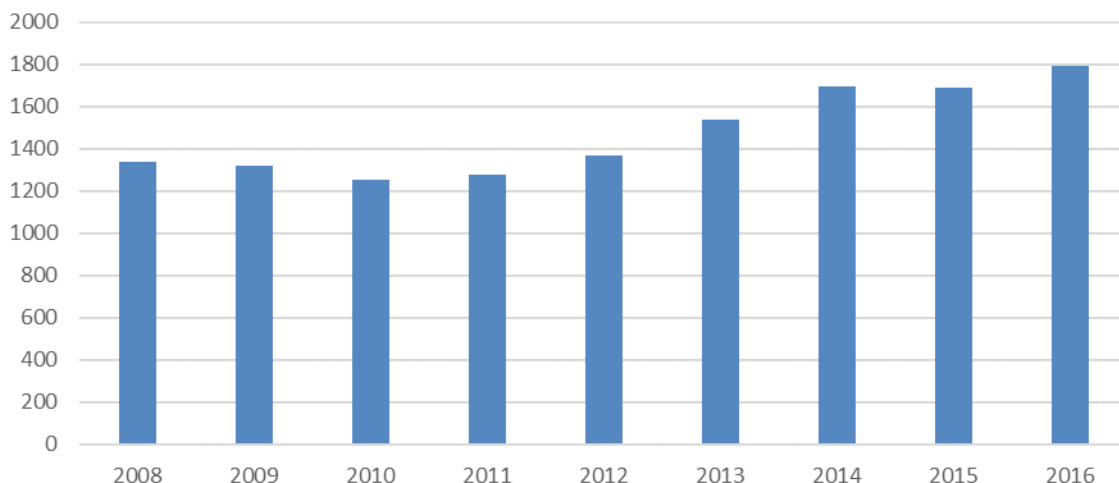
Wykres 10. DOCHODY GMINY NA 1 MIESZKAŃCA

Źródło: opracowanie własne.

Same jednostki samorządu terytorialnego są często najbardziej aktywnym podmiotem w przestrzeni lokalnej. Dlatego w kontekście oceny poziomu rozwoju obszaru często wykorzystywany jest wskaźnik opisujący dochody własne gminy na 1 mieszkańca. Jest on niejednokrotnie utożsamiany z aktywnością samorządu w zakresie tworzenia nowych źródeł dochodu.

Przeprowadzone badania wykazały, iż w okresie 2008 -2015, dochody własne Gminy Złocieniec sukcesywnie się zwiększały. Najniższą wartość dochodów własnych uzyskano w roku 2010, a najwyższą w 2014. Sytuacja gospodarcza Gminy Złocieniec jest w dużej mierze uzależniona od kondycji sektora MŚP. Brak dużych przedsiębiorstw na terenie gminy, w pewnym stopniu rekompensowany jest przez rozwój małych przedsiębiorstw gospodarczych, często jednoosobowych, realizowanych przez przedsiębiorczych mieszkańców gminy.

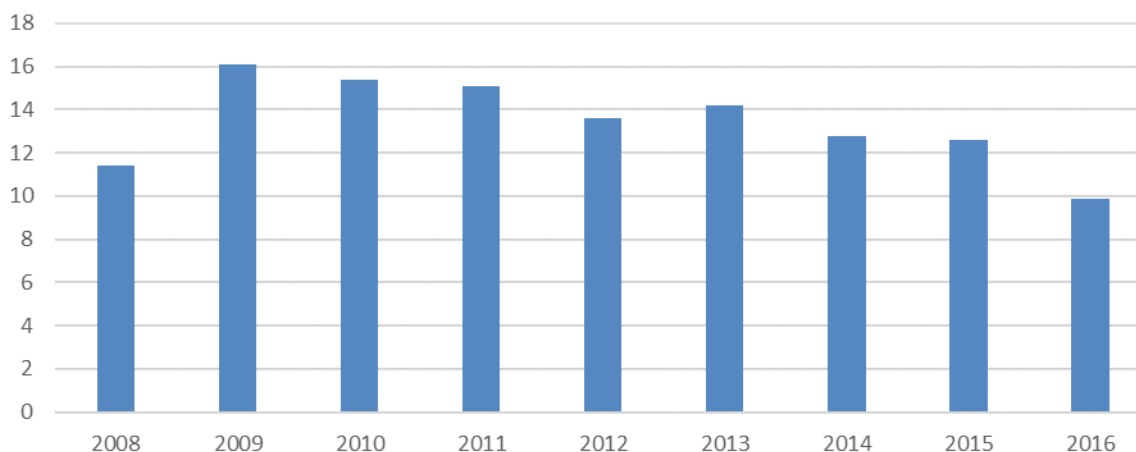

Wykres 11. DOCHODY WŁASNE GMINY ZŁOCIENIEC

Źródło: opracowanie własne.

Brak silnie rozwiniętego przemysłu, rolniczy charakter gminy, starzejące się społeczeństwo, a także popegeerowski charakter obszarów wiejskich są głównymi przyczynami utrzymywania się wysokiej stopy bezrobocia w gminie.

Wykres 12. WSKAŹNIK BEZROBOCIA W GMINIE ZŁOCIENIEC 2007-2013

Źródło: opracowanie własne.

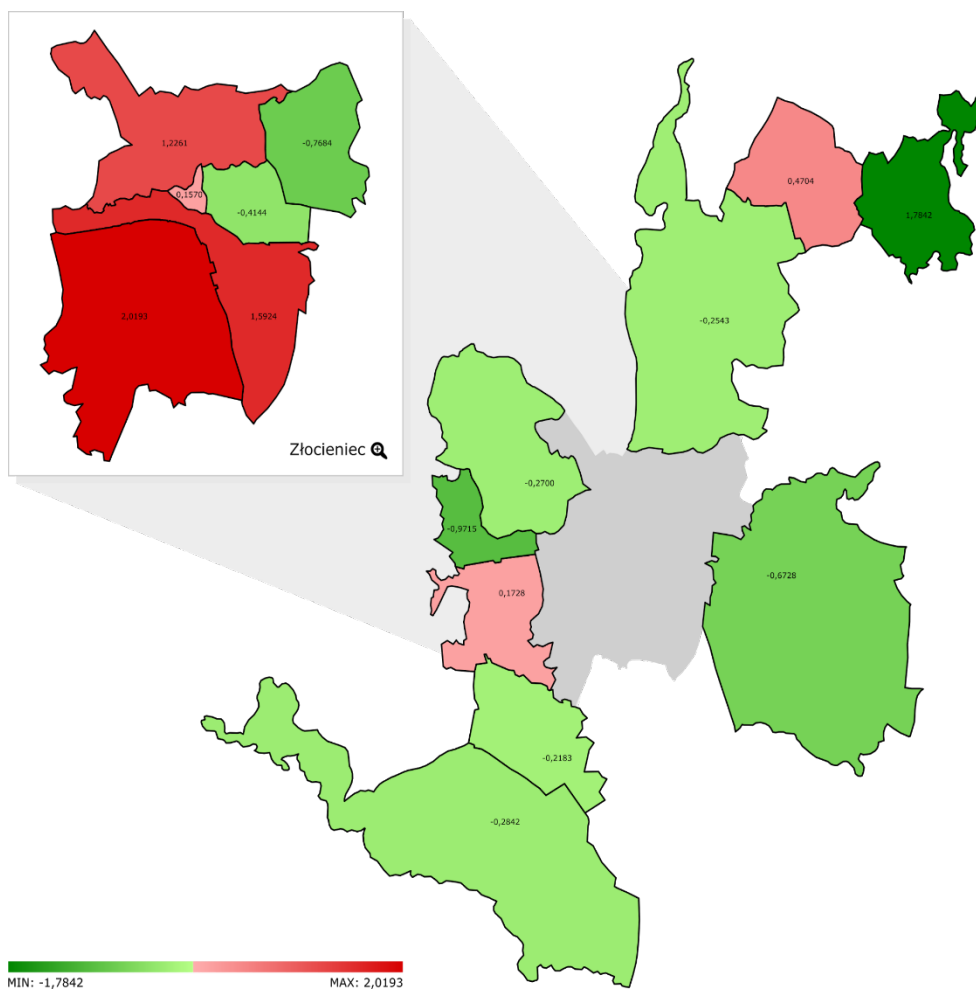
Jednocześnie należy stwierdzić, że w kolejnych latach objętych analizą wskaźnik bezrobocia w Gminie Złocieniec był coraz niższy. W roku 2016 osiągnął on niespełna 10%. W porównaniu do pozostałych gmin powiatu drawskiego nadal jednak procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Złocieniu był wysoki i wyższy niż średnia dla powiatu – patrz tabela 10.

Tabela 10. BEZROBOTNI W POWIECIE DRAWIŃSKIM W 2016 ROKU (STAN NA 31.12.2016)

Miasto / Gmina	Ogółem		Zamieszkali na wsi		Procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
	razem	kobiety	Razem	kobiety	
MG. Drawsko P.	896	476	308	169	8,7%
MG. Kalisz Pom.	555	360	284	172	12,2%
G. Ostrowice	139	84	139	84	8,6%
MG. Czaplnek	625	310	319	158	8,3%
G. Wierzchowo	307	170	307	170	11,0%
MG. Złocieniec	979	500	160	80	9,9%
Powiat Drawski	3 501	1 900	1 517	833	9,5%

Źródło: opracowanie własne.

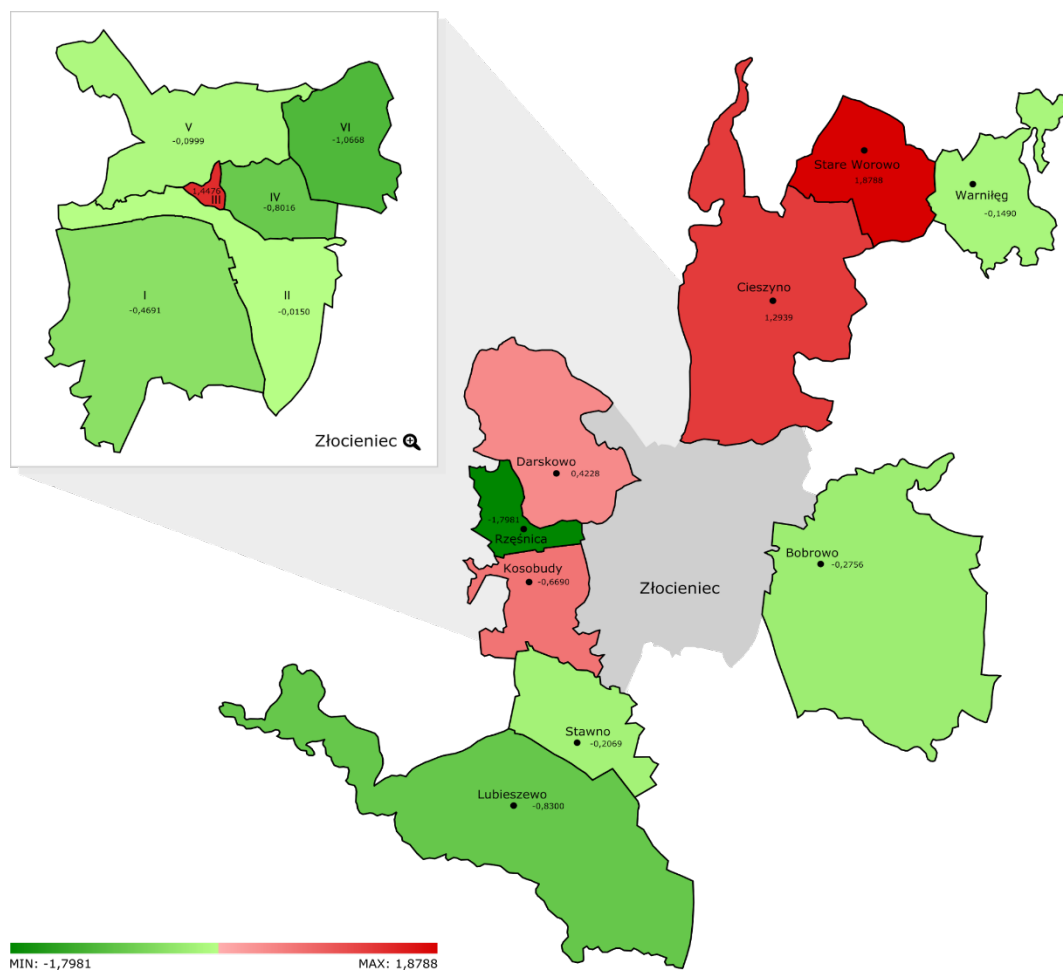
Rysunek 30. WSKAŹNIK -LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH OGÓŁEM DO OGÓLNEJ LICZBY OSÓB NA 1000 MIESZKAŃCÓW

Źródło: opracowanie własne.

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów. Jego miarą jest stopa bezrobocia będąca relacją liczby zarejestrowanych bezrobotnych do zasobu siły roboczej lub do liczby ludności w wieku produkcyjnym (16-65 lat mężczyźni i 16-60 lat kobiety). Dla określenia obszaru zdegradowanego w gminie wykorzystano wskaźnik określający liczbę bezrobotnych ogółem na tysiąc mieszkańców. Dzięki temu możliwe było określenie obszarów w gminie najbardziej zagrożonych zjawiskiem bezrobocia. Przeprowadzona analiza wskazała, iż największy odsetek osób bezrobotnych mieszka w samym mieście Złocieniec.

Rysunek 31. WSKAŹNIK - UDZIAŁ DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH WŚRÓD OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM (W14)

Źródło: opracowanie własne.

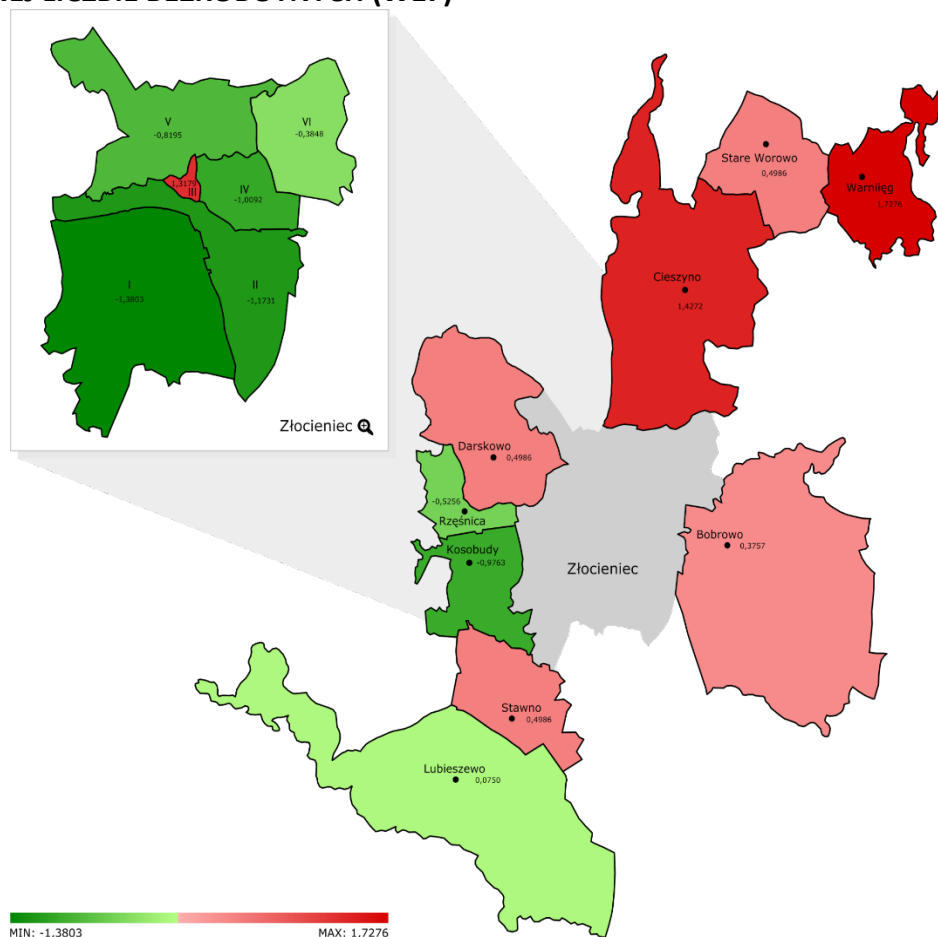
Bezrobocie jest problemem społecznym, gdyż jego skutki oddziałują na całe społeczeństwo i gospodarkę państwa, a nie tylko na bezrobotnych. Skutki bezrobocia odczuwają bezpośrednio bezrobotni i państwo, które musi ich utrzymywać.

Brak pieniędzy zmusza bezrobotnych do ograniczeń ilościowych i jakościowych w zakupach odzieży i żywności. Bezrobotny przestaje być konsumentem wielu dóbr i usług. Standard życia ludzi bez pracy jest niski, mają oni problemy z zagospodarowaniem wolnego czasu, niską samoocenę, co prowadzi do degradacji psychicznej i moralnej.

Przedłużające się poszukiwania pracy wpędzają w pesymizm i poczucie bezużyteczności. Ważnym skutkiem bezrobocia jest zjawisko rozwoju różnych form dysfunkcji społecznych: np. alkoholizmu, narkomanii.

Przeprowadzone badania pozwoliły na dokonanie analizy przestrzennego rozkładu problemu bezrobocia w Gminie Złocieniec. Do określenia granic obszaru zdegradowanego w gminie, wykorzystano wskaźnik opisujący udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym. Jak wykazano na rysunku 31. największy odsetek bezrobotnych zamieszkiwał obszar centrum Złocienia, a także sołectwa Cieszyno i Stare Worowo.

Rysunek 32. WSKAŹNIK - UDZIAŁ BEZROBOTNYCH BEZ KWALIFIKACJI I DOŚWIADCZENIA W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH (W17)

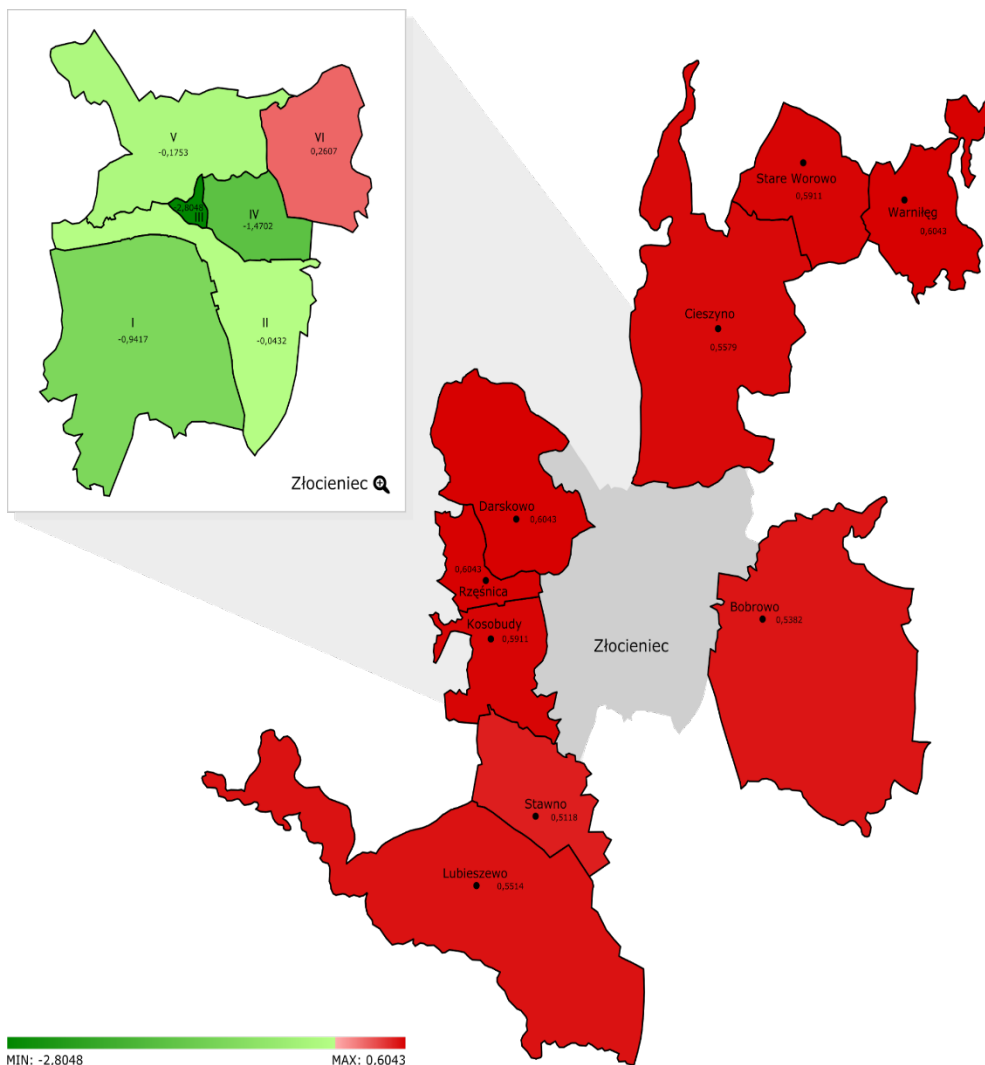
Źródło: opracowanie własne.

Problem bezrobocia w gminie jest trudny do rozwiązania, co wynika z wieloaspektowości tego zjawiska. Szczególnie trudno znaleźć pracę dla osób, które nie posiadają żadnych kwalifikacji. Dlatego do określenia obszaru zdegradowanego, wykorzystano wskaźnik W17

przedstawiający liczbę osób bez kwalifikacji i doświadczenia zawodowego wśród bezrobotnych. Pozwoliło to na dokonanie przestrzennej analizy obszarów zamieszkiwanych przez bezrobotnych, dla których znalezienie pracy jest najtrudniejsze.

Następnie umożliwiło to identyfikację obszaru centrum miasta i sołectw Cieszyno i Warnięg, jako najbardziej problemowych obszarów w zakresie rozwiązywania problemu bezrobocia w gminie.

Rysunek 33. WSKAŹNIK -LICZBA OSÓB PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ NA 1000 MIESZKAŃCÓW

Źródło: opracowanie własne.

Z punktu widzenia rozwoju gospodarczego Gminy Złocieniec niezwykle istotne jest rozbudzenie przedsiębiorczości jej mieszkańców.

Określając granice obszaru zdegradowanego, wykorzystano wskaźnik W16 opisujący liczbę osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców. Pozwoliło to na wskazanie, że poza obszarem miasta, przedsiębiorczość mieszkańców jest niewielka. W najlepszej sytuacji pod tym względem znajduje się obszar centrum, co jest związane

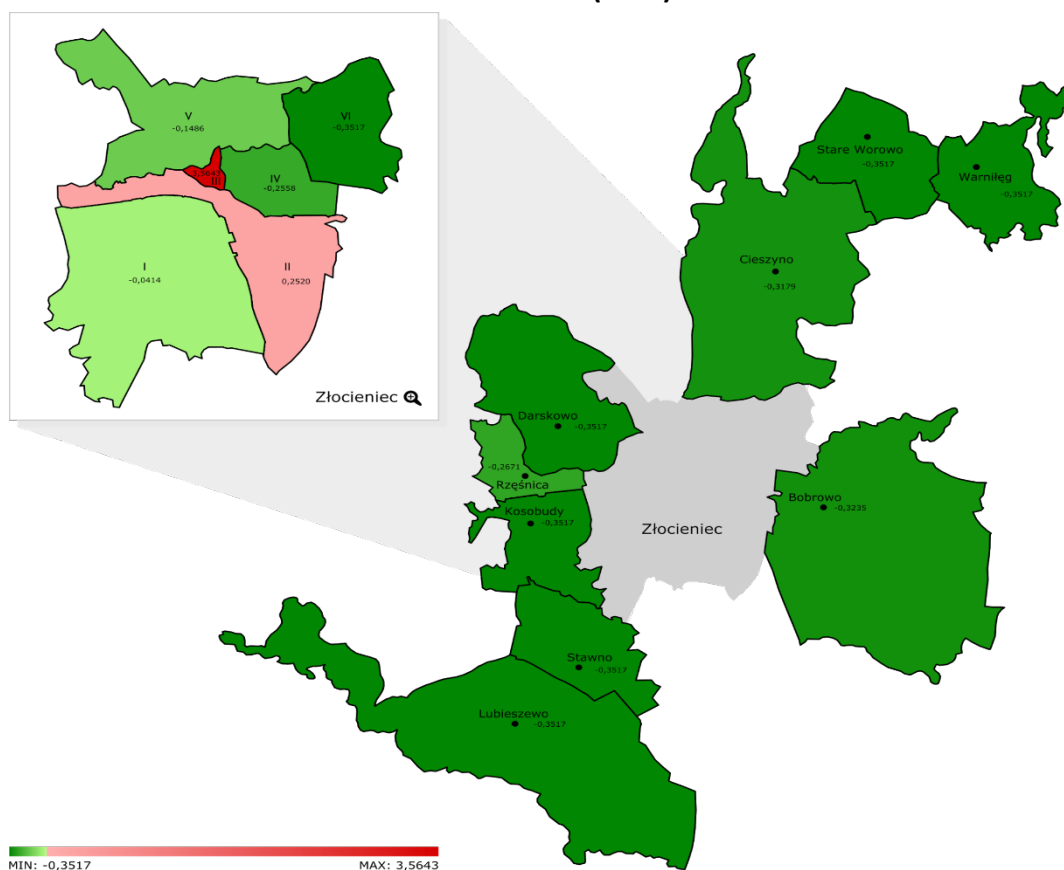
przede wszystkim z dużą liczbą ludności go zamieszkującej oraz usługowym charakterem przestrzeni wokół rynku.

3.2.2.3. ANALIZA SFERY TECHNICZNEJ

Przeprowadzone wywiady z mieszkańcami wskazywały, że **ważnym problemem gminy jest niezadawalający stan infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim budynków mieszkalnych.**

Dokonując oceny stanu infrastruktury technicznej w poszczególnych jednostkach analitycznych, zbadano ilość lokali komunalnych wybudowanych przed 1970 rokiem.

Rysunek 34. WSKAŹNIK - LICZBA LOKALI KOMUNALNYCH WYBUDOWANYCH PRZED 1970 R. DO OGÓLNEGO ZASOBU LOKALI KOMUNALNYCH (W18)

Źródło: opracowanie własne.

Przedstawione wskaźniki sumaryczne potwierdziły wyniki badań jakościowych, które wskazywały na niską ocenę warunków mieszkaniowych w zasobach komunalnych. Dotyczy to przede wszystkim obszaru miejskiego. Koncentracja najstarszych budynków komunalnych jest wyraźnie widoczna w obszarze centrum.

Wywiady z interesariuszami wskazywały, iż niska jakość zasobów mieszkaniowych w gminie jest kluczowym problemem społeczności lokalnej. Dotyczy to nie tylko budynków komunalnych, ale także tych zarządzanych przez wspólnoty. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w licznych udziałach przedstawicieli wspólnot mieszkaniowych w pracach nad LPR.

DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji jest procesem złożonym i trudnym. Z jednej strony opartym na szczegółowej metodologii, a z drugiej odnoszącym się często do żywych emocji lokalnych społeczności.

Obszar zdegradowany został wyznaczony w oparciu o wyniki analizy wskaźnikowej oraz wyniki ankiety sondażowej. W celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych konieczne było wskazanie terenów, na których analizowane wskaźniki przyjmują mniej korzystne wartości niż w pozostałych częściach gminy. Przeprowadzono analizę wskaźników w oparciu o metodę standaryzacji w celu określenia natężenia negatywnych zjawisk.

W procesie budowy matrycy wskaźników opisujących sytuację poszczególnych jednostek analitycznych wykorzystano zarówno dane dotyczące sfery społecznej jak i gospodarczej oraz technicznej.

Tabela 11. WARTOŚĆ MIERNIKÓW OPISUJĄCYCH SFERĘ SPOŁECZNĄ W JEDNOSTKACH ANALITYCZNYCH W GMINIE ZŁOCIENIEC

	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14
MIASTO ZŁOCIENIEC	SFERA SPOŁECZNA													
BOBROWO	-22	167,70	103,70	99,38	62,11	6,21	24,84	27,95	40,37	0,00	0,27	0,93	0,00	0,06
CIESZYNO	2	156,40	127,27	80,57	71,09	4,74	33,18	18,96	37,91	4,74	0,60	0,47	0,00	0,09
DARSKOWO	12	139,61	172,09	116,88	71,43	29,22	58,44	81,17	29,22	3,25	0,00	0,27	0,00	0,07
KOSOBUDY	-3	166,67	83,87	32,26	80,65	0,00	21,51	21,51	0,00	0,00	0,13	0,20	0,00	0,08
LUBIESZEWO	-12	134,28	136,84	63,60	70,67	10,60	35,34	35,34	17,67	0,00	0,13	1,00	0,00	0,05
RZĘSNICA	3	176,74	92,11	65,12	55,81	4,65	13,95	13,95	37,21	4,65	0,13	1,26	0,00	0,04
STARE WOROWO	-38	144,58	111,11	104,42	88,35	20,08	52,21	92,37	36,14	0,00	0,20	1,73	0,00	0,10
STAWNO	-11	92,11	185,71	19,74	72,37	0,00	13,16	0,00	0,00	6,58	0,40	0,60	0,00	0,06
WARNIŁĘG	13	162,79	154,29	60,47	37,21	0,00	27,91	23,26	4,65	4,65	0,13	0,00	0,00	0,06
MIASTO ZŁOCIENIEC														

OBSZAR I	47	172,84	104,40	67,43	137,70	4,27	27,07	36,09	15,19	3,32	1,13	3,52	0,27	0,06
OBSZAR II	-131	159,69	119,79	133,22	148,59	11,96	56,36	111,02	42,70	2,56	0,40	18,21	0,40	0,07
OBSZAR III	-391	154,47	144,61	100,45	63,86	6,56	35,84	19,18	14,64	3,53	2,86	54,70	0,47	0,09
OBSZAR IV	-182	135,89	166,59	37,99	67,63	3,71	18,84	10,81	6,49	1,54	1,53	16,15	0,00	0,05
OBSZAR V	10	174,94	96,19	54,86	119,35	1,48	2,22	3,71	14,83	3,71	0,47	5,38	0,13	0,06
OBSZAR VI	64	209,65	61,95	27,83	59,37	0,00	6,49	0,00	17,63	0,00	0,47	3,32	0,00	0,05

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 12. WARTOŚĆ MIERNIKÓW OPISUJĄCYCH SFERĘ GOSPODARCZĄ I TECHNICZNĄ W JEDNOSTKACH ANALITYCZNYCH W GMINIE ZŁOCIENIEC

	W15	W16	W17	W18	W19
GMINA	SFERA GOSPODARCZA				SFERA TECHNICZNA
ZŁOCIENIEC					
BOBROWO	173,91	0,53	0,35	44 185,76	0,01
CIESZYNO	199,05	0,33	0,47	24 075,54	0,01
DARSKOWO	240,26	0,20	0,36	23 530,29	0,00
KOSOBUDY	139,78	0,27	0,20	43 181,94	0,00
LUBIESZEWO	183,75	0,47	0,30	158 910,94	0,00
RZĘŚNICA	162,79	0,20	0,25	55 898,16	0,02
STARE	160,64	0,27	0,36	154 795,93	0,00
WOROWO					
STAWNO	171,05	0,66	0,36	94 395,71	0,00
WARNIĘG	251,16	0,20	0,50	51 881,35	0,00
MIASTO					
ZŁOCIENIEC					
OBSZAR I	180,44	7,98	0,16	86 887,77	0,06
OBSZAR II	191,29	3,46	0,18	55 775,02	0,11
OBSZAR III	223,37	17,35	0,45	51 534,29	0,74
OBSZAR IV	226,37	10,63	0,20	46 707,18	0,02
OBSZAR V	168,27	4,12	0,22	112 115,95	0,04
OBSZAR VI	129,87	1,93	0,27	30 554,62	0,00

Źródło: opracowanie własne.

Przeprowadzona standaryzacja pozwoliła na obliczenie skumulowanej wartości wskaźników w poszczególnych sferach dla każdej z badanych jednostek analitycznych. Pozwoliło to na identyfikację tych jednostek w których nastąpiła koncentracja negatywnych procesów i zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Tabela 13. SKUMULOWANE WARTOŚCI WSKAŹNIKÓW

	SKUMULOWANA WARTOŚĆ	SKUMULOWANA WARTOŚĆ	SKUMULOWANA WARTOŚĆ
gmina Złocieniec	SFERA SPOŁECZNA	SFERA GOSPODARCZA	SFERA TECHNICZNA

Bobrowo	-2,73	1,03	0,57
Cieszyno	-0,46	3,32	1,03
Darskowo	8,50	4,28	1,04
Kosobudy	-7,66	-1,09	0,59
Lubieszewo	-2,07	-1,77	-2,07
Rzęśnica	-6,06	0,11	0,30
Stare Worowo	7,06	-1,30	-1,97
Stawno	-1,40	-2,20	-0,58
Warnięg	-4,80	4,95	0,39
miasto Złocieniec			
obszar I	0,27	-3,18	-0,41
obszar II	9,80	-1,30	0,30
obszar III	17,33	1,08	0,40
obszar IV	-0,28	-0,20	0,51
obszar V	-4,47	-2,97	-0,99
obszar VI	-13,04	-0,76	0,88

Źródło: opracowanie własne.

Przeprowadzone analizy ilościowe wykazały, że pod względem społecznym z nasileniem niekorzystnych zjawisk mamy do czynienia w sołectwach Darskowo i Stare Worowo. W przypadku obszaru miejskiego najmniej korzystnie sytuacja przedstawiała się w obszarze I, obszarze II i obszarze III. Analiza wskaźników opisujących sferę gospodarczą w poszczególnych jednostkach analitycznych wykazała, że z najgorszą sytuacją mamy do czynienia w przypadku sołectw Bobrowo, Cieszyno, Darskowo, Lubieszewo, Rzęśnica i Warnięg. W obszarze miasta najgorzej przedstawiała się sytuacja w obszarze III.

Pod względem problemów technicznych w najgorszej sytuacji znalazły się sołectwa Bobrowo, Cieszyno, Darskowo, Kosobudy, Rzęśnica i Warnięg. W obszarze miejskim, pod względem technicznym w najtrudniejszej sytuacji znajdowały się: obszar II, obszar III, obszar IV i obszar VI.

Zgodnie z metodologią, obszar zdegradowany to obszar o szczególnie niekorzystnej sytuacji w sferze społecznej i jednocześnie w przynajmniej jednej z pozostałych sfer objętych analizą tj. gospodarczej czy technicznej. Obszar zdegradowany został wyznaczony w oparciu o wyniki analizy wskaźnikowej oraz wyniki ankiety sondażowej. **Skumulowane wartości wystandaryzowanych wskaźników negatywnych zjawisk były najwyższe w miejscowościach Cieszyno, Darskowo i Stare Worowo - w przypadku obszaru wiejskiego, natomiast w mieście były to obszary II i III – tabela 14.**

Ankieta sondażowa została pilotażowo przeprowadzona wśród członków Zespołu ds. Rewitalizacji, którzy jako obszar zdegradowany wskazali sołectwo Cieszyno i Obszar III – Centrum-Miasto. Ankieta sondażowa była także dostępna na stronie internetowej (on-line) oraz w formie papierowej.

Tabela 14. ROZKŁAD WSKAŹNIKÓW ZDEGRADOWANIA JEDNOSTEK ANALITYCZNYCH.

	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	W15	W16	W17	W18	W19	WS
gmina Złocieniec																				
Bobrowo	-0,18	-0,43	-0,57	0,88	-0,67	-0,07	-0,19	-0,11	1,29	-1,01	-0,43	-0,44	-0,53	-0,28	-0,36	0,54	0,38	0,57	-0,32	-1,94
Cieszyno	-0,39	0,01	0,09	0,34	-0,25	-0,24	0,33	-0,40	1,12	-1,01	0,01	-0,47	-0,53	1,29	0,35	0,58	1,43	1,03	-0,32	2,95
Darskowo	-0,48	0,65	1,35	1,39	-0,27	2,73	1,84	1,64	0,55	0,45	-0,79	-0,48	-0,53	0,42	1,51	0,60	0,50	1,04	-0,35	11,78
Kosobudy	-0,34	-0,39	-1,13	-1,10	0,17	-0,83	-0,39	-0,32	-1,39	-1,01	-0,61	-0,49	-0,53	0,67	-1,33	0,59	-0,98	0,59	-0,35	-9,15
Lubieszewo	-0,27	0,85	0,36	-0,17	-0,28	0,47	0,45	0,14	-0,22	-1,01	-0,61	-0,43	-0,53	-0,83	-0,09	0,55	-0,07	-2,07	-0,35	-4,11
Rzęsnica	-0,40	-0,77	-0,90	-0,15	-0,97	-0,26	-0,86	-0,58	1,08	1,08	-0,61	-0,41	-0,53	-1,80	-0,68	0,60	-0,53	0,30	-0,27	-6,64
Stare Worowo	-0,04	0,46	-0,36	1,01	0,47	1,61	1,45	2,00	1,01	-1,01	-0,52	-0,38	-0,53	1,88	-0,74	0,59	0,50	-1,97	-0,35	5,07
Stawno	-0,27	2,46	1,74	-1,48	-0,22	-0,83	-0,90	-1,03	-1,39	1,97	-0,25	-0,46	-0,53	-0,21	-0,44	0,51	0,50	-0,58	-0,35	-1,78
Warnięg	-0,48	-0,24	0,85	-0,28	-1,78	-0,83	-0,01	-0,27	-1,08	1,09	-0,61	-0,50	-0,53	-0,15	1,82	0,60	1,73	0,39	-0,35	-0,63
miasto Złocieniec																				
obszar I	-0,78	-0,62	-0,55	-0,28	2,02	-0,36	-0,24	0,03	-0,38	0,33	0,72	-0,26	1,14	-0,47	-0,18	-0,94	-1,38	-0,41	-0,04	-2,66
obszar II	0,77	-0,12	-0,12	0,94	1,59	0,28	0,90	1,76	1,44	-0,13	-0,25	0,77	1,97	-0,02	0,13	-0,04	-1,17	0,30	0,25	9,26
obszar III	3,03	0,08	0,58	1,70	0,16	0,19	1,05	-0,23	-0,42	1,01	3,03	3,32	2,38	1,45	1,03	-2,80	1,32	0,40	3,56	20,84
obszar IV	1,21	0,79	1,20	-0,93	-0,41	-0,37	-0,55	-0,67	-0,96	-0,17	1,25	0,63	-0,53	-0,80	1,12	-1,47	-1,01	0,51	-0,26	-1,43
obszar V	-0,46	-0,70	-0,78	-0,63	1,23	-0,67	-1,58	-0,93	-0,41	0,46	-0,17	-0,13	0,31	-0,10	-0,52	-0,18	-0,82	-0,99	-0,15	-7,22
obszar VI	-0,93	-2,03	-1,75	-1,23	-0,77	-0,83	-1,30	-1,03	-0,22	-1,01	-0,17	-0,27	-0,53	-1,07	-1,61	0,26	-0,38	0,88	-0,35	-14,33

Źródło: obliczenia własne

Ankietę on-line wypełniło 49 mieszkańców gminy. Najwięcej wskazań otrzymały obszary: Obszar III – Centrum-Miasto 57,14% i sołectwo Cieszyno – 29,79%. (wyniki ankiety: <http://www.ankietka.pl/wyniki-badania/266816/program-rewitalizacji-dla-gminy-zlocieniec.html>).

Dzięki przeprowadzonym analizom ilościowym i jakościowym możliwa była delimitacja obszaru zdegradowanego w Gminie Złocieniec.

Tabela 15. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI -CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTEK ANALITYCZNYCH

NAZWA OBSZARU	LICZBA LUDNOŚCI	% CAŁOŚCI LUDNOŚCI GMINY	POWIERZCHNIA W KM ²	% POWIERZCHNI GMINY	GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA (OS/KM ²)
obszar wiejski Złocieniec	2 156	14%	162,60	83,4%	13,26
Bobrowo	324	2,1%	37,9	19,4%	8,55
Cieszyno	211	1,4%	31	15,9%	6,81
Darskowo	311	2,1%	15,2	7,8%	20,46
Kosobudy	186	1,2%	8	4,1%	23,25
Lubieszewo	284	1,9%	36,7	18,8%	7,74
Rzęsnica	218	1,4%	4,1	2,1%	53,17
Stare Worowo	252	1,7%	10	5,1%	25,20
Stawno	153	1,0%	9,5	4,9%	16,11
Warnięg	217	1,4%	10,3	5,3%	21,07
miasto Złocieniec	12 940	86%	32,28	16,6%	400,87
Obszar I	2 378	15,8%	12,85	6,6%	185,06
Obszar II	1 548	10,3%	4,17	2,1%	371,22
Obszar III	3 151	20,9%	0,85	0,4%	3711,43
Obszar IV	3 244	21,5%	5,72	2,9%	567,13
Obszar V	1 545	10,2%	2,69	1,4%	574,56
Obszar VI	1 074	7,1%	6,00	3,1%	178,94
RAZEM	15 096	100%	194,88	100%	77,46

Źródło: opracowanie własne.

Diagnozę rozmieszczenia zjawisk kryzysowych wykonano dla całej gminy z wykorzystaniem obiektywnych, weryfikowalnych wskaźników.

Tabela 16. OBSZAR ZDEGRADOWANY W GMINIE ZŁOCIENIEC

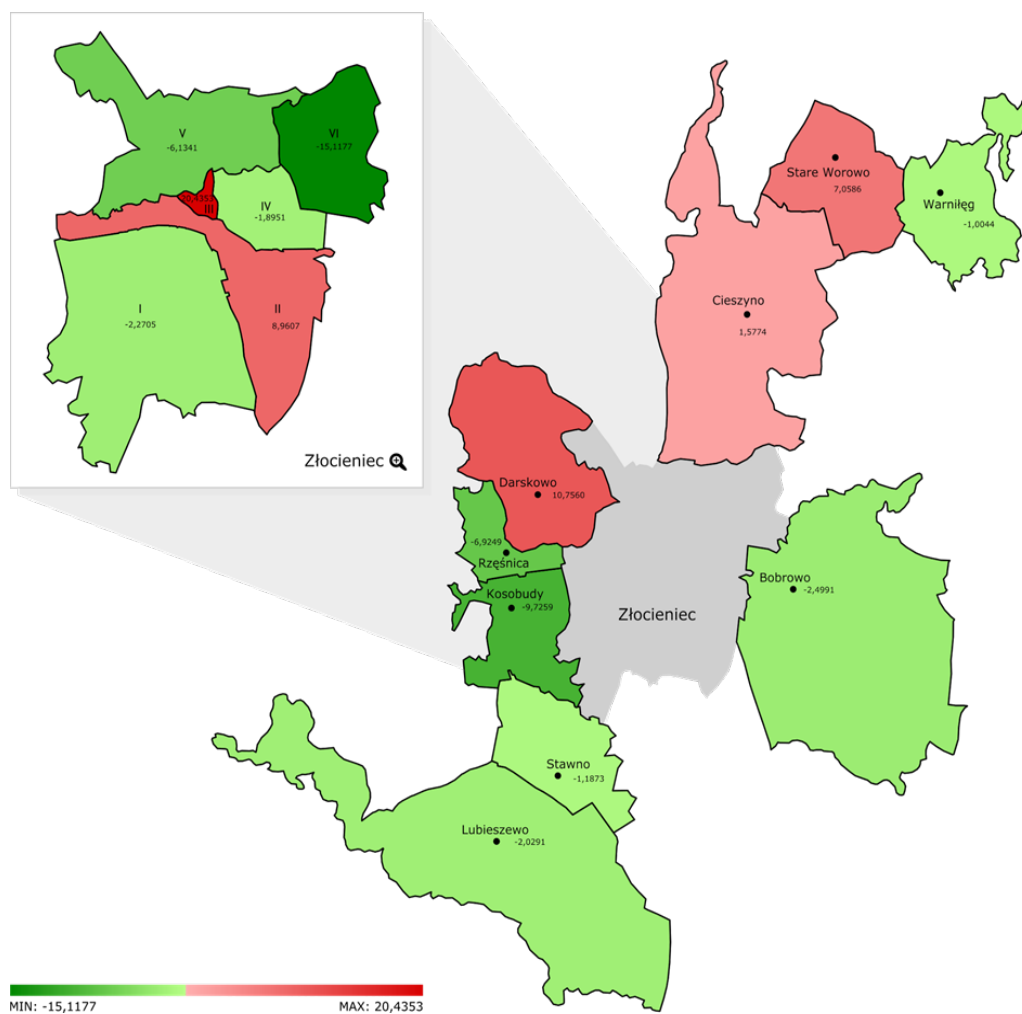
NAZWA OBSZARU	LICZBA LUDNOŚCI	% CAŁOŚCI LUDNOŚCI GMINY	POWIERZCHNIA W KM ²	% POWIERZCHNI GMINY
obszar wiejski Złocieniec	774	5,1%	56,2	28,8%
Cieszyno	211	1,4%	31	15,9%

Darskowo	311	2,1%	15,2	7,8%
Stare Worowo	252	1,7%	10	5,1%
miasto Złocieniec	4 699	31%	5,02	2,6%
Obszar II	1 548	10,3%	4,17	2,1%
Obszar III	3 151	20,9%	0,85	0,4%
Razem	5 473	36%	61	31%

Źródło: opracowanie własne.

Dla celów wyodrębnienia obszaru rewitalizacji wykorzystano sumaryczne zestawienie zestandaryzowanych wskaźników w poszczególnych jednostkach analitycznych. Pozwoliło to określić, w których obszarach gminy mamy do czynienia z sytuacją najbardziej kryzysową. Dało to podstawy do dalszej pogłębionej analizy.

Rysunek 35. OBSZAR ZDEGRADOWANY W GMINIE ZŁOCIENIEC

Źródło: opracowanie własne.

Przeprowadzone analizy pozwoliły na identyfikację obszaru o szczególnie niekorzystnej kumulacji niepożądanych zjawisk społecznych, gospodarczych i przestrzenno-technicznych. Obszar ten obejmuje sołectwa: Darskowo, Stare Worowo, Cieszyno oraz dwa obszary miejskie: Obszar Centrum i Obszar II – Dworcowa – Piaskowa – Drawska.

Diagnozę rozmieszczenia zjawisk kryzysowych wykonano dla całej gminy z wykorzystaniem obiektywnych, weryfikowalnych wskaźników. Zidentyfikowany obszar zdegradowany obejmuje 31% powierzchni gminy oraz 36% całości populacji.

Z uwagi na fakt, że obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni i większy niż 30% populacji, kolejnym krokiem była analiza wewnątrz zidentyfikowanych obszarów zdegradowanych.

ROZDZIAŁ IV. DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI

Działania zespołu przygotowującego LPR przy czynnym udziale interesariuszy zewnętrznych polegały także na wybraniu przestrzeni na zidentyfikowanym terenie obszaru zdegradowanego, na której powinna zostać prowadzona rewitalizacja.

Na podstawie zebranych danych przeprowadzono analizy ilościowe pozwalające na określenie koncentracji negatywnych zjawisk z uwzględnieniem przebiegu ulic w obszarach zdegradowanych. Pozwoliło to ostatecznie dokonać delimitacji obszaru rewitalizacji – patrz tabela 17.

Wybrano ten obszar, na którym zidentyfikowano największe nawarstwienie się niekorzystnych zjawisk o charakterze społecznym, gospodarczym, technicznym, środowiskowym i funkcjonalno-przestrzennym – patrz tabela 18.

Tabela 17. OBSZAR REWITALIZACJI

NAZWA OBSZARU	LICZBA LUDNOŚCI	% CAŁOŚCI LUDNOŚCI GMINY	POWIERZCHNIA W KM ²	% POWIERZCHNI GMINY
Obszar III - Centrum-Miasto	3 005	19,9%	0,35	0,2%
Razem	3 005	19,9%	0,35	0,2%

Źródło: opracowanie własne.

Granice obszaru skonsultowano również z lokalnymi ekspertami, którzy na co dzień zajmują się rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców. Wskazali oni miejsca na terenie miasta Złocieniec, które charakteryzują się największym nawarstwieniem tego typu problemów.

W wyznaczeniu obszaru rewitalizacji przydatne okazały się :

- WYNIKI ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ;
- WNIOSKI Z PRZEPROWADZONYCH WARSZTATÓW Z INTERESARIUSZAMI;
- WNIOSKI Z WYWIADÓW INDYWIDUALNYCH;
- WNIOSKI Z PRZEPROWADZONEJ WIZJI LOKALNEJ (TZW. SPACER BADAWCZY);
- WNIOSKI Z BADAŃ ANKIETOWYCH.

Tabela 18. ROZKŁAD WSKAŹNIKÓW ZDEGRADOWANIA JEDNOSTEK ANALITYCZNYCH – w obszarze II i III

Lp.	nazwa ulicy/osiedle/sołectwo	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	W15	W16	W17	W18
OBSZAR II - DWORCOWA-PIASKOWA-DRAWSKA																			
1	15-go Sierpnia	11,77	0,97	1,59	0,00	0,59	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,55	0,79	0,00	0,00
2	Bydgoska	3,82	1,53	0,35	0,62	0,82	0,00	1,40	1,30	0,00	0,00	0,00	0,63	10,70	0,93	0,54	0,83	0,00	0,00
3	Chopina Fryderyka	16,40	0,23	6,78	1,90	1,63	3,20	1,84	1,72	2,12	0,00	0,00	1,16	28,28	1,21	1,53	1,10	1,30	0,00
4	Drawska	1,55	1,11	0,73	1,46	2,01	0,98	1,51	2,21	1,63	1,06	0,93	0,87	2,18	1,61	0,81	0,90	1,54	3,03
5	Dworcowa	6,14	0,76	1,37	1,25	1,32	0,87	1,33	1,71	0,86	0,00	0,00	4,21	0,00	0,97	1,04	0,70	1,51	1,24
6	Gliniasta	-2,05	1,10	0,80	1,32	0,00	0,00	1,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,81	68,86	0,00	0,87	0,89	0,00	0,00
7	Kolejowa	-3,18	0,85	1,28	3,29	0,41	4,84	1,86	6,08	6,43	0,00	0,00	0,50	0,00	1,86	1,09	0,00	7,77	0,00
8	Piaskowa	0,00	0,00	1,59	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,28	0,00	0,00	5,03	133,78	0,00	0,00
9	Polna	-4,71	0,54	2,92	0,00	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,46	27,31	0,00	0,71	1,58	0,59	0,00	0,00
10	Przesmyk	-1,81	1,94	0,50	0,59	0,59	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,35	0,00	0,00	0,00	0,97	0,00	0,00	0,00
11	Rakowo	0,00	0,63	2,39	3,05	1,52	0,00	6,89	6,43	0,00	38,58	0,00	0,00	0,00	0,00	1,51	0,00	0,00	0,00
12	Sadowa	-5,89	0,00	1,59	0,00	3,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	27,84	0,00	0,00	2,51	0,00	0,00	0,00
13	Wąska	0,84	0,90	1,00	1,09	3,26	12,79	0,00	2,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,92	0,90	0,00	0,65	0,00
14	Zakole	-1,47	0,39	2,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,94	1,29	0,00	0,00
OBSZAR III - CENTRUM-MIASTO																			
1	3-go Maja	0,00	0,00	2,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,43	1,55	65,99	0,00	1,26	0,00	0,00	0,00
2	3-go Pułku Piechoty	0,61	0,78	1,76	0,40	1,09	0,00	0,67	0,00	0,00	0,00	0,00	4,34	10,28	0,96	1,37	2,67	1,41	0,00
3	5-go Marca	2,01	1,15	0,82	2,92	2,07	1,56	2,64	4,32	4,05	0,67	2,76	2,59	0,00	2,28	0,95	1,72	1,20	6,47
4	11-go Listopada	2,25	0,97	0,94	1,94	1,45	3,26	2,66	3,21	1,89	5,26	2,06	1,81	0,00	1,43	0,91	0,94	1,30	2,69
5	Armii Polskiej	4,09	0,99	0,63	1,01	2,39	1,48	1,14	1,33	0,49	6,38	0,00	1,30	0,00	1,54	0,62	0,68	1,02	3,26
6	Bohaterów Warszawy	2,00	0,94	1,07	0,39	1,17	1,52	0,59	0,68	0,00	0,00	2,41	0,63	3,37	0,78	1,01	1,31	0,65	3,78
7	Cegielniana	3,07	1,23	0,80	1,99	0,00	0,00	2,25	4,19	3,88	0,00	0,00	4,04	0,00	2,66	0,98	0,45	0,00	0,00
8	I Dywizji Wojska Polskiego	0,34	1,35	1,01	0,22	0,87	0,00	0,49	0,46	0,85	0,00	1,62	1,46	0,00	1,66	1,36	1,47	0,00	0,85
9	Kasztanowa	-2,77	0,74	1,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,64	0,00	0,00	1,48	0,00	0,00	0,00
10	Kręta	2,84	0,99	1,17	1,28	1,36	1,88	1,08	2,02	1,87	0,00	0,59	1,36	0,00	1,15	1,16	2,91	1,83	6,40
11	Mickiewicza Adama	10,46	0,76	2,39	1,27	1,08	1,11	0,85	1,79	1,10	0,00	0,70	0,95	2,44	0,89	1,81	0,95	0,51	5,17
12	Młyńska	-2,62	1,40	1,99	1,69	1,69	0,00	0,00	3,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,46	2,79	0,00	0,00	0,00
13	Nowa	-2,14	1,26	0,80	0,55	1,11	0,00	0,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,51	0,00	0,45	1,01	0,75	0,97	0,00

14	Okrzei Stefana	0,12	1,20	0,78	1,41	0,63	0,92	1,24	2,49	2,76	1,99	0,00	0,14	0,00	0,62	0,93	0,21	1,94	4,57
15	Orzeszkowej Elizy	-1,96	1,05	1,20	1,90	1,90	0,00	2,87	2,68	0,00	0,00	0,00	1,55	0,00	1,07	1,26	0,00	0,00	0,00
16	Piłsudskiego J. Marsz.	0,07	0,91	1,19	1,12	1,37	1,01	1,45	1,63	0,00	3,26	0,64	1,93	0,00	1,24	1,08	1,97	0,85	3,39
17	Podmiejska	1,69	1,32	0,67	2,10	1,85	1,98	2,28	2,66	1,97	2,13	0,00	4,15	0,00	1,88	0,89	0,68	1,59	2,94
18	Półczyńska	2,21	0,78	1,57	0,49	0,54	0,58	0,11	0,62	0,19	1,25	2,93	2,79	0,00	0,46	1,22	1,40	1,06	1,53
19	Rybacka	-2,03	1,32	0,52	1,13	0,00	0,00	1,28	2,38	2,20	9,53	0,00	0,00	0,00	0,28	0,68	1,02	0,00	0,00
20	Pusta	2,08	0,93	0,64	0,22	1,12	0,00	0,00	0,47	0,00	0,00	0,00	0,82	0,00	0,30	0,59	1,51	0,78	0,00
21	Sikorskiego Władysława	6,28	1,54	0,43	3,72	1,69	3,98	3,06	7,14	6,61	8,57	5,03	2,27	0,00	1,60	0,67	4,12	1,55	3,51
22	Stary Rynek	3,60	1,11	0,74	1,97	1,79	4,21	2,03	3,78	2,80	4,54	0,00	0,87	0,00	0,80	0,83	1,94	1,94	3,94
23	Staszica Stanisława	1,70	0,87	1,30	1,04	1,29	0,74	1,14	1,52	0,37	0,80	0,23	2,07	0,00	1,16	1,13	0,72	1,04	1,46
24	Stolarska	13,08	1,75	0,48	5,08	2,54	0,00	3,83	8,93	6,61	0,00	6,28	4,13	0,00	2,13	0,84	1,14	0,00	0,00
25	Targowa	4,71	2,10	1,91	3,05	1,02	0,00	4,59	6,43	3,96	0,00	0,00	1,86	0,00	0,00	4,02	0,00	0,00	0,00
26	Wodna	0,96	0,77	2,39	0,62	0,00	0,00	1,41	0,66	0,00	0,00	0,00	0,38	0,00	2,98	1,85	0,84	0,00	0,00
27	Wolności	0,00	0,77	1,38	0,45	1,13	1,33	0,13	0,24	0,00	1,43	0,42	0,79	5,87	0,91	1,06	0,76	1,17	3,14
28	Zaulek	-0,67	0,72	1,20	0,87	13,05	0,00	1,97	0,92	0,00	0,00	3,23	0,80	0,00	1,19	0,86	1,18	0,26	0,00

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 36. OBSZAR REWITALIZACJI

Źródło: opracowanie własne.

W tak określonym obszarze rewitalizacji skumulowane są istotne dla działania całej gminy funkcje, co dodatkowo spotęguje korzystne efekty działań rewitalizacyjnych i wpłynie na uzyskanie efektów synergii wykraczających poza obszar rewitalizacji. Wpłynie to niewątpliwie na poprawę sytuacji pozostałych, zdiagnozowanych obszarów zdegradowanych, które ze względów proceduralnych nie znalazły się w obszarze rewitalizacji.

Kluczowym problemem występującym w tym obszarze jest niedostateczna aktywność społeczna samych mieszkańców, w szczególności w zakresie inicjatyw lokalnych. Jest to szczególnie niepokojące, zważywszy na centralny charakter tego obszaru i przestrzenną bliskość placówek kulturalnych, oświatowych i społecznych.

Słabością tego obszaru jest także niekorzystny w opinii mieszkańców odbiór przestrzeni, w której mieszkają. Zniszczone elewacje kamienic, zaśmiecony i zarośnięty obszar bulwaru nad Drawą, niezagospodarowany Spichlerz, zły stan techniczny ulic i chodników wpływają na niską ocenę jakości życia w badanym obszarze. Niezagospodarowane tereny zielone nad Drawą czy wzgórze zamkowe, niewystarczająca

oferta spędzania wolnego czasu, to w opinii mieszkańców, kolejne problemy wymagające pilnej interwencji.

W wyniku konsultacji społecznych i spotkań warsztatowych udało się zidentyfikować te obiekty/tereny, które wymagają pilnej rewitalizacji – patrz tabela 19 .

Tabela 19. PROPOZYCJE OBIEKTÓW/TERENÓW, KTÓRE WYMAGAJĄ REWITALIZACJI – WYNIKI PRAC WARSZTATOWYCH

NAZWA OBIEKTU/TERENU DO REWITALIZACJI	
1	SPICHLERZ TEREN WOKÓŁ
2	WZGÓRZE ZAMKOWE
3	OBSZAR BULWARU NAD DRAWĄ
4	OBSZAR RYNKU W ZŁOCIEŃCU
5	DEPTAK

Źródło: opracowanie własne.

Zidentyfikowane obiekty i tereny znajdują się w obszarze objętym programem rewitalizacji. Obserwowane są w nich wszystkie objawy stanu kryzysowego w wymiarze społecznym, a związane są one z **zanikiem funkcji, jakie pełniły wcześniej lub jakie powinny pełnić w opinii mieszkańców.**

Zarówno mieszkańcy jak i użytkownicy tego obszaru wskazywali na potrzebę „ożywienia rynku”, przywrócenia jego dawnych, społecznych funkcji.

Współcześnie w opinii mieszkańców rynek jest nieuporządkowany a niska estetyka elewacji niektórych budynków wpływa na pogorszenie walorów estetycznych tego miejsca.

Istotnym problemem związanym z obszarem rewitalizowanym, a podnoszonym przez interesariuszy, jest **niska estetyka przestrzeni miejskiej.** W szczególności dotyczy to obszaru ścisłego centrum – który objęty jest działaniami rewitalizacyjnymi. Problem ten dotyczy także niezagospodarowanego wzgórza zamkowego, bulwaru nad Drawą czy Spichlerza.

Istotnym problemem na obszarze rewitalizacji są **problemy integracyjne mieszkańców** (konflikty na linii starzy-młodzi mieszkańcy), co podkreślali zarówno lokalni eksperci, jak i mieszkańcy. Szczególnie widoczne to było w trakcie spaceru studyjnego.

Wielokrotnie potwierdzano wysokie walory turystyczne i historyczne całego obszaru rewitalizacji, wskazując jednocześnie, że zatracił on swoje funkcje. Poszczególne podobszary obszaru rewitalizacji, stały się miejscami niebezpiecznymi, zawłaszczonymi przez osoby nadużywające alkoholu i narkotyków, czy też zanieczyszczonymi m.in. rozbitym szkłem, odchodami zwierząt itp. Infrastruktura techniczna tych miejsc w zasadzie nie istnieje.

Na całym obszarze zdegradowanym, a w obszarze rewitalizacji, w sposób szczególny widoczna jest **niedostateczna ilość infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, skierowanej w szczególności do dzieci** (np. place zabaw, miniboiska).

Realizacja LPR zakłada działania mające na celu przezwyciężenie zidentyfikowanych problemów także poprzez wykorzystanie endogenicznego potencjału tego obszaru.

Podsumowując należy stwierdzić, że mimo występowania negatywnych zjawisk obszar rewitalizacji charakteryzuje się **znacznym potencjałem wewnętrznym oraz posiada istotne znaczenie dla rozwoju całej gminy.**

Obszar ten pełni rolę centrum administracyjnego, usługowo-handlowego i kulturalnego o dużym znaczeniu dla całej gminy. W granicach obszaru zlokalizowane są obiekty użyteczności publicznej pełniące szereg różnych funkcji. Przeprowadzone badania pozwoliły na zbudowanie macierzy SWOT, która pozwoliła na identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń stojących przed obszarem rewitalizacji – tabela 20. Wnioski z analizy SWOT wykorzystane zostały w pogłębionej diagnozie obszaru rewitalizacji

Tabela 20. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • KORZYSTNE POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE; • POTENCJAŁ TURYSTYCZNY REGIONU – RZEKI, JEZIORA, LASY; • AKTYWNA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA - LICZNE STOWARZYSZENIA; • INTERESUJĄCA HISTORIA MIASTA I OKOLIC; • BRAK UCIAŻLIWEGO PRZEMYSŁU; • ATRAKCYJNE OBIEKTY ZABYTKOWE; • ŚCIEŻKI ROWEROWE; 	<ul style="list-style-type: none"> • BEZROBOCIE JAKO KLUCZOWY PROBLEM SPOŁECZNY; • DUŻA LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z OPIEKI SPOŁECZNEJ; • STARZENIE SIĘ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ; • MIGRACJE LUDZI MŁODYCH I WYKSZTAŁCONYCH; • ZŁY STAN TECHNICZNY BUDYNKÓW KOMUNALNYCH; • ZŁY STAN TECHNICZNY OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH; • MIASTO ODSUNIĘTE OD DRAWY; • BRAK CENTROTWÓRCZEJ FUNKCJI RYNKU; • NIEZAGOSPODAROWANE ATRAKCYJNE BUDYNKI I PRZESTRZENIE (SPICHLERZ, BULWAR, PARK ŻUBRA); • ZŁY STAN NAWIERZCHNI DRÓG; • ZŁY STAN INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ; • NISKI POZIOM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW; • BRAK KOMPLEKSOWEGO PRODUKTU TURYSTYCZNEGO W GMINIE
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • ZWIĘKSZENIE RUCHU TURYSTYCZNEGO; • ROZWÓJ INFRASTRUKTURY REKREACYJNO-WYPOCZYNKOWEJ DLA POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY I TURYSTÓW; • ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI OPARTEJ O REKREACJĘ, SPORT I WYPOCZYNEK; • AKTYWNOŚĆ ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH; • DOSTĘP DO FUNDUSZY EUROPEJSKICH; • TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY 	<ul style="list-style-type: none"> • EMIGRACJA WYKSZTAŁCONYCH I PRZEDSIĘBIORCZYCH MŁODYCH LUDZI ZA GRANICĘ LUB DO WIĘKSZYCH MIAST; • NIEDOBÓR ŚRODKÓW WŁASNYCH GMINY, ZWIĄZANY Z POWIĘKSZENIEM ZAKRESU ZADAŃ PRZY BRAKU PEŁNEGO POKRYCIA ICH KOSZTÓW; • ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA – KOMUNIKACJA, NISKA I WYSOKA EMISJA;

<p>POPRAZ PRZYCIĄGNIĘCIE KAPITAŁU WEWNĘTRZNEGO I ZEWNĘTRZNEGO;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ROZWÓJ GOSPODARSTW EKOLOGICZNYCH (DOBRE GLEBY, TRADYCJE, BLISKOŚĆ RYNKU ZBYTU);	<ul style="list-style-type: none"> • OGRANICZONA LICZBA ŚRODKÓW FINANSOWYCH NA REALIZACJĘ ZADAŃ Z ZAKRESU MODERNIZACJI I ROZBUDOWY INFRASTRUKTURY; • BRAK TERMOMODERNIZACJI BUDYNKÓW, FUNKCJONOWANIE ENERGOCHŁONNYCH I PRZESTARZAŁYCH TECHNOLOGICZNIE SYSTEMÓW CIEPŁOWNICZYCH; • NIEDOSTATECZNY ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPORTOWO-REKREACYJNEJ PRZEDŁUŻAJĄCEJ SEZON TURYSTYCZNY; • BRAK SPRAWNEGO SYSTEMU AKTYWIZACJI OSÓB BEZROBOTNYCH.
--	--

Źródło: opracowanie własne.

ROZDZIAŁ V. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

5.1. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI

W rozdziale przedstawiono wnioski płynące z przeprowadzonej przy współudziale ekspertów zewnętrznych oraz interesariuszy z terenu całej gminy pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji w gminie Złocieniec.

Ocenę skali koncentracji negatywnych zjawisk oparto na danych pozyskanych od: Urzędu Gminy, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Skarbowego, statystyk Komendy Powiatowej Policji, danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz statystyk publicznych pochodzących m.in. z Banku Danych Lokalnych GUS.

Pogłębiona analiza sytuacji, w której znajduje się obszar rewitalizacji, możliwa była dzięki przeprowadzonym badaniom wśród mieszkańców gminy Złocieniec. Niezwykle cenne okazały się wnioski płynące z badań jakościowych (wywiady indywidualne z przedstawicielami Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, stowarzyszeń funkcjonujących na terenie gminy oraz przedstawicielem lokalnej społeczności).

Punktem wyjścia do dokonania pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji, było stwierdzenie, że jest to obszar szczególnie cenny dla całej gminy.

Cały obszar rewitalizacji ze względów administracyjnych stanowi centrum gminy Złocieniec. Uwarunkowania historyczne powodują, że stanowi on o kulturowym dziedzictwie gminy, a nawet regionu. Duże zagęszczenie ludności na tym obszarze wskazuje na wagę problemów społecznych, które na nim występują.

Wszystkie te przesłanki ugruntowały przeświadczenie Zespołu ds. Rewitalizacji, że obszar rewitalizowany został wybrany w sposób prawidłowy i wymaga pilnych działań w zakresie wyprowadzenia go ze stanu kryzysowego.

Działania rewitalizacyjne powinny utrzymać główne funkcje pełnione przez ten obszar. Obszar III Centrum-Miasto wybrany do rewitalizacji w Złocienću składa się z kilku części miasta, które ukształtowały się w różnych okresach historycznych, pełniły zróżnicowane funkcje gospodarcze i społeczne oraz zamieszkiwane były przez zróżnicowane grupy ludności. Dla lepszego poznania problemów charakterystycznych dla tego obszaru niezbędne były pogłębione analizy. Dla uzyskania uporządkowanego obrazu całego Obszaru III, jego poszczególne części będą opisywane oddzielnie.

Obszar wybrany do rewitalizacji podzielić można na cztery części:

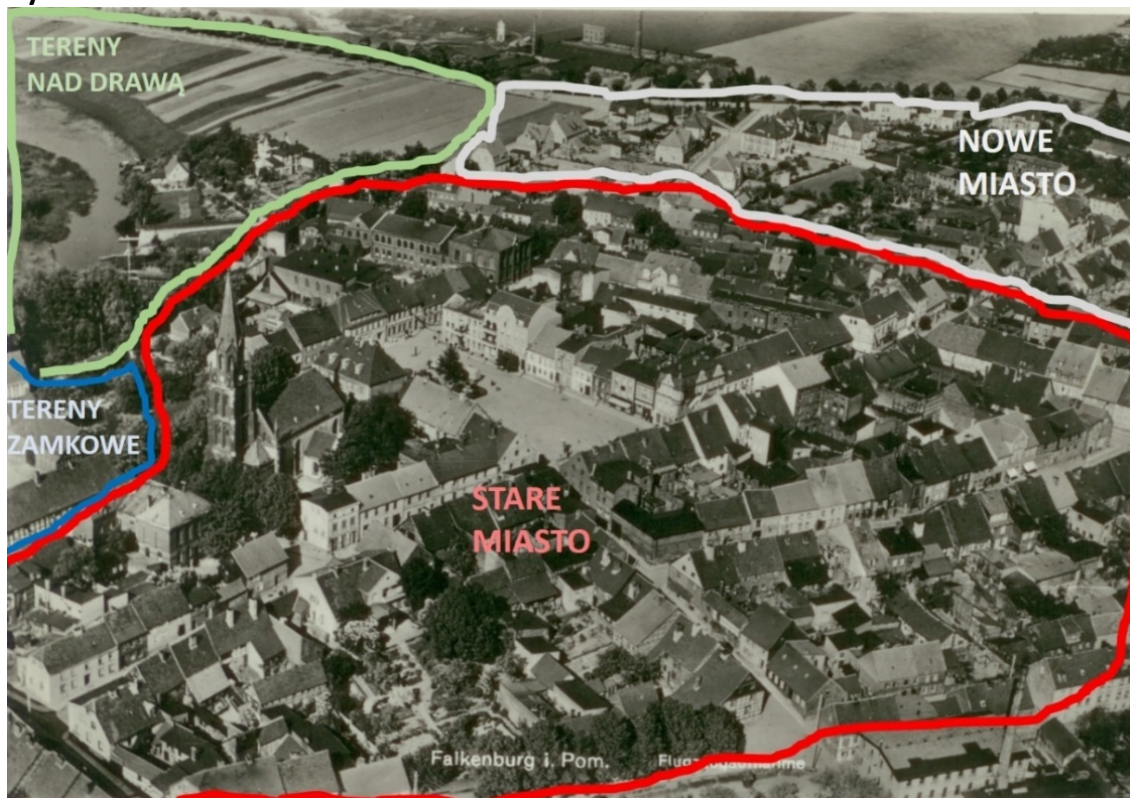
STARE MIASTO obejmujące ulice: Stary Rynek, Wolności, Bohaterów Warszawy Sikorskiego, Armii Polskiej, Kręta, Kościelna, Młyńska, Stolarska, 11 Listopada, Wodna, Rybacka, Cegielniana, Podmiejska, 5-go Marca (do mostu na Wąsawie), 3-go Pułku (zachodnia część), Piłsudskiego (zachodnia część) i Staszica (do mostu na Drawie);

Nowe MIASTO obejmujące ulice: 1-ej Dywizji, Rondo, Zaułek, Orzeszkowej, Połczyńska (do mostu na Drawie), Nowa, Gospodarcza, Mickiewicza (do mostu na Wąsawie), 3-go Pułku (wschodnia część), Piłsudskiego (wschodnia część);

TERENY ZAMKOWE obejmują ruiny dawnego pałacu z dziedzińcem, obszar dawnego folwarku zamkowego oraz most na Drawie prowadzący do Ogrodu Zamkowego;

TERENY NAD DRAWĄ obejmują drogę nad południowym brzegiem Drawy, okolice starej i nowej stacji, tereny rekreacyjne między ulicą Połczyńską a południowym brzegiem Drawy.

Rysunek 37. PODZIAŁ OBSZARU REWITALIZACJI

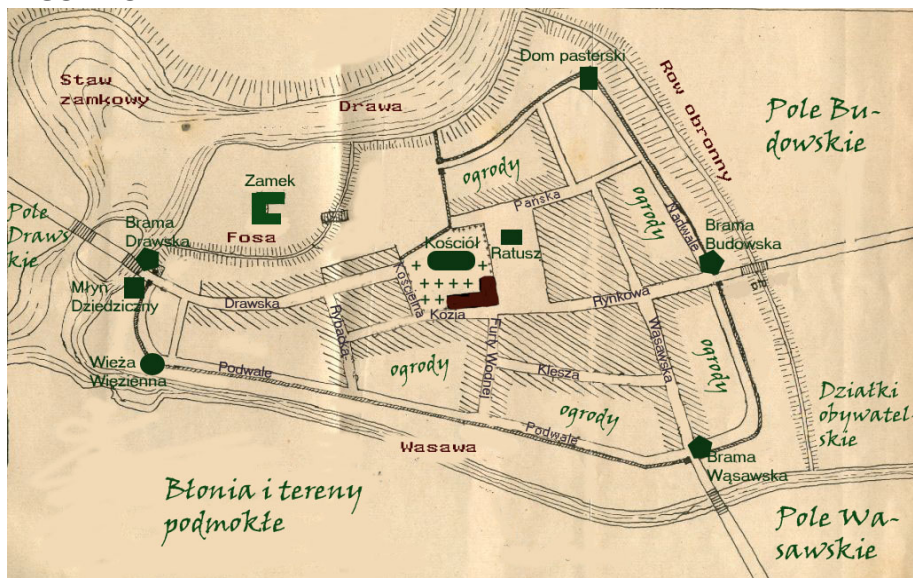

Źródło: opracowanie własne.

Stare Miasto odpowiada średniowiecznym granicom Falkenburger/Złocienca, który lokowany był 13 grudnia 1333 r. Miasto powstało na naturalnym wzgórzu w widłach rzek Drawy i Wąsawy obok zamku Wedłów, którzy byli założycielami i właścicielami tej nowej osady miejskiej. Wedlowie otoczyli miasto murami, a wjazd do niego możliwy był przez trzy bramy miejskie: Wąsawską (od Rzeki Wąsawa), Drawską (od rzeki Drawy) i Budowską (od osady Budowo, zwana też Wysoką).

78

Rysunek 38. PLAN ZŁOCIENICA XV-XVIII W. SPORZĄDZONY PRZEZ MAJSTRA BUDOWLANEGO PRUETZA

Źródło: opracowanie własne.

Niemal cały obszar Starego Miasta posiada dziś zwartą zabudowę, wyjątek stanowią jedynie: otoczenie kościoła i nieistniejącej dziś dziewiętnastowiecznej szkoły powszechnej. Rynek jest najstarszą częścią Złocienica, która dała początek całemu miastu. Rynek zawsze pełnił niezwykle ważne funkcje gospodarcze, społeczne, polityczne i kulturalne.

Rysunek 39. WSCHODNIA PIERZEJA – STAN OBECNY

Źródło: opracowanie własne.

Na rynku znajdowały się kawiarnie i niewielkie knajpki, które zapraszały mieszkańców miasteczka do spotkań w niewielkim gronie i zasłużonego wypoczynku. W letnie dni

wystawiano stoliki na wolnym powietrzu. Tę funkcję kompletnie utracił dzisiejszy rynek w Złocieniu.

Stare Miasto - potencjał i kierunki ożywienia

Niewątpliwym potencjałem Starego Miasta jest dość dobrze rozwinięta drobna przedsiębiorczość. Sklepy i zakłady usługowe przyciągają zarówno mieszkańców jak też turystów wypoczywających na Pojezierzu Drawskim. Jeśli chodzi o różnorodność oferty, Złocieniec zawsze pozytywnie wyróżniał się spośród wszystkich okolicznych miasteczek.

Jest to walor, który powinien być pielęgnowany przez władze miasta. W Złocieniu zachował się do dziś średniowieczny układ miasta oraz wiele dziewiętnastowiecznych kamieniczek, które zadbane decydują o interesującym wyglądzie miasta. Pomimo zniszczenia południowej pierzei, rynek również zachował w dużym stopniu swój pierwotny historyczny wygląd, co czyni go atrakcyjnym.

Propozycje działań mających na celu ożywienie obszaru:

- Stymulowanie (zwolnienia podatkowe itp.) przez władze miasta rozwoju i powstawania małych przedsiębiorstw usługowych i handlowych, zwłaszcza tych, które oferują miejsca pracy;
- Umiejętne udzielanie koncesji na działalność na obszarze rynku, preferowanie dobrych pomysłów z obszaru małej gastronomii, kawiarni itp. (doskonały przykład to pierogarnia na Bohaterów Warszawy);
- Umiejętna weryfikacja przedsiębiorców, którzy pragną inwestować w obszarze Starego Miasta: wiarygodność finansowa, wiedza, pomysły, doświadczenie itp.;
- Określenie uroczystości, które mogłyby się odbywać w rynku i ich cykliczne przeprowadzanie;
- Promocja rynku i starego miasta poprzez informacje z historii najciekawszych miejsc i budynków;
- Przywracanie wiedzy o dawnych legendach, których w Złocieniu jest bardzo dużo, intrygująca jest legenda o złocienieckich skrzatach-tkaczach (narzuca się pomysł zastosowany z powodzeniem we Wrocławiu); duży potencjał mają też unikatowe legendy związane z kościołem;
- Zastosowanie poważnych ulg w opłatach za wydzierżawienie powierzchni na ogródki piwne w rynku;
- Wsparcie starań proboszcza mających na celu rewitalizację wieży kościelnej;
- Uporządkowanie i przebudowa parkingu na ul. Sikorskiego, dawnym targowisku;
- Zorganizowanie programu pomocy i doradztwa dla drobnego handlu, w obliczu presji konkurencyjnej wielkich sieci handlowych.

Teren Nowego Miasta, który wchodzi w skład Obszaru III, powstawał w różnych okresach historycznych. Jego najstarsza część – wschodni odcinek ulicy Piłsudskiego – rozwijał się jeszcze przed zburzeniem miejskich obwarowań, jako przedmieście za Bramą Budowską. Najstarszym obiektem, który wzmiankowano na terenie Nowego Miasta, był przytułek

(Hospital) św. Jerzego. Od okresu średniowiecza schronienie znajdowały tam osoby biedne, stare lub dotknięte chorobą. W XIX w. na tym miejscu wzniesiono duży gmach z czerwonej cegły (w pobliżu skrzyżowania dzisiejszych ulic Piłsudskiego i Mickiewicza).

Rysunek 40. ULICA PIŁSUDSKIEGO W LATACH SIEDEMDZIESIĄTYCH XX W.

Źródło: opracowanie własne.

Ulica Piłsudskiego posiada do dziś zwartą zabudowę i ma podobny charakter do najbardziej reprezentacyjnych ulic Starego Miasta. Pozostałe rejony Nowego Miasta mają luźną zabudowę z licznymi willami i budynkami o charakterze publicznym. Powstałe w XVIII stuleciu Przedmieście Budowskie rozwinęło się w ciągu następnego stulecia w ruchliwą dzielnicę miasta o zwartej zabudowie z pokaźną ofertą usługowo-handlową. Na przełomie XIX i XX w. na wschód od Ulicy Budowskiej (dziś Piłsudskiego) wznoszono gmachy ważnych instytucji i firm: Cesarskiej Poczty, sądu grodzkiego, nowej szkoły powszechnej, remizy strażackiej, domu starców, mleczarni oraz urzędu pracy. Proces ten przyczynił się do rozwoju ulicy Piłsudskiego, gdyż tędy biegła najkrótsza droga z gęsto zaludnionego centrum miasta do tychże instytucji. Status najbardziej reprezentacyjnej ulicy w mieście Piłsudskiego zachowała do dziś. Ta szczególna rola powodowała też częste zmiany nazw ulicy, które były motywowane przesłankami politycznymi: Budowska, Adolfa Hitlera, Józefa Stalina, Karola Świerczewskiego oraz Józefa Piłsudskiego.

Po II wojnie światowej znaczna część budynków popadła w ruinę, lecz w latach siedemdziesiątych powstawały na ich miejscu bloki mieszkalne z pasażami handlowym, co w ówczesnych czasach było rozwiązaniem racjonalnym. Dziś ta kombinacja starej zabudowy z blokami odbiera ulicy spójny wygląd.

Rysunek 41. ULICA PIŁSUDSKIEGO - STAN OBECNY

Źródło: opracowanie własne.

Przed kilku laty wschodnią część ulicy Piłsudskiego przekształcono w deptak. Do momentu prowadzenia szeroko zakrojonej działalności przez znajdującą się tam restaurację-pizzerię, deptak był miejscem tętniącym życiem. Dziś oferta usługowa w tym miejscu wydaje się być zbyt skromna.

Nowe Miasto – potencjał i kierunki ożywienia

- Nowe Miasto należy do najbardziej rozwiniętych i zadbanej obszarów w Złocieniu. Znajdująca się w jego centrum ulica Piłsudskiego nadal jest najbardziej reprezentacyjną i ożywioną gospodarczo ulicą w mieście. Funkcjonuje tam duża liczba sklepów o zróżnicowanym asortymencie towarów. Centralną pozycję wśród nich zajmuje stosunkowo duży i nowoczesny dom handlowy.
- W rejonie tym występuje też znaczna liczba firm usługowych. Inne centrum handlowe na terenie Nowego Miasta, zlokalizowane jest przy wjeździe do miasta przy ulicy Połczyńskiej. Poza mieszkańcami miasta przyciąga ono turystów wypoczywających nad bardzo atrakcyjnym jeziorem Siecino. Trzecim miejscem bardzo ożywionym gospodarczo jest zachodnia część ulicy 3-go Pułku z dość dużym, jak na warunki złocienieckie, parkingiem.
- Nowe Miasto przyciąga znaczną liczbę ludzi nie tylko atrakcyjną ofertą usługowo-handlową, lecz również występowaniem kilku instytucji publicznych: poczta, Złocieniecki Ośrodek Kultury i kino. Uwagę zwracają zadbane skwery i tereny rekreacyjne, spośród których najatrakcyjniejsze są Plac 3-go Maja i teren nad Wąsawą zwany „Między Mostami”.
- Niewątpliwie bardzo urokliwym zakątkiem Złocienia jest deptak urządzony na wschodniej części ulicy Piłsudskiego. Miejsce to wzbudza wprawdzie kontrowersje wśród mieszkańców, lecz jest jednoznacznie pozytywnie postrzegane przez turystów. Jest też idealnym obszarem dla urządzania małej gastronomii z ogródkami piwnymi.

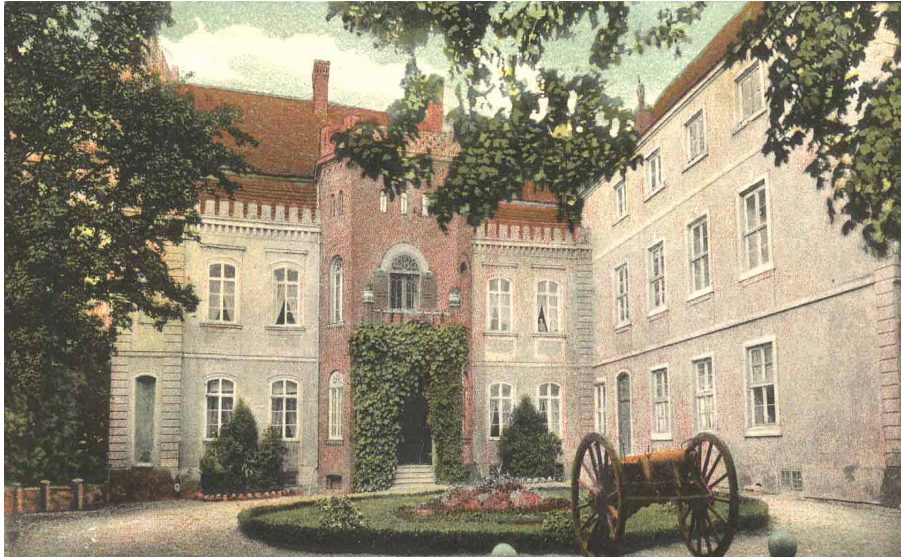
- Teren Nowego Miasta graniczy w wielu miejscach z dawnym obszarem przemysłowym. Dawne fabryki i Cegielnia Zamkowa pozostają wciąż żywe w świadomości znacznej liczby mieszkańców miasta, którzy pracowali w miejscowych cegielniach i Zakładach Przemysłu Wełnianego. Te dawne obiekty mają unikatową historię, którą można wykorzystać do promocji miasta. Zupełnie nie jest wykorzystany np. fakt, że w 1838 r. właśnie w Złocińcu powstała pierwsza na Pomorzu Zachodnim przędzalnia napędzana maszyną parową. Budynek tej fabryki zburzony został po II wojnie światowej, lecz miejsce, w którym stał, jest doskonale widoczne z parkingu na ulicy 3-go Pułku oraz z terenów rekreacyjnych Między Mostami.

Wnioski i działania dotyczące ożywienia Obszaru Nowego Miasta:

- W przypadku ulicy Piłsudskiego niezbędne są działania wspierające drobną przedsiębiorczość;
- Należy kontynuować dotychczasowe działania władz miasta w tym obszarze, np. organizacje imprez na terenie Między Mostami i uroczystości patriotycznych na Placu 3-go Maja;
- Należy kontynuować działania ZOK w tym obszarze, np. znakomitymi pomysłami są kiermasze na deptaku i galerie sztuki w holu nowoczesnego kina;
- Mankamentem, który wymaga poprawy, jest zła sytuacja lokalowa kawiarni przy kinie;
- Na szczególną uwagę zasługuje obszar deptaku, który ma zbyt małą ofertę usługowo-handlową, będąc jednocześnie bardzo estetycznym i ruchliwym fragmentem miasta; niewystarczająca jest oferta restauracji i kawiarni pomimo tego, że jest to idealne miejsce dla tego typu usług; warto w tym miejscu zastosować znaczne ulgi w opłatach za wydzierżawianie miejsca na ogródek piwny;
- Wykorzystanie historii złocienieckiego przemysłu, w tym obiektów położonych na granicy obszaru Nowego Miasta, w procesie promocji miasta;
- Podjęcie zaniechanych wcześniej działań związanych z uruchomieniem w spichlerzu ośrodka działalności kulturalnej, w tym muzeum regionalnego; warto wykorzystać do tego celu zebrane tam eksponaty, które należy zinwentaryzować i opisać, przy udziale osób posiadających wiedzę dotyczącą historii miasta; należy wypracować racjonalny sposób spełnienia wymogów ochrony przeciwpożarowej w spichlerzu.

Tereny Zamkowe – to jedne z najciekawszych, a zarazem najbardziej zaniedbanych obszarów Złocińca. Interesująca historia, korzystne położenie to atuty tego zakątka miasta. Początki zamku w Złocińcu sięgają XIV w., gdy Ludolf Starszy von Wedel otrzymał od margrabiego brandenburskiego ziemię nad rzeką Drawą, gdzie wybudował skromny warowny zamek na regularnej podstawie i wymiarach 36m x 36m.

Rysunek 42. ZAMEK PRZED PRZEBUDOWĄ W 1906 ROKU

Źródło: opracowanie własne.

Pierwotnie twierdza była niewielką, jednopiętrową budowlą z wieżą. Zamek oddzielała od miasta fosa. Badania archeologiczne wykazały, że zamkowe piwnice (zachowane do dnia dzisiejszego) stanowią najstarszy element budowli i pochodzą z pierwszej połowy XIV w. W 1906 r. dokonano gruntownej przebudowy zamku. Powojenna historia zamku to wstydliwa historia upadku, zaniedbań, braku odpowiedzialności i poszanowania dla zabytku. Do dość dobrze zachowanego pałacu nie wprowadziła się żadna instytucja. Obiekt był szabrowany i stopniowo dewastowany. W 1976 roku pozostałości po zamku w Złocieńcu zostały wysadzone przez saperów. Obiekt ten nadal jednak zajmuje ważne miejsce w świadomości mieszkańców miasta. Wokół zamku do dziś krążą legendy.

Tereny Zamkowe - potencjał, kierunki ożywienia

- Działanie zamkowe pozbawiony jest całkowicie walorów mogących przyciągać mieszkańców i turystów. Teren jest zaniedbany i nieco zaśmiecony. Gotyckie piwnice zostały zasypane. Turyści kajakowi przepływający Drawą nie są w żaden sposób informowani, że znajdują się w miejscu bardzo interesującym historycznie. Brak jest wskazówek o położeniu dawnego zamku i Ogrodu Zamkowego. Brakuje jakichkolwiek udogodnień dla kajakarzy przy przenośce w rejonie dawnego młyna, a jest to miejsce, gdzie kajakarze muszą się zatrzymać.
- Obszar ten ma znaczny potencjał ze względu na unikatową historię, gotyckie piwnice zamkowe i piękny park. Obszar znajduje się bezpośrednio na trasie spływów kajakowych Drawą.

Propozycje działań w celu ożywienia obszaru:

- Dwukondygnacyjne gotyckie piwnice zamkowe stanowią najbardziej wartościowy zabytek w całym mieście, dlatego należy dążyć do ich odświeżenia i udostępnienia

zwiedzającym;

- Informacje o zamku i pałacowym ogrodzie powinny być widoczne od strony szlaku kajakowego Drawy;
- Teren obejmujący okolice dawnego zamku, powinien być uprzątnięty i zagospodarowany; teren należy wyposażyć w sposób ułatwiający wypoczynek;
- Tereny Zamkowe wraz z ogrodem pałacowym należy włączyć do ścieżki turystycznej prowadzącej z Placu 3-go Maja przez Tereny nad Drawą do dawnego Młyna Zamkowego i dalej w kierunku jeziora Maleszewo; w okresie międzywojennym od tego jeziora biegła ścieżka turystyczna w kierunku kolejowego Mostu Połczyńskiego (była tam kładka piesza), następnie do dawnego schroniska i parku na Górze Rakowskiej; warto powrócić do tego pomysłu;
- Warto zastanowić się nad odpowiednim urządzeniem miejsca przenoszenia kajaków na stopniu wodnym po starym młynie; to dobre miejsce, żeby zachęcić kajakarzy do zwiedzenia miasta lub dokonania zakupów.

Tereny nad Drawą - to obszar rzeki od mostu w pobliżu zamku do ulicy 11 Listopada oraz teren między rzeką a ulicą Połczyńską, nazywany kiedyś Rynkiem Solnym. Ta nazwa ma związek z legendą, według której w tym miejscu handlowano solą. W latach dwudziestych XX w. organizowano tu koncerty z cyklu Szanty nad Drawą, które cieszyły się znacznym zainteresowaniem. W pobliżu powstał pomnik upamiętniający spływy kajakowe z uczestnictwem Karola Wojtyły. Władze miejskie wybudowały też w ostatnich latach infrastrukturę rekreacyjną. Brak jest jednak dogodnego dostępu do rzeki.

Rysunek 43. DRAWA W REJONIE KĄPIELISKA

Źródło: opracowanie własne.

Tereny nad Drawą - potencjał, kierunki ożywienia

- Rzeka Drawa wraz ze szlakiem kajakowym posiada duży potencjał, który obecnie

jest zupełnie niewykorzystywany.

- Miasto „odwróciło” się od rzeki. Brak jest infrastruktury przeznaczonej dla kajakarzy. Aleja nad Drawą jest zaśmiecona i zniechęca do zwiedzania miasteczka. Pomimo tych mankamentów, obszar posiada wyjątkowe walory krajoznawcze.

Propozycje działań:

- Wykorzystywanie dawnego Placu Solnego wraz z nowo powstałą infrastrukturą rekreacyjną do organizacji wydarzeń kulturalnych, w szczególności dla organizacji cyklicznego Święta Drawy, nawiązującego do dawnego, bardzo dobrego pomysłu Szant nad Drawą;
- Organizacja pola namiotowego dla kajakarzy;
- Przygotowanie kilku dogodnych miejsc do przybijania kajaków;
- Podjęcie działań w celu uruchomienia profesjonalnej stacji kajakowej z restauracją i wypożyczalnią kajaków oraz innego sprzętu wodnego; w mieście nad Drawą nie ma teraz wypożyczalni (!);
- Włączenie terenów nad Drawą do ścieżki turystycznej wiodącej z Placu 3-go Maja do zamku i Ogrodu Zamkowego.

Dokonując pogłębionej charakterystyki negatywnych zjawisk koncentrujących się na terenie wyznaczonym jako wymagającym rewitalizacji, przedstawiono kluczowe ze względu na problematykę rewitalizacji sfery tj.:

- I. SPOŁECZNA,
- II. TECHNICZNA,
- III. FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA,
- IV. ŚRODOWISKOWA,
- V. GOSPODARCZA.

5.2. POGŁĘBIONA DIAGNOZA SFERA SPOŁECZNA

W 2016 roku obszar rewitalizacji „Miasto Obszar 1” zamieszkiwało 947 osób, co stanowi 22,4% ludności gminy.

Biorąc pod uwagę pozostałe charakterystyki demograficzne podobszaru, należy zauważyć, że łączna liczba ludności systematycznie spadała w okresie od 2014 do 2016 r., co jest charakterystyczne również dla całego obszaru gminy. Głównymi problemami w tym zakresie było ujemne saldo migracji i niski ujemny przyrost naturalny.

Tabela 21. ZJAWISKO DEPOPULACJI W OBSZARZE REWITALIZOWANYM

NAZWA ULICY/OSIEDLE/SOŁECTWO	LICZBA LUDNOŚCI OGÓŁEM	DEPOPULACJA
------------------------------	------------------------	-------------

(RÓŻNICA 2016-2011)		
CENTRUM-MIASTO	4241	-396
3-go Maja	12	0
3-go Pułku Piechoty	154	-4
5-go Marca	573	-49
11-go Listopada	220	-21
Armii Polskiej	121	-21
Bohaterów Warszawy	235	-20
Cegielniana	46	-6
I Dywizji Wojska Polskiego	70	-1
Kasztanowa	17	2
Kręta	191	-23
Mickiewicza Adama	324	-144
Młyńska	9	1
Nowa	55	5
Okrzei Stefana	194	-1
Orzeszkowej Elizy	24	2
Piłsudskiego J. Marsz.	355	-1
Podmiejska	181	-13
Połączyńska	309	-29
Rybacka	81	7
Pusta	68	-6
Sikorskiego Władysława	45	-12
Stary Rynek	85	-13
Staszica Stanisława	485	-35
Stolarska	18	-10
Targowa	15	-3
Wodna	49	-2
Wolności	270	0
Zaułek	35	1

Źródło: opracowanie własne.

Analizując różnicę między liczbą mieszkańców w 2011 i 2016 roku, wyraźnie widać niekorzystną tendencję związaną ze zmniejszającą się liczbą mieszkańców tego terenu. W badanym okresie należał do jednego z najwyższych w gminie. Najgorszą sytuację pod tym względem charakteryzowały się ulice Adama Mickiewicza i 5 Marca.

W całym obszarze rewitalizowanym liczba ludności zmniejszyła się o 369 osób, co stanowi ponad 9% całej populacji.

Tabela 22. KORZYSTAJĄCY Z OPIEKI SPOŁECZNEJ W OBSZARZE REWITALIZACJI

NAZWA ULICY/OSIEDLE/SOŁECTWO	OSOBY			
	KORZYSTAJĄCE ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ OGÓŁEM	ZASIŁEK STAŁY	ZASIŁEK OKRESOWY	ZASIŁEK CELOWY
CENTRUM-MIASTO	387	33	181	274
3-go Maja	0	0	0	0

3-go Pułku Piechoty	4	0	3	0
5-go Marca	110	5	44	77
11-go Listopada	28	4	17	22
Armii Polskiej	8	1	4	5
Bohaterów Warszawy	6	2	4	5
Cegielniana	6	0	3	6
I Dywizji Wojska Polskiego	1	0	1	1
Kasztanowa	0	0	0	0
Kręta	16	2	6	12
Mickiewicza Adama	27	2	8	18
Młyńska	1	0	0	1
Nowa	2	0	1	0
Okrzei Stefana	18	1	7	15
Orzeszkowej Elizy	3	0	2	2
Piłsudskiego J. Marsz.	26	2	15	18
Podmiejska	25	2	12	15
Pończyńska	10	1	1	6
Rybacka	6	0	3	6
Pusta	1	0	0	1
Sikorskiego Władysława	11	1	4	10
Stary Rynek	11	2	5	10
Staszica Stanisława	33	2	16	23
Stolarska	6	0	2	5
Targowa	3	0	2	3
Wodna	2	0	2	1
Wolności	8	2	1	2
Zaułek	2	0	2	1

Źródło: opracowanie własne.

Istotnym wskaźnikiem obrazującym skalę problemów społecznych na badanym terytorium jest liczba osób korzystająca z pomocy społecznej. Duża ilość osób objęta tą formą pomocy sugeruje, że na danym obszarze mamy do czynienia z kumulacją wielu niekorzystnych zjawisk.

RYSUNEK 44 . STAN INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ W OBSZARZE REWITALIZACJI

Źródło: UM Złocieniec

Analiza problemów społecznych występujących w obszarze rewitalizowanym wykazała, że największy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkuje przy ulicy 5 Marca. Jednocześnie jest to teren zamieszkiwany przez statystycznie najbardziej niebezpieczną część mieszkańców całej gminy.

O zamożności mieszkańców obszaru, a jednocześnie w sposób pośredni o problemach społeczności lokalnej świadczą dane dotyczące ilości dzieci objętych pomocą w formie dożywiania w placówkach szkolnych. Odsetek dzieci objętych tą formą pomocy najwyższy był w obszarze ulicy 5 Marca. W całym obszarze rewitalizacji tą formą pomocy socjalnej objęto 88 osób.

Tabela 23. POMOC W DOŻYWIANIU DZIECI

NAZWA ULICY/OSIEDLE/SOŁECTWO	POMOC W ZAKRESIE DOŻYWIANIA DZIECI
CENTRUM-MIASTO	88
3-go Maja	0
3-go Pułku Piechoty	0
5-go Marca	39
11-go Listopada	7
Armii Polskiej	1
Bohaterów Warszawy	0
Cegielniana	3
I Dywizji Wojska Polskiego	1
Kasztanowa	0
Kręta	6

Mickiewicza Adama	6
Młyńska	0
Nowa	0
Okrzei Stefana	9
Orzeszkowej Elizy	0
Piłsudskiego J. Marsz.	0
Podmiejska	6
Połączyńska	1
Rybacka	3
Pusta	0
Sikorskiego Władysława	5
Stary Rynek	4
Staszica Stanisława	3
Stolarska	2
Targowa	1
Wodna	0
Wolności	0
Zaątek	0

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 45. ZDEWASTOWANA PRZESTRZEŃ MIEJSKA W OBSZARZE REWITALIZACJI

Tabela 24. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ Z POWODU CHOROBY – ALKOHOLOWIZM

NAZWA ULICY/OSIEDLE/SOŁECTWO	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ Z POWODU CHOROBY - ALKOHOLOWIZM
CENTRUM-MIASTO	83
3-go Maja	-
3-go Pułku Piechoty	-
5-go Marca	18
11-go Listopada	10
Armii Polskiej	1
Bohaterów Warszawy	-

Cegielniana	2
I Dywizji Wojska Polskiego	-
Kasztanowa	-
Kręta	3
Mickiewicza Adama	-
Młyńska	-
Nowa	-
Okrzei Stefana	4
Orzeszkowej Elizy	1
Piłsudskiego J. Marsz.	5
Podmiejska	7
Pończyńska	4
Rybacka	1
Pusta	1
Sikorskiego Władysława	2
Stary Rynek	1
Staszica Stanisława	11
Stolarska	1
Targowa	-
Wodna	-
Wolności	-
Zaułek	1

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku obszaru rewitalizowanego, często wskazywanym problemem społecznym był alkoholizm – tabela 24. Wywiady z mieszkańcami i konsultacje społeczne wskazywały, iż problem ten z różnym nasileniem dotyka wielu obszarów gminy. Jednocześnie najczęściej w tym kontekście odnoszono się do sytuacji panującej w obszarze centrum miasta.

Tabela 25. LICZBA PRZESTĘPSTW I WYKROCZEŃ W OBSZARZE REWITALIZACJI

NAZWA ULICY/OSIEDLE/SOŁĘCTWO	LICZBA PRZESTĘPSTW	LICZBA WYKROCZEŃ
CENTRUM-MIASTO	44	835
3-go Maja	1	2
3-go Pułku Piechoty	-	72
5-go Marca	14	160
11-go Listopada	4	43
Armii Polskiej	-	17
Bohaterów Warszawy	5	16
Cegielniana	-	20
I Dywizji Wojska Polskiego	1	11
Kasztanowa	-	3
Kręta	1	28
Mickiewicza Adama	2	33
Młyńska	-	-
Nowa	-	3
Okrzei Stefana	-	3
Orzeszkowej Elizy	-	4

Piśsudskiego J. Marsz.	2	74
Podmiejska	-	81
Pończyńska	8	93
Rybacka	-	-
Pusta	-	6
Sikorskiego Władysława	2	11
Stary Rynek	-	8
Staszica Stanisława	1	108
Stolarska	1	8
Targowa	-	3
Wodna	-	2
Wolności	1	23
Zaułek	1	3

Źródło: opracowanie własne.

Analizując ilość osób objętych wsparciem społecznym ze względu na problem alkoholowy, należy stwierdzić, że w obszarze objętym rewitalizacją, następuje wyraźna koncentracja tego negatywnego zjawiska.

W ujęciu przestrzennym najwięcej osób korzystających z opieki społecznej ze względu na alkoholizm zamieszkuje ciąg ulic: 5 Marca, S. Staszica i 11 listopada.

Często podkreślanym przez mieszkańców gminy problemem społecznym, było niskie poczucie bezpieczeństwa. Celowym było więc określenie obszaru w którym statystycznie najwięcej jest ujawnionych przestępstw i wykroczeń.

Przeprowadzone analizy w sposób jednoznaczny wykazały, że najniebezpieczniejszym obszarem gminy jest centrum Złocieńca. Co sugeruje, że właściwie określono obszar wymagający rewitalizacji. Pod tym względem najmniej bezpieczne okazały się ulice: 5 Marca i S. Staszica.

5.3. POGŁĘBIONA DIAGNOZA - SFERA GOSPODARCZA

Analiza struktury gospodarczej obszaru rewitalizacji wykazała, że obszarem o najbardziej rozwiniętej aktywności gospodarczej w Gminie Złocieniec, jest samo miasto Złocieniec.

Jednakże przeprowadzone badania wskazują, że nadal ma ono spory i niewykorzystany potencjał. Szczególnie widoczne jest to w obszarze objętym rewitalizacją. Wynika to przede wszystkim z tego, iż jako ścisłe centrum miasta skupia w sobie najwięcej funkcji o charakterze usługowym, co może wpływać na rozwój drobnych przedsiębiorców. Potencjał turystyczny obszaru rewitalizacji jest także szansą na rozwój różnorodnych form aktywności ekonomicznej mieszkańców tego obszaru.

Położenie nad Drawą, dostęp do atrakcji turystycznych, a zarazem skupienie dużej liczby ludności na stosunkowo niewielkim obszarze, są potencjalnym atutem obszaru centrum.

Spotkania z mieszkańcami obszaru rewitalizacji potwierdziły, że rewitalizacja przestrzeni centrum miasta może przyczynić się do poprawy kondycji obszaru rewitalizacji, jak i całej gminy.

Jednym z przejawów przedsiębiorczości społeczności lokalnych jest liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten obrazuje aktywność społeczeństwa w samodzielnym rozwiązywaniu własnych problemów ekonomicznych.

W obszarze objętym rewitalizacją, według ostatnich dostępnych danych, działalność gospodarczą prowadziło 268 osób – tabela 26. Z czego najwięcej z nich zamieszkiwało ulice: 5 Marca i Piłsudskiego.

Jednocześnie analizując liczbę osób zamieszkujących obszar rewitalizacji i liczbę osób prowadzących własną działalność gospodarczą, należy stwierdzić, że niespełna 6% mieszkańców wykazuje się przedsiębiorczością.

Tabela 26. LICZBA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ

NAZWA ULICY/OSIEDLE/SOŁĘCTWO	LICZBA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ
CENTRUM-MIASTO	268
3-go Maja	0
3-go Pułku Piechoty	20
5-go Marca	48
11-go Listopada	10
Armii Polskiej	4
Bohaterów Warszawy	15
Cegielniana	1
I Dywizji Wojska Polskiego	5
Kasztanowa	0
Kręta	27
Mickiewicza Adama	15
Młyńska	0
Nowa	2
Okrzei Stefana	2
Orzeszkowej Elizy	0
Piłsudskiego J. Marsz.	34
Podmiejska	6
Pończyńska	21
Rybacka	4
Pusta	5
Sikorskiego Władysława	9
Stary Rynek	8
Staszica Stanisława	17
Stolarska	1
Targowa	0
Wodna	2
Wolności	10
Zaulek	2

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 27. UDZIAŁ BEZROBOTNYCH DO OGÓLNEJ LICZBY MIESZKAŃCÓW NA 1000 MIESZKAŃCÓW

NAZWA ULICY/OSIEDLE/SOŁECTWO	LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH OGÓŁEM
CENTRUM-MIASTO	387
3-go Maja	0
3-go Pułku Piechoty	11
5-go Marca	78
11-go Listopada	21
Armii Polskiej	19
Bohaterów Warszawy	18
Cegielniana	0
I Dywizji Wojska Polskiego	4
Kasztanowa	0
Kręta	17
Mickiewicza Adama	23
Młyńska	1
Nowa	4
Okrzei Stefana	8
Orzeszkowej Elizy	3
Piłsudskiego J. Marsz.	32
Podmiejska	22
Połczyńska	11
Rybacka	0
Pusta	5
Sikorskiego Władysława	5
Stary Rynek	10
Staszica Stanisława	41
Stolarska	3
Targowa	1
Wodna	0
Wolności	20
Zaulek	30

Źródło: opracowanie własne.

Istotnym czynnikiem, który spowalnia rozwój gospodarczy obszaru rewitalizowanego, a jednocześnie stać się może atutem w przyszłości, jest poziom bezrobocia rejestrowanego na tym obszarze.

Rysunek 46. ELEWACJE BUDYNKÓW ZESZPECONE REKLAMAMI W OBSZARZE REWITALIZACJI

Źródło: opracowanie własne.

Największe problemy w zakresie bezrobocia mieszkańców skumulowały się w obszarze objętym rewitalizacją wzdłuż ulic: 5 Marca, S. Staszica i Piłsudskiego – patrz tabela 27.

W szczególności dotyczy to liczby osób bezrobotnych nieposiadających żadnych kwalifikacji. Poziom bezrobocia na obszarze rewitalizacji w porównaniu z innymi obszarami zdegradowanymi jest wysoki, a dodatkowo blisko **1/3 bezrobotnych to osoby nieposiadające żadnych kwalifikacji i doświadczenia** – patrz tabela 28.

Tabela 28. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH BEZ KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

NAZWA ULICY/OSIEDLE/SOŁECTWO	LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH BEZ KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH
CENTRUM-MIASTO	113
3-go Maja	0
3-go Pułku Piechoty	4
5-go Marca	24
11-go Listopada	7
Armii Polskiej	5
Bohaterów Warszawy	3
Cegielniana	1
I Dywizji Wojska Polskiego	0
Kasztanowa	0
Kręta	8
Mickiewicza Adama	3
Młyńska	0
Nowa	1

95

Okrzei Stefana	4
Orzeszkowej Elizy	0
Piłsudskiego J. Marsz.	7
Podmiejska	9
Połczyńska	3
Rybacka	4
Pusta	1
Sikorskiego Władysława	2
Stary Rynek	5
Staszica Stanisława	11
Stolarska	0
Targowa	0
Wodna	3
Wolności	6
Zaulek	2

Źródło: opracowanie własne.

Zaistnienie tych osób na rynku pracy jest wysoce problematyczne. Uznać je należy za w dużej mierze wykluczone z życia społeczno-gospodarczego gminy. Ta grupa bezrobotnych jest jedną z najtrudniejszych do aktywizacji przez służby powiatowego urzędu pracy, dlatego też wydaje się, że niezbędne jest podjęcie działań aktywizujących bezrobotnych tak, aby zachęcić ich do zdobycia stosownego wykształcenia i doświadczenia zgodnego z oczekiwaniami rynku pracy.

5.4. POGŁĘBIONA DIAGNOZA - SFERA ŚRODOWISKOWA

Dla ochrony unikalnych i wyróżniających się elementów przyrodniczych oraz krajobrazowych rzeki Drawy i jej otoczenia w obszarze gminy Złocieniec oraz gmin ościennych został utworzony Drawski Park Krajobrazowy.

Park położony jest we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Został utworzony 24 kwietnia 1979 roku w celu ochrony najcenniejszego pod względem przyrodniczym, kulturowym, historycznym i krajobrazowym fragmentu Pojezierza Drawskiego. Powierzchnia Parku przekracza 38 tys. ha, zaś otulina zajmuje ponad 23 tys. ha.

Dla ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru Parku i jego otoczenia ustalono ogólne zasady zagospodarowania i wykorzystania Parku:

- 1) Zachowanie walorów krajobrazowych, w tym przyrodniczych, historycznych i kulturowych;
- 2) Rozwój działalności społecznej i gospodarczej, który nie spowoduje zniszczeń w środowisku i krajobrazie.

SZCZEGÓLNEJ OCHRONIE PODLEGAJĄ NASTĘPUJĄCE ELEMENTY:

a) **przyrodnicze: biocenozy o charakterze naturalnym i seminaturalnym**, populacje roślin i zwierząt gatunków chronionych, zagrożonych wyginięciem, rzadko spotykanych

i kluczowych dla funkcjonowania ekosystemów, zadrzewienia śródpolne, przydrożne i przywodne, oczka śródpolne i śródleśne, torfowiska, łąki oraz inne elementy środowiska przyrodniczego warunkujące zachowanie różnorodności biologicznej Parku. Środowisko przyrodnicze Parku podlega ochronie również poprzez tworzenie form ochrony przyrody przewidzianych ustawowo: rezerwatów przyrody, ochrony gatunkowej roślin i zwierząt, pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych,

b) **kulturowe i historyczne: stanowiska archeologiczne**, zabytki i zespoły zabytkowe, wartościowe układy osadnicze oraz samodzielne zespoły historyczne ukształtowanej zabudowy i zieleni (układy urbanistyczne i ruralistyczne), makroprzestrzenne zespoły komponowanego krajobrazu (zespoły krajobrazowe punkty i trasy widokowe) parki i cmentarze z przed 1945 r.

- 3) Wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju w obszarach użytkowanych gospodarczo;
- 4) Zachowanie zasobów wodnych, ochrona ilości i jakości wód podziemnych oraz poprawa jakości wód powierzchniowych;
- 5) Kształtowanie form zabudowy i zagospodarowania terenu z poszanowaniem tradycji i wykorzystaniem wzorców regionalnych;
- 6) Zachowanie i odtwarzanie krajobrazu zbliżonego do naturalnego oraz harmonijnych krajobrazów kulturowych;
- 7) Ograniczenie do niezbędnego minimum zmiany użytkowania terenu z leśnego na jakikolwiek inny.

W związku z faktem, że obszar rewitalizowany położony jest w otulinie Parku, ograniczenia te w sposób pośredni wpływają na ten obszar.

Istotnym problemem podnoszonym przez mieszkańców jest niska jakość powietrza w obszarze rewitalizowanym. Na pogorszoną jakość powietrza wpływ ma także oddziaływanie emisji rozproszonych związanych z ogrzewaniem mieszkań i obiektów użyteczności publicznej. Wskazują na to badania przedstawione w Programie Ochrony Powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego, tj. aglomeracji szczecińskiej, miasta Koszalin oraz strefy zachodniopomorskiej – TOM II – STREFA ZACHODNIOPOMORSKA.

Zgodnie z zapisami Programu „obszar przekroczeń Zp11sZpB(a)Pa32 zlokalizowany jest na terenie miasta Złocieniec. Zajmuje powierzchnię 592 ha i zamieszkały jest przez ok. 6,6 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim; emitowany roczny ładunek B(a)P ze wszystkich źródeł wynosi 6,4 kg; stężenia średnie roczne osiągają maksymalnie 1,5 ng/m³, w stężeniach przeważa emisja z ogrzewania indywidualnego”⁷.

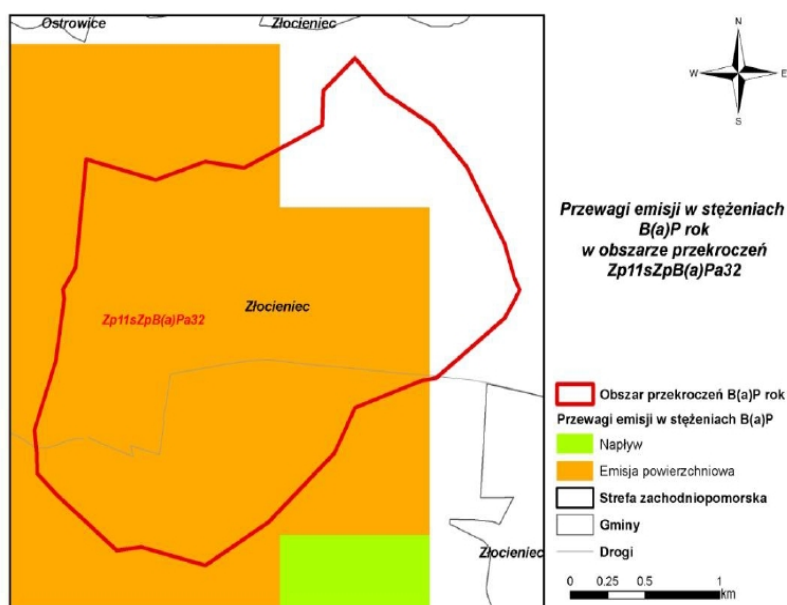
⁷ Program Ochrony Powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego, tj. aglomeracji szczecińskiej, miasta Koszalin oraz strefy zachodniopomorskiej – TOM II – STREFA ZACHODNIOPOMORSKA, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, Szczecin 2011, s. 192.

Rysunek 47. OBSZAR PRZEKROCZEŃ POZIOMU DOCELOWEGO B(A)P ROK ZP11SZPB(A)PA32 W STREFIE ZŁOCIENIA

Źródło: Program Ochrony Powietrza ..., op. cit., s. 192.

Rysunek 48. PRZEWAGI TYPÓW EMISJI W STĘŻENIACH B(A)P ROK W OBSZARZE ZŁOCIENIA

Źródło: Program Ochrony Powietrza ..., op. cit., s. 192.

Rysunek 49. DUŻY RUCH SAMOCHODOWY I BRAK MIEJSC PARKINGOWYCH W OBSZARZE REWITALIZACJI

Źródło: opracowanie własne.

Do pogorszenia stanu powietrza atmosferycznego na terenie rewitalizowanym przyczynia się także spalanie paliw płynnych w silnikach spalinowych pojazdów samochodowych (tzw. emisja samochodowa) – rysunek 49.

Rysunek 50. ZDEGRADOWANE PRZESTRZENIE ZIELONE W OBSZARZE REWITALIZACJI

Źródło: opracowanie własne.

Przez tę część miasta przebiega droga krajowa nr 20, na której skupia się w przeważającej części ruch samochodowy, co jest związane z większą koncentracją mieszkańców na terenach miejskich niż na wiejskich.

Obszar cechuje się również występowaniem zagrożenia hałasem. Hałas emitowany jest głównie przez wspomnianą już drogę krajową nr 20. Na podstawie wyników badań,

obecny poziom hałasu uznano za wysoki. Skutki hałasu komunikacyjnego odczuwają najbardziej mieszkańcy rynku i ciągu ulicy 5 Marca.

Sam rynek zdominowany jest przez komunikację kołową. Wokół rynku odbywa się ruch samochodowy. Z uwagi na nasilenie ruchu samochodowego rynek obecnie postrzegany jest jako mało atrakcyjna przestrzeń publiczna, co w dużym stopniu zniechęca mieszkańców i turystów do spędzania w tym miejscu czasu wolnego.

Mieszkańcy kamienic zlokalizowanych przy rynku narażeni są na zwiększoną emisję hałasu oraz spalin.

Tabela 29. WSKAŹNIKI DLA SFERY ŚRODOWISKOWEJ

Wskaźniki	Obszar I Złocieniec Miasto	Gmina Złocieniec
ZAGROŻENIE POWODZIOWE	MAŁE	MAŁE
STAN JAKOŚCI POWIETRZA	POGORSZONY	DOBRY
HAŁAS	ZWIĘKSZONA EMISJA	OGRANICZONA EMISJA
OBECNOŚĆ POMNIKÓW PRZYRODY	TAK	TAK
OBECNOŚĆ OBSZARÓW CHRONIONYCH NATURA 2000	NIE	TAK

Źródło: opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji posiada unikalne w skali gminy tereny zieleni urządzonej. Składają się na nie: obszar rynku, bulwar nad Drawą i wzgórze zamkowe.

Problemem tych obszarów jest jednak niski stan ich zagospodarowania co sprawia, że nie wpływają na poprawę estetyki całego obszaru rewitalizacji. Dodatkowo obszar bulwaru jest trudno dostępny – nie prowadzi do niego żadna droga, która umożliwiłaby swobodny dostęp osobom starszym, matkom z dziećmi itp.

Obszary zielone są mocno zaniedbane i często wykorzystywane przez osoby nadużywające alkoholu i narkotyków, co wpływa na postrzeganie ich jako niebezpieczne.

5.5. POGŁĘBIONA DIAGNOZA - SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

Dokonując wyboru obszaru rewitalizacji, a następnie realizując proces zawiązany z pogłębioną analizą uwarunkowań przestrzennych i funkcjonalnych, postępowano zgodnie z art. 9 rozdziału 3. Ustawy o rewitalizacji z dn. 9 października.

W zgodzie z jej zapisami analizę obszaru zdegradowanego w wymiarze przestrzenno-funkcjonalnym należy przeprowadzić z uwzględnieniem takich zagadnień jak: niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan

techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych.

Obserwacje i prowadzone wywiady wskazują, że obszar rewitalizacji obejmuje swoim zasięgiem najbardziej intensywnie wykorzystywaną część przestrzeni miejskiej w Złocieniu.

Rysunek 51. ZANIEDBANE PODWÓRKA W OBSZARZE REWITALIZACJI

Źródło: opracowanie własne.

Centralną część obszaru obejmuje rynek oraz tereny do niego przyległe. Obszar charakteryzuje się zwartą, dwu lub trzy-kondygnacyjną zabudową śródmiejską, częściowo objętą ochroną konserwatorską. Jest to obszar o rozwiniętych funkcjach: administracyjnych (Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej), kulturalnej, usługowej (sklepy, restauracja, bar) i mieszkaniowej. W samym centrum obszaru rewitalizacji znajduje się kościół parafialny i urząd gminy.

Na podstawie przeprowadzonej wizji lokalnej i prowadzonych konsultacji z mieszkańcami zidentyfikowano następujące negatywne zjawiska przestrzenne:

- Niska estetyka rynku;
- Zwiększenie ruchu w ciągu ulic: Stary Rynek, Wolności, Bohaterów Warszawy, S. Staszica w powiązaniu z dominującą w tej części obszaru funkcją mieszkaniową;
- Zły stan techniczny budynków wokół rynku i w całym obszarze rewitalizacji;
- Występowanie niezagospodarowanych, pustych działek po zburzonych budynkach,

które psują estetykę całego obszaru rewitalizacji;

- Problemy związane ze zwiększonym natężeniem ruchu komunikacyjnego w obrębie drogi nr 20, co wpływa na pogorszenie komfortu życia mieszkańców kamienic oraz użytkowników przestrzeni;
- Niska estetyka elewacji niektórych budynków;
- Zły stan techniczny chodników, podwórek;
- Niedostateczny stan zagospodarowania obiektu Spichlerza i obszaru wokół niego;
- Niedostateczny stan zagospodarowania przestrzeni bulwaru nad Drawą;
- Niezagospodarowane tereny wzgórza zamkowego;
- Niezagospodarowany obszar wokół Spichlerza;
- Brak zagospodarowanej przestrzeni przyjaznej mieszkańcom w postaci parków, ławeczek, podjazdów itp.

Dokonane analizy dotyczące stanu technicznego budynków wykazały, że największy odsetek budynków o złej kondycji technicznej znajduje się w ciągu ulic 11 Listopada i Armii Polskiej.

Rysunek 52. ULICA 11 LISTOPADA W OKOLICACH BULWARU NAD DRAWĄ

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 53. ULICA 11 LISTOPADA W OKOLICACH BULWARU NAD DRAWĄ

Źródło: opracowanie własne.

Analiza dostępności do usług i przestrzeni publicznych wykazała, że w przypadku dostępności do kultury obszar rewitalizacji wypada najlepiej na tle całej gminy. To tu zlokalizowany jest dom kultury, muzeum regionalne i biblioteka.

Tabela 30. DOSTĘPNOŚĆ DO WYBRANYCH USŁUG I PRZESTRZENI PUBLICZNYCH

L.p.	Nazwa wskaźnika	Poziom dostępności
1.	Dostępność do ośrodków kultury	dobra
2.	Dostępność do infrastruktury sportowej	ograniczona
3.	Dostępność do żłobków i przedszkoli	przeciętna

Źródło: opracowanie własne.

POGŁĘBIONA DIAGNOZA - SFERA TECHNICZNA

Przeprowadzona diagnoza w zakresie sfery technicznej obszaru rewitalizacji wykazała, że charakteryzuje się on mocno zróżnicowaną sytuacją w tym zakresie. Są na nim zlokalizowane nowe obiekty, jak i zniszczone kamienice czy wręcz puste przestrzenie po zburzonych budynkach.

Przeprowadzone badania ankietowe, wizyty studyjne i konsultacje z mieszkańcami wskazują, że do głównych problemów w sferze technicznej, należy zaliczyć zły stan techniczny obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym.

Ocenę stanu technicznego budynków komunalnych dokonano za pomocą karty oceny. Oceny dokonali pracownicy Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej. Ocenie poddano pięć

elementów decydujących o kondycji budynku i jego wyposażeniu tj.: ściany, dach, fundament, instalacje, stolarka. Do oceny zastosowano skalę porządkową o wartościach: zły, słaby, średni, dobry i bardzo dobry i przyporządkowano do nich skalę punktową od -2 do +2. Po zestawieniu oceny dalszej analizie poddano tylko te budynki, w których przynajmniej jeden element oceny uzyskał oceny -1 lub -2.

Z ogólnie przebadanych 111 budynków w 51 przynajmniej jeden z elementów był oceniony jako zły lub słaby. Następnie zsumowano wartości ujemne. Im większa wartość ujemna tym gorszy stan techniczny budynku. Zestawienie budynków z co najmniej jednym elementem ujemnym przedstawia tabela nr 31.

Tabela 31. OCENA PUNKTOWA STANU TECHNICZNEGO BUDYNKÓW KOMUNALNYCH

ULICA	ŚCIANY	DACH	FUNDAMENT	INSTALACJE	STOLARKA	Suma punktów ujemnych
11 LISTOPADA 16	0	0	0	-1	-1	-2
11 LISTOPADA 18	-1	-2	-1	-1	-1	-6
11 LISTOPADA 20	-1	-2	-1	-1	-1	-6
11 LISTOPADA 22	-1	-2	-1	-1	-1	-6
11 LISTOPADA 24	-1	0	-1	0	-1	-3
11 LISTOPADA 28	0	-1	0	1	0	-1
11 LISTOPADA 30	-1	1	0	-1	0	-2
11 LISTOPADA 36	-1	0	-1	-1	-1	-4
11 LISTOPADA 38	-1	-1	-1	0	-1	-4
11 LISTOPADA 6-8A	-1	-1	-1	-1	-1	-5
3 PUŁKU PIECHOTY 14	-1	1	0	1	0	-1
5 MARCA 10	-1	0	-1	0	-1	-3
5 MARCA 2	-1	0	-1	1	0	-2
5 MARCA 6	-1	-1	-1	1	0	-3
5 MARCA 7	0	1	-1	1	0	-1
5 MARCA 8	0	0	0	-1	0	-1
ARMII POLSKIEJ 1	-1	0	-1	-1	0	-3
ARMII POLSKIEJ 11	0	0	0	-1	-1	-2
ARMII POLSKIEJ 17	0	0	0	-1	0	-2
ARMII POLSKIEJ 19	0	0	0	-1	0	-1
ARMII POLSKIEJ 2	-1	1	0	-1	0	-2
ARMII POLSKIEJ 23	-1	0	-1	-1	-1	-4
ARMII POLSKIEJ 25	-1	0	-1	-1	0	-3
ARMII POLSKIEJ 27	-1	0	-1	1	0	-2
ARMII POLSKIEJ 3	-1	0	-1	-1	-1	-4
ARMII POLSKIEJ 9	-1	-1	-1	-1	0	-4
BOH. WARSZAWY 10	-1	-1	-1	-1	-1	-5
BOH. WARSZAWY 11	0	0	0	-1	0	-1
BOH. WARSZAWY 12	-1	0	-1	0	-1	-3

BOH. WARSZAWY 14	-1	-1	-1	-1	-1	-5
BOH.WARSZAWY 15	0	0	0	-1	0	-1
BOH. WARSZAWY 9	-1	1	0	-1	0	-2
CEGIELNIANA 4	-1	0	-1	-1	-1	-4
MICKIEWICZA 3	-1	-1	-1	0	0	-3
MŁYŃSKA 1	-1	1	-1	-1	0	-3
PIŁSUDSKIEGO 1-3	0	1	0	-1	0	-1
PIŁSUDSKIEGO 18	0	-1	0	0	0	-1
PIŁSUDSKIEGO 20	0	-1	0	0	-1	-2
PIŁSUDSKIEGO 22	0	-1	0	0	-1	-2
PODMIEJSKA 10	0	0	-1	0	0	-1
PODMIEJSKA 12	0	0	-1	0	0	-1
PODMIEJSKA 14	-1	1	-1	-1	-1	-4
PODMIEJSKA 8	0	-1	0	0	-1	-2
STARY RYNEK 4	-1	0	0	-1	-1	-3
STARY RYNEK 7	0	0	0	0	-1	-1
STASZICA 1	0	0	0	-1	0	-1
STASZICA 3	0	0	0	-1	-1	-2
STASZICA 7	0	2	0	-1	0	-1
TARGOWA 2	-1	-1	-1	-1	0	-4
TARGOWA 4	0	0	-1	0	0	-1
WOLNOŚCI 1	0	0	0	0	-1	-1

Źródło: opracowanie własne.

Wszystkie budynki komunalne charakteryzujące się ujemną oceną co najmniej jednego elementu znajdują się w obszarze rewitalizacji (Obszar III – Centrum Miasto).

Rysunek 54. SPICHLERZ W ZŁOCIEŃCU

Źródło: opracowanie własne.

Zły stan techniczny dotyczy przede wszystkim zabytkowych kamienic, zlokalizowanych w okolicach rynku. Przeprowadzone badania wykazały, że dla społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji istotnymi problemami są także: niezadowolający stan nawierzchni ulic i chodników, brak miejsc zabaw dla dzieci, zaniedbane elewacje wielu budynków, a także brak zagospodarowania obszaru rynku czy Spichlerza, wzgórza zamkowego czy okolic Drawy. W przestrzeni rewitalizacji znajduje się kilka opuszczonych, niszczących budynków, czy pustych przestrzeni po zburzonych obiektach. Burzy to niewątpliwie wizerunek miasta jako atrakcyjnego turystycznie i pielęgnującego swoje historyczne dziedzictwo. Problemy natury technicznej występują także w szczególnie cennych turystycznie obiektach i terenach w obszarze rewitalizacji.

Przedmiotem pogłębianych badań dotyczących sytuacji, w której znalazł się obszar rewitalizowany, były konsultacje i wywiady z interesariuszami.

Pozwoliły one zidentyfikować główne przyczyny degradacji obszaru rewitalizowanego. Wyniki tych badań zostały zestawione w tabeli 32. Zawiera ona także rekomendacje, zgłaszane przez respondentów, a dotyczące potencjalnych działań służących wprowadzeniu tego obszaru ze stanu kryzysowego.

Tabela 32. PRZYCZYNY DEGRADACJI OBSZARU

NR.	GŁÓWNA PRZYCZYNA W OPINII RESPONDENTÓW	UWAGI I REKOMENDACJE ORAZ SUGESTIE
1	Zły stan estetyczny otoczenia	Projekt termomodernizacji budynków w obszarze rewitalizacji wpłynie na poprawę estetyki elewacji.
2	Dysfunkcje społeczne (np.: alkoholizm, przemoc i inne)	Rozwój projektów skierowanych do osób wykluczonych społecznie.
3	Zły stan budynków	Niezbędne są inwestycje zmierzające do poprawy jakości przestrzeni, w której mieszkają ludzie
4	Zły stan dróg i chodników	Szczególnie w okolicy rynku i zejścia nad Drawę.
5	Słaba aktywność mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • brak zaufania interesariuszy wobec wybieranych władarzy, • bierność obywatelska, • postawa wyczekująca, aż ktoś coś zrobi
6	Brak miejsc pracy	Pilna potrzeba ściągnięcia inwestycji do Złocienca.
7	Mała dostępność zasobów mieszkaniowych (komunalnych)	<ul style="list-style-type: none"> • komunalne budownictwo mieszkaniowe
8	Zły stan zabytków	Znalezienie nowej funkcji dla Spichlerza i kamieniczek w okolicach rynku i deptaku.
9	Zanieczyszczone środowisko	<ul style="list-style-type: none"> • rozproszone emisje • rozwój sieci CO • inwestycje w termomodernizację
10	Ubóstwo	<ul style="list-style-type: none"> • rozwijanie przedsiębiorczości mieszkańców • poszukiwanie inwestorów
11	Przestępczość	Projekty skierowane do ludzi młodych. Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców. Działania prewencyjne w zakresie uzależnień.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 55. STAN INFRASTRUKTURY DROGOWEJ W OBSZARZE REWITALIZACJI

Źródło: opracowanie własne.

Przeprowadzono wnikliwą analizę stanu technicznego budynków komunalnych na terenie miasta, w wyniku czego zidentyfikowano te budynki, które znajdują się w najgorszym stanie i wymagają szybkiej interwencji.

Rysunek 56. ZNISZCZONA ELEWACJA BUDYNKU W OBSZARZE REWITALIZACJI

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 57. PUSTE PRZESTRZENIE PO WYBURZONYCH BUDYNKACH (OKOLICE DEPTAKU)

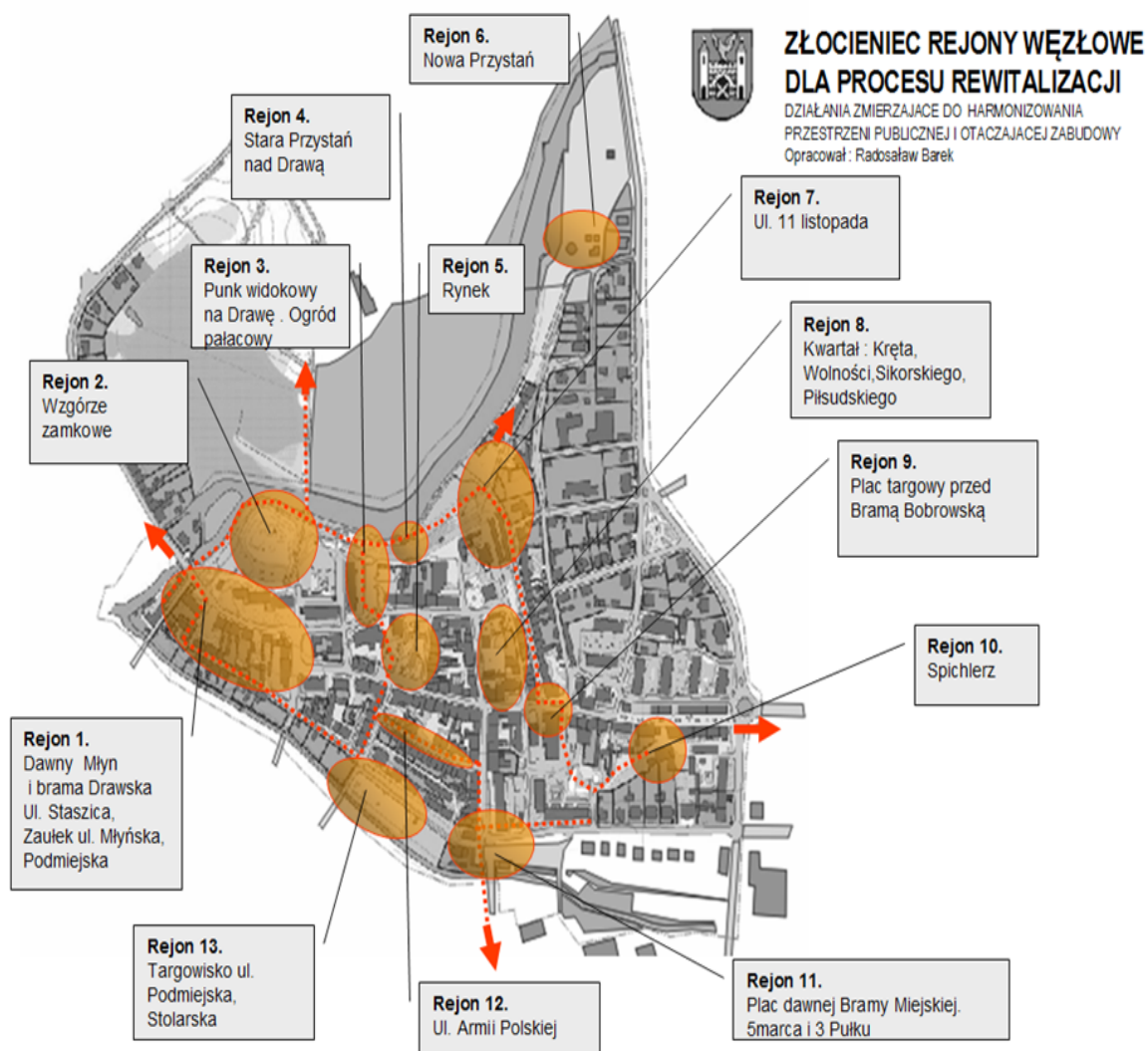
Źródło: opracowanie własne.

Efektom przeprowadzonej pogłębionej analizy sytuacji obszaru rewitalizacji było określenie węzłowych rejonów problemowych na obszarze rewitalizacji – rysunek 58. Są to rejony, które najczęściej wskazywane były w trakcie wywiadów z mieszkańcami, jako wymagające interwencji w zakresie porządkowania, uzupełniania i harmonizowania zabudowy.

Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę poszczególnych obszarów ze wskazaniem potencjalnych kierunków działań rewitalizacyjnych zmierzających do przywrócenia im pierwotnych funkcji lub nadania nowych, zgodnych z oczekiwaniami mieszkańców obszaru rewitalizacji. Skorzystano w tym zakresie z doświadczeń zewnętrznego eksperta, którym był dr hab. inż. arch. Radosław Berek, pracownik naukowy Wydziału Architektury Politechniki Poznańskiej. Był on uczestnikiem warsztatów i spaceru studyjnego wraz z interesariuszami procesu rewitalizacji, w trakcie których rodziły się koncepcje na projekty rewitalizacyjne.

W zgodnej opinii uczestników warsztatów przestrzeń widoczna z placów, ulic terenów otwartych oraz doliny rzeki Drawy robi wrażenie nie w pełni dokończonej i zharmonizowanej. Podczas spaceru studyjnego mieszkańcy wskazywali na brak rozwiązań estetyzujących i harmonizujących przestrzeń. Miejsca te okazują się być również formalnie ważne w kompozycji urbanistycznej. Dodatkowo miejsca te miały lub mają znaczenie albo wymagają jego nadania przez odniesienie do historii lub współczesnego spojrzenia na funkcjonowanie miasta również jako atrakcji turystycznej i wypoczynkowej. Po przeanalizowaniu uwag mieszkańców określono 13 rejonów węzłowych dla realizacji procesu rewitalizacji w centrum miasta Złocienca.

Rysunek 58. OBSZAR REWITALIZACJI –WĘZŁOWE REJONY PROBLEMOWE

Źródło: opracowanie Radosław Barek.

REJON 1 – DAWNY MŁYN ZAMKOWY

Obszar obejmuje miejsce z wieloma znaczeniami ukrytymi w jego historii: dawna brama miejska na drodze prowadzącej do Połczyna, miejsce opisywane wielokrotnie, Młyn na Drawie i wąska uliczka Podmiejska w śladzie ulicy Przymurnej. Parterowe domki na ulicy Podmiejskiej po odnowieniu i nadaniu odpowiednich barw elewacjom mogłyby się stać atrakcyjnym zakątkiem miasta.

Rysunek 59. WIZUALIZACJA REWITALIZACJI. MŁYN ZAMKOWY - STAN OBECNY I DOCELOWY

Źródło: opracowanie Radosław Berek.

Rysunek 60. ULICZKA PODMIEJSKA Z MALOWNICZYM DOMKAMI I WZNOSZĄCĄ SIĘ PŁASZCZYZNĄ POSADZKI

Źródło: opracowanie Radosław Berek.

REJON 2 – WZGÓRZE ZAMKOWE

Obszar obejmuje miejsce po dawnym zamku. Wymaga uporządkowania, np. odstąpienia dawnego dziedzińca i wyeksponowania pozostałych ruin w formie tzw. „trwałej Ruiny”. Wymaga to opracowania programu konserwatorskiego i prowadzenia prac archeologicznych. Celowym wydaje się być umieszczenie tablic informacyjnych z uaktualnionymi tekstami rysunkami poglądowymi i Qr-code.

Rysunek 61. RUINY ZAMKU

Źródło: opracowanie Radosław Berek.

REJON 3 – PUNKT WIDOKOWY NA DRAWĘ

Obszar obejmuje miejsce, z którego widać zakole Drawy, brak bezpośredniego zejścia na „Promenadę” nad Drawą. Miejsce widziane z rzeki jest mało atrakcyjne (spływy kajakowe). Powinno być zaplanowane pod względem widoku krajobrazowego: na dole przystań, powyżej schody terenowe, platforma widokowa przy punkcie widokowym przy ul. Krętej.

Rysunek 62. WIDOK OD STRONY DRAWY – PO REWITALIZACJI

Źródło: opracowanie Radosław Berek.

REJON 4 – PRYZSTAŃ NAD DRAWĄ

Obszar obejmuje miejsce dawnego budynku przystani. Forma budynku obecnie jest nieatrakcyjna, a jednocześnie położona w formalnie ważnym miejscu kompozycyjnym (osie widokowe z Drawy). Działania rewitalizacyjne powinny przyczynić się do poprawy atrakcyjności tego obszaru poprzez przebudowanie obiektu na formę z dachami spadzistymi i akcentem architektonicznym wieżyczki. Istotne jest uczynienie z tego miejsca obszaru spotkań mieszkańców rejonu rewitalizowanego poprzez nadanie mu nowych funkcji.

Rysunek 63. BUDYNEK PRZYSTANI – STAN OBECNY I PO REWITALIZACJI

Źródło: opracowanie Radosław Berek.

REJON 5 – RYNEK

Rynek to obszar dawnego targu miejskiego, obecnie zieleniec miejski. W ramach procesu przywracania tożsamości przestrzennej należało by dążyć do odtworzenia chociaż w części

funkcji targowiska np. z produktami lokalnymi: żywność, rękodzieło, owoce, warzywa, przetwory.

Rysunek 64. RYNEK – STAN OBECNY I PO REWITALIZACJI

Źródło: opracowanie Radosław Berek.

REJON 6 – NOWA PRZYSTAŃ

Obszar obejmuje miejsce nowo wybudowanych obiektów: sanitariaty, krąg ogniska, wiaty i scenę. Całość robi wrażenie lekko niewkomponowanej w zastany krajobraz miejsca. Konieczne byłoby uzupełnienie o dobrze skomponowaną zieleni i o stałą funkcję noclegową w postaci domków całorocznych.

Rysunek 65. PRZYSTAŃ W ZŁOCIEŃCU

Źródło: opracowanie własne.

REJON 7 - UL. 11 LISTOPADA I UL. KRĘTA

Propozycja działań poprawiających walory krajobrazowe przestrzeni miejskiej mogłyby objąć połączony ciąg czasoprzestrzenny wewnątrz „górnej promenady nad Drawą” pomiędzy ul. 11 listopada, ul. Krętą, do punktu widokowego. Połączenie ul. Krętej z Targową stanowi rozszerzona przestrzeń idealnie nadająca się do utworzenia przestrzeni placowej. Dla tej wersji zaproponowano jako dominantę widokową mural o tematyce iluzoryczno-architektonicznej widoku Willi Palladiańskiej z wkomponowanymi osobami na schodach.

Rysunek 66. REJON ULIC 11 LISTOPADA I KRĘTEJ

Złocieniec - plac Palladiański .(mural "Villa palladio la rotonda")

Źródło: opracowanie Radosław Berek.

Propozycja utworzenia placu Palladiańskiego wiąże się z możliwością naniesienia na ślepą ścianę muralu przedstawiającego fronton willi Pallada, której obrys wpasowuje się w obrys tylnej ściany z dachem dwuspadowym.

Rysunek 67. PLAC PALLADIAŃSKI

Źródło: opracowanie Radosław Barek.

Rysunek 68. MURAL PLAC PALLADIAŃSKI – KONCEPCJA

Źródło: opracowanie Radosław Barek.

REJON 8 – KWARTAŁ UL. KRĘTA, SIKORSKIEGO, PIŁSUDSKIEGO

W wyniku przeprowadzonych badań, region ten został określony jako wymagający pilnych działań rewitalizacyjnych. W szczególności dotyczy to sfery społecznej i funkcjonalno-przestrzennej. Obszar wymagający konsekwentnych działań przywracających walor kwartału miejskiego o zwartej zabudowie. Możliwy do realizacji Parking 2-3 poziomowy.

Rysunek 69. PROPOZYCJA REWITALIZACJI REGIONU 8

117

REJON 9 – PLAC TARGOWY PRZY BRAMIE BUDOWSKIEJ

Obszar położony na skrzyżowaniu ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego. Obszar wymaga działań rewitalizacyjnych w sferze społecznej i funkcjonalno-technicznej. W szczególności dotyczy to pobudzania aktywności mieszkańców oraz dokonania niezbędnych zmian w zakresie zaproponowania nowych funkcji dla rejonu przy Bramie Budowskiej. Plac targowy stracił swoje pierwotne funkcje. W opinii mieszkańców niezbędne są inwestycje w infrastrukturę techniczną, podnoszące atrakcyjność miejsca i nadające mu funkcję miejsca spotkań i integracji, a zarazem aktywności społecznej i gospodarczej.

Rysunek 70. PLAC TARGOWY

REJON 10 – Spichlerz

Obszar położony pomiędzy ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego i 3. Pułku Piechoty z elementem dominanty formalnej i architektonicznej „spichlerza”. Obiekt łączy w sobie wagę elementu kompozycji rejonu urbanistycznego, dominanty architektonicznej i dominanty formalno-funkcjonalnej – „Spichlerza kultury”, miejsca integracji działań NGO i izby muzealnej historii

Złocieńca i jego mieszkańców. Przestrzeń wydzielona z dojściem głównym od ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego z możliwością przejścia pieszego (równoleżnikowo) i połączenia z ul. 3. Pułku Piechoty przejściem pieszym przy budynku biblioteki. Spichlerz i biblioteka stanowią własność miasta i realizują funkcje społeczno–kulturalno-edukacyjne, niezbędne dla poszerzenia poziomu poczucia tożsamości mieszkańców i integrowania różnorodnych działań kulturowych.

Rysunek 71. REJON 10 – PROPONOWANY SPOSÓB ZAGOSPODAROWANIA I UPORZĄDKOWANIA PRZESTRZENI WOKÓŁ SPICHLERZA Z PRZEJŚCIEM DO UL. 3. PUŁKU PIECHOTY

Źródło: opracowanie Radosław Berek.

Rysunek 72. REJON 10 - WIDOK ZABUDOWY PRZED I PO PROCESIE REWITALIZACJI I UPORZĄDKOWANIA PRZESTRZENI

REJON 11. PLAC DAWNEJ BRAMY MIEJSKIEJ

Obszar obejmuje miejsce główny wjazd do Złocienca od strony Mirosławca. W trakcie spaceru studyjnego wskazywano na nieatrakcyjność przestrzeni miejskiej. Zaniedbane elewacje, mnogość reklam zaśmiecających przestrzeń publiczną psują wizerunek miasta i wpływają na obniżenie jakości przestrzennej tego obszaru.

Rysunek 73. PROJEKT MURALU W REJONIE 11

Źródło: opracowanie Radosław Berek.

REJON 12 – Armii Polskiej

Obszar obejmuje miejsce z malowniczo wygiętą zabudową. Proponuje się wprowadzenie w elewacjach bardziej dynamicznego i zakomponowanego koloru oraz zieleni oddzielającą miejsca postojowe.

Rysunek 74. UL. ARMII POLSKIEJ

Źródło: opracowanie Radosław Barek.

REJON 13 – Targowisko, ul. Podmiejska, Stolarska

Obszar obejmuje miejsce otwartej przestrzeni z przedpolem widokowym, sprawia ona wrażenie pozbawionej funkcji. Z uwagi na sąsiedztwo rzeki proponuje się stworzenie odpowiedniej kompozycji zieleni parkowej.

Rysunek 75. REJON 13 – NIEZAGOSPODAROWANE ATRAKCYJNE PRZESTRZENIE MIEJSKIE

Źródło: opracowanie Radosław Barek.

Wnioski z pogłębionej diagnozy

Z przeprowadzonej pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji, w oparciu o wybrane zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe i przestrzenne występujące w obszarze rewitalizacji, wynika, że przede wszystkim należy zadbać o:

- Wzrost aktywności ekonomicznej mieszkańców. Pauperyzacja społeczności obszaru rewitalizacyjnego, której wskaźnikiem jest ilość osób korzystających z różnych form pomocy społecznej, jest ważnym problemem społeczności lokalnej. Niski poziom aktywności ekonomicznej powoduje, że w obszarze rewitalizowanym nastąpiła kumulacja niekorzystnych zjawisk społeczno-gospodarczych;
- Tworzenie warunków dla zwiększenia się liczby mieszkańców w obszarze rewitalizowanym i całej gminie. Depopulacja jest kluczowym problemem w gminie Złocieniec. W szczególny sposób dotyka ona obszaru rewitalizacji;
- Ważnym społecznie problemem w obszarze rewitalizacji jest starzenie się społeczeństwa, co wraz z nasiloną migracją stwarza niezwykle trudną sytuację na rynku pracy. Istotne jest podjęcie działań, które zatrzymają migrację i spowodują wzrost atrakcyjności obszaru rewitalizowanego dla nowych mieszkańców;
- Zwiększenie zaufania między gminą a interesariuszami oraz między grupami osób reprezentujących gminę i interesariuszy. Pozwoli to na zdrową komunikację i wymianę poglądów, a w rezultacie na optymalizację efektów tych działań i aktywności, które są wpisane w potencjał osób stanowiących lokalną społeczność;
- Wzmocnienie i wspieranie aktywnych organizacji pozarządowych, wyszukiwanie i promowanie oddolnych inicjatyw mieszkańców, zachęcanie i sieciowanie nieformalnych grup mieszkańców i ich inicjatyw społecznych poprzez – na przykład – zlecenie im wykonania wybranych zadań wpisanych w zadania gminy;
- Poprawną komunikację nie tylko na poziomie tworzenia komunikatu, lecz na poziomie wszystkich składowych KOMUNIKACJI (tj. „nadawca” – „odbiorca” – „komunikat” oraz wspólny kod kulturowy i miejsce umieszczania komunikatu);
- Zbudowanie infrastruktury dla młodych rodzin, zwłaszcza w kontekście wykreowania w Złocieniu przestrzeni i warunków dla nowych i młodych mieszkańców;
- Ograniczenie emisji rozproszonych, które są przyczyną niskiej w opinii mieszkańców jakości powietrza w centrum Złocienia;
- Poprawę estetyki i bezpieczeństwa w obrębie rynku, a także na obszarze całego obszaru poddanego rewitalizacji;
- Stworzenie warunków dla rozwoju turystycznego obszaru rewitalizacji poprzez stworzenie spójnego produktu, obejmującego bogactwo kulturowe obszaru rewitalizacji;
- Wykreowanie nowej jakości miejsca spotkań i aktywności mieszkańców obszaru rewitalizacji jak i całej gminy (rynek, spichlerz, deptak);
- Zadbanie o przestrzeń publiczną, która powinna być przyjazna i dostępna dla wszystkich, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych;

-
- Poprawę stanu technicznego budynków komunalnych i prywatnych. Zniszczone elewacje i podwórka niekorzystnie wpływają na wizerunek obszaru rewitalizowanego;
  - Zadbanie o przestrzeń wokół istotnych dla obszaru rewitalizowanego miejsc i budowli (spichlerz, rynek, wzgórze zamkowe, bulwar nad Drawą, deptak);
  - Wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nieestetycznych reklam, dziesiątek anten przytwierdzonych do elewacji budynków itp.

ROZDZIAŁ VI. CELE OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE REWITALIZACJI WRAZ Z ODPOWIADAJĄCYMI IM KIERUNKAMI DZIAŁAŃ

6.1. MISJA I WIZJA

Wizja stanowi obraz pożądanego stanu, jaki społeczność lokalna chce osiągnąć na koniec wdrażania programu rewitalizacji Gminy Złocieniec. Ponieważ proponowany obszar rewitalizacji - Miasto Centrum, dotychczas nie posiada jednolitego, spójnego programu działań naprawczych, rewitalizacja kojarzy się przede wszystkim z punktowymi zmianami, związanymi głównie z doraźnym zapobieganiem niszczenia form materialnych.

Brak spójności w postrzeganiu przyszłości obszaru miejskiego powoduje sytuację, w której interesariusze nie zauważają wielu potencjalnych korzyści wynikających z synergii projektów w ramach procesu rewitalizacji, jak np. tworzenie nowych miejsc pracy, zainicjowanie pozytywnych trendów demograficznych itp.

Wizja rewitalizacji powinna zostać nakreślona z myślą o różnych grupach interesariuszy, którzy będą adresatami planowanych zmian na tym obszarze.

Najważniejszymi grupami/beneficjentami rewitalizacji będą:

- ⌘ Wszyscy mieszkańcy gminy Złocieniec – zarówno ci z centrum, jak i pracujący w nim, uczący się i spędzający na tym terenie wolny czas,
- ⌘ Firmy, instytucje i organizacje społeczne, które chcą inwestować i działać na obszarze rewitalizacji,
- ⌘ Przyjezdni, pracujący, uczący się lub korzystający z atrakcji zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji,
- ⌘ Turyści.

WIZJA ROZWOJU OBSZARU REWITALIZACJI

„Obszar centrum poprzez wspólną pracę mieszkańców i władz samorządowych staje się odnowioną, nawiązującą do dziedzictwa historyczno-kulturowego, otwartą i przyjazną przestrzenią tworzącą warunki dla rozwoju i życia różnych pokoleń jego mieszkańców oraz instytucji, stowarzyszeń i grup aktywności. Swoją różnorodnością funkcjonalności zachęca mieszkańców całej gminy oraz gości z zewnątrz do spotkań, korzystania z jej walorów, jak i również inwestowania w jej rozwój.”

Obszar Centrum składa się z kilku części miasta, które ukształtowały się w różnych okresach historycznych, pełniły zróżnicowane funkcje gospodarcze i społeczne oraz zamieszkiwane były przez zróżnicowane grupy ludności.

Mając na uwadze specyfikę części obszaru rewitalizacji i procesów rewitalizacyjnych, należy przyjąć wspólną wizję dla obszaru, rozwijając jej treść na pięć kluczowych wymiarów:

SPOŁECZNY – Wykreowane na tym obszarze formy aktywności społecznej zaowocują dużą liczbą wydarzeń i inicjatyw społeczno-kulturowych, budując poczucie satysfakcji i zadowolenia. Dzięki poczuciu solidarności, wzajemnej pomocy czują się w tej przestrzeni bezpieczni i otwarci na kontakty z innymi. Zbudowane w trakcie rewitalizacji poczucie wspólnoty, będzie inspirowało ich do dbałości o otoczenie. Na terenie rewitalizowanym będzie zamieszkiwać zintegrowana, wielopokoleniowa wspólnota, zapewniająca przestrzeń dogodną dla prowadzenia aktywnego i rodzinnego stylu życia. W wyniku wsparcia społecznego i aktywności obywatelskiej działają tutaj dostępne instytucje, służące budowaniu samodzielności i wysokiego komfortu życia osobom starszym, niepełnosprawnym i niezaradnym życiowo. Centrum staje się tętniącym życiem centrum gminy i jej mieszkańców;

GOSPODARCZY – Obszar Centrum stał się strefą aktywności mikro i małych przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw społecznych, zwłaszcza o profilu usługowym, oferujących szeroką paletę produktów lokalnych. Przyjazna polityka podatkowo-czynszowa wpływa na ofertę obszaru dla tworzenia nowych miejsc pracy i zapewniania dostępu do różnorodnych usług, w tym edukacyjnych, zdrowotnych i turystycznych;

ŚRODOWISKOWY – Na dotychczasowym terenie zdegradowanym wyeliminowano lub znacząco zredukowano zagrożenia środowiskowe (zanieczyszczone powietrze, ruch i hałas komunikacyjny itp.). Uporządkowano i zapewniono dostępność terenów zielonych i skwerów, jako miejsc aktywnej rekreacji i wypoczynku;

PRZESTRZENNO-FUNKcjONALNY – Dzięki odrestaurowanym i zmodernizowanym budynkom i obiektom, ulicom, chodnikom i placom stały się one żywym, estetycznym i pełnym energii centrum urbanistycznym. Zrewitalizowany obszar zwiększył atrakcyjność poszczególnych miejsc. Ożywił i uczynił dostępną, zaniedbaną dotychczas przestrzeń publiczną, a jej poszczególne elementy są wykorzystywane w codziennym życiu mieszkańców i przyjezdnych;

TECHNICZNY – Uporządkowanie przestrzeni publicznej podniosło jakość życia mieszkańców i przystosowało ją do nowych potrzeb społeczności lokalnej. Przeprowadzone remonty obiektów w połączeniu z ich termomodernizacją, wymianą systemów ogrzewania i odnową elewacji budynków mieszkalnych, zapewniają wysoki standard mieszkań. Rewitalizacja poszczególnych części obszaru (stare miasto, nowe miasto, tereny zamkowe, tereny nad Drawą) spowoduje, iż obszar centrum odzyska swoje funkcje społeczne i urbanistyczne i zyska nową jakość obiektów i ich otoczenia.

MISJA LPR

Utworzenie otwartej i aktywnej przestrzeni społecznej tworzonej przez zaangażowanych mieszkańców. Rozwijanie współpracy i partycypacji w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej i środowiskowej.

6.2. CELE LPR

Głównym celem Lokalnego Programu Rewitalizacji w Złocieńcu jest:

OGRANICZENIE SKALI WYSTĘPOWANIA NEGATYWNYCH ZJAWISK I PROCESÓW NA OBSZARZE ZDEGRADOWANYM, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM WYZNACZONEGO OBSZARU REWITALIZACJI – OBSZAR CENTRUM ORAZ WZMOCNIENIE WEWNĘTRZNEGO POTENCJAŁU TEGO OBSZARU W CELU ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU CAŁEJ GMINY.

Powyższy cel zostanie osiągnięty poprzez realizację celów strategicznych, odpowiadających poszczególnym sferom procesu rewitalizacji, a mianowicie:

1. **POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI POPRZEZ PRZECIWDZIAŁANIE NEGATYWNYM ZJAWISKOM SPOŁECZNYM, PROMOCJĘ INTEGRACJI I WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO ORAZ POPRAWĘ DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH (SFERA SPOŁECZNA REWITALIZACJI).**
2. **KSZTAŁTOWANIE PRZYJAZNEJ MIESZKAŃCOM PRZESTRZENI MIEJSKIEJ ORAZ ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW, W TYM DOSTĘPU DO NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY (SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA REWITALIZACJI).**
3. **ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ LUDNOŚCI I ROZWÓJ LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI (SFERA GOSPODARCZA REWITALIZACJI).**
4. **RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBÓW NATURALNYCH I POSZANOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO (SFERA ŚRODOWISKOWA REWITALIZACJI).**

Zaproponowane cele zostały zaaprobowane w trakcie warsztatów z interesariuszami prowadzonymi przez ekspertów zewnętrznych.

Wynikają one ze zidentyfikowanych problemów i szans koncentrujących się na terenie rewitalizacji. Cele strategiczne są komplementarne z występującymi na obszarach rewitalizacji problemami.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Złocieniec wyróżniono cele, które odnoszą się do wszystkich sfer, na które powinna oddziaływać rewitalizacja, tj.

- **SFERY SPOŁECZNEJ,**
- **GOSPODARCZEJ,**
- **TECHNICZNEJ,**
- **ŚRODOWISKOWEJ**
- **FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNEJ.**

Wszystkie cele przenikają wskazane sfery działań w kontekście opracowanych projektów rewitalizacyjnych. Sprzyja to zapewnieniu komplementarności i spójności wewnętrznej i zewnętrznej programu.

6.3. HARMONOGRAM I OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Jednym z podstawowych założeń, którym kierowano się w procesie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji, było oparcie rewitalizacji na zasadzie współpracy wszystkich interesariuszy (mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli sektora pozarządowego).

Dlatego projekty wpisane do LPR mają charakter partycypacyjny. Zostały zgłoszone przez mieszkańców, przedsiębiorców, wspólnoty mieszkaniowe, stowarzyszenia.

Przy tworzeniu i wyborze projektów, ważne było to, aby odpowiadały one na zidentyfikowane problemy oraz aby opierały się na wewnętrznych potencjałach obszaru rewitalizacji.

Działania rewitalizacyjne zaplanowano w taki sposób, by się wzajemnie zająbiały (były komplementarne) oraz aby były skoncentrowane co najmniej na dwóch płaszczyznach: **terytorialnie** (to znaczy by były realizowane na obszarze rewitalizowanym lub na ten obszar bezpośrednio oddziaływały) oraz **problemowo** (aby kilka projektów miało na celu rozwiązanie danego problemu, w różny sposób, i w różnej skali - co znacząco zwiększa szansę trwałego rozwiązania go).

Projekty rewitalizacyjne składają się na długoletni, skoordynowany program, czyli plan działań rewitalizacyjnych, których wykonanie ma zahamować proces degradacji

i przywrócić żywotność w tym obszarze gminy, który został dotknięty niekorzystnymi zjawiskami.

Projekty rewitalizacyjne są przygotowywane i realizowane zarówno przez samorząd gminy – jego administrację lokalną i samorządowe jednostki organizacyjne, jak i różne podmioty sektora prywatnego – przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe, osoby fizyczne – indywidualnie lub grupowo, wspólnoty mieszkaniowe, itp.

**PROGRAM REWITALIZACJI NIE JEST PROGRAMEM
GMINNYM Z WŁASNYM, WYODRĘBNIONYM BUDŻETEM,
TYM SAMYM NIE JEST
SAMOISTNYM ŹRÓDŁEM POMOCY FINANSOWEJ DLA PARTNERÓW ZEWNĘTRZNYCH TEGO
PROGRAMU.**

Podstawową zasadą finansowania działań rewitalizacyjnych jest założenie, że każdy projektodawca buduje samodzielnie podstawy finansowania projektu, korzystając ze środków własnych oraz ze środków zewnętrznych, zwrotnych i bezzwrotnych, w tym ze środków: pomocowych UE, dotacji i grantów fundacji, darowizn itp.

Działania związane z promocją, konsultacje społeczne, raportowania i udostępnianie informacji na temat realizacji programu rewitalizacji w Złocieniu finansowane są ze środków publicznych, przy ewentualnej partycypacji partnerów prywatnych. Projekty rewitalizacyjne mogą być finansowane z różnych źródeł i zakładać zróżnicowane modele finansowania, wykraczające poza możliwości stawiane dla stosownych osi interwencji i działań RPO WZ 2014-2020.

Podstawą uznania projektu za rewitalizacyjny jest jego lokalizacja lub oddziaływanie na Obszar Rewitalizacji i realizacja celów rewitalizacji tego obszaru.

Dla projektów, które będą ubiegały się o wsparcie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020, należy mieć na względzie zapisy SzOOP RPO WZ (Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego).

Pamiętać należy także, że w ogólnych założeniach dotyczących LPR rekomenduje się także włączenie do programu projektów o charakterze rewitalizacyjnym, które nie będą ubiegały się o środki w ramach ww. ścieżek wsparcia RPO WZ, a które mogą być finansowane i/lub wspierane, np.:

- ze środków prywatnych,
- w całości ze środków własnych projektodawców,
- z innych niż unijne środków pomocowych instytucji publicznych czy pozarządowych,
- ze środków budżetu Gminy Złocieniec, w tym w ramach Funduszy Sołeckich,

czy programów współpracy z organizacjami pożytku publicznego.

W tabeli poniżej zestawiono wszystkie projekty, tworząc jednocześnie harmonogram czasowy i finansowy projektów rewitalizacyjnych przewidzianych do realizacji w gminie Złocieniec. Karty projektów rewitalizacyjnych zgłaszanych przez poszczególnych interesariuszy załączono w dalszej części LPR. Zgodnie z decyzją Zespołu ds. Rewitalizacji, wszystkie projekty podzielone zostały na dwie grupy.

Listę A tworzą projekty uznane za priorytetowe i podstawowe dla uzyskania celów rewitalizacyjnych.

Listę B tworzą projekty, które doskonale uzupełniają projekty podstawowe i są bardzo ważne dla osiągnięcia celów LPR.

Tabela 33. HARMONOGRAM REALIZACJI PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH W GMINIE ZŁOCIENIEC

NR.	NAZWA PROJEKTU	WARTOŚĆ PROJEKTU [zł]	TERMIN REALIZACJI	POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
OBSZAR REWITALIZACJI : ZŁOCIENIEC – CENTRUM				
LISTA A – PROJEKTY PODSTAWOWE				
A.1	EDUKACJA KULTUROWA DLA UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH	360.000	2018 -2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR), ŚRODKI PRYWATNE, FIO
A.2	AKTYWNI TO MY- CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W ZŁOCIENIECU	850.000	2018-2022	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR), ŚRODKI PRYWATNE, FIO
A.3	MIESZKANIE CHRONIONE	700.000	2018-2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR), PO IŚ ŚRODKI PRYWATNE, FIO
A.4	CENTRUM INTEGRACJI LOKALNEJ – SPICHLERZ	4.500.000	2018-2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR), PO IŚ ŚRODKI PRYWATNE, FIO
A.5	ADAPTACJA CZĘŚCI BUDYNKU PRZEDWOJENNEGO SPICHLERZA NA RZEMIEŚLNICZY BROWAR RESTAURACYJNY	1.000.000	2018-2023	RPO(EFS, EFRR), ŚRODKI PRYWATNE
A.6	STREETWORKING	1.000.000	2018 -2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR) ŚRODKI PRYWATNE, FIO

A.7	MOBILNE MIEJSCE SPOTKAŃ	1.000.000	2018 -2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR), ŚRODKI PRYWATNE, FIO
A.8.	TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH WIELORODZINNYCH WCHODZĄCYCH W SKŁAD KOMUNALNEGO ZASOBU MIESZKANIOWEGO GMINY ZŁOCIENIEC ORAZ STANOWIĄCYCH WSPÓLNOTY MIESZKANIOWE	10.000.000	2017-2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR), PO IŚ ŚRODKI PRYWATNE, FIO
A.9.	ZASILENIE W CIEPŁO DO CELÓW C.O. BUDYNKÓW ZLOKALIZOWANYCH W OBREBIE ISTNIEJĄCEJ BĄDŹ PROJEKTOWANEJ SIECI CIEPŁOWNICZEJ Z.C. SP Z O.O.	2.000.000	2018-2022	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR), PO IŚ ŚRODKI PRYWATNE, FIO
A.10	REWITALIZACJA ULICY SIKORSKIEGO W ZŁOCIEŃCU	600.000	2019 – 2022	BUDŻET GMINY, RPO, PO IŚ ŚRODKI PRYWATNE
A.11	REWITALIZACJA ULIC PODMIEJSKA I STOLARSKA W ZŁOCIEŃCU	600.000	2018 – 2022	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR), ŚRODKI PRYWATNE, FIO
A.12	RYNEK W ZŁOCIEŃCU SERCEM MIASTA	2.000.000	2019 – 2022	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR), ŚRODKI PRYWATNE, FIO
A.13	DIALOG NIE TYLKO KULTUROWY – KALENDARZ DZIAŁAŃ CYKLICZNYCH UKAZUJĄCYCH WALORY NASZEGO MIASTA Z KLIMATEM.	520.000	2017-2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR), ŚRODKI PRYWATNE, FIO
A.14	ZAGRAJMY RAZEM	500.000	2018 - 2021	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR), ŚRODKI PRYWATNE, FIO
A.15	ZAGRAJMY TO RAZEM!	500.000	2018 - 2021	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR), ŚRODKI PRYWATNE, FIO
A.16	WZGÓRZE ZAMKOWE W ZŁOCIEŃCU ZAGOSPODAROWANIE BRZEGU RZEKI DRAWY	1.500.000	2019 – 2022	BUDŻET GMINY, RPO, PROGRAMY MINISTERSTWA KULTURY ŚRODKI PRYWATNE

A.17	ODNOWIENIE I ROZBUDOWA MIEJSKICH PLACÓW ZABAW	530.000	2017 - 2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR), ŚRODKI PRYWATNE, FIO
LISTA B – PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE				
B.1	DNI DRAWY	500.000	2018 - 2023	BUDŻET GMINY, RPO (EFS, EFRR), ŚRODKI PRYWATNE, FIO
B.2	„TERMOMODERNIZACJA BUDYNKU PRZY ULICY 3-GO PUŁKU 14”	700.000	2018	BUDŻET GMINY, RPO, PO IŚ ŚRODKI PRYWATNE,
B.3	SŁODKIE PICCOLO	70.000	2018 - 2023	RPO, ŚRODKI PRYWATNE
B.4	OTWARTY UMYSŁ	95.000	2018 - 2023	RPO (EFS, EFRR), ŚRODKI PRYWATNE, FIO
B.5	CENTRUM USŁUG PROZDROWOTNYCH	130.000	2018 - 2023	RPO(EFS, EFRR), ŚRODKI PRYWATNE, FIO
B.6	REWITALIZACJA BUDYNKU PRZY UL. KOŚCIELNEJ 2	2.500.000	2017-2023	BUDŻET GMINY, RPO, PO IŚ ŚRODKI PRYWATNE
B.7	REWITALIZACJA KAMIENICY SIKORSKIEGO 6	350.000	2017-2020	BUDŻET GMINY, RPO, PO IŚ ŚRODKI PRYWATNE
B.8	KOMPLEKSOWY PROGRAM REWITALIZACJI ZABYTKOWEGO PARKU PAŁACOWEGO W CIESZYNIE	19.000.000	2017 - 2022	RPO, PO IŚ ŚRODKI PRYWATNE
RAZEM		49.505.000		

Źródło: opracowanie własne.

łącna wartość zgłoszonych i przyjętych przez Zespół ds. Rewitalizacji projektów wyniosła 49.505.000 zł. Co przy założeniu, że projekty będą w większości realizowane w latach 2018-2023, daje ponad 8 mln zł inwestycji w obszarze zrewitalizowanym.

Przedstawione projekty dotyczą wszystkich sfer procesu rewitalizacyjnego obszaru Centrum Złocienca. Mają one charakter społeczny, gospodarczy, funkcjonalno-przestrzenny, techniczny i środowiskowy. Dodatkowo ich realizacja będzie miała wpływ na rozwiązanie kluczowych problemów w zdiagnozowanych podobszarach obszaru rewitalizacji – patrz tabela 34.

Tabela 34. DELIMITACJA PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH NA OBSZARZE REWITALIZACJI

OBSZARY PROBLEMOWE W OBSZARZE REWITALIZACJI	PROJEKT LPR
REJON I. DAWNY MŁYN I BRAMA DRAWSKA, UL. S. STASZICA, ZAUŁEK, MŁYŃSKA, PODMIEJSKA	PROJEKTY A.1; A.2; A3; A4; A5; A.6; A.10; A.12;A.13; A.14; A.15; A.16; A.17; B.1; B.4; B.8;
REJON II WZGÓRZE ZAMKOWE	A.1; A.12;A.13; A.14; A.15; A.16; A.17; B.1;; B.4;
REJON III PUNKT WIDOKOWY NA DRAWĘ, OGRÓD PAŁACOWY	A.1; A.12;A.13; A.14; A.15; A.16; B.1; B.4;
REJON IV STARA PRZYSTAŃ NAD DRAWĄ	A.1; A.12;A.13; A.14; A.15; A.16; A.17; B.1; B.4;
REJON V RYNEK	A.1; A.2; A3; A4; A5; A.6;A.8; A.11 A.12;A.13; A.14; A.15; A.17; B.1; B.4; B.6 B.8;
REJON VI NOWA PRZYSTAŃ	A.12;A.13; A.14; A.15; A.16; B.1; B.4;
REJON VII UL. 11 LISTOPADA	A.1; A.2; A3; A4; A5; A.6. A.7 A.12;A.13; A.14; A.15; A.17; B.1; B.4; B.8;
REJON VIII KWARTAŁ: KRĘTA WOLNOŚCI, PIŁSUDSKIEGO, SIKORSKIEGO	A.1; A.2; A3; A4; A5; A.7;A.6; A.8; A.12;A.13; A.14; A.15; A.17; B.1; B.4; B.7; B.8;
REJON IX PLAC TARGOWY PRZED BRAMĄ BOROWSKĄ	A.1; A.2; A.5; A.8; A.12;A.13; A.14; A.15; A.17; B.1; B.3; B.4; B.8;
REJON X SPICHLERZ	A.1; A.2; A3; A4; A5; A.12;A.13; A.14; A.15; A.17; B.1; B.3;B.4;B.5; B.8;
REJON XI UL. 3 PUŁKU I 5 MARCA, PLAC DAWNEJ BRAMY MIEJSKIEJ	A.1; A.2; A3; A4; A5; A.6; A.12;A.13; A.14; A.15; A.17; B.1; B.2; B.4; B.8;
REJON XII UL. ARMII POLSKIEJ	A.1; A.2; A3; A4; A5; A.6; A.12;A.13; A.14; A.15; A.17; B.1; B.4; B.8;
REJON XIII TARGOWISKO , UL. PODMIEJSKA , STOLARSKA	A.1; A.2; A3; A4; A5; A.6; A.12;A.13; A.14; A.15; A.17; B.1; B.4; B.8;

Źródło: opracowanie własne.

Dodatkowo realizacja projektów rewitalizacyjnych z pewnością wywrze pozytywny wpływ na pozostałe obszary zdegradowane w gminie.

Cechą charakterystyczną programowania procesu rewitalizacji w gminie Złocieniec jest jego uspołecznienie, czyli prowadzenie go w taki sposób, który umożliwi interesariuszom – partnerom społecznym, uczestnictwo w budowaniu planu działań rewitalizacyjnych. Sposób programowania rewitalizacji odzwierciedla istotę tej metody – współdziałanie różnych podmiotów, instytucji i osób, zarówno na etapie planowania jak i realizacji projektów rewitalizacyjnych. Znalazło to swój wyraz w ilości złożonych projektów rewitalizacyjnych i ich różnorodności. Wśród nich znajdują się duże projekty przygotowywane przez gminę i jej jednostki oraz często niewielkie, ale ważne dla społeczności projekty stowarzyszeń.

Cechą wspólną tych projektów jest to, że zawsze odpowiadają one na żywotne potrzeby społeczne i są silnie związane z obszarem rewitalizowanym.

Zaproszenie do programu wszystkich chętnych interesariuszy spowodowało, że przedstawiony projekt LPR pod względem projektów rewitalizacyjnych jest odzwierciedleniem różnych poglądów mieszkańców na sposoby załatwienia kluczowych dla nich problemów.

LISTA PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Tytuł/ nazwa projektu
A.1
EDUKACJA KULTUROWA DLA UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt
ZOK, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne
Adres/Lokalizacja projektu
Cały obszar rewitalizacji
Cel projektu
Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji. Podniesienie poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym i publicznym. Wprowadzanie nowoczesnych form edukacji kulturowej w celu wzbogacenia przestrzeni publicznej o tworzone metodą partycypacyjną elementy artystyczne. Integracja środowisk pracowników oświaty i kultury poprzez zaangażowanie w pracy na rzecz społeczności lokalnych we współpracy ze szkołami ośrodkiem kultury i organizacjami pozarządowymi. Organizacja atrakcyjnych form edukacji kulturowej dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Kształcenie cenionych społecznie i niezbędnych do budowy kapitału społecznego umiejętności takich jak kreatywność, współpraca w zespole, umiejętności komunikacyjne i inne.
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
Mieszkańcy nie mają poczucia wpływu na wygląd i sposoby wykorzystania obszaru

rewitalizacyjnego. Co za tym idzie, nie zaangażują się w jego kształtowanie. Niezadowolający jest poziom uczestnictwa zarówno w życiu publicznym jak i kulturalnym.

W przestrzeni publicznej brakuje miejsc atrakcyjnych, z którymi mieszkańcy czują się związani, w których chętnie przebywają i są dumni, że mają takie miejsca w mieście.

Problemem jest mała liczba wspólnych zintegrowanych działań i wydarzeń, przekraczających instytucjonalne podziały, które metodą partycypacji społecznej wprowadzają elementy piękna, ładu i harmonii do życia codziennego mieszkańców. Działania, które wprowadzają atrakcyjne i innowacyjne współdziałania młodych i starszych mieszkańców. Brakuje również działań edukacyjnych, które podnoszą kompetencje w zakresie umiejętności społecznych.

Opis projektu

Dla przedstawicieli sektorów edukacji i kultury zorganizowany zostanie cykl warsztatów z zakresu edukacji kulturowej. Będą w nich uczestniczyli zarówno nauczyciele i inni pracownicy sektora oświaty oraz pracownicy ośrodka kultury, artyści, freelancerzy, animatorzy kultury etc.

Uczestnicy zwiększą swoje kompetencje i przygotowują, działając w zespołach, inicjatywy dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Każda z inicjatyw zakończona będzie wspólnym dziełem/wydarzeniem, które wpisze się w przestrzeń miejską (w obszarze rewitalizacji). Realizacja kolejnych inicjatyw wprowadzi krok po kroku nową jakość do przestrzeni publicznej. Inicjatywy będą miały partycypacyjny charakter, by kształcić zarówno swobodne poruszanie się w środowisku społecznym jak i umiejętności interpersonalne. Szczególny nacisk położony będzie na kreatywność i podmiotowe traktowanie uczestników.

Grupy celowe będą w miarę możliwości wielopokoleniowe, a działania będą realizowane na terenie obszaru rewitalizacji.

Ważną rolę pełnić będą w projekcie działania informacyjne i promocyjne, kierowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji, gminy i gości ją odwiedzających.

Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:

- sferze społecznej (wzmocnienie kapitału społecznego);
- sferze przestrzennej (poprzez realizację różnorodnych działań w przestrzeni publicznej);
- sferze gospodarczej (rozwój postaw przedsiębiorczych wśród uczestników).

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Zadania realizowane w ramach projektu to:

- warsztaty dla przedstawicieli sektorów edukacji i kultury,
- inicjatywy z zakresu edukacji kulturowej dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- działania informacyjne i promocyjne.

Warsztaty przygotowują do realizacji inicjatyw na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych. Inicjatywy będą przygotowane wspólnie przez przedstawicieli sektorów oświaty i kultury.

Inicjatywy zwiększą umiejętności społeczne zaangażowanych w nie uczestników, co będzie miało bezpośredni wpływ na wzrost kapitału społecznego.

Działania komplementarne realizowane są w ramach działalności Złocienieckiego Ośrodka Kultury, szkół i organizacji pozarządowych. Obejmują przede wszystkim takie obszary edukacji kulturowej jak: animacja kulturowa, literatura, tradycja (pamięć, dziedzictwo niematerialne). Ponadto takie dziedziny jak: teatr, muzyka, folklor, kultura ludowa, sztuka publiczna (akcje społeczne) oraz nauka. Do kolejnych należą taniec, fotografia, różne formy

zajęć związane z wielokulturowością, projekty dotyczące filmu, sztuk wizualnych, aktywności fizycznej. Ponadto: opieka nad materialnym dziedzictwem kulturowym i zabytkami, wzornictwem, rzemiosłem, rękodziełem (tkanina, szycie, haft) i architektura. W ramach programu EKDUS w roku 2016 w Złocieniu zrealizowano sześć warsztatów z zakresu edukacji kulturowej dla przedstawicieli sektora oświaty i edukacji. Były to:

- "Kreatywne pomysły w edukacji kulturowej" prowadzone przez Daniela Jacewicza i Dariusza Skibińskiego - 20, 21 maja;
- "Zapomniany język" przez Jacka Hałasa - 10, 11 czerwca;
- "Budowanie Zespołowości" przez Marka Kościółka - 11, 12 czerwca;
- "Projektowanie murali" przez Radosława Barka - 9 września;
- "Dom tańca" przez Jacka i Alicję Hałasów - 27 października;
- "Małe formy literackie" przez Wojciecha Czaplewskiego - 5, 6 listopada.

W roku 2016 zrealizowano inicjatywę "Chodź pomaluj mój świat" polegającą na stworzeniu metodą partycypacyjną muralu przez uczniów złocienieckich szkół.

Informacje o działaniach w ramach projektu będą umieszczane przede wszystkim w mediach społecznościowych, na stronach www Gminy, ZOK-u oraz uczestniczących w przedsięwzięciu szkół i organizacji.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Rezultatami warsztatów będzie zwiększenie integracji przedstawicieli sektorów edukacji i kultury oraz ich kompetencji w zakresie edukacji kulturowej. Przygotowane i zrealizowane będą wspólnie (przez przedstawicieli obu sektorów) inicjatyw kierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych.

Rezultatami inicjatyw angażujących dzieci, młodzież i dorosłych będą każdorazowo:

- Dzieło/wydarzenie artystyczne.
- Wzrost poziomu umiejętności społecznych uczestników.
- Rozwój współpracy przedstawicieli sektorów oświaty i kultury.

Rezultatami całego projektu będzie zwiększenie liczby realizowanych inicjatyw społeczno-kulturalnych, wzrost zaangażowania mieszkańców w życie społeczne.

Stworzone w ramach inicjatyw dzieła artystyczne poprawią estetykę miasta na obszarze rewitalizowanym, dadzą mieszkańcom poczucie wpływu na kształt środowiska, w którym żyją. Wzrośnie kapitał społeczny.

Wiedza, w jakiej mierze kapitał społeczny wzrasta i na ile osiągane są cele projektu, uzyskana będzie poprzez badania ankietowe uczestników projektu oraz mieszkańców gminy.

Lata realizacji projektu

2018 -2023

Wartość ogólna projektu (w zł)

360,000.00

Tytuł/ nazwa projektu
A.2
AKTYWNI TO MY- CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W ZŁOCIEŃCU
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt
STOWARZYSZENIE SEMAFOR W ZŁOCIEŃCU 78-520 ZŁOCIENIEC UL.DRAWSKA 13
Adres/Lokalizacja projektu
PARK ŻUBRA i przylegający TEREN NAD DRAWĄ
Cel projektu
AKTYWIZACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
<p>Projekt jest odpowiedzią na problemy i potrzeby społeczności lokalnej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. utrzymanie i rozwój ważnego terenu m.in. po względem krajobrazowym, turystycznym, historycznym i społeczno - integracyjnym, 2. niwelowanie zagrożenia wykluczeniem społecznym grupy osób znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, 3. zmiana postrzegania osób doświadczających trudnych sytuacji w tym z powodu pozostawania bez pracy, ubóstwa, uzależnień, bezdomności, choroby – często korzystających z pomocy społecznej, 4. promowanie form aktywnej pomocy w tym aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub/i wykluczeniem społecznym.
Opis projektu
<p>Projekt obejmuje utrzymanie porządku, pielęgnację terenów zieleni (m.in. koszenie trawy, cięcie żywopłotów, nasadzenia atrakcyjnej roślinności), położenie kostki brukowej ekologicznej, obsługę terenu rekreacyjnego na terenie Parku Żubra oraz przylegającego terenu nad rzeką Drawą przez grupę uczestników Centrum Integracji Społecznej w Złocieniu prowadzone przez Stowarzyszenie SEMAFOR.</p> <p>Teren ten od 2012 roku jest obszarem, gdzie uczestnicy CIS-u wykonują prace związane z porządkiem i pielęgnacją terenów zielonych . Stowarzyszenie Semafor w Złocieniu prowadzące Centrum Integracji Społecznej od lipca 2012 roku aktywizuje społecznie i zawodowo osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.</p> <p>Od 2013 roku realizuje zlecenia związane ze sprzątnięciem i utrzymaniem terenów zielonych na wskazanym wyżej terenie.</p> <p>W ramach projektu zamierza poszerzyć zakres swoich usług w najbliższych latach poprzez wyspecjalizowanie jednej z grup CIS w w/w pracach.</p> <p>Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sferze społecznej (zwiększenie atrakcyjności wizualnej rewitalizowanych miejsc, stworzy warunki do aktywnego spędzania czasu przez mieszkańców i turystów); • sferze gospodarczej (reintegracja zawodowa uczestników CIS); • sferze społecznej (zapobieganie wykluczeniu społecznemu).

<p>Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne</p> <p>Usługi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utrzymanie porządku, • pielęgnacja terenów zielonych w tym, koszenie traw, cięcie żywopłotów, nasadzenia atrakcyjnej roślinności, alejki edukacyjnotematyczne, • rozbiórka asfaltu w Parku, • położenie kostki brukowej – ekologicznej, • mała gastronomia. <p>Działania komplementarne realizowane obecnie</p> <ul style="list-style-type: none"> • prace porządkowe, • pielęgnacja terenów zielonych w tym, koszenie traw, cięcie żywopłotów, • drobne prace budowlano-remontowe, • drobne usługi krawieckie, • prace rękodzielnicze. <p>Reintegracja społeczna mieszkańców Gminy Złoceniec:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost motywacji do zmian, podniesienie samooceny, etyka, wzrost zaangażowania, zmiana postaw, poprawa relacji interpersonalnych, włączenie społeczności lokalnej oraz otoczenia uczestników CIS-u do niwelowania zagrożeń związanych z wykluczeniem społecznym, <p>Działania komplementarne realizowane obecnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reintegracja społeczna uczestników CIS: wzrost motywacji do zmian, podniesienie samooceny, wzrost zaangażowania, zmiana postaw, poprawa relacji interpersonalnych, spotkania /wyjazdy edukacyjno-integracyjne. <p>Reintegracja zawodowa uczestników CIS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspecjalizowane grupy CIS do wykonania określonych usług. <p>Działania komplementarne realizowane obecnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reintegracja zawodowa uczestników CIS, w grupach: porządkowo-ogrodniczej, porządkowo-remontowej, porządkowo-krawiecko-rękodzielniczej.
<p>Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kompleksowe świadczenie usług przez uczestników CIS (sposób mierzenia: zakresy usług, oferta usługowa CIS), 2. Reintegracja społeczno- zawodowa uczestników CIS (sposób mierzenia: Indywidualne Programy Zatrudnienia, ankiety , rejestry), 3. Wypromowanie marki – produktu lokalnego przez CIS (sposób mierzenia: zarejestrowanie produktu lokalnego).
<p>Lata realizacji projektu</p> <p style="text-align: center;">2018-2022</p>
<p style="text-align: center;">Wartość ogólna projektu (w zł) 850.000,00</p>

Tytuł/ nazwa projektu

A.3
MIESZKANIE CHRONIONE
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złocieńcu
Adres/Lokalizacja projektu
Złoceniec teren objęty rewitalizacją
Cel projektu :
Przygotowanie bezdomnych do funkcjonowania w codziennym życiu poprzez naukę samoobsługi i samodzielność/od 3 miesięcy do 2 lat
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
1.Brak umiejętności samodzielnego funkcjonowania osób bezdomnych. 2.Często po otrzymaniu mieszkania nie radzą sobie i wracają do bezdomności. 2.Brak umiejętności utrzymania mieszkania /opłaty, dbanie o czystość itp./.
Opis projektu
Mieszkanie służy min. 3 osobom ze szczególnym położeniem nacisku na bezdomność, powierzchnia na 1 osobę 12m ² , /zgodnie z wymogami, niepełnosprawność/. Opieka 7 dni w tygodniu przez min. 3 godz. Dziennie /specjaliści terapeuta, pracownik socjalny, psycholog. Planujemy, że mieszkańcy będą mogli korzystać z zajęć w Dziennym Domu Pomocy w Złocieńcu. Mieszkanie będzie wynajmowane przez gminę. Jego lokalizacja będzie się znajdowała na obszarze objętym rewitalizacją.
Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:
<ul style="list-style-type: none"> • sferze społecznej (wzmocnienie kapitału społecznego, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu); • sferze technicznej (zapobieganie dewastacji mieszkań socjalnych); • sferze gospodarczej (rozwój postaw przedsiębiorczych wśród uczestników).
Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne
1.wynajem mieszkania – gmina lub organizacja pozarządowa, 2.wybór mieszkańców trzech osób bezdomnych-MGOPS, 3.zatrudnienie specjalistów, którzy przez 21 godzin w tygodniu będą sprawowali opiekę nad w/w osobami, 4.zawarcie kontraktów z mieszkańcami przez wnioskodawcę, 5.praca socjalna, terapeutyczna i psychologiczna z mieszkańcami mieszkania chronionego, 6.nadzór nad stanem technicznym mieszkania w trakcie jego użytkowania-wnioskodawca i gmina.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Trzy osoby będą zdolne do samodzielnego zamieszkania i funkcjonowania w środowisku. Działanie elementu systemu wychodzenia z bezdomności.
Lata realizacji projektu
2018-2024
Wartość ogólna projektu (w zł) Koszt miesięczny przedsięwzięcia wyniósłby: specjaliści 6720 zł, wynajem mieszkania 1500, media 500 zł, koordynator 1000zł, co łącznie daje kwotę miesięcznych wydatków - 9720zł. Ogólny koszt projektu 700.000,00
Tytuł/ nazwa projektu
A.4
CENTRUM INTEGRACJI LOKALNEJ – SPICHLERZ
Wnioskodawca/Beneficjent
Gmina Złocieniec
Adres/Lokalizacja projektu
Marszałka Józefa Piłsudskiego
Cel projektu
<ol style="list-style-type: none"> 1. Integracja lokalnej społeczności – środowisk twórczych, artystycznych i aktywnych społecznie, 2. Promocja lokalnej twórczości, działalności artystycznej, 3. Podniesienie atrakcyjności oferty kulturalnej miasta, 4. Stymulowanie aktywności społeczno-kulturalnej mieszkańców, 5. Budowanie relacji i więzi społecznych, 6. Wzmacnianie poczucia tożsamości i wspólnoty.
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
<p>Niska aktywność społeczno-kulturalna mieszkańców.   Dezintegracja środowisk artystycznych i twórczych.   Niewystarczająca promocja działań społeczno-kulturalnych w kontekście rozwoju turystyki.   Niewystarczająca oferta turystyczna w kontekście działań społeczno-kulturalnych.</p>
Opis projektu
<p>W latach 2000 – 2006 w budynku zabytkowego spichlerza funkcjonowała galeria i muzeum regionalne. Odbывwały się tam spotkania, wernisaże, wystaw, warsztaty artystyczne, prelekcje, posiedzenia rady powiatu drawskiego i rady miasta, koncerty, biesiady, uroczystości finałowe znaczących konkursów, promocja książek. Goście mogli obserwować artystów przy pracy</p>

(malarzy, rzeźbiarzy). Po zwiedzeniu budynku mogli otrzymać certyfikat, kartkę z pieczęcią czy wybić pamiątkowa monetę. Na dziedzińcu odbywały się turnieje rycerskie i kiermasze rękodzieła. Zimą odbywały się tu jarmarki bożonarodzeniowe. Wszystkie te działania cieszyły się ogromnym zainteresowaniem zarówno mieszkańców miasta jak i gości. Obecnie obiekt nie jest wykorzystywany.

Projekt powstał z połączenia trzech koncepcji zagospodarowania obiektu Spichlerza w Złocieniu:

- 1. CENTRUM INTEGRACJI LOKALNEJ – SPICHLERZ**
- 2. ZŁOCIENIECKI SPICHLERZ – JAKO CENTRUM HISTORYCZNE I TURYSTYCZNE**
- 3. CENTRUM INTEGRACJI REGIONALNEJ – SPICHLERZ**

Projekty rewitalizacyjne zgłaszane były przez:

- 1. Złocieniecki Ośrodek Kultury**
- 2. Stowarzyszenie Złocieniec Moje Miasto**
- 3. Stowarzyszenie Pojezierza Drawskiego Euro-Region 2000 w Złocieniu”**

Centrum integracji lokalnej – Spichlerz będzie skupiał twórców, artystów i miłośników regionalnej historii. Galeria i izba muzealna będą miejscem stałej ekspozycji lokalnej twórczości, miejscem spotkań mieszkańców, gości i turystów. Obiekt będzie ważnym miejscem ze względów historycznych i edukacyjnych.

Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:

- sferze społecznej (wzmocnienie kapitału społecznego);
- sferze przestrzennej (poprzez realizację różnorodnych działań w przestrzeni publicznej - Spichlerz);
- sferze gospodarczej (rozwój postaw przedsiębiorczych wśród uczestników warsztatów, rozwój drobnej przedsiębiorczości, promocja lokalnych wyrobów).

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Stała galeria prac złocienieckich twórców z możliwością sprzedaży rękodzieła.

Punkt informacyjno-promocyjny dotyczący lokalnej twórczości i historii miasta.

Organizacja cyklicznych spotkań o charakterze edukacyjnym, kulturalnym i społecznym.

Przywrócenie budynku Spichlerza społeczności lokalnej wymaga wykonania szeregu prac budowlanych. Zakres niezbędnych prac obejmuje:

- instalację wodociągową,
- instalację sanitarną,
- kanalizację,
- instalację grzewczą,
- instalację ppoż + oddymiania,
- ciągi komunikacyjne,
- więźbę dachową + pokrycie + rynny,
- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,
- wykonanie ocieplenia i elewacji,
- prace wykończeniowe – malowanie,
- wykonanie posadzek.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

<ul style="list-style-type: none"> • Spichlerz jako rozpoznawalne i ważne miejsce stałych spotkań i działań społeczno-kulturalnych, • Zintegrowane środowisko artystyczne i twórcze, • Stałe miejsce kameralnych wydarzeń kulturalnych, • Bogate źródło wiedzy historycznej, • Wzmocniona tożsamość lokalna poprzez wspólne działania edukacyjne i kulturalne, • Duża atrakcyjność produktu turystycznego.
Lata realizacji projektu
2018 - 2023
Wartość ogólna projektu (w zł)
4.500.000,00

Tytuł/ nazwa projektu
A.7
ADAPTACJA CZĘŚCI BUDYNKU PRZEDWOJENNEGO SPICHLERZA NA RZEMIEŚLNICZY BROWAR RESTAURACYJNY
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt
Piwowarczyk&Bożek SpJ 78-520 Złocieniec ul. Mirosławiecka 38
Adres/Lokalizacja projektu
Złocieniec ul. J. Piłsudskiego (deptak).
Cel projektu
<p>Głównym celem projektu jest ochrona dziedzictwa kulturowego i dostosowanie obiektu (jego części) na cele gospodarcze i turystyczne. Niedostosowany i w złym stanie technicznym obiekt z brakiem dostępu przez mieszkańców i turystów zostanie wyremontowany, poddany pracom adaptacyjnym i przystosowany do pełnienia funkcji gospodarczych i turystycznych (punkty widokowy, obiekt historyczny). Przykład architektury, punkt udostępniania materiałów promocyjnych o mieście turystom i odwiedzającym ją mieszkańców, miejsce działalności typu „spotkanie z historią, możliwość bezpośredniej obserwacji procesu warzenia piwa. Działania te mają w konsekwencji doprowadzić do wzmocnienia potencjału miejscowości i jej mieszkańców (duma z dobrze zachowanego unikatowego dziedzictwa kulturowego) oraz promocji miasta i regionu. Zmiana charakteru zagospodarowania miejsca wpłynie również na podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.</p>
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

Brak dostępności do unikatowych obiektów zabytkowych powoduje mniejsze zainteresowanie turystów tymi obiektami oraz miejscem, na którym są one zlokalizowane. Ma to istotny wpływ na obniżenie wielkości ruchu turystycznego w danym obszarze, a co za tym idzie zmniejszenie dochodów mieszkańców zajmujących się obsługą turystów i mieszkańców. Szczególnie dotkliwie jest to w okresie zmniejszonego ruchu turystycznego (jesień – zima), kiedy małe miejscowości „zamierają” i zamykane są punkty związane z obsługą turystów i przyjezdnych (gastronomia, wypożyczalnie sprzętu, usługi przewodnickie, itp.). Przedwojenny spichlerz jest budynkiem, który stanowi niewątpliwie dużą atrakcję centrum Złocieńca. W chwili obecnej nieużywany stał się miejscem, wokół którego odbywają się libacje alkoholowe oraz stanowi potencjalne zagrożenie bezpieczeństwa mieszkańców.

Miejsce zaniedbane pod względem architektonicznym, estetycznym i społecznym. Nieużytkowane jeszcze przez kilka lat będzie stanowić zagrożenie budowlane. Dzięki rewitalizacji obiektu i założonemu wzrostowi ruchu turystycznego, stworzone zostaną warunki do wzrostu zatrudnienia, w efekcie doprowadzi to do wzrostu potencjału gospodarczego miasta i regionu. Poprzez wspólne działania z Urzędem Miejskim, ZOK i lokalnymi organizacjami pozarządowymi, które zamierzają również rewitalizować pozostałą część budynku spichlerza, zaistnieje konieczność powstania nowych miejsc pracy w sferze usług – usługi przewodnickie, gastronomia, pamiątki, transport, drobna wytwórczość, w sferze kultury – koncerty, prezentacje, teatr oraz w sferze gospodarki komunalnej – utrzymanie obiektów, prace porządkowe.

Opis projektu

Obecnie cały budynek spichlerza jest zamknięty z powodu zagrożeń bezpieczeństwa ppoż itp. Stan obecny konstrukcji ścian pozwala jeszcze na przystosowanie go na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej. Warunkiem inwestycji jest wydzielenie części budynku przez UMiG w Złocieńcu i wydanie warunków zabudowy. Browar restauracyjny ma być umieszczony w budynku, w którym znajdował się silos zbożowy. Jest to samodzielny, najwyższy budynek kompleksu spichlerzowego w południowo – wschodniej jego części. W wyniku przeprowadzonej adaptacji powstanie browar rzemieślniczy o wydajności około 2 tys. hl rocznie i lokal gastronomiczny o powierzchni 150 m² (łącznie 300 m²), w którym serwowane będzie piwo i napoje produkowane za pomocą własnych urządzeń browarniczych. Konieczne do przeprowadzenia prace remontowe i adaptacyjne mają nie tylko doprowadzić do zachowania i udostępnienia społeczności lokalnej, regionalnej oraz międzynarodowej cennego zabytku, ale stać się miejscem, które przyczyni się do ożywienia miejscowości, w której się znajduje oraz stworzenia miejsc pracy. **Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:**

- sferze społecznej (udostępnienie zrewitalizowanych miejsc, stworzy warunki do aktywnego spędzania czasu przez mieszkańców i turystów);
- sferze technicznej (degradacja stanu technicznego obiektu budowlanego, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów dziedzictwa kulturowego);
- sferze gospodarczej (niski stopień przedsiębiorczości, konieczność powstania nowych miejsc pracy w sferze usług).

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Zakres zadań w projekcie obejmuje:

1. Inwentaryzacja i prace projektowe.
2. Roboty budowlane.

Rozbiórka niepotrzebnych ścian i instalacji w celu dostosowania do nowych funkcji. Przeprowadzenie prac budowlanych wynikających z projektu architektonicznego.

3. Zakup i zainstalowanie ciągu technologicznego do produkcji piwa.
4. Zakup wyposażenia lokalu gastronomicznego.

Działania budowlane polegać będą na:

- Dostosowaniu architektonicznego układu przestrzennego części budynku spichlerza (pomieszczenia opustoszałe nieużytkowane od wielu lat) i jego otoczenia w zakresie funkcjonowania browaru rzemieślniczego z elementami usługowymi.
- Dostosowaniu rozwiązań architektonicznych lokalu do aktualnie obowiązujących wymagań i przepisów, w tym, w szczególności ochrony przeciwpożarowej i BHP,
- Wykonaniu remontu elewacji, z wymianą stolarki okiennej i drzwiowej.
- Nadaniu atrakcyjnej, eleganckiej, współczesnej formy wystrojowi zewnętrznemu i wewnętrznemu, dostosowaniu sali obsługi klienta.
- Odświeżeniu elementów architektonicznych i wprowadzeniu rozwiązań technicznych dotyczących funkcjonalności poszczególnych pomieszczeń.

Projekt jest komplementarny z zamierzeniami rewitalizacyjnymi Urzędu Miasta dotyczącymi pozostałych części spichlerza, w których UM zamierza utworzyć Centrum Aktywności Lokalnej na bazie działającej Izby Muzealnej i aktywności lokalnych organizacji pozarządowych. Połączenie funkcji społecznej realizowanej przez UM oraz funkcji gospodarczej realizowanej poprzez niniejszy projekt przyczyni się do utworzenia kompleksowego obiektu oferującego szereg aktywności nie tylko dla mieszkańców, ale również odwiedzających centrum turystów. Działania te mają w konsekwencji doprowadzić do wzmocnienia potencjału miejscowości i jej mieszkańców oraz promocji miasta i regionu. Dodatkowym założeniem jest rozszerzenie działalności o promocję działań kulturalnych i rekreacyjnych, a także działań prowadzonych bezpośrednio przez samorząd (dostęp do informacji publicznej, wiadomości o regionie, ulotki promocyjne itp.). Rewitalizacja całego spichlerza pozwoli także na prowadzenie szerokiej akcji promocyjnej lokalnych artystów, rzemieślników, rękodzielników, itp. – ze względu na warunki powierzchniowe – nowa siedziba i jej zaplanowana przestrzeń stworzy takie warunki i wpłynie na promocję rodzimej przedsiębiorczości.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Browar Restauracyjny Spichlerz ma stać się interaktywną atrakcją turystyczną i wizytówką regionu. Ma być miejscem spotkań sprzyjającym rozwojowi kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego. Przyczynić się do poprawy estetyki obszaru rewitalizacji. Promować rzemiosło.

Produkty i rezultaty projektu wpisują się w następujące cele Programu rewitalizacji: kształtowanie przyjaznej mieszkańcom przestrzeni miejskiej oraz zaspokajanie potrzeb

mieszkańców w tym dostępu do nowoczesnej infrastruktury (sfera przestrzenno-funkcjonalna rewitalizacji).

- **Zwiększenie aktywności gospodarczej ludności i rozwój lokalnej przedsiębiorczości (sfera gospodarcza rewitalizacji).**

Liczba zrewitalizowanych części budynku - 1

Liczba osób odwiedzających browar – na podstawie prowadzonych statystyk

Nowa jakość i wzrost działań skierowanych do mieszkańców i przyjezdnych – min. 1 impreza kulturalno-promocyjna w obiekcie np. festiwal podróżniczy, spotkania z ciekawymi ludźmi, wystawa fotograficzna.

Lata realizacji projektu

2018-2023

Wartość ogólna projektu (w zł)

Przewidywana wartość projektu ok. 1 mln zł. Dokładny koszt zostanie określony na etapie wykonania dokumentacji projektowo – kosztorysowej.

Tytuł/ nazwa projektu
A.6
STREETWORKING
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt
ZOK, MGOPS, organizacje pozarządowe, Pełnomocnik Burmistrza Złocieńca ds. profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom w zakresie alkoholizmu i narkomanii w Gminie Złocieniec, osoby fizyczne i prawne
Adres/Lokalizacja projektu
Cały obszar rewitalizacji
Cel projektu
Praca socjalna poza instytucjami, w środowisku przebywania klientów. Pomoc osobom zmarginalizowanym - zagrożonym wykluczeniem społecznym. Docieranie ze wsparciem do różnych grup społecznych, potrzebujących wsparcia: dzieci, młodzieży, uzależnionych, bezdomnych etc. – w miejscach ich przebywania, na terenie obszary rewitalizacji. Forma zindywidualizowana, ukierunkowania na zasoby i potrzeby klienta, a także elastyczna i umożliwiająca pomaganie ludziom dotychczas izolowanym, odtrącanym i niezauważanym.
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
Obserwujemy zjawisko postrzegania ludzi ulicy, jako „problemu”. Instytucjonalne formy pomocy socjalnej w ograniczonym stopniu docierają do nich. Mieszkańcy zgłaszają obawy spowodowane wynikające z obecności w miejscach publicznych osób, których zachowania wywołują poczucie braku bezpieczeństwa. Osoby zagrożone wykluczeniem (m.in. bezdomni) w małym stopniu włączają się do samodzielnego życia w społeczności lokalnej.
Opis projektu
Projekt obejmuje trzy typy działań adresowanych do osób zagrożonych wykluczeniem

(bezdomni, osoby uzależnione i inne potrzebujące wsparcia, pomocy):

- wsparcie indywidualne,
- praca grupowa,
- działanie wspólnotowe.

Działania będą prowadzone przez Streetworkerów, wykorzystywać będą możliwości, które stwarzają konkretne sytuacje. Streetworkerzy nie będą narzucali własnych rozwiązań. Raczej będą czekali, aż pojawią się właściwe okoliczności - wówczas będą towarzyszyć procesowi, który będzie potrzebny. Ten proces będzie ściśle związany z kontekstem i otoczeniem. Streetworkerzy będą docierali do miejsc, w których przebywają ich potencjalni klienci. Funkcjonować będą bardziej w oparciu o okoliczności danej sytuacji niż o wcześniej określone koncepcje i rozwiązania. Streetworkerzy będą mogli np. rozdawać talony na posiłki, sprzęt sportowy, bilety podróżne albo sprzęt do nagrywania muzyki lub nakręcenia wideo, a nawet strzykawki. Nie będą to środki same w sobie, używane będą jedynie w ramach budowania relacji i jako takie staną się skuteczną pomocą.

Celem streetworkerów będzie pomaganie klientom w dostrzeżeniu ich własnej indywidualnej wartości, siły, której potrzebują, by wpłynąć na swoją sytuację i swoją przyszłość.

Będą pomagać też innym dostrzec i szanować podstawowe prawa ludzi ulicy. To poprzez proponowanie alternatywy dla postrzegania ludzi ulicy jako „problemu” społeczeństwo dostrzeże, że są nade wszystko ludźmi.

Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:

- sferze społecznej (wzmocnienie kapitału społecznego);
- sferze przestrzennej (poprzez realizację różnorodnych działań w przestrzeni publicznej dla osób zagrożonych wykluczeniem);
- sferze gospodarczej (rozwój postaw przedsiębiorczych wśród uczestników warsztatów, rozwój drobnej przedsiębiorczości).

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Pierwszym zadaniem realizowanym w ramach projektu będzie wybór i przeszkolenie streetworkerów.

Oni z kolei będą pracowali, realizując pięć następujących po sobie zadań.

Zadanie pierwsze: Badania środowiska. Zapoznanie się z terenem działań (wiedza społeczna, ekonomiczna, kulturowa, historyczna) poprzez studium teoretyczne i praktyczne.

Zadanie drugie: Obecność w środowisku. Bezpośrednia obserwacja terenu działań, z wyłączeniem interwencji. Zadanie mające na celu asymilację z kulturą danego środowiska.

Zadanie trzecie: Zapoznania/Przedstawienia. Etap ujawnienia i doprecyzowania swojej roli w środowisku lokalnym.

Zadanie czwarte: Budowania więzi. Nawiązywania kontaktów i więzi interpersonalnych z osobami, do których kierowane są działania pomocowe.

Zadanie piąte: Wsparcie i interwencja. Praca polegająca na organizacji działań pomocowych i interwencyjnych, uwzględniająca zarówno wsparcie indywidualne jak i działania grupowe czy wspólnotowe.

Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:	
- sferze społecznej (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i patologiom)	
Działania komplementarne realizowane są w ramach działalności MGOPS, ZOK i organizacji pozarządowych. Obejmują obszary wsparcia socjalnego jak pomoc rzeczowa, finansowa i usługowa, praca socjalna (pomoc w korzystaniu z pomocy lekarskiej, higieny etc), animacja społeczno-kulturalna prowadzona przez ZOK.	
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	
Rezultatami projektu będą:	
<ul style="list-style-type: none"> • dotarcie z informacją o możliwościach korzystania z dostępnych form pomocy do większej liczby osób, • wypracowanie nowych form wsparcia socjalnego mieszkańców, • pomoc ludziom dotychczas izolowanym, odtrącanym i niezauważanym, • umożliwianie im uczestniczenia w życiu społecznym, • poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i gości na terenach rewitalizowanych. 	
Rezultaty oceniane będą przede wszystkim poprzez badania ankietowe uczestników projektu oraz mieszkańców gminy.	
Rezultaty są odpowiedzią na niewystarczający poziom instytucjonalnych form wsparcia osób marginalizowanych oraz uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym mieszkańców obszaru rewitalizacji, a ankiety dostarczą wiedzy, na ile ten poziom się poprawia.	
Lata realizacji projektu	
2018 -2023	
Wartość ogólna projektu (w zł)	
1.000.000,00	

Tytuł/ nazwa projektu
A.7.
MOBILNE MIEJSCE SPOTKAŃ
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt
ZOK, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne
Adres/Lokalizacja projektu
Cały obszar rewitalizacji
Cel projektu
Spotkania mieszkańców na interesujące ich tematy (np. mam, ojców, babć, dziadków, niań etc. Dyskusje nt. wspólnych zainteresowań. Spotkania sąsiedzkie (też bez konkretnego celu). Zdobywanie konkretnych umiejętności (np. wypełnianie PIT'ów). Warsztaty

<p>rękodzielnicze, psychologiczne etc. Podejmowanie działań w trybie wielopokoleniowym i partycypacyjnym zmierzających do uatrakcyjnienia obszaru rewitalizacyjnego.</p>	
<p>Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu</p>	
<p>Obserwowaną trudnością jest słaba integracja mieszkańców, nieumiejętność współpracy i brak inicjatyw, w których uczestniczyłyby różne pokolenia. Obywatele deklarują potrzebę spotkań, wspólnego spędzania czasu - jednak tego nie robią.</p>	
<p>Opis projektu</p>	
<p>Miejsce spotkań będzie przystosowanym kontenerem, w którym można będzie przygotować herbatę, skromny poczęstunek i stworzyć wokół niego warunki do miłego spędzenia czasu. Kontener będzie mógł zmieniać miejsce lokalizacji i w ten sposób oferta projektu byłaby blisko wszystkich mieszkańców niezależnie od ich miejsca zamieszkania (w obszarze rewitalizacji). Proponowane formy aktywności (spotkania, warsztaty, działania wielopokoleniowe i partycypacyjne w przestrzeni publicznej, przygotowywanie i sprzedaż herbaty, ciastek etc.) będą przygotowywane przez animatora(ów) zaangażowanych do realizacji projektu. Przewidujemy udział zarówno dzieci, młodzieży i dorosłych.</p>	
<p>Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sferze społecznej (wzmocnienie kapitału społecznego); • sferze gospodarczej (rozwój postaw przedsiębiorczych wśród uczestników warsztatów, rozwój drobnej przedsiębiorczości, promocja lokalnych wyrobów). 	
<p>Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne</p>	
<p>Zakup i adaptacja kontenera do celów "ruchomego miejsca spotkań", zatrudnienie animatorów do prowadzenia przedsięwzięcia. Prowadzenie działań informacyjnych (osobiście, w Internecie i formie papierowej). Zmiana lokalizacji kontenera (od czasu do czasu). Angażowanie osób prowadzących warsztaty i działania wielopokoleniowe i partycypacyjne. Działania komplementarne prowadzą złocienieckie kawiarnie i bary, Złocieniecki Ośrodek Kultury (w tym Biblioteka Miejska) i organizacje pozarządowe.</p>	
<p>Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zamierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.</p>	
<p>Podstawowym produktem będzie miejsce spotkań w formie kontenerowej herbaciarni (mobilne). Będą odbywały się tam spotkania, warsztaty oraz działania zmierzające do poprawy, upiększenia przestrzeni publicznej (wielopokoleniowe i partycypacyjne). Wpłyne to pozytywnie na integrację społeczną i zaangażowanie mieszkańców w życie społeczno - kulturalne miasta i gminy.</p>	
<p>Lata realizacji projektu</p>	
<p>2018 -2023</p>	
<p>Wartość ogólna projektu (w zł)</p>	
<p>1.000.000,00</p>	

Tytuł/ nazwa projektu
A.8
TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH WIELORODZINNYCH

WCHODZĄCYCH W SKŁAD KOMUNALNEGO ZASOBU MIESZKANIOWEGO GMINY ZŁOCIENIEC ORAZ STANOWIĄCYCH WSPÓLNOTY MIESZKANIOWE
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt
Gmina Złocieniec / wspólnoty mieszkaniowe
Adres/Lokalizacja projektu
Obszar zdegradowany objęty programem rewitalizacji
Cel projektu
Ograniczenie emisji CO ₂ , poprawa efektywności energetycznej budynków, poprawa estetyki, zmniejszenie kosztów utrzymania nieruchomości, poprawa stanu technicznego budynków, poprawa warunków życia mieszkańców
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
Duże koszty utrzymania nieruchomości, nadmierna emisja CO ₂ , zły stan techniczny i estetyczny budynków, niezadowolające warunki życia mieszkańców
Opis projektu
Projekt będzie polegał na ociepleniu ścian zewnętrznych, stropów oraz wymianie stolarki i instalacji elektrycznych, budynki zostaną podłączone do miejskiej sieci ciepłowniczej, co pozwoli na likwidację pieców opalanych węglem i drewnem. Przy realizacji termomodernizacji wyremontowane zostaną klatki schodowe oraz zagospodarowane otoczenia budynków, co znacząco wpłynie na poprawę estetyki i polepszenie warunków życia mieszkańców. Podejmowane prace termomodernizacyjne wpływające na ograniczenie emisji niekorzystnych substancji powstających w piecach CO wpłyną na poprawę jakości powietrza nie tylko w obszarze rewitalizowanym czy zdegradowanym, ale także daleko poza jego granicami.
Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:
<ul style="list-style-type: none"> • sferze społecznej (poprawa jakości życia mieszkańców); • sferze technicznej (naprawione estetyczne elewacje, wprowadzone nowe rozwiązania funkcjonalne w zakresie CO); • sferze gospodarczej (realizacja obiektu pozwoli na aktywizację lokalnych podmiotów gospodarczych w zakresie usług budowlanych, montażowych i wyposażenia budynku – co wpłynie na poprawę kondycji ekonomicznej tych podmiotów.).
Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne
Termomodernizacja budynków jest jednym z wielu planowanych działań w gminie Złocieniec mających na celu ograniczenie emisji CO ₂ i polepszenie wizerunku miasta poprzez poprawę estetyki elewacji budynków. Podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej jest spójne z planowaną rozbudową sieci na terenie miasta w celu likwidacji jak największej ilości indywidualnych źródeł ciepła opalanych węglem i drewnem.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.
Rezultatem termomodernizacji będzie ocieplenie ścian zewnętrznych budynków i zrealizowanie innych robót związanych z modernizacją energetyczną oraz estetyczną nieruchomości, co spowoduje spełnienie założeń planu gospodarki niskoemisyjnej -

strategicznego dokumentu obowiązującego w gminie Złoceniec, dodatkowo dla mieszkańców zmniejszenie kosztów ogrzewania budynków oraz poprawa warunków życia mieszkańców.	
Lata realizacji projektu	2017 – 2023
Wartość ogólna projektu (w zł)	10.000.000,00

Tytuł/ nazwa projektu	A.9
	ZASILENIE W CIEPŁO DO CELÓW C.O. BUDYNKÓW ZLOKALIZOWANYCH W OBRĘBIE ISTNIEJĄCEJ BĄDŹ PROJEKTOWANEJ SIECI CIEPŁOWNICZEJ Z.C. SP Z O.O.
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt	Zakład Ciepłownictwa Sp. z o.o. , Al. Piastów 2, 78 – 520 Złoceniec
Adres/Lokalizacja projektu	Ulice : Stary Rynek, Bohaterów Warszawy, Sikorskiego Władysława, Wolności, Armii Polskiej, Kościelna, Wodna.
Cel projektu	Podstawowym celem projektu jest wyeliminowanie indywidualnych źródeł ciepła (piece kaflowe, nisko sprawne kotły na paliwo stałe). Eliminacja w/w źródeł ciepła spowoduje znaczące ograniczenie bądź całkowite wyeliminowanie pyłów oraz innych szkodliwych substancji do atmosfery.
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu	Eliminacja szkodliwych pyłów i gazów pochodząca z lokalnych kotłowni i domowych pieców grzewczych, w których spalanie odbywa się w sposób nieefektywny – eliminacja bądź ograniczenie niskiej emisji.
Opis projektu	Projekt zakłada w pierwszej kolejności przyłączenie odbiorców (budynków) zlokalizowanych przy ulicy Stary Rynek, gdyż na ten obszar została przygotowana dokumentacja projektowo-kosztorysowa. W zależności od zamówionej mocy przez odbiorców zlokalizowanych przy ul. Stary Rynek możemy w dalszej kolejności przyłączyć budynki zlokalizowane przy pozostałych wymienionych wyżej ulicach. Trzeba zaznaczyć, że zaprojektowana sieć ciepła pozwala przyłączyć budynki

<p>o maksymalnej mocy cieplnej (moc zamówiona) nie przekraczającej 1000 kW.</p> <p>Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sferze społecznej (poprawa jakości życia mieszkańców); • sferze technicznej (nowe rozwiązania funkcjonalne w zakresie CO); • sferze gospodarczej (realizacja obiektu pozwoli na aktywizację lokalnych podmiotów gospodarczych w zakresie usług budowlanych, montażowych i wyposażenia budynku – co wpłynie na poprawę kondycji ekonomicznej tych podmiotów.).
<p>Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne</p>
<p>Warunkiem koniecznym jest wykonanie wewnętrznej instalacji c.o. w budynkach przewidzianych do rewitalizacji.</p> <p>Z uwagi na fakt, że kotłownia Al. Piastów 2 nie wytwarza ciepła dla potrzeb ciepłej wody użytkowej, należy przewidzieć w analizowanych budynkach indywidualne źródła ciepłej wody użytkowej.</p>
<p>Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.</p>
<p>Wartością nadrzędną całego przedsięwzięcia jest ograniczenie szkodliwych zanieczyszczeń przedostających się do atmosfery.</p> <p>Określenie efektu ekologicznego wymaga identyfikacji indywidualnych źródeł ciepła, które zostaną zlikwidowane a następnie określenie ilości i rodzajów paliw spalanych w tych źródłach. Na podstawie tych danych jesteśmy w stanie określić ilość substancji szkodliwych emitowanych do atmosfery.</p> <p>Efektom który również zostanie osiągnięty jest wykorzystanie rezerwy mocy w źródle (kotłownia Al. Piastów 2).</p>
<p>Lata realizacji projektu</p>
<p>2018- 2022</p>
<p>Wartość ogólna projektu (w zł)</p> <p>Przewidywana wartość projektu przy maksymalnym wykorzystaniu mocy (1 MW)</p> <p>2.000.000.00</p>

<p>Tytuł/ nazwa projektu</p>
<p>A.10. REWITALIZACJA ULICY SIKORSKIEGO W ZŁOCIEŃCU</p>
<p>Wnioskodawca/Beneficjent</p>
<p>Gmina Złocieniec</p>
<p>Adres/Lokalizacja projektu</p>
<p>Sikorskiego 78-520 Złocieniec</p>
<p>Cel projektu</p>

Głównym celem projektu jest poprawa jakości życia mieszkańców oraz stworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego i społecznego, poprzez poprawę stanu zagospodarowania terenu zlokalizowanego na działce nr 64/15 obręb ewidencyjny 0011, Złocieniec – 11, jednostka ewidencyjna miasto Złocieniec, z przeznaczeniem na zwiększenie liczby miejsc parkingowych oraz stworzenie miejsc dla aktywnego spędzania wolnego czasu dla mieszkańców tego terenu.

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

Wśród problemów występujących na tym obszarze należy wskazać:

- zły stan nawierzchni ulicy i chodnika,
- niewystarczająca liczba miejsc parkingowych,
- brak miejsc spotkań dla mieszkańców i warunków do spędzania wolnego czasu,
- zły stan placu zabaw.

Realizacja projektu pozwoli na rozwiązanie tych problemów poprzez:

- wymianę nawierzchni ulicy i chodnika (droga powiatowa) we współpracy z Powiatem Drawskim,
- stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców: ławeczki, stoły do gry w szachy, ogródek kwiatowy, kawiarenki sąsiedzkie,
- przebudowa placu zabaw.

Opis projektu

Na obszarze zaplanowanym do rewitalizacji obecnie znajduje się parking z niewystarczającą liczbą miejsc parkingowych, chodnik, plac zabaw wymagający corocznych napraw z uwagi na dewastację.

Planuje się przebudowę parkingu, aby stworzyć większą liczbę miejsc parkingowych, zarówno dla znajdujących się na tym terenie przedsiębiorców, jak i klientów korzystających z usług zlokalizowanych w tej części miasta (urząd miejski, bank itp.).

Ponadto planuje się zaprojektować i wykonać plac zabaw z miejscem dla spędzania wolnego czasu dla rodziców, a także seniorów – ławeczki, stoły do gry w szachy, ogródek kwiatowy, kawiarenki sąsiedzkie).

Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:

- sferze społecznej (udostępnienie zrewitalizowanych miejsc, stworzy warunki do aktywnego spędzania czasu przez mieszkańców i turystów);
- sferze technicznej (poprawa stanu technicznego infrastruktury);
- sferze gospodarczej (poprawa stanu infrastruktury poprzez zwiększenie dostępności komunikacyjnej).

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Zakres zadań obejmuje między innymi:

- zmiana układu zieleni,
- przebudowa miejsc parkingowych,
- przebudowa nawierzchni drogi i chodnika,
- mała architektura (plac zabaw, ławeczki, stoły do gry w szachy, ogródek kwiatowy, kawiarenka sąsiedzka).

Projekt zakłada pełną dostępność projektowanego obszaru dla osób niepełnosprawnych. Aby osiągnąć cel, należy także podjąć działania we współpracy z organizacjami pozarządowymi i partnerami zewnętrznymi, którzy będą organizować działania prospołeczne, angażujące społeczność lokalną (w tym m. in. Złocieniecki Ośrodek Kultury,

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Parafia pw. WNP w Złocińcu itp.).
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.
Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> • długość przebudowanych chodników, • długość przebudowanych ulic, • liczba nowych miejsc parkingowych, • liczba obiektów małej architektury. Wskaźniki rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • liczba osób korzystających z przebudowanej infrastruktury.
Lata realizacji projektu
2019 – 2022
Wartość ogólna projektu (w zł)
500.000,00

Tytuł/ nazwa projektu
A.11
REWITALIZACJA ULIC PODMIEJSKA I STOLARSKA W ZŁOCIEŃCU
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt
Gmina Złocieniec
Adres/Lokalizacja projektu
Ul. Podmiejska/Stolarska 78-520 Złocieniec
Cel projektu
Celem projektu jest poprawa jakości życia mieszkańców oraz stworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego i społecznego poprzez przeprowadzenie działań zmierzających do poprawy stanu infrastruktury znajdującej się przy ulicach Podmiejska i Stolarska w Złocińcu. Zmiana charakteru zagospodarowania miejsca wpłynie również na podniesienie jakości życia lokalnej społeczności, z uwagi na stworzenie warunków dla bezpiecznej komunikacji (ulica i chodnik) oraz stworzenie warunków dla spędzania wolnego czasu.
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
Obszar, który planuje się objąć działaniami, charakteryzują następujące problemy, zgłaszane przez mieszkańców: <ul style="list-style-type: none"> - zły stan nawierzchni ulic i chodników, - brak miejsc parkingowych, - zły stan elewacji budynków, - brak miejsc spotkań dla mieszkańców i warunków do spędzania wolnego czasu, - brak placu zabaw,

- niezagospodarowany teren po wyburzonym budynku socjalnym.

W sąsiedztwie znajduje się targowisko miejskie, które stanowić może potencjał do rozwoju planowanego w rewitalizacji obszaru miasta.

Opis projektu

Na obszarze zaplanowanym do rewitalizacji obecnie brak miejsc parkingowych, widoczny jest zły stan drogi i chodników, ponadto znajduje się tam obszar pozostały po wyburzeniu budynku mieszkalnego, tzw. „ambasady” przy ulicy Stolarskiej.

W ramach projektu planuje się budowę parkingu, aby stworzyć większą liczbę miejsc parkingowych zarówno dla mieszkańców jak i klientów oraz przedsiębiorców korzystających z usług zlokalizowanych w tej części miasta (urząd miejski, bank, targowisko miejskie, kościół itp.).

Ponadto planuje się zaprojektować i wykonać plac zabaw z miejscem dla spędzania wolnego czasu dla rodziców, a także seniorów – ławeczki, stoły do gry w szachy, ogródek kwiatowy, kawiarenki sąsiedzkie). Powstała infrastruktura stworzy warunki dla integracji społeczności lokalnej, pozwoli na aktywne spędzanie wolnego czasu.

Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:

- sferze społecznej (udostępnienie zrewitalizowanych miejsc, stworzy warunki do aktywnego spędzania czasu przez mieszkańców i turystów);
- sferze technicznej (poprawa stanu technicznego infrastruktury);
- sferze gospodarczej (poprawa stanu infrastruktury poprzez zwiększenie dostępności komunikacyjnej).

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Zakres zadań obejmuje między innymi:

- zmianę układu zieleni,
- budowę miejsc parkingowych,
- przebudowę nawierzchni dróg i chodników,
- stworzenie tzw. małej architektury (plac zabaw, stoły do gry w szachy, ogródek kwiatowy, kawiarenki sąsiedzkie).

Projekt zakłada pełną dostępność projektowanego obszaru dla osób niepełnosprawnych. Aby osiągnąć cel, należy także podjąć działania we współpracy z organizacjami pozarządowymi i partnerami zewnętrznymi, którzy będą organizować działania prospołeczne, angażujące społeczność lokalną (w tym m. in. Złocieniecki Ośrodek Kultury, Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Parafia pw. WNP w Złocieniu itp.)

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Wskaźniki produktu:

- długość przebudowanych chodników,
- długość przebudowanych ulic,
- liczba nowych miejsc parkingowych.

Wskaźniki rezultatu:

- liczba osób korzystających z przebudowanej infrastruktury.

Lata realizacji projektu
2018 – 2022
Wartość ogólna projektu (w zł) Szacunkowa wartość: 500.000,00

Tytuł/ nazwa projektu
A.12
RYNEK W ZŁOCIEŃCU SERCEM MIASTA
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt
Gmina Złocieniec
Adres/Lokalizacja projektu
Stary Rynek 78-520 Złocieniec
Cel projektu
<p>Celem projektu jest poprawa jakości życia mieszkańców oraz stworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego i społecznego poprzez przeprowadzenie szerokich działań rewitalizacyjnych w sferze gospodarczej, społecznej i przestrzennej.</p> <p>Ponadto realizacja projektu pozwoli na zachowanie dziedzictwa kulturowego tego terenu, jakim jest Rynek w Złocieniu, jego zabudowa i architektura. Główną ideą projektu jest przewrócenie obszarowi dawnych funkcji, jakie pełnił rynek w okresie powojennym – Rynek Sercem Miasta, gdzie współistnieją ze sobą zarówno przedsiębiorcy mali, kwiaciarnie, punkty rękodzieła, mała gastronomia itp.</p>
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
<p>Głównym problemem, jaki skłonił Wnioskodawcę do podjęcia działań rewitalizacyjnych i modernizacyjnych, jest zjawisko degradacji obszaru rynku i ulic wokół niego, który ma kilka wymiarów, wśród nich najistotniejsze to wymiary społeczny, gospodarczy, techniczny i środowiskowy. Degradacja techniczna i środowiskowa miasta przejawia się w postępującej destrukcji tkanki urbanistyczno-architektonicznej. Niszczeniu ulega przede wszystkim nieremontowana od lata zabudowa (zabytkowa), infrastruktura drogowa i niemodernizowana od wielu lat infrastruktura wodno-ściekowa. Nawierzchnia ulic wokół rynku jest w bardzo złym stanie technicznym, ciągi pieszo-jezdne pokryte są zniszczonym asfaltem i kostką betonową, połączenie różnych technologii budowy nawierzchni na styku ulic powoduje zagrożenie dla ruchu pieszego i samochodowego. Na terenie rynku odnotowuje się bardzo dużo ubytków w nawierzchni ulic i chodników, co wpływa niekorzystnie na bezpieczeństwo jak również na estetykę samego centrum.</p> <p>Realizacja projektu wychodzi naprzeciw tym problemom, modernizacja dróg w obszarze centrum wpłynie na podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprawę dostępności do centrum, które niemal w całości należy do niewątpliwych atrakcji turystycznych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym oraz przyczyni się do zwiększenia poziomu ochrony dziedzictwa kulturowego tego obszaru. Złocieniecki Rynek w obszarze wsparcia objęty jest ochroną konserwatorską.</p> <p>Założeniem projektu jest przywrócenie funkcji reprezentacyjnej Rynku i nadanie ładu przestrzennego poprzez uporządkowanie układów ciągów komunikacyjnych</p>

i ich nawierzchni. Stworzenie ciągów pieszo-jezdných spowoduje udostępnienie mieszkańcom i turystom tras spacerowych z możliwością dotarcia do atrakcji miasta. Inwestycja przyczyni się do wzmocnienia funkcji centrotwórczych obszaru poprzez stworzenie warunków do prowadzenia handlu, gastronomii oraz świadczenia usług wyższego rzędu. Obszar, na którym będzie realizowany projekt charakteryzuje się nasilającymi się negatywnymi zjawiskami społecznymi i ekonomicznymi, obszary zdegradowane stanowią niejednokrotnie zagrożenie dla ludzi i środowiska naturalnego, ze względu na to, że na terenie centrum w tym obszarze Rynku następuje kumulacja negatywnych zjawisk (niski poziom aktywności społecznej, wysoki stopień ubóstwa, wysokie bezrobocie itp.), dlatego realizacja projektu jest tak ważna.

W dłuższej perspektywie czasu inwestycja jest szansą na ożywienie społeczno-gospodarcze nie tylko obszaru centrum, ale i całej gminy Złocieniec.

Do problemów występujących na tym obszarze należy zaliczyć:

- zły stan nawierzchni ulic i chodników,
- niezadowolające zagospodarowanie płyty rynku,
- zły stan elewacji budynków,
- brak miejsc spotkań dla mieszkańców i warunków do spędzania wolnego czasu,
- brak punktów gastronomicznych, kawiarni, punktu sprzedaży produktów pochodzących z terenu Pojezierza Drawskiego (poza Informacją Turystyczną prowadzoną przez Gminę Złocieniec).

Aby rozwiązać powyższe problemy, należy stworzyć dogodne warunki zarówno lokalowe jak i czynszowe oraz podatkowe dla przedsiębiorców zamierzających prowadzić działalność gospodarczą na tym terenie tak, aby faktycznie Rynek tętnił życiem.

Oprócz tego należy dokonać zmiany zagospodarowania płyty rynku, aby zakładany cel został osiągnięty.

Opis projektu

Na terenie obecnie funkcjonuje przestrzeń wypełniona częściowo zielenią. Na płycie rynku liczna zieleń jest niska i wysoka, w tym stary dąb posadzony w początkach XX wieku. Parkingi publiczne zlokalizowane są wokół placu, częściowo przy ulicach, częściowo wokół rynku. Oświetlenie stanowią lampy uliczne zamontowane w latach 70-, 80- i 90-tych XX wieku. Ulice wokół rynku o nawierzchni asfaltowej i brukowanej. Chodniki z płyt chodnikowych, kostki betonowej lub posadzki betonowej. Cały układ urbanistyczny zawarty w kwartale jest objęty ochroną konserwatora zabytków.

W centrum kwartału znajduje się plac rynkowy, który w perspektywie czasu ma stanowić główne miejsce reprezentacyjne miasta. W związku z tym planuje się przywrócić mu historyczny układ przestrzenny oraz ograniczyć komunikację kołową do niezbędnego minimum.

Projekt zakłada powiększenie istniejącej płyty rynku oraz wyznaczenie miejsc parkingowych. W ten sposób uzyska się nową, reprezentacyjną przestrzeń, która stanowić będzie miejsce organizacji imprez dla mieszkańców i turystów, z możliwością wykorzystania go na zlokalizowanie w okresie letnim punktów gastronomicznych. Część płyty rynku, przy fontannie (o prostej formie architektonicznej na planie prostokąta) będzie miejscem pełniącym funkcję rekreacyjną, zostaną tu ustawione ławki. Podniesienie

atrakcyjności przestrzeni publicznej w obrębie ścisłego centrum miasta wpłynie pozytywnie na wzrost poczucia tożsamości mieszkańców Złocienca, zachęci do wizyt turystów. Wywoła efekt zainteresowania rozwojem działalności usługowej w obrębie centrum, a także podwyższy wartość przylegających nieruchomości oraz będzie stanowić atrakcyjne miejsce zamieszkania.

Konieczne do przeprowadzenia prace przyczynią się do ożywienia Złocienca.

Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:

1. sferze społecznej (udostępnienie zrewitalizowanych miejsc, stworzy warunki do aktywnego spędzania czasu przez mieszkańców i turystów);
2. sferze technicznej (zmiana organizacji przestrzeni publicznej pozwoli na zwiększenie liczby miejsc parkingowych, usprawni ruch w tej części miasta);
3. sferze gospodarczej (niski stopień przedsiębiorczości, konieczność powstania nowych miejsc pracy w sferze usług).

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Zakres zadań obejmuje między innymi:

- wybrukowanie placu,
- zmiana układu zieleni, przesadzenie i dosadzenie części zieleni, likwidacja części zieleni niskiej,
- budowa fontanny,
- budowa zbiornika na wodę wraz z pompownią,
- przebudowa miejsc parkingowych,
- przebudowa nawierzchni dróg i chodników,
- przebudowa kanalizacji deszczowej i sanitarnej,
- przebudowa sieci wodociągowej,
- wymiana oświetlenia płyty rynku,
- iluminacja,
- mała architektura – ławeczki itp.

Projekt zakłada pełną dostępność projektowanego obszaru dla osób niepełnosprawnych, w tym obniżenie wysokości chodników, płyty rynku.

Aby osiągnąć cel, należy także podjąć działania we współpracy z organizacjami pozarządowymi i partnerami zewnętrznymi, którzy będą organizować działania prospołeczne, angażujące społeczność lokalną.

Ponadto należy stworzyć system zachęt dla lokalnych przedsiębiorców (czynsz, dzierżawa, podatki i opłaty lokalne, przygotowanie lokali), aby lokalizowali swoje firmy w obszarze płyty rynku. W celu ożywienia Serca Miasta, Gmina Złocieniec podejmować będzie działania, które zaangażują instytucje z terenu gminy, zarówno jednostki gminne jak i niezależne do współpracy.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Wskaźniki produktu:

- Całkowita powierzchnia wymienionych nawierzchni ulic i chodników - 9 650,00 m².
- Liczba utworzonych miejsc parkingowych - 31 szt.
- Długość przebudowanej kanalizacji sanitarnej - 634,82 m

- Długość przebudowanej kanalizacji deszczowej - 1475,34 m
- Długość przebudowanej sieci wodociągowej - 961,52 m

Wskaźniki rezultatu:

- liczba osób korzystających z przebudowanej infrastruktury.

Lata realizacji projektu

2019 – 2022

Wartość ogólna projektu (w zł)

2.000.000,00

Tytuł/ nazwa projektu

A.13

**DIALOG NIE TYLKO KULTUROWY – KALENDARZ DZIAŁAŃ CYKlicznych UKAZUJĄCYCH
WALORY NASZEGO MIASTA Z KLIMATEM.**

Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt

„Dialog” Krystyna Łajczak, Adriana Zarębska, Tomasz Łajczak , Stowarzyszenie Turystyczno-Wędkarskie „Wędkarskie opowieści”, ZOK Złocieniec, wspólnota mieszkaniowa z ul. Krętej 21 i Wolności 6, lokalne organizacje pozarządowe, lokalni twórcy.

Adres/Lokalizacja projektu

Złocieniec ul. Wolności 6 , rynek , park , teren pomiędzy stanicami wodnymi.

Cel projektu

Głównym celem projektu jest przygotowanie oferty działań dla wzrostu atrakcyjności obszaru rewitalizacji dla mieszkańców i turystów jak również dla osób niepełnosprawnych poprzez integrację i aktywność oraz modernizację kamienicy przy ul. Wolności 6. Celem pośrednim będzie wzmocnienie potencjału społeczności lokalnych na obszarach rewitalizowanych oraz wywołanie i przeprowadzenie „pozytywnej zmiany” w społeczności lokalnej. Projekt będzie dotyczył budowania i rozwijania potencjału lokalnej społeczności–rozwoju: kapitału ludzkiego, kapitału społecznego i potencjału organizacyjnego. Ponadto, podejmowane działania będą nakierowane na przygotowanie mieszkańców rewitalizowanych obszarów do podejmowania wspólnych przedsięwzięć gospodarczych, kulturowych, rekreacyjnych, w tym wykorzystujących narzędzia przedsiębiorczości społecznej. Celem projektu jest również poprawa wizerunku miejsca rewitalizacji pod względem estetycznym i architektonicznym oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i dostosowanie obiektu zabytkowego na cele kultury i aktywizacji, zgodnie z zapotrzebowaniem na tego typu działania w regionie.

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

Rynek jest najstarszą częścią Złocieńca, która dała początek całemu miastu. Rynek zawsze pełnił niezwykle ważne funkcje gospodarcze, społeczne, polityczne i kulturalne. Do lat osiemdziesiątych XX w. organizowano tam uroczystości państwowe i rocznicowe. W okresie międzywojennym przyciągano wtedy zamkową armatę, na lawecie której stawali mówcy. Świątowano w ten sposób setną rocznicę bitwy pod Lipskiem, rocznice zwycięstwa pod Sedanem - tak zwany Sedanfeier - i inne patriotyczne uroczystości. Pomimo zniszczenia południowej pierzei rynek również zachował w dużym stopniu swój

pierwotny, historyczny wygląd, co czyni go atrakcyjnym jednak nie jest już tak „żywym” miejscem jak dawniej. Problemem jest zbyt mała liczba działań w postaci cyklicznych imprez, spotkań, warsztatów, w które mogliby zaangażować się mieszkańcy i turyści. Problemem jest również wizerunek rynku naszego miasta pod względem estetycznym, kulturowym, brak działań w jego obrębie, które mogłyby przyciągnąć mieszkańców i turystę. Sala widowiskowa ZOK –u jest niewykorzystywana w pełni swoich możliwości ze względu na jej stan techniczny i wyposażenie. W budynku przy ul. Wolności 6, gdzie mieści się sala widowiskowa ZOK-u brak wejścia dostosowanego dla osób niepełnosprawnych wyklucza te osoby z życia publicznego. Ul. Wolności 6 jak również kamienica przy tej samej ulicy są budynkami z niebywałą przedwojenną historią naszego miasta. Fasada tych budynków jest zaniedbana pod względem wizerunkowym, estetycznym i architektonicznym. Teren pomiędzy stanicami wodnymi jest miejscem zaniedbanym łącznie ze starą stacją wodną, która odstrasza nie tylko mieszkańców, ale również turystów. Działania rewitalizacyjne tych miejsc pozwolą na przygotowanie „produktu lokalnego” w postaci cyklicznych wydarzeń kulturowych, rekreacyjnych, gospodarczych, które przyczynią się do promocji miasta i naszego regionu.

Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:

- sferze społecznej (udostępnienie zrewitalizowanych miejsc, stworzy warunki do aktywnego spędzania czasu przez mieszkańców i turystów);
- sferze technicznej (poprawa stanu technicznego infrastruktury);
- sferze gospodarczej (poprawa stanu infrastruktury poprzez zwiększenie dostępności przestrzennej).

Opis projektu

Na rynku przy ul. Wolności 6 znajdują się kamienica, która jest zintegrowaną częścią sali widowiskowej ZOK-u. Dawniej mieścił się tutaj hotel „Zum Ratskeller” (Piwnica Ratuszowa), który nawiązywał swoją nazwą do starej, siedemnastowiecznej karczmy mieszczącej się niegdyś w piwnicy starego, stojącego w centrum rynku ratusza. Za budynkiem urządzono piękny ogród koncertowy. W hotelu swoje zimowe święta organizowały związki sportowe, a podczas tradycyjnych balów można było obejrzeć przedstawienia teatralne. Później budynek stał się siedzibą Miejskiego Domu Kultury i jest przez tę instytucję wykorzystywany do dziś. Pomieszczenia dawnego hotelu Złocieniecki Ośrodek Kultury wynajmuje firmom i różnym instytucjom. Sala widowiskowa w budynku wykorzystywana jest do prowadzenia działalności kulturalnej. W kamienicy tej znajdują się: na parterze lokal gastronomiczny, na pierwszym piętrze lokal użytkowy oraz siedziby lokalnych organizacji pozarządowych między innymi Uniwersytet Trzeciego Wieku, na poddaszu lokal mieszkalny. Obecnie z Sali widowiskowej należącej do miasta korzysta Złocieniecki Ośrodek Kultury głównie na zajęciach pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. W sali tej organizowane są sporadycznie wydarzenia kulturowe takie jak koncerty, przedstawienia teatralne i wieczorki taneczne. Sala ta jest wykorzystywana przez miasto w celu organizacji zebrań sesji rady miejskiej i uroczystości.

Sala ta jest przeznaczona dla 200 osób, bardzo słabo wyposażona (stoły, krzesła), remontu wymagają części socjalne (toalety), zaplecze bufetu i garderoby jak również ściany, podłogi i sufity w całym obiekcie. Ściana wejściowa, która wychodzi na rynek miasta, jest w bardzo złym stanie technicznym włącznie z drzwiami wejściowymi. Stan

obiektu pogarsza się z roku na rok. W mieszczącym się na parterze lokalu gastronomicznym prowadzona jest działalność głównie cateringowa firmy „Dialog” (przygotowywanie i wywóz potraw do klienta). Lokal jest własnością osób mieszkających na poddaszu tej kamienicy. W lokalu tym mają swą siedzibę Stowarzyszenie Turystyczno-Wędkarskie jak również Polski Związek Wędkarski. Poprzez wspólne działania miasta, ZOK-u, wspólnot mieszkaniowych, osób prywatnych, firmy cateringowej „Dialog” oraz stowarzyszeniom i organizacjom pozarządowym chcielibyśmy stworzyć tzw. „produkt lokalny” rozpoznawalny i kojarzony z naszym miastem i regionem. „Produkt lokalny” będzie to zespół działań w zakresie kulturalnym, rekreacyjnym, sportowym, turystycznym i gospodarczym, który (chcielibyśmy żeby poprzez działania cykliczne) był kojarzony z naszym miastem. Działania te będą organizowane cyklicznie (przynajmniej 1 wydarzenie w miesiącu). Zamierzamy również wykonać remont elewacji budynku wraz z uwzględnieniem wejścia dla osób niepełnosprawnych, wykonać remont sali widowiskowej, zakupić sprzęt w postaci krzeseł, stołów i wyposażenia zaplecza. Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:

sferze społecznej: (udostępnienie zrewitalizowanych miejsc dla mieszkańców i turystów),
sferze kulturowej: (organizacja koncertów, warsztatów, galerii, przedstawień teatralnych),
sferze technicznej: (degradacja stanu technicznego obiektu budowlanego),
sferze gospodarczej: (konieczność powstania nowych miejsc pracy, niski stopień).
Projekt ten ma również poprawić stan wizualny rynku naszego miasta.

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Zakres poszczególnych działań w projekcie obejmuje:

1. Wzmocnienie potencjału społeczności lokalnych na obszarach rewitalizowanych poprzez organizację cyklicznych spotkań z osobami mającymi pomysły na działania, które wyjdą naprzeciw mieszkańcom i turystom (lokal Dialog);
2. Organizację cyklicznych wydarzeń i imprez kulturowych, rekreacyjnych, sportowych w szczególności w sali widowiskowej na rynku miasta, na terenie pomiędzy stanicami wodnymi i w lokalu Dialog, ale również na obszarze objętym rewitalizacją i na obszarach zdegradowanych.
3. Działania promocyjne poprzez utworzenie „produktu lokalnego” w postaci kalendarza imprez kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych opartych na walorach przyrodniczych naszego regionu i pokazanie go na ogólnopolskich targach tematycznych.
4. Utworzenie miejsc pracy i prowadzenie całorocznej, codziennej działalności gastronomicznej i usługowej (z uwzględnieniem produktów regionalnych).
5. Utworzenie miejsca do promocji i sprzedaży produktów regionalnych.
6. Zakup i montaż urządzeń poprawiających wizerunek i funkcjonalność miasta (ławeczki, donice, kwiaty, tablice informacyjne).
7. Prace związane z poprawą estetyki miejsc rewitalizacji (wykaszenie, podcinanie, wykaszanie walorów przyrody w postaci krzewów, drzew itp.).
8. Zakup wyposażenie sali widowiskowej.
9. Remont elewacji budynku przy ul. Wolności 6 wraz z uwzględnieniem wejścia dla osób niepełnosprawnych.
10. Remont pomieszczeń sali widowiskowej.

Działania te mają w szczególności skupić społeczeństwo, które chciałoby coś zaoferować nie tylko mieszkańcom naszego miasta, ale również turystom.

Działania te mają wzmocnić potencjał naszej miejscowości jako miejscowości turystycznej.

Mają na celu ukazanie walorów przyrodniczych w naszym mieście i okolicach. Mają również wyeksponować to, co jest najlepsze i najatrakcyjniejsze w naszym mieście i regionie.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Utworzenie tzw. „Produktu lokalnego” w postaci kalendarza wydarzeń cyklicznych dla mieszkańców i turystów.

Raz w tygodniu spotkania z ludźmi, którzy mają pomysł na działania w sferze kulturalnej, promocyjnej, rekreacyjnej, itp. mające na celu ukazania naszego miasta jako miasta z klimatem.

Przynajmniej raz w miesiącu wydarzenie w postaci: spotkania tematyczne, warsztaty, koncerty, przedstawienia teatralne, wystawy. 2 razy w roku piknik rodzinny, 3 razy w roku wyjazd na tematyczne targi ogólnopolskie w celu promocji naszych działań. Raz w tygodniu sprzedaż produktów lokalnych. Uatrakcyjnienie wizualizacji rynku poprzez: prace remontowe i elewacyjne budynku przy ul. Wolności 6, zakup 10 kwietników, 4 stolików i ławeczek. Zakup wyposażenia sali widowiskowej (200 krzesel, 30 stołów). Remont i zakup wyposażenia zaplecza sali widowiskowej, pomieszczeń socjalnych i garderoby. **Produkty i rezultaty projektu wpisują się w następujące cele Programu rewitalizacji:**

1. Poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym, promocję integracji i włączenia społecznego oraz poprawę dostępności i jakości usług publicznych (sfera społeczna rewitalizacji).
2. Kształtowanie przyjaznej mieszkańcom przestrzeni miejskiej oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców w tym dostępu do nowoczesnej infrastruktury (sfera przestrzenno-funkcjonalna rewitalizacji).
3. Zwiększenie aktywności gospodarczej ludności i rozwój lokalnej przedsiębiorczości (sfera gospodarcza rewitalizacji).

Częstotliwość dokonywania pomiarów poszczególnych wskaźników uzależniona jest głównie od okresu realizacji projektu, zakończenia poszczególnych etapów jego realizacji i obowiązków zachowania osiągniętych efektów zrealizowanego projektu (w trakcie i na zakończenie realizacji projektu, jak również w okresie trwałości projektu).

Lata realizacji projektu

2017-2023

Wartość ogólna projektu (w zł)

Przewidywana wartość projektu:

200.000,00 .

Dokładna wartość określona zostanie po zakończeniu kosztorysu związanego z remontem elewacji i pomieszczeń sali widowiskowej.

Tytuł/ nazwa projektu

A.14
ZAGRAJMY RAZEM!
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt
Miejski Klub Sportowy „OLIMP” ZŁOCIENIEC
Adres/Lokalizacja projektu
Siedziba wnioskodawcy: ul. Boh. W-wy 19, 78-520 Złocieniec; zakres terytorialny realizacji projektu: cały obszar wyznaczony do rewitalizacji oraz pozostały teren gminy Złocieniec.
Cel projektu
Celem projektu jest: <ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie oferty rekreacyjno-sportowej dla obszaru rewitalizacyjnego; 2. Zwiększenie integracji ludności obszaru rewitalizowanego oraz zamieszkującej pozostały teren gminy; 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zapobieganie przemocy i alkoholizmowi poprzez stworzenie możliwości alternatywnego spędzania czasu oraz udziału w ofercie, która w innych warunkach jest niedostępna ze względów finansowych; 4. Aktywizacja ludności terenów rewitalizowanych.
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmocnienie integracji ludności obszaru rewitalizowanego. 2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu przede wszystkim osób zagrożonych ubóstwem poprzez dostępność projektu dla osób z obszaru rewitalizowanego – działania projektowe będą dla uczestników nieodpłatne; 3. Przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz innym uzależnieniom poprzez stworzenie oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych, które mogą być sposobem na zagospodarowanie wolnego czasu; 4. Zwiększenie oferty kulturalnego i zdrowego spędzania wolnego czasu oraz ułatwienia dostępu do niej mieszkańcom przede wszystkim obszaru rewitalizowanego.
Opis projektu

Sytuacja obecna: oferta sportowo-rekreacyjna dla mieszkańców jest niewielka, niedostępna finansowo bądź skierowana do innych grup – niż mieszkańcy obszarów rewitalizowanych. Mieszkańcy są najczęściej beneficjentem różnego rodzaju programów społecznych, które w konsekwencji prowadzą do rozleniwienia ich i przyjmowania postawy roszczeniowej – bierność ta prowadzi do sytuacji patologicznych, które są dziedziczone przez dzieci i młodzież w tych środowiskach. Projekt ma na celu aktywizację społeczności lokalnej do tego, by docelowo sami przygotowali ofertę zdrowego spędzania czasu wolnego dla swojego środowiska, a także dla szerokiej grupy mieszkańców gminy. Projekt zakłada udział w przedsięwzięciach rekreacyjno-sportowych, a następnie stworzenie przez uczestników projektu propozycji sportowo0rekreacyjnych związanych ze sportem dla ogółu, na przykład w postaci turniejów czy innych rozgrywek sportowych.

Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:

- sferze społecznej przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, zwiększenie integracji mieszkańców);
- sferze gospodarczej (tworzenie atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców i turystów jest szansą na rozwój drobnej lokalnej przedsiębiorczości).

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

W ograniczonym zakresie – związanym z ograniczeniami finansowymi. MKS OLIMP ZŁOCIENIEC prowadzi już działalność sportową w zakresie piłki nożnej dofinansowaną ze środków miasta. Projekt rozszerzy tę działalność oraz ukierunkuje ją na niwelowanie konkretnych problemów obszarów rewitalizowanych.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

- Aktywizacja i integracja społeczności – wskaźnik – 1. Liczba osób uczestniczących w zajęciach indywidualnych – 10; 2. Liczba osób uczestniczących w zajęciach zbiorowych – 50; 3. Liczba osób będąca bezpośrednio odbiorcami oferty przygotowanej przez uczestników projektu – 500
- Stworzenie oferty kulturalnej – 1. Liczba nowych wydarzeń sportowo-rekreacyjnych dla mieszkańców – 4.

Lata realizacji projektu

2018 – 2021

Wartość ogólna projektu (w zł)

500.000,00

Tytuł/ nazwa projektu

A.15

ZAGRAJMY TO

RAZEM!
Wnioskodawca/Beneficjent
Stowarzyszenie Złocieniecka Orkiestra Dęta
<p>Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt</p> <p>Siedziba wnioskodawcy: ul. Boh. W-wy 19, 78-520 Złocieniec; zakres terytorialny realizacji projektu: cały obszar wyznaczony do rewitalizacji oraz pozostały teren gminy Złocieniec.</p>
<p>Cel projektu</p> <p>Celem projektu jest:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie oferty kulturalnej dla obszaru rewitalizacyjnego; 2. Zwiększenie integracji ludności obszaru rewitalizowanego oraz zamieszkującej pozostały teren gminy; 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zapobieganie pomocy i alkoholizmowi poprzez stworzenie możliwości alternatywnego spędzania czasu oraz udziału w ofercie, która w innych warunkach jest niedostępna ze względów finansowych; 4. Aktywizacja ludności terenów rewitalizowanych.
<p>Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Wzmocnienie integracji ludności obszaru rewitalizowanego; 6. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu przede wszystkim osób zagrożonych ubóstwem poprzez dostępność projektu dla osób z obszaru rewitalizowanego – działania projektowe będą dla uczestników darmowe; 7. Przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz innym uzależnieniom poprzez stworzenie oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych, które mogą być sposobem na zagospodarowanie wolnego czasu; 8. Zwiększenie oferty kulturalnej oraz ułatwienie dostępu do niej mieszkańcom przede wszystkim obszaru rewitalizowanego.
Opis projektu

Sytuacja obecna: oferta kulturalna dla mieszkańców jest bardzo słaba, niedostępna finansowo bądź skierowana do innych grup – niż mieszkańcy obszarów rewitalizowanych. Mieszkańcy są najczęściej beneficjentem różnego rodzaju programów społecznych, które w konsekwencji prowadzi do rozleniwienia ich i przyjmowania postawy roszczeniowej – bierność ta prowadzi do sytuacji patologicznych, które są dziedziczone przez dzieci i młodzież w tych środowiskach. Projekt ma na celu aktywizację społeczności lokalnej do tego, by docelowo sami przygotowali ofertę kulturalną dla swojego środowiska, a także dla szerokiej grupy mieszkańców gminy. Projekt zakłada naukę gry na instrumentach, naukę pracy w grupie, naukę organizacji przedsięwzięć kulturalnych, a następnie stworzenie przez uczestników projektu propozycji kulturalnych związanych z muzyką dla ogółu, na przykład w postaci koncertów lub audycji.

Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:

- sferze społecznej (integracja społeczna mieszkańców),
- sferze gospodarczej (rozwój atrakcyjnej oferty kulturalnej skierowanej do mieszkańców i turystów jest szansą dla lokalnych przedsiębiorców na rozwój swojej działalności handlowej i usługowej).

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

W ograniczonym zakresie – związanym z ograniczeniami finansowymi, stowarzyszenie już prowadzi działalność orkiestry dofinansowaną ze środków miasta. Projekt rozszerzy tę działalność oraz ukierunkuje ją na niwelowanie konkretnych problemów obszarów rewitalizowanych.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia

w odniesieniu do celów rewitalizacji.

- III. Aktywizacja i integracja społeczności – wskaźnik – 1. Liczba osób uczestniczących w zajęciach indywidualnych – 8; 2. Liczba osób uczestniczących w zajęciach zbiorowych – 10; 3. Liczba osób będąca bezpośrednio odbiorcami oferty przygotowanej przez uczestników projektu – 200
- IV. Stworzenie oferty kulturalnej – 1. Liczba nowych wydarzeń kulturalnych dla mieszkańców – 4.

Lata realizacji projektu

2018 - 2021

Wartość ogólna projektu (w zł)

500.000,00

Tytuł/ nazwa projektu

A.16

**WZGÓRZE ZAMKOWE W ZŁOCIĘNCU
ZAGOSPODAROWANIE BRZEGU RZEKI DRAWY**

Wnioskodawca/Beneficjent
Gmina Złocieniec
Adres/Lokalizacja projektu
<p>Przy lewym brzegu rzeki Drawy pomiędzy ulicami Staszica, a 11 Listopada. Planowane przedsięwzięcie położone jest w środkowej części województwa zachodniopomorskiego i centralnej części powiatu drawskiego, w mieście Złocieniec (ryc. 1).</p> <p>Zakres obszarowy przedsięwzięcia dotyczy terenu działek nr 8/4; 8/6; 9/2 (wzgórze zamkowe); 10/2; 15; 18/34; w obrębie 11 miasta Złocieniec.</p>
Cel projektu
<p>Głównym celem projektu jest ochrona dziedzictwa kulturowego i udostępnienie go społeczeństwu i turystom, a także stworzenie warunków na tym terenie do rozwoju turystyki poprzez zagospodarowanie brzegu rzeki Drawy.</p> <p>Niedostępny obecnie obiekt dla turystów (piwnice) zostanie poddany pracom archeologicznym, konserwatorskim i restauratorskim i przystosowany do pełnienia funkcji muzealnych i turystycznych (obiekt historyczny, wystawy, galerie, wirtualny zamek, punkt widokowy). Ponadto obszar znajdujący się w obrębie Wzgórza Zamkowego (brzeg rzeki Drawy) zostanie zagospodarowany poprzez stworzenie warunków dla rozwoju turystyki: ścieżka edukacyjna, przystań kajakowa, ławeczki, kosze na śmieci.</p>
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
<p>Wśród problemów występujących na tym obszarze należy wyróżnić:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niewykorzystany potencjał zabytku, jakim są: <ul style="list-style-type: none"> a) obszar wpisany do Rejestru zabytków pod numerem 29 jako Śródmieście Miasta Złocienica decyzją prezydium wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 04 września 1956 r. b) Zamek /piwnice/decyzją prezydium wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 04 lipca 1954 r.   - brak zagospodarowania brzegu rzeki Drawy <p>Wnioskodawca planuje rozwiązać te problemy poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poddanie obszaru pracom archeologicznym konserwatorskim i restauratorskim i przystosowanie do pełnienia funkcji muzealnych i turystycznych (obiekt historyczny, wystawy, galerie, wirtualny zamek, punkt widokowy) oraz - zagospodarowanie obszaru brzegu rzeki Drawy w ww. lokalizacji poprzez stworzenie warunków dla rozwoju turystyki: ścieżka edukacyjna, przystań kajakowa, ławeczki, grama miejska, kosze na śmieci itp.
Opis projektu
<p>W ramach tego przedsięwzięcia zakłada się przeprowadzenie prac zmierzających do wyeksponowania ruin zamkowo – pałacowych zlokalizowanych na wzgórzu przy ul. Staszica (zachodnia część działki nr 9/2), głównie polegającego na odsłonięciu zarysów fundamentów i uporządkowaniu terenu. Jako formę ekspozycji planuje się stworzenie aplikacji multimedialnej w technologii rzeczywistości rozszerzonej (ang. Augmented Reality), której zadaniem będzie wirtualne przedstawienie obiektu z okresu swojej świetności – „wirtualny pałac”.</p> <p>Pomiędzy terenem obecnego pola biwakowego (częściowo już zagospodarowanego pod funkcję turystyczną) a wzgórzem zamkowym zakłada się</p>

renowacje i remont poszczególnych wskazanych obiektów małej architektury, nowych obiektów turystyki wodnej oraz remont ciągów pieszych i dojazdów do brzegu rzeki Drawy. Wskazane obiekty, infrastruktura oraz nowe zagospodarowanie terenu winny stanowić całość urbanistyczną o dużych walorach przestrzennych i rekreacyjnych, głównie skierowanych na obsługę turystyki wodnej w szczególności kajakowej. Ciągi pieszkie mają ułatwiać dostęp do lokalnej atrakcji turystycznej – wzgórze zamkowe – pałacowego o charakterze i funkcji edukacyjnej w zakresie poznania historii terenów miasta Złocieniec i jego promocji.

W zakresie realizacji projektu zakłada się odgruzowanie obszaru wzgórze zamkowe i ruin pałacu nowożytnego do poziomu parteru skrzydła zachodniego i północnego oraz odgruzowanie piwnic, które współcześnie wyraźnie zarysowują się wśród gruzowiska (dwie piwnice we wschodniej części skrzydła północnego), odsłonięcie fosy i murów oporowych. Podczas odgruzowywania obiektu należy liczyć się z obecnością:

- zwałonych ścian z zachowanym wątkiem ceglanym, segmentów z dawnym układem (pomocne w rekompozycji architektonicznej);
- leżących dużych bloków ścian ceglanych z detalami architektonicznymi, których nie można usunąć – stanowić będą zabytek;
- gruzem kamiennym i ceglanym z fragmentami detalu architektonicznego, który można wykorzystać dla linearnego oznaczenia na powierzchni architektonicznych partii zlegających pod ziemią.

Realizacja projektu pozwoli na zachowanie i udostępnienie społeczności lokalnej, regionalnej oraz międzynarodowej cennego zabytku, ale dzięki podjętym działaniom, stanie się miejscem, które przyczyni się do ożywienia części miasta, w której się znajduje.

Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:

1. sferze społecznej (udostępnienie zrewitalizowanych miejsc, stworzy warunki do aktywnego spędzania czasu przez mieszkańców i turystów);
2. sferze technicznej (efektywne korzystanie z obiektów dziedzictwa kulturowego);
3. sferze gospodarczej (niski stopień przedsiębiorczości, konieczność powstania nowych miejsc pracy w sferze usług).

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Zakres oraz rodzaj robót budowlanych, konserwatorskich i wykończeniowych obejmować będzie:

- Wykonanie prac ziemnych wraz z odkrywką zarysu ruin pałacu,
- Zagospodarowanie terenu zielenią,
- Wykonanie ciągów pieszych w ramach wzgórze, u jego podnóża przy brzegu rzeki Drawy.

Wykonanie nowego zagospodarowania terenu poprzez nowe nasadzenia i budowę małej infrastruktury miejskiej, ścieżkę edukacyjną, przystań kajakową itp.

Aby osiągnąć cel, należy także podjąć działania we współpracy z organizacjami pozarządowymi i partnerami zewnętrznymi, którzy będą organizować działania prospołeczne, angażujące społeczność lokalną, w tym m. in. Złocieniecki Ośrodek Kultury itp.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Wskaźniki produktu:

- liczba przebudowanych obiektów historycznych,
- liczba zagospodarowanych terenów,
- liczba obiektów małej architektury.

Wskaźniki rezultatu:

- liczba osób korzystających z przebudowanej infrastruktury.

Lata realizacji projektu

2019 – 2022

Wartość ogólna projektu (w zł)

Szacunkowa wartość - 2 000 000 zł, jednak wartość zostanie potwierdzona poprzez sporządzenie kosztorysu inwestorskiego dla projektu

Tytuł/ nazwa projektu

A.17

ODNOWIENIE I ROZBUDOWA MIEJSKICH PLACÓW ZABAW

Wnioskodawca/Beneficjent

Gmina Złocieniec

Adres/Lokalizacja projektu

Sikorskiego 6, Wolności 16, Staszica 4-12

Cel projektu

Poprawa warunków życia mieszkańców, stworzenie nowoczesnej i bezpiecznej bazy wypoczynkowo - edukacyjnej dla dzieci i młodzieży, aktywizacja sportowo - ruchowa dzieci i młodzieży.

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

Brak nowoczesnych i bezpiecznych placów zabaw, brak bazy sportowo – ruchowej dla dzieci i młodzieży, mała aktywność sportowa dzieci i młodzieży, brak więzi koleżeńskich wśród dzieci i młodzieży.

Opis projektu

Projekt będzie polegał na rozbudowie istniejących placów zabaw, doposażeniu ich w nowe elementy edukacyjne, sportowe i wypoczynkowe, zagospodarowaniu terenów, na których znajdują się place zabaw poprzez wykonanie nowych nasadzeń roślin, zainstalowanie obiektów małej architektury i ogrodzenia terenu.

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Zakres realizowanych zadań będzie obejmował doposażenie istniejących placów zabaw oraz zagospodarowanie terenów przyległych. Zadania wpisują się w planowane działania gminy Złocieniec mające na celu upowszechnianie aktywnego wypoczynku i aktywizację sportową dzieci i młodzieży. Dodatkowo odnowienie i rozbudowa miejskich placów

zabaw wpłynie na poprawę estetyki i wizerunku terenów miejskich przeznaczonych do wypoczynku mieszkańców.

Zadanie to wpisuje się w cel strategiczny LPR i stawiane przed nim zadania:

1. Poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym, promocję integracji i włączenia społecznego oraz poprawę dostępności i jakości usług publicznych (sfera społeczna rewitalizacji).
2. Kształtowanie przyjaznej mieszkańcom przestrzeni miejskiej oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców, w tym dostępu do nowoczesnej infrastruktury (sfera przestrzenno-funkcjonalna rewitalizacji).

Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:

- sferze społecznej (zwiększenie atrakcyjności wizualnej rewitalizowanych miejsc, stworzy warunki do aktywnego spędzania czasu przez mieszkańców i turystów);
- sferze technicznej (stworzenie nowego wysokiej jakości obiektu spotkań)

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Zwiększenie aktywności sportowej wśród dzieci i młodzieży, aktywny wypoczynek na świeżym powietrzu, budowanie więzi wśród dzieci i młodzieży, odbiorcami projektu będą mieszkańcy obszaru rewitalizacji a także potencjalni turyści.

Lata realizacji projektu

2017 - 2023

Wartość ogólna projektu (w zł)

530.000,00

Tytuł/ nazwa projektu	B.1 DNI DRAWY
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt	Złocieniecki Ośrodek Kultury
Adres/Lokalizacja projektu	Ul. Połczyńska 6
Cel projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Integracja lokalnej społeczności – środowisk twórczych, artystycznych i aktywnych społecznie, 2. Stymulowanie aktywności społecznej mieszkańców, wzmacnianie procesów tworzenia wspólnoty, poczucia tożsamości lokalnej, 3. Budowanie relacji i więzi społecznych, 4. Promocja lokalnej twórczości, działalności artystycznej, 5. Promocja aktywności społeczno-kulturalnej (organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, freelansery).
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu	

<p>Dezintegracja środowisk lokalnych. Niska aktywność społeczno-kulturalna mieszkańców. Niski stopień zaangażowania mieszkańców w działania społeczno-kulturalne. Brak poczucia wspólnoty, tożsamości lokalnej</p>
<p>Opis projektu</p> <p>Dni Drawy to okres kumulacji szeregu wydarzeń kulturalnych integrujący społeczność lokalną, promujący dorobek artystyczny lokalnych twórców, angażujący mieszkańców do wspólnych działań społeczno-kulturalnych. Stały termin (koniec lipca) gwarantuje rozpoznawalność i cykliczność imprezy. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji powinni czynnie uczestniczyć w przygotowaniach do tego wydarzenia. Przygotowują prezentacje artystyczne, barwną paradę ulicami miasta, zorganizują różnorodne spotkania i integrują się poprzez wspólną zabawę.</p> <p>Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sferze społecznej (wzmocnienie kapitału społecznego); • sferze przestrzennej (poprzez realizację różnorodnych działań w przestrzeni publicznej) • sferze gospodarczej (rozwój postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców, którzy będą chcieli skorzystać z okazji na rozwój swojej działalności gospodarczej)
<p>Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne</p> <p>Promocja lokalnej twórczości i działań artystycznych mieszkańców miasta. Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania społeczno-kulturalne. Animacja środowiska lokalnego. Wzmocnienie tożsamości lokalnej poprzez wspólne przedsięwzięcia kulturalne i zabawę. Podniesienie atrakcyjności oferty kulturalnej.</p>
<p>Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cykliczne, rozpoznawalne wydarzenie społeczno-kulturalne o zasięgu regionalnym; • Atrakcyjny produkt turystyczny; • Zwiększona aktywność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; • Zwiększone zaangażowanie mieszkańców w działania społeczno-kulturalne.
<p>Lata realizacji projektu</p> <p style="text-align: center;">2018 - 2023</p>
<p style="text-align: center;">Wartość ogólna projektu (w zł)</p> <p style="text-align: center;">500.000,00</p>
<p>Tytuł/ nazwa projektu</p> <p style="text-align: center;">B.2</p> <p style="text-align: center;">„TERMOMODERNIZACJA BUDYNKU PRZY ULICY 3-GO PUŁKU 14”</p>

Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt
Łukasz Baran
Adres/Lokalizacja projektu
3-go Pułku 14
Cel projektu
-Poprawa wizerunku centrum miasta, -Zmniejszenie zużycia energii cieplnej przez mieszkańców, -Stworzenie zmodernizowanego i przyjaznego dla oka mieszkańców krajobrazu miejskiego.
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
<ul style="list-style-type: none"> • Elewacja budynku jest przestarzała i zabrudzona, co negatywnie wpływa na estetykę budynku i miasta, • Zużycie energii cieplnej mogłoby być mniejsze dzięki termomodernizacji budynku, • Stara elewacja źle kontrastuje się z przyległym budynkiem (blokiem) przy ulicy Krętej, • Balkony od strony ulicy 3-go Pułku wyglądają niejednolicie, gdyż każdy balkon jest inaczej zagospodarowany (różne kolory tynku, osłon balkonowych), co pogarsza estetykę budynku.
Opis projektu
<p>Budynek znajduje się w centrum miasta i elewacja tego obiektu jest nieestetyczna, co źle wpływa na wizerunek miasta. Termomodernizacja budynku przyczyniłaby się znacząco do poprawy wyglądu, a także ograniczyłaby zużycie energii cieplnej. Podejmowane prace termomodernizacyjne wpływające na ograniczenie emisji niekorzystnych substancji powstających w piecach CO wpłyną na poprawę jakości powietrza nie tylko w obszarze rewitalizowanym czy zdegradowanym, ale także daleko poza jego granicami.</p> <p>Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sferze społecznej (wzrost jakości życia mieszkańców kamienicy); • sferze technicznej (nowa atrakcyjna infrastruktura w centrum miasta, poprawa estetyki okolic rynku); • sferze gospodarczej (realizacja obiektu pozwoli na aktywizację lokalnych podmiotów gospodarczych w zakresie usług budowlanych, montażowych i wyposażenia budynku – co wpłynie na poprawę kondycji ekonomicznej tych podmiotów).
Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne
<p>Zakres zadań obejmowałby prace budowlane (docieplenie budynku i stworzenie przyjemnej dla oka elewacji). Dzięki termomodernizacji budynku projekt wpisowałby się w zasadę komplementarności zewnętrznej. Poczynione prace w projekcie byłyby uzupełnieniem innego zadania zrealizowanego w sąsiednim przylegającym budynku (przy ulicy Krętej) i stworzyłoby spójną i nowoczesną całość. Projekt spełniałby również zasadę komplementarności terytorialnej poprzez wyrównanie poziomu estetyki budynku</p>

przy ulicy 3-go Pułku do innych okolicznych zmodernizowanych już obiektów, a w szczególności do przylegającego budynku znajdującego się przy ulicy Krętej.	
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa wizerunku centrum miasta, • Poprawa estetyki budynku, • Ograniczenie zużycia energii cieplnej, • Wyrównanie poziomu rozwoju całości terenu objętego rewitalizacją miasta Złocieniec poprzez stworzenie zmodernizowanego i harmonicznego krajobrazu miejskiego. 	
Lata realizacji projektu	
2018 rok	
Wartość ogólna projektu (w zł)	
700.000,00	

Tytuł/ nazwa projektu
B.3 SŁODKIE PICCOLO
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt
Centrum Edukacji DA VINCI
Adres/Lokalizacja projektu
Ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 10, 78-520 Złocieniec
Cel projektu
Celem projektu jest ożywienie społeczne i gospodarcze, zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego terenów zdegradowanych poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie oferty turystycznej. • Podniesienie atrakcyjności usługowej dla mieszkańców. • Promowanie spędzania wolnego czasu poza domem.
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
Rewitalizacja rozumiana jako system działań mających na celu przywracanie do życia i zrównoważony rozwój określonych terenów i obszarów, które utraciły dotychczasowe funkcje społeczne czy gospodarcze, bezsprzecznie odnosi się do sfery społecznej. W obszarze rewitalizowanym zdiagnozowano szereg niekorzystnych procesów i zjawisk o charakterze społecznym. Niska jakość życia w przestrzeni rewitalizowanej wpływa niekorzystnie na zjawisko migracji a także depopulacji. W szczególności dotyka to osób młodych, w wieku produkcyjnym. Brak atrakcyjnej przestrzeni miejskiej, interesujących usług i rozrywek jest nadal nierozwiązanym problemem w Złocieniu. Problemem jest także niewystarczająca liczba atrakcyjnych miejsc pracy w Złocieniu. Realizacja projektu przyczyni się do rozwiązania części ze zidentyfikowanych w LPR

problemów obszaru rewitalizacji poprzez:

- Stworzenie nowych miejsc pracy w obszarze rewitalizowanym,
- Podniesienie atrakcyjności świadczonych usług i wzrost konkurencyjności firmy,
- Stworzenie nowej oferty dla turystów,
- Atrakcyjne zagospodarowanie przestrzeni miejskiej (deptak).

Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:

- sferze społecznej (wzmocnienie kapitału społecznego);
- sferze przestrzennej (poprzez realizację różnorodnych działań w przestrzeni publicznej);
- sferze gospodarczej (rozwój postaw przedsiębiorczych wśród uczestników).

Opis projektu

Projekt ma na celu stworzenie na deptaku punktu gastronomicznego o charakterze kawiarni. Oferta zawierać będzie między innymi: desery lodowe, naleśniki, gofry, ciasta własnego wypieku. Lokal ma funkcjonować od wczesnej wiosny do późnej jesieni. W obiekcie promowane będą produkty lokalne np. soki, piwo, nalewki, miody pitne. W jednej z części wydzielone zostanie miejsce na ulotki dotyczące oferty turystycznej regionu oraz pamiątki wykonane przez lokalnych artystów.

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Działania wpisują się w cel LPR. Zmierzają do zwiększenia atrakcyjności przestrzeni miejskiej, stworzenia nowych usług dla mieszkańców i turystów, tworzenia nowych miejsc pracy. Projekt jest komplementarny z działaniami związanymi z realizacją strategii gminy a także innych dokumentów o charakterze strategicznym funkcjonujących w gminie. Zakres prowadzonych działań w ramach projektu obejmuje:

1. Wyposażenie lokalu gastronomicznego,
2. Przygotowanie przestrzeni dla promocji lokalnych produktów,
3. Działania promocyjne.

Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:

- sferze społecznej (wzmocnienie kapitału społecznego);
- sferze przestrzennej (poprzez realizację różnorodnych działań w przestrzeni publicznej);
- sferze gospodarczej (zwiększenie konkurencyjności obecnej oferty wnioskodawcy).

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Prognozowane rezultaty:

1. Stworzenie nowych miejsc pracy,
2. Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni miejskiej sprzyjającej integracji,
3. Stworzenie atrakcyjnych usług dla mieszkańców i turystów.

Lata realizacji projektu

2018 - 2023

Wartość ogólna projektu (w zł) –

70.000,00

Tytuł/ nazwa projektu
B.4
OTWARTY UMYSŁ
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt
Centrum Edukacji DA VINCI
Adres/Lokalizacja projektu
Marszałka Józefa Piłsudskiego 10, 78-520 Złocieniec
Cel projektu
<p>Utworzenie innowacyjnego miejsca spotkań dla mieszkańców obszaru rewitalizowanego, w którym w sposób niezwykle atrakcyjny rozwijać będą swoją:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywność edukacyjną, • Aktywność szkoleniową, • Aktywność promocyjną.
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
<p>„Innowacje tworzą się z twórczego burzenia” (Yoshihisa Tabuchi). Czy chcąc się wyróżnić dziś na rynku, nie potrzebujemy innowacyjnych rozwiązań? Czy w swoim działaniu nie popadamy w schematy? Czy czasem nie dostrzegamy rozwiązań, mimo że uparcie usiłujemy znaleźć inne rozwiązanie problemu? Te i inne pytania są kluczem do rozwiązania wielu problemów społecznych zdiagnozowanych w obszarze rewitalizacji. Depopulacja, ujemne saldo migracji, narastające problemy związane z wykluczeniem społecznym, często związane są z problemami braku wiedzy i umiejętności, które pozwoliłyby budować swoją pozycję zawodową i społeczną na miejscu w Złocieńcu. Dlatego aby przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu, patologiom społecznym czy bezrobociu, niezbędne jest stworzenie w obszarze rewitalizacji aktywnej placówki wspomagającej proces edukacji. Szkolenia, nowe kompetencje i umiejętności to narzędzia wychodzenia człowieka z bezradności i apatii.</p>
Opis projektu
<p>W ramach projektu prowadzone będą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kursy nauki języków obcych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, - kursy nauki tworzenia programów komputerowych dla dzieci 10-12 lat, - kursy językowe dla firm. <p>Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sferze społecznej (wzmocnienie kapitału społecznego); • sferze przestrzennej (poprzez realizację różnorodnych działań w przestrzeni publicznej); • sferze gospodarczej (rozwój postaw przedsiębiorczych wśród uczestników).
Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne
<p>Działania realizowane w ramach projektu są w pełni zgodne z celem LPR. Zakładają działania zmierzające w sposób bezpośredni do rozwiązania wielu problemów społeczności lokalnej. Poprzez rozwój kwalifikacji i umiejętności interpersonalnych możliwe jest stworzenie nowej jakości dla pracowników i przedsiębiorców w obszarze</p>

<p>rewitalizowanym. Dla realizacji projektu niezbędne jest m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakup niezbędnego wyposażenia, • Przystosowanie obiektów do potrzeb wysokiej jakości działalności edukacyjnej.
<p>Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.</p> <p>Efektom realizacji projektu będzie stworzenie unikalnej w skali gminy placówki wspomagającej proces edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych. Placówki, w której możliwe będzie uzyskanie i poniesienie kwalifikacji zawodowych. Rozwój swoich zainteresowań naukowych.</p> <p>Produktem projektu będą:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nowa oferta szkoleń (sposób mierzenia – ilość szkoleń w ofercie Centrum) 2. Podniesienie kwalifikacji mieszkańców obszaru rewitalizacji (sposób mierzenia- ilość osób, które skorzystały z oferty Centrum)
<p>Lata realizacji projektu</p> <p style="text-align: center;">2018 - 2023</p>
<p style="text-align: center;">Wartość ogólna projektu (w zł) – 95.000,00</p>

<p>Tytuł/ nazwa projektu</p> <p style="text-align: center;">B.5</p>
<p style="text-align: center;">CENTRUM USŁUG PROZDROWOTNYCH</p>
<p>Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt</p> <p style="text-align: center;">Centrum Edukacji DA VINCI</p>
<p>Adres/Lokalizacja projektu</p> <p>Ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 10, 78-520 Złocieniec</p>
<p>Cel projektu</p> <p>Celem projektu jest ożywienie społeczne i gospodarcze, zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego terenów zdegradowanych poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie jakości oferty turystycznej w obszarze rewitalizacji, • Podniesienie atrakcyjności usługowej dla mieszkańców, • Promocja zdrowego stylu życia.
<p>Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu</p> <p>Rewitalizacja rozumiana jako system działań mających na celu przywracanie do życia i zrównoważony rozwój określonych terenów i obszarów, które utraciły dotychczasowe funkcje społeczne czy gospodarcze bezsprzecznie odnosi się do sfery społecznej. W obszarze rewitalizowanym zdiagnozowano szereg niekorzystnych procesów i zjawisk o charakterze społecznym. Niska jakość życia w przestrzeni rewitalizowanej wpływa</p>

niekorzystnie na zjawisko migracji a także depopulacji. W szczególności dotyka to osób młodych, w wieku produkcyjnym. Brak atrakcyjnej przestrzeni miejskiej, interesujących usług i rozrywek jest nadal nierozwiązanym problemem w Złocieniu. Problemem jest także niewystarczająca liczba atrakcyjnych miejsc pracy w Złocieniu. Dostrzegalny jest problem pogarszania się kondycji fizycznej mieszkańców, co wpływa destrukcyjnie na ich zdrowie. Mimo turystycznego charakteru gminy, dostrzegalnym problemem jest brak atrakcyjnych usług dla turystów w obszarze rewitalizacji.

Realizacja projektu przyczyni się do rozwiązania części wskazanych problemów poprzez:

- Tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy,
- Podniesienie atrakcyjności turystycznej obszaru rewitalizacji,
- Stworzenie nowej atrakcyjnej usługi dla mieszkańców.

Opis projektu

Projekt ma na celu utworzenie w rejonie objętym rewitalizacją, w niezwykle atrakcyjnym miejscu (nieopodal Spichlerza) nowej innowacyjnej usługi w formie Centrum Usług Prozdrowotnych. Projekt skierowany będzie do wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizowanego a także do turystów. Zakłada, że z usług Centrum korzystać będą zarówno najmłodszy jak i seniorzy. Specjalna oferta zostanie skierowana dla kobiet w ciąży. Prowadzone zajęcia będą miały charakter prozdrowotny m.in. ćwiczenia na zdrowy kręgosłup. Projekt zakłada stworzenie gabinetów odnowy biologicznej, sali ćwiczeń fitness, prowadzenie działań edukacyjnych z zakresu zdrowego odżywiania się i aktywności fizycznej. Zakładanym efektem projektu jest także powstanie atrakcyjnego miejsca spotkań dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, gdzie będą mogli porozmawiać, wymienić się doświadczeniami, uczestniczyć we wspólnych zajęciach.

Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:

- sferze społecznej (wzmocnienie kapitału społecznego);
- sferze przestrzennej (poprzez realizację różnorodnych działań w przestrzeni publicznej);
- sferze gospodarczej (rozwój postaw przedsiębiorczych wśród uczestników).

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Działania zamierzające do utworzenia Centrum Usług Prozdrowotnych są skierowane na realizację zadań wynikających ze strategii przyjętych przez Gminę Złocieniec. Przede wszystkim chodzi tu o zagadnienia związane z wykluczeniem społecznym, starzeniem się społeczeństwa czy problematyką uzależnień.

Zakres prowadzonych zadań obejmuje:

1. Wyposażenie Centrum Usług Prozdrowotnych w niezbędny sprzęt treningowy i rehabilitacyjny.
2. Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni wypoczynkowej dla korzystających z usług centrum.
3. Stworzenie nowych miejsc pracy.
4. Promocję działalności centrum.
5. Promocję zdrowego trybu życia.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia

w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Rezultaty:

<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakup sprzętu (sposób mierzenia – protokoły odbioru), 2. Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni dla mieszkańców (sposób mierzenia – liczba osób korzystających z usług), 3. Stworzenie oferty nowych usług (sposób mierzenia – ilość nowych usług w ofercie Centrum).
Lata realizacji projektu
2018 - 2023
Wartość ogólna projektu (w zł)
130.000,00

Tytuł/ nazwa projektu
B.6
REWITALIZACJA BUDYNKU PRZY UL. KOŚCIELNEJ 2
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt
Parafia WNMP w Złocieniu ul. Bohaterów Warszawy 25
Adres/Lokalizacja projektu
Złocieniec ul. Kościelna 2
Cel projektu
Rewitalizacja budynku przy ul. Kościelnej 2 oraz poprawa warunków mieszkaniowych osób bezdomnych-zagrożonych wykluczeniem społecznym
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
Poprzez realizację projektu zamierzamy rozwiązać problemy związane z przepisami bezpieczeństwa pożarowego, standaryzacją schroniska, wysokimi kosztami utrzymania m.in. poprzez remont i zmianę ogrzewania budynku.
Opis projektu
<p>Od 1999r. Parafia NMP w Złocieniu przy ul. Bohaterów Warszawy 25 dzierżawi (nieodpłatnie) budynek przy ul. Kościelnej 2 dla Stowarzyszenia Klubu Abstynenta „Carpe Diem”. W/w stowarzyszenie przeznacza powyższy budynek na realizację swoich celów statutowych (tj. m.in. prowadzenie schroniska dla osób bezdomnych z terenu miasta i gminy Złocieniec) – osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i tym samym jest współrealizatorem zadania własnego Gminy Złocieniec, wynikających z przepisów prawnych.</p> <p>W związku z powyższym należy dostosować budynek (wykonać w/w prace modernizacyjne).</p> <p>W ramach projektu planujemy m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ekspertyzę techniczną dla budynku przy ul. Kościelnej 2 w sprawie spełnienia wymagań w zakresie bezpieczeństwa pożarowego. 2. Skrócenie długości drogi ewakuacyjnej w budynku przy ul. Kościelnej 2. 3. Naprawę dachu i blacharki budowlanej w budynku przy ul. Kościelnej 2.

<p>4. Wymianę okien w budynku przy ul. Kościelnej 2. 5. Modernizację instalacji grzewczej w budynku przy ul. Kościelnej 2. 6. Termoizolacja budynku od wewnątrz. 7. Remont i odnowienie pomieszczeń. 8. Zakup wyposażenia.</p> <p>Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sferze społecznej (wzmocnienie kapitału społecznego); • sferze gospodarczej (rozwój postaw przedsiębiorczych wśród uczestników).
Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne
<p>ZADANIA PROJEKTOWE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Remont i modernizacja budynku, • Remont/odnowienie i wyposażenie pomieszczeń, • Poprawa warunków bytowych osób bezdomnych. <p>DZIAŁANIA KOMPLEMENTARNE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wykonywanie drobnych remontów w tym dachu, blacharki, • Odnawianie pomieszczeń, niezbędne wyposażenie, • Prowadzenie schroniska, pozyskiwanie środków zewnętrznych,
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.
<p>Produkty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja budynku (sposób oceny: projekty, plany, zakresy wykonanych prac); • Standaryzacja schroniska (umowy, pozwolenia); • Niwelowanie problemu wykluczenia społecznego osób bezdomnych – poprawa warunków bytowych i aktywizacja osób bezdomnych (ankiety, programy wychodzenia z bezdomności).
Lata realizacji projektu
01.08.2017-31.12.2023
Wartość ogólna projektu (w zł)
2.500.000,00

Tytuł/ nazwa projektu.
B.7
Rewitalizacja Kamienicy Sikorskiego 6
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt
Wspólnota Mieszkaniowa A.D. 1910 Sikorskiego 6
Adres/Lokalizacja projektu.
Złocieniec ul. Wł. Sikorskiego 6
Cel projektu.

Poprawa estetyki kamienicy, wymiana konstrukcji dachu, wymiana kanalizacji odpływowej.
Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu
Poprawa estetyki kamienicy, wymiana konstrukcji dachu, wymiana kanalizacji sanitarnej odpływowej.
Opis projektu
Konstrukcja dachu pozostaje w słabej kondycji, zbutwiałe belki konstrukcji, elewacja szara bezbarwna, częste zalewanie piwnic ściekami komunalnymi z kanalizacji spławnej. Podejmowane prace wpłyną na ograniczenie dewastacji obiektu budowlanego, wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców i poprawią estetykę zewnętrzną budynku.
Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:
<ul style="list-style-type: none"> • sferze społecznej (udostępnienie odnowionego budynku mieszkalnego, mieszkańcom gminy); • sferze technicznej (zostanie zastopowany proces niszczenia infrastruktury technicznej budynku); • sferze gospodarczej (realizacja obiektu pozwoli na aktywizację lokalnych podmiotów gospodarczych w zakresie usług budowlanych, montażowych i wyposażenia budynku – co wpłynie na poprawę kondycji ekonomicznej tych podmiotów).
Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne
Zadania wykonać w 2 etapach
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wymiana konstrukcji dachu i instalacji sanitarnej. 2. Rewitalizacja elewacji z ociepleniem.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa estetyki kamienicy, • Poprawa bezpieczeństwa użytkowników strychu i przechodniów, • Likwidacja zalewania piwnic fekaliami.
Lata realizacji projektu
I etap 2017-2018 , II etap 2019-2020
Wartość ogólna projektu (w zł) 350.000,00

Tytuł/ nazwa projektu
B.8
KOMPLEKSOWY PROGRAM REWITALIZACJI ZABYTKOWEGO PARKU PAŁACOWEGO W CIESZYNIE
Wnioskodawca/Beneficjent/Odpowiedzialny za projekt
Webb-Blachy S.C. Paweł Religa-Rogowski, Urszula Rogowska-Religa
Adres/Lokalizacja projektu

Cieszyno 34, 78-520 Złocieniec

Cel projektu

Celem kompleksowego programu rewitalizacji zabytkowego parku pałacowego w Cieszynie jest **przywrócenie zespołowi pałacowo-parkowemu w Cieszynie jego historycznego układu i modernizacja funkcji turystycznej w obiekcie, która pozwoli na aktywizację gospodarczą ludności miejscowości i sołectwa Cieszyno.**

Cel ten realizowany będzie z wykorzystaniem potencjałów lokalizacji obiektu Pałacu i Parku:

1. dziedzictwa kulturowo - historycznego charakteru Pałacu i zabytkowego Parku Dworskiego;
2. dostępu do Jeziora Siecino o I klasie czystości wody, jego zasobów ryb i potencjału dla turystyki wodnej (kajaki, łódki, słupy);
3. bogatej fauny i flory - okolicznych terenów zadrzewionych i lasów oraz Drawskiego Parku Krajobrazowego, siedlisk gatunków chronionych w ramach sieci Natura 2000 i potencjału dla turystyki środowiskowej;
4. bezpośredniego kontaktu z naturą i ciszą (strefa ciszy na Jeziorze Siecino);
5. dostępu do szlaków rowerowych i pieszych, np. czerwony „Szlak Drawy”, niebieski „Dookoła Jeziora Siecino”, „Szlak zwiniętych torów” oraz możliwości realizacji różnych form turystyki aktywnej;
6. lokalnej społeczności.

W wyniku realizacji projektu podniesiona zostanie ranga obiektu, rozbudowana jego funkcja całoroczna i nastąpi przystosowanie go do potrzeb nowoczesnego turysty, w tym do potrzeb osób niepełnosprawnych, co w połączeniu z udostępnianą mieszkańcom w wyniku realizacji projektu infrastrukturą rekreacyjno-sportową, przyczyni się do podniesienia jakości życia mieszkańców sołectwa Cieszyno. Przedsięwzięcie będzie miało wpływ na aktywizację zdegradowanego obszaru wiejskiego i szersze pozytywne efekty dla społeczności lokalnej poprzez nawiązanie współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami: przewoźnikami, zespołami muzycznymi, dostawcami tradycyjnych, lokalnych, ekologicznych produktów, usługodawcami (kosmetyczki, masażyści, eventy dla dzieci) oraz stymulowanie lokalnej przedsiębiorczości – sklepy, bary i restauracje oraz wypożyczalnie sprzętu. Rewitalizacja parku oraz wynikający z niej rozwój działalności Pałacu w Cieszynie będzie miał pozytywny wpływ na stymulowanie funkcji turystycznej

na terenie Gminy Złocieniec, która jest w stanie generować miejsca pracy dla mieszkańców obszarów zdegradowanych.

Cele projektu są zgodne z następującymi celami Lokalnego Programu Rewitalizacji:

1. Poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym, promocję integracji i włączenia społecznego;
2. Zwiększenie aktywności gospodarczej ludności i rozwój lokalnej przedsiębiorczości (sfera gospodarcza rewitalizacji);
3. Racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych i poszanowanie środowiska przyrodniczego (sfera środowiskowa rewitalizacji).

Identyfikacja problemów, które planuje się rozwiązać poprzez realizację projektu

Cieszyno jest miejscowością o **jednym z najwyższych wartości wystandaryzowanych wskaźników negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych** wśród obszarów wiejskich Gminy Złocieniec. W sołectwie, podobnie jak w gminie Złocieniec, występują niekorzystne zjawiska, w tym **wysokie bezrobocie** (wysoki udział osób bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym) i **niewystarczająca liczba ofert pracy dla mieszkańców**. **Wysoki** jest również **wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej** oraz **wskaźnik dożywiania dzieci**. W samej miejscowości **brakuje zorganizowanych miejsc rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców oraz nowoczesnych miejsc do aktywnego spędzania czasu** (boiska, siłownia na powietrzu).

Atrakcją turystyczną Cieszyna jest pierwszej klasy czystości Jezioro Siecino oraz **zespół pałacowo-parkowy**, w którym zlokalizowany jest obecnie Ośrodek kolonijny Legnica – Pałac w Cieszynie. Obiekt jest **jedynym tego typu działającym na terenie Gminy Złocieniec** i jest obiektem rozpoznawalnym i prestiżowym, jego historyczny charakter stanowi magnes przyciągający turystów i klientów indywidualnych i instytucjonalnych. Niestety, lata braku znaczących inwestycji oraz fakt, że obiekt był własnością dużego przedsiębiorstwa energetycznego z południa Polski sprawił, że obiekt **popadł w dużą degradację**, a jego obecny stan odbiega od standardów. W szczególności wymaga on remontów i doposażenia oraz reorganizacji przestrzeni wokół Pałacu. W szczególności **utracony został układ historyczny Parku Dworskiego** stanowiącego ciekawe historycznie i gatunkowo założenie parkowe, wpisanego do rejestru zabytków pod numerem 1155. Zniszczone jest dojście do jeziora. W parku zlokalizowany jest pałac z II poł. XIX w., który w latach 80 XX w. został połączony łącznikiem z obiektem kolonijnym w kształcie żagla. Zespół budynków wykazuje **brak ładu architektonicznego**. Wśród drzew znajdują się również mocno zniszczone i **nienadające się już do użytku domki kempingowe** oraz pawilon kolonijny – wszystkie te **obiekty są wyeksploatowane i nie zapewniają odpowiedniej jakości wypoczynku dzieci i młodzieży oraz turystów**. Obniża to rangę obiektu i powoduje malejącą z roku na rok liczbę odwiedzających. **Odbija się to niekorzystnie** nie tylko na dzierżawcy i właścicielach obiektu, ale również **społeczności lokalnej**, dla której turyści są klientami. Ponadto, park i plaża nad jeziorem są miejscem wypoczynku również dla mieszkańców Cieszyna, a obecne zagospodarowanie tych miejsc znacząco ogranicza korzystanie z nich.

Zdiagnozowane powyżej problemy skutkują **marnotrawieniem niekwestionowanych naturalnych atutów lokalizacji obiektu** nad brzegiem Jeziora Siecino o I klasie czystości wody, w Drawskim Parku Krajobrazowym, czyli jeziora, okolicznych terenów zadrzewionych i lasów oraz kontaktu z bogatą fauną i florą i **potencjału turystycznego** wynikającego z historycznego charakteru pałacu i zabytkowego Parku Dworskiego, dużej rozpoznawalności obiektu i jego popularności wśród instytucji publicznych i dużych firm z terenu Powiatu Drawskiego, jak również z południa Polski (Dolny Śląsk i Śląsk). Blokują to możliwości **rozwoju funkcji turystycznej sołectwa Cieszyno**.

Swoje konsekwencje ma to również w szerszym zakresie poprzez **negatywny wpływ** na popularność turystyczną obszaru Gminy Złocieniec oraz **wzmacnianie sezonowości i niskiego zróżnicowania oferty turystyczno-wypoczynkowej na tym obszarze** (duża dostępność kempingów, ośrodków wypoczynkowo-kolonijnych o niskiej jakości, nastawionych raczej na obsługę dzieci i młodzieży oraz osób starszych, dla których wystrój z lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych budzi wspomnienia dawnej świetności

wypoczynku). Zahamowanie rozwoju działalności turystycznej w Pałacu to również **strata dla społeczności lokalnej**, której członkowie znajdują w Pałacu zatrudnienie, a lokalne przedsiębiorstwa tracą możliwość obsługi turystów (wypożyczalnie sprzętu, lokalne sklepy i rzemieślnicy) i współpracy z takim obiektem. **Oddziaływanie negatywne jest zatem szersze i wykracza poza teren obiektu.**

Opis projektu

Projekt realizowany będzie w jedynym funkcjonującym zespole pałacowo-parkowym w Gminie Złocieniec. Zakłada kompleksową rewitalizację zabytkowego Parku pałacowego w Cieszynie obejmującą przywrócenie historycznego układu parku (ścieżek, uporządkowanie roślinności) oraz modernizację budynków i infrastruktury w parku. W szczególności projekt obejmuje usunięcie dotychczasowych zniszczonych domków kempingowych i postawienie nowoczesnych domków rekreacji rodzinnej, budowę zespołu nowoczesnych boisk sportowych na użytek społeczności lokalnej i turystów oraz budowę nowego pawilonu kolonijno-holowo-rehabilitacyjnego, który udostępniony zostanie turystom, a przede wszystkim odbudowę historycznych alei parkowych, postawienie małej infrastruktury w parku i uporządkowanie roślinności parkowej celem przywrócenia jej historycznego kształtu.

Projekt ma szerszy zakres oddziaływania społecznego, ponieważ poprzez nowoczesne zagospodarowanie przestrzeni, podniesiony zostanie standard zespołu pałacowego i parku celem przyciągnięcia turystów, ale także stworzenia nowych miejsc pracy dla mieszkańców i udostępnienia społeczności lokalnej miejsc rekreacji, sportu i wypoczynku bezpośrednio w Cieszynie (w tej chwili takich miejsc brakuje).

Dzięki realizacji projektu przywrócona zostanie świetność parku w otoczeniu Pałacu w Cieszynie, wykorzystany zostanie potencjał położenia i historii obszaru oraz nastąpi przywrócenie funkcji historyczno-kulturalnych obszaru.

Projekt odpowiada na potrzeby rewitalizacyjne w następujących sferach:

- sferze społecznej (zwiększenie atrakcyjności wizualnej rewitalizowanych miejsc, stworzy warunki do aktywnego spędzania czasu przez mieszkańców, wpłynie na komfort użytkowania budynku przez najmłodszych mieszkańców gminy);
- sferze technicznej (degradacja stanu technicznego obiektu budowlanego oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów edukacyjnych w obszarze rewitalizacji);
- sferze gospodarczej (nadanie nowych funkcji w tym poprzez rozwój różnych form działalności edukacyjnej w budynku szkoły).

Projekt realizowany będzie poza obszarem rewitalizacji, co związane jest z określonymi warunkami brzegowymi dotyczącymi granic obszaru rewitalizowanego. Projekt będzie realizowany w obszarze zdegradowanym. Ze względu na swoją specyfikę, realizacja projektu będzie wywierać bezpośredni i korzystny wpływ na rozwiązanie istotnych problemów w obszarze rewitalizowanym. Dlatego też podjęto decyzję o umieszczeniu tego ważnego dla społeczności lokalnej projektu w LPR.

Zakres realizowanych zadań i działania komplementarne

Kompleksowy program rewitalizacji zabytkowego Parku pałacowego w Cieszynie realizowany będzie w etapach i obejmie:

1. Rewitalizację struktury i przywrócenie historycznego układu zabytkowego parku w Cieszynie – m.in. zrobienie ścieżek spacerowych, wykonanie nasadzeń kompensacyjnych, wykonanie ławek, ogrodzenia, oświetlenia i innej małej infrastruktury parkowej;
2. Budowę pawilonu kolonijno-hotelowo-rehabilitacyjnego w Parku w Cieszynie wraz z budynkiem kotłowni zasilającej wszystkie obiekty na terenie Parku;
3. Budowę 21 domków rekreacji rodzinnej zlokalizowanych w Parku;
4. Budowę zespołu nowoczesnych boisk wielofunkcyjnych, kortu tenisowego i zewnętrznej siłowni, w celu udostępnienia dla turystów i mieszkańców wsi Cieszyno;
5. Budowa budynku hotelowego wraz z kompleksem spa.

Projekt jest komplementarny do projektu wnioskodawcy, który ubiega się o dofinansowanie ze środków PROW dotyczącego modernizacji budynku pałacu i jego wyposażenia na potrzeby uruchomienia nowoczesnych usług hotelarskich oraz usług innowacyjnych – pobytów coachingowych, terapeutycznych i rodzinnych.

Ze względu na swój kulturalno-historyczny charakter projekt jest komplementarny wobec projektów realizowanych przez Stowarzyszenie LGD Partnerstwo Drawy z Liderem Wałęckim, a dzięki nastawieniu na turystykę i dostępną dla społeczności lokalnej infrastrukturę turystyczną jest spójny i komplementarny z projektami w zakresie ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej realizowanymi na terenie Złocieńca.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

W wyniku realizacji projektu osiągnięte zostaną następujące wskaźniki produktów:

1. Powierzchnia wybudowanego pawilonu kolonijno-hotelowo-rehabilitacyjnego wraz z budynkiem kotłowni 3150,00 m²;
2. Powierzchnia budynku hotelowego z kompleksem spa 2400,00 m²;
3. Zrewitalizowana powierzchnia zabytkowego parku 5,8059 ha;
4. Ilość wybudowanej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dostępnej dla społeczności lokalnej – 3 szt. (1 boisko wielofunkcyjne, 1 kort tenisowy i 1 siłownia zewnętrzna);
5. Liczba nowo wybudowanych obiektów - 21 szt. (domki rekreacji rodzinnej);
6. Liczba obiektów zabytkowych udostępnionych dla mieszkańców i turystów – 1 szt.

Projekt pozwoli również na osiągnięcie wskaźników rezultatów:

1. Wzrost liczby turystów w Gminie Złocieńca;
2. Wzrost zatrudnienia w Gminie Złocieńca;
3. Liczba nowych lub zmodernizowanych usług w Gminie Złocieńca;
4. Dostosowanie obiektów zabytkowych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Lata realizacji projektu

2017 - 2022

Wartość ogólna projektu (w zł)

19.000.000,00

6.4. POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja przedstawionych powyżej projektów rewitalizacyjnych jest niezwykle istotna w kontekście osiągnięcia celów LPR i wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego. Projekty są kluczowym elementem prowadzonych w sposób kompleksowy działań, na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji są realnym narzędziem służącym rozwiązaniu kluczowych dla społeczności lokalnej problemów.

Pamiętać jednak należy, że działania te mają swój wymiar finansowy, któremu zarówno budżet gminy jak i budżety poszczególnych interesariuszy nie mogą zapewnić wymaganej wysokości wsparcia. Już na etapie przygotowywania projektów założono, iż dla ich realizacji niezbędne będzie pozyskanie finansowania zewnętrznego. Zastosowanie tzw. „dźwigni finansowej” daje możliwość realizacji większej ilości projektów w krótszym czasie.

Dlatego dla procesu rewitalizacji niezbędne jest poszukiwanie różnych źródeł finansowania. Wysoki stopień uspołecznienia LPR jest niezwykle korzystny z punktu widzenia dostępu do zewnętrznych środków finansowych, które w różnym stopniu dostępne są dla poszczególnych grup podmiotów (interesariuszy) LPR.

Istotnym źródłem finansowania projektów LPR będą:

- FUNDUSZE KRAJOWE
- FUNDUSZE REGIONALNE
- FUNDUSZE GMINNE
- FUNDUSZE PRYWATNE

Fundusze krajowe mogą stanowić ważne źródło współfinansowania projektów zawartych

w LPR. W zakresie objętym programem rewitalizacji najbardziej celowe będzie skorzystanie z możliwości finansowania zawartych w:

- Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020 (www.pois.gov.pl)
- Programie Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020 (www.pozytek.gov.pl/P,FIO,2014-2020)
- Funduszu Termomodernizacji i Remontów (www.bgk.pl/samorzady/fundusze-i-programy/fundusz-termomodernizacji-i-remontow/)
- Programie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finansowanie-i-mecenat/programy-ministra)
- Rządowym Programie na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych (www.senior.gov.pl/)

Fundusze regionalne

Zgłoszone do LPR projekty mają silny charakter regionalny. Przyczyniają się one do rozwiązywania problemów, które są charakterystyczne dla całego Województwa Zachodniopomorskiego. Konsekwencją działań Zachodniopomorskiego Urzędu Marszałkowskiego w zakresie popularyzacji idei rewitalizacji jest także zagwarantowanie możliwości współfinansowania części projektów rewitalizacyjnych w ramach środków zapisanych w Regionalnym Programie Operacyjnym.

W zakresie objętym programem rewitalizacji najbardziej celowe będzie skorzystanie z możliwości finansowania zawartych w:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020. (www.rpo.wzp.pl/);
- Programy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (www.wfos.szczecin.pl/).

PODSTAWOWYM ŹRÓDŁEM FINANSOWANIA PROJEKTÓW ZAWARTYCH W LPR, BĘDZIE REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY.

ŹRÓDŁEM FINANSOWANIA PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH NALEŻY SZUKAĆ W DZIAŁANIACH:

- 9.3. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich oraz pozostałe działania Programu, w szczególności realizowane w ramach priorytetów inwestycyjnych bezpośrednio związanych z rewitalizacją. Działanie zakłada realizację projektów wynikających z Lokalnych Planów Rewitalizacji (LPR) lub dokumentów równoważnych;
- 1.10. Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego;
- 1.13. Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Kontraktów Samorządowych;
- 2.5. Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej;
- 3.3. Poprawa stanu środowiska miejskiego;
- 4.1. Dziedzictwo kulturowe;

- 4.3. Ochrona różnorodności biologicznej;
- 4.5. Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację;
- 4.6. Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu;
- 4.9. Rozwój zasobów endogenicznych;
- 7.1. Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej;
- 7.2. Usługi reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej w KIS, CIS, ZAZ, WTZ;
- 7.3. Wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej;
- 7.4. Tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej m.in. poprzez wsparcie na tworzenie przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni socjalnych);
- 7.6. Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym;
- 9.2. Infrastruktura społeczna;
- 9.3. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich;
- 9.4. Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym.

Fundusze gminne

Rozwiązywanie problemów mieszkańców jest podstawowym obowiązkiem każdego samorządu terytorialnego. Rewitalizacja dotyczy kluczowych dla społeczności lokalnej problemów, dlatego też część projektów rewitalizacyjnych przygotowanych jest przez samorząd lub jednostki mu podległe.

Środki prywatne

Istotą rewitalizacji jest pobudzenie aktywności społeczności lokalnej na różnych polach. Część projektów rewitalizacyjnych zgłoszonych została przez prywatnych przedsiębiorców, stowarzyszenia czy też osoby fizyczne. Mają one pełną świadomość, że realizacja zgłaszanych projektów wymaga zaangażowania własnych środków, które uzupełnione być mogą środkami krajowymi, regionalnymi czy gminnymi.

ROZDZIAŁ VII. OPIS POWIĄZAŃ LPR Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Ustalanie celów oraz sposobów ich osiągnięcia dla całego spektrum zagadnień, które powinny znaleźć się w kręgu zainteresowań organów samorządu terytorialnego, jest zgodnie z obowiązującym prawem obligatoryjne tylko w części dotyczącej gospodarki przestrzennej gminy – art. 9 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Ustawa z dnia 27 maja 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 03/80/717 z późn.zm.).

Dotyczy to również uprzedniego sporządzenia wszelkich analiz i ekspertyz mających ustalić „stan obecny” w gminie. Obowiązki gminy w tym zakresie zawiera art. 32 cytowanej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ale dotyczy on tylko zagadnień przestrzennych. W pozostałych zakresach funkcjonowania wspólnoty terytorialnej, zakres, układ, analiz i innych opracowań jest fakultatywny; gmina nie ma w tym zakresie żadnych ustawowych ograniczeń.

Program Rewitalizacji powinien być częścią większej całości, jaką jest Strategia Rozwoju Gminy, a jednocześnie wykazywać zbieżność z innymi dokumentami o charakterze strategicznym o zasięgu gminnym, regionalnym i krajowym.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Złocień opracowany został w oparciu o istniejące lokalne, regionalne i krajowe dokumenty strategiczne. Analiza powiązań pomiędzy dokumentami strategicznymi oraz planistycznymi wykazała spójność Lokalnego Programu Rewitalizacji z celami i założeniami poszczególnych dokumentów.

W dalszej części przedstawiono najważniejsze założenia analizowanych dokumentów strategicznych.

7.1. PROGRAMY KRAJOWE

Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie, jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Założeniem strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju.

Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

- Cel 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;
- Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” Kapitał Ludzki;

- Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny;
- Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju, Obszar Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną i gospodarczą.

- Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego;
- Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4. Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego;
- Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1. Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych;
- Szczególne korelacje obu dokumentów można dostrzec w następujących celach:
  - Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela (zwłaszcza priorytet I.3.2. Rozwój kapitału społecznego);
  - Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki (w szczególności priorytet II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej);
  - Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego (priorytet II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej);
  - Cel III.1. Integracja społeczna (zwłaszcza priorytet III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym).

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020, Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Ta strategia to rządowa wizja rozwoju polskich regionów do 2020 roku, która określa najważniejsze wyzwania, założenia i cele polityki regionalnej państwa. Jednym z celów szczegółowych KSRR jest niwelowanie różnic w rozwoju poszczególnych obszarów kraju. To kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny odnoszący się do prowadzenia

polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim. Spójność dokumentów przejawia się w następujących obszarach:

- Cel główny: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.
- Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).
- Cel 2.1. Wzmacnianie spójności w układzie krajowym (wzmacnianie istniejącej sieci miast i wspomaganie urbanizacji, rozwój zasobów ludzkich i kapitału społecznego, rozwój przedsiębiorczości oraz tworzenie infrastrukturalnych i instytucjonalnych warunków do zwiększania poziomu inwestycji i wzrostu wydajności pracy).
- Cel 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Dokument określający zasady ładu przestrzennego w Polsce. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, który pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa. **Cele określone w dokumencie to:**

- Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności;
- Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów;
- Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej;
- Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski;
- Zwiększanie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa;
- Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego.

Szczególne korelacje można dostrzec w następujących celach:

- Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów (zwłaszcza działania nakierowane na wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych oraz restrukturyzację i rewitalizację obszarów zdegradowanych i miast);
- Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego (szczególnie związane tu kierunki działań, takie jak ochrona interesu publicznego – przeciwdziałanie zawłaszczaniu przestrzeni publicznej i troska o przestrzenie publiczne) oraz tworzenie korzystnych warunków dla działalności gospodarczej.

PROGRAMY REGIONALNE

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku

Strategia jest dokumentem, na podstawie którego prowadzona jest polityka rozwoju województwa. Jej zadaniem jest określenie kierunków tejże polityki, a także wyznaczenie celów, które mają zostać osiągnięte w założonym horyzoncie czasowym. Strategia rozwoju województwa jest zatem punktem odniesienia do wszelkich działań rozwojowych na terenie województwa, wspierających procesy rozwojowe regionu. Jest podstawą do przygotowania regionalnego programu operacyjnego, strategii sektorowych, długofalowych planów określających kierunki działań i pozostałych dokumentów politycznych i programowych na poziomie województwa. Wizja rozwoju województwa zachodniopomorskiego zawarta w Strategii Rozwoju to opis aspiracji rozwoju regionu do roku 2020. Dzięki swemu korzystnemu położeniu województwo odgrywać będzie rolę ważnego ośrodka wymiany gospodarczej, kulturalnej i naukowej o dobrej dostępności komunikacyjnej. Strategia zakłada, że znacznie wzrośnie poziom i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców i turystów, natomiast jakość życia pozwoli zahamować migrację poza województwo. Obserwować się będzie wzrost integracji społeczności lokalnych i kształtowanie nowej świadomości regionalnej. Dotyczyć to będzie zwłaszcza ludzi młodych, napływających i urodzonych w regionie, dla których stanie się on „małą ojczyzną”, z którą warto się identyfikować i wiązać swoją przyszłość.

Dokument ten nakreśla główne kierunki rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, stanowi nadrzędny dokument dla kolejnych planów, programów czy strategii branżowych. Misja Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku została sformułowana jako: „Stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce

i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów”. Aby osiągnąć określone założenia sformułowanych zostało sześć celów strategicznych, są to:

1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania;
2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego;
3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu;
4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami;
5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności;
6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.

Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku, są to cele strategiczne nr: 3,4,5,6. W ramach celu 4. wyznaczono cel kierunkowy związany z rewitalizacją: 4.6. Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych. Działania:

- prowadzenie planowania przestrzennego z uwzględnieniem potrzeb rewitalizacji;
- lokowanie nowych projektów inwestycyjnych w pierwszej kolejności na terenach już zurbanizowanych i przeznaczonych do rewitalizacji;
- renowacja, rewaloryzacja i adaptacja obiektów przemysłowych i powojennych oraz ich przystosowanie na cele kulturalne, sportowo-rekreacyjne, edukacyjne, handlowo-usługowe, biurowe i mieszkaniowe;
- rewitalizacja, odbudowa i renowacja staromiejskich układów urbanistycznych;
- podnoszenie standardu zasobów mieszkaniowych na terenach zdegradowanych.

W ramach działań rewitalizacyjnych istotna jest odnowa zasobów wiejskich. Obejmuje ona zachowanie i ochronę tradycyjnego zróżnicowania krajobrazu wiejskiego, troskę o zieleni, małą architekturę wiejską i wiejskie układy urbanistyczne, rewitalizację miejscowości skupionych dawniej wokół państwowych gospodarstw rolnych, a także przeciwdziałanie negatywnym aspektom rozpraszania osadnictwa. Wyzwanie stanowi przywrócenie do użytku dworców i posiadłości ziemskich z okresu przedwojennego, obecnie często zdewastowanych i niezagospodarowanych. Samorządy i wspólnoty lokalne powinny także w większym stopniu zagospodarowywać dostępną przestrzeń poprzez aktywizację obywatelską i kulturalną oraz przywracanie naturalnych funkcji nadwodnym obszarom przemysłowo-portowym oraz terenom powojennym podlegającym rewitalizacji.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020

Program Regionalny to jedna z metod realizacji Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020. Wsparcie pochodzące z Programu koncentruje się na trzech podstawowych obszarach: gospodarka, infrastruktura i społeczeństwo.

Celem strategicznym Programu Regionalnego jest:

- poprawa konkurencyjności gospodarczej,

- spójności społecznej i dostępności przestrzennej województwa przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych.

Program składa się z 10 Osi Priorytetowych, na realizację których przeznaczone zostanie 1,6 mld euro. Zdecydowana większość środków ok. 72% całkowitej alokacji przeznaczonej na Program pochodzić będzie z EFRR. 1,15 mld. zostanie przeznaczone na rozwój potencjału społeczno-gospodarczego poprzez wspieranie projektów zakładających wzrost zatrudnienia, rozwój przedsiębiorczości, rozbudowę infrastruktury wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarczej, poprawę ochrony środowiska.

Lokalny Program Rewitalizacji w Gminie Złocieniec wpisuje się przede wszystkim w cel tematyczny 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem. 9b. (EFRR) Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.

W uzasadnieniu do wyboru tego celu jest zapis, że: Specyfiką województwa jest duża liczba obszarów popegeerowskich. Uwarunkowania społeczne sprawiły, że obszary te są często miejscem kumulacji różnorodnych problemów społecznych. W związku z powyższym, to głównie te obszary w pierwszej kolejności potrzebują rewitalizacji społecznej, przestrzennej i gospodarczej.

Ponadto rewitalizacji wymagają poszczególne dzielnice miast województwa. Istotne znaczenie dla potencjału inwestycyjnego miast ma zagospodarowanie terenów przemysłowych, w tym nadwodnych oraz powojaskowych. Ponadto umieszczenie projektu w programie rewitalizacji jest warunkiem koniecznym dla uzyskania wsparcia w ramach działania 9.3 RPO WZ 2014-2020 (Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich).

Projekty finansowane w ramach działania 9.3 muszą być komplementarne z projektami realizowanymi ze wsparcia EFS w ramach OP VI, VII i VIII. Wspierane będą wyłącznie projekty, które wynikają z zapisów LPR i wzajemnie się uzupełniają z projektami realizowanymi

w ramach wsparcia EFS. W pozostałych działaniach RPO WZ 2014-2020, w których przewidziano premiowanie projektów rewitalizacyjnych – projekty muszą wpisywać się w odpowiedni program rewitalizacji.

Kompleksowe działania rewitalizacyjne w gminie Złocieniec, w tym związane z rewitalizacją przestrzenną, są podporządkowane celom społecznym związanym ze wspieraniem włączenia społecznego oraz przeciwdziałaniu ubóstwu, a także ukierunkowane na wzrost aktywności społecznej na obszarach problemowych i poprawę jakości życia mieszkańców regionu. Działania te podejmowane będą w oparciu o Lokalny Program Rewitalizacji i zostaną podporządkowane rozwiązaniu zdiagnozowanych problemów społecznych.

7.3. PROGRAMY GMINNE

Zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 nakładają poprzez wytyczne RPO WZ wskazanie powiązań dokumentów o charakterze strategicznym w gminie z Lokalnym Programem rewitalizacji.

W oparciu o zapis zapisie, w którym czytamy, że „Podstawą programowania rewitalizacji w gminie powinna być Strategia Rozwoju Gminy”, a dokładnie zapisy z niej wynikające, zapisy zawarte w Strategii powinny stanowić wystarczające uzasadnienie potrzeby i znaczenia działań rewitalizacyjnych na danym obszarze gminy, a przez to stanowić punkt wyjścia do opracowania (aktualizacji) programu rewitalizacji.

Z kolei sam program (LPR) powinien być jednym z dokumentów operacyjnych, uszczegóławiających zapisy sformułowane na poziomie celów i wytycznych wyznaczonych w Strategii Rozwoju Gmin.

LPR powinien operacjonalizować zapisy Strategii przy jednoczesnym zachowaniu podrzędności LPR względem Strategii. Ponadto, ustalenia w LPR powinny korespondować z zapisami dokumentów planistycznych obowiązujących na terenie gminy:

- a) Strategia rozwoju gminy;
- b) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy;
- c) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy;
- d) Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi;
- e) Inne obowiązujące Programy (Program Ochrony Zabytków, Program Ochrony Środowiska, itd.).

Przedstawiony Lokalny Program Rewitalizacji koresponduje z wcześniej określonymi dla gminy Złocieniec programami o charakterze strategicznym. Zapisy LPR są zbieżne z przyjętymi założeniami rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, jej zagospodarowania przestrzennego czy programami o charakterze społecznym.

Strategia Rozwoju Gminy Złocieniec na lata 2015-2025

Opracowanie LPR wynika z zawartej w **Strategii Rozwoju Misji Gminy**, która odnosi się do zapewnienia warunków umożliwiających m.in. wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców dla zwiększenia wzrostu gospodarczego oraz pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców, dla wzmocnienia ich partycypacji w odpowiedzialności za rozwój gminy. Szczególne korelacje LPR ze strategią można znaleźć w następujących celach strategicznych:

Rysunek 76. POWIĄZANIA LPR Z DOKUMENTAMI O CHARAKTERZE STRATEGICZNYM

Źródło: opracowanie własne.

Cel strategiczny 1: Aktywizacja rozwoju gospodarczego. Cel operacyjny 1.3.: Zrównoważony, wielofunkcyjny rozwój gminy. Działanie 3., Rewitalizacja obszarów zdegradowanych w gminie. Okres realizacji 2015-2025. Wskaźniki: Realizacja projektów rewitalizacyjnych – co najmniej 1 w mieście, co najmniej 1 na terenie wiejskim gminy.

Cel strategiczny 2: Rozwój zatrudnienia i zamożności mieszkańców. Cel operacyjny 2.2: Ukierunkowanie działań pomocy społecznej na rzecz zawodowego i społecznego usamodzielnienia się osób z niej korzystających. Działanie 2. Powiązanie polityki społecznej gminy (świadczenie pomocy społecznej) z różnymi formami aktywizacji zawodowej.

Cel strategiczny 5: Rozwój infrastruktury technicznej i mieszkalnictwa oraz ograniczenie wpływu działalności człowieka na środowisko. Cel operacyjny 5.7: Zmiana struktury zasobów lokalowych znajdujących się w zarządzie Gminy Złocieniec. Działanie 1. Modernizacja i rewitalizacja istniejącego gminnego zasobu lokalowego (mieszkań i użytkowych).

Cel strategiczny 6: Rozwój usług infrastruktury społecznej Gminy Złocieniec. Cel operacyjny 6.6: Budowa nowoczesnej infrastruktury kulturalnej. Działanie 4. Rewitalizacja budynku dawnego spichlerza na cele kultury (izba muzealna).

Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z celami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Złocieniec

Studium określa zasady polityki przestrzennej i polityki rozwoju Gminy Złocieniec oraz występujące uwarunkowania ich realizacji jako wyraz świadomej działalności samorządu lokalnego w odniesieniu do przestrzeni podlegającej jego jurysdykcji. Generalna koncepcja rozwoju przestrzennego gminy polega na ciągłej poprawie stanu i funkcjonowania jej struktury i środowiska, zapewniających przestrzenne warunki dla osiągnięcia założonych celów rozwoju, którymi są:

- 1) rozwój przestrzenny jednostek osadniczych, w pierwszym rzędzie poprzez wypełnianie istniejących struktur urbanistycznych w granicach administracyjnych miasta i zasięgach rozwoju przestrzennego (terenach zurbanizowanych) wsi;
- 2) ochrona dziedzictwa i krajobrazu kulturowego polegająca na:
  - a) ochronie zabytków i krajobrazu kulturowego,
  - b) ochronie zabytkowego układu przestrzennego miasta Złocienca,
  - c) zachowaniu i ochronie charakterystycznych układów przestrzennych i krajobrazu, wiejskich jednostek osadniczych,
  - d) zachowaniu i odtworzeniu utraconych walorów środowiska kulturowego;
- 3) wyznaczenie nowych terenów rozwojowych dla wiodących funkcji, stymulujących rozwój gospodarczy gminy oraz tworzenie nowych gminnych zasobów terenowych dla realizacji zadań publicznych i budownictwa mieszkaniowego;
- 4) poprawa warunków życia mieszkańców gminy, a w szczególności uzyskanie optymalnych warunków socjalnych, kulturalnych i zdrowotnych polegających na:
  - a) właściwym wyposażeniu miasta i wybranych jednostek osadniczych w obiekty usługowe z zachowaniem odpowiednich stref dojazdów i dojazdów,
  - b) rozwijaniu lokalnej bazy miejsc pracy,
  - c) organizowaniu i udostępnieniu miejsc rekreacji i wypoczynku,
  - d) działaniu na rzecz czystości środowiska,
  - e) rozbudowie systemów infrastruktury technicznej, w szczególności gazyfikacja gminy, odprowadzenie i unieszkodliwienie ścieków oraz unieszkodliwianie odpadów;
- 5) wyzwolenie działań indywidualnych i grupowych na rzecz rozwoju rodziny, osiedla, sołectwa, miasta i gminy;
- 6) wzmocnienie funkcji ponadlokalnych (turystyka i wypoczynek, mieszkalnictwo, kultura, działalność gospodarcza, infrastruktura biznesu).

Celem nadrzędnym w zagospodarowaniu przestrzennym miasta i gminy Złocieniec jest zapewnienie właściwego poziomu życia jego mieszkańców poprzez zapewnienie wysokich parametrów zagospodarowania – przestrzennych i środowiskowych, zapewnienie równorzędnego dostępu do usług dla wszystkich mieszkańców, zapewnienie dostępu do sieci

infrastruktury technicznej i systemu komunikacyjnego. Dla zrealizowania misji sformułowano następujące CELE STRATEGICZNE, czyli długofalowe cele rozwoju miasta i gminy:

A – OSIĄGNIĘCIE WYSOKIEGO STANDARDU ZAMIESZKANIA, PRACY I WYPOCZYNKU;

B – WYKSZTAŁCENIE SILNYCH FUNKCJI PONADLOKALNYCH: TURYSTYCZNO – WYPOCZYNKOWEJ, OBSŁUGI DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ I SZKOLNICTWA ŚREDNIEGO;

C – WZMOCNIENIE LOKALNYCH WIĘZI SPOŁECZNYCH I WYKREOWANIE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW SILNEGO POCZUCIA TOŻSAMOŚCI Z DZIEDZICTWEM KULTUROWYM I GOSPODARCZYM MIASTA I GMINY;

D – MIASTO I GMINA OTWARTE I PRZYJAZNE DLA TURYSTÓW ORAZ INWESTORÓW.

Dla realizacji celów strategicznych w działaniach operacyjnych, zostanie położony nacisk na przemiany o charakterze jakościowo – ilościowym. Przemiany te koncentrować się będą na:

- ochronie krajobrazu, ochronie wód, odnowie substancji budowlanej, rewaloryzacji obszarów zdegradowanych;
- poprawie wizerunku miasta, w tym odpowiednim zagospodarowaniu jego centrum;
- poprawie standardów w mieszkalnictwie poprzez zaktywizowanie budownictwa mieszkaniowego;
- podniesienie standardu usług w sferze społecznej;
- stworzenie bazy dla rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej, w tym rozbudowa infrastruktury turystycznej ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki;
- rozwoju wsi w oparciu o modernizowaną bazę, rozwoju różnorodnych form rolnictwa i działalności gospodarczej, a w szczególności rozwoju przemysłu rolno – spożywczego;
- modernizacji i rozwoju infrastruktury technicznej.

Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z obszarami priorytetowymi Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Złocień

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do integracji społecznej. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem zgodnym z

dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa, przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Zagadnienia pomocy w zatrudnieniu i instytucje rynku pracy znajdują się w gestii JST stopnia ponadgminnego. Nie wyklucza to oczywiście wykorzystania takich instrumentów przez jednostkę prowadzącą przedsięwzięcia rewitalizacyjne, tzn. gminy na drodze bądź porozumień pomiędzy jednostkami samorządu, względnie delegacji uprawnień – choć brak jest ustawowych procedur uzgadniania programów i ich wspólnej realizacji. Zasadnicze znaczenie w tym zakresie mają dwie ustawy, a mianowicie:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163, 693, 1045);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 149, 357, 1066, 1217, 1240, 1268, 1567, 1582, 1607).

Znacznie szersze zastosowanie w Programach Rewitalizacji znajdują instrumenty społeczne oraz również po części gospodarcze, stworzone przez wzmiankowaną ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. W przeciwieństwie do poprzedniej, która na ogół łagodzi tylko skutki sytuacji życiowej jednostek, zwraca się tutaj uwagę na aktywne kształtowanie postaw prospołecznych. Ustawowe cele tej regulacji określone są następująco:

- promocja zatrudnienia,
- łagodzenie skutków bezrobocia, oraz aktywizacja zawodowa.

Zdecydowana część instrumentów znajduje się w rękach powiatowych władz samorządowych, względnie wojewódzkich oraz rządowych. Zatem możliwość ich wykorzystania w Programach Rewitalizacji będzie wymagała stosownych porozumień pomiędzy JST oraz pozostałymi publicznymi i niepublicznymi podmiotami rynku pracy. Wszystkie te podmioty działają na obszarze całych miast lub powiatów i nie ma właściwie możliwości obejmowania szczególną interwencją wybranych dzielnic, np. tych wskazanych do rewitalizacji. Rekomenduje się przyjęcie regulacji, które umożliwiłyby na obszarach obejmowanych Lokalnymi Programami Rewitalizacji realizację projektów wspierających aktywizację mieszkańców, szczególnie w zakresie rynku pracy.

Strategia Rozwiązywanie Problemów Społecznych Gminy Złocień na lata 2016-2020

Podobnie jak w odniesieniu do misji zawartej w Strategii Rozwoju opracowanie LPR wpisuje się w treść zadeklarowanej misji w tym dokumencie – Gmina Złocień miastem wspierającym rozwój w obszarze polityki społecznej w celu poprawy jakości życia mieszkańców i budowania zintegrowanej społeczności lokalnej. Szczególne korelacje można dostrzec w następujących obszarach priorytetowych: wspieranie osób z problemem

---

mieszkaniowym, wspieranie osób bezrobotnych, stworzenie sprzyjających warunków dla dzieci i młodzieży do realizacji talentów, pasji, zainteresowań i zagospodarowania czasu poza edukacją szkolną, wspieranie osób i rodzin z problemem przemocy i uzależnień.

ROZDZIAŁ VIII. KOMPLEMENTARNOŚĆ DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Kluczem do sukcesu programu rewitalizacji jest tzw. **komplementarność Lokalnego Programu Rewitalizacji**.

Istotą prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji było zapewnienie komplementarności między poszczególnymi projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, w tym pomiędzy projektami finansowanymi z EFRR i EFS.

Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami w przedstawionym Programie, skutkować będzie bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Przyjęte w dokumencie działania rewitalizacyjne, zostały wypracowane w taki sposób, że łączą konieczność działań na rzecz podnoszenia jakości życia mieszkańców oraz ograniczania występowania negatywnych zjawisk.

Przyjęte projekty rewitalizacyjne, wskazane w programie rewitalizacji, dopełniają się tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym).

Wysoki stopień uspołecznienia prac nad LPR w gminie Złocieniec spowodował, że ostateczny kształt programu rewitalizacji uwzględnia nie tylko wzajemne powiązania pomiędzy projektami rewitalizacyjnymi, realizowanymi na obszarze rewitalizacji, ale także tymi, które znajdują się poza nim, ale oddziałują na obszar rewitalizacji.

Szczególną troską zespołu opracowującego LPR było zapewnienie, że założone w LPR działania rewitalizacyjne, nie będą skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie będą prowadziły do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Każdy projekt zanim został wpisany do LPR był wnikliwie analizowany w kontekście potencjalnych korzyści i kosztów związanych z jego realizacją. Dla powodzenia procesu rewitalizacji niezwykle ważne jest zidentyfikowanie kluczowych partnerów działań rewitalizacyjnych. Dlatego na etapie tworzenia dokumentu zadbano o to, aby w sposób możliwie jak najbardziej szczegółowy opisać spektrum partnerów procesu rewitalizacji. Uwzględniono tutaj przede wszystkim skalę ich zaangażowania w opracowanie, realizację, monitorowanie LPR.

Istotnym osiągnięciem procesu rewitalizacji było pozyskanie dużej liczby projektów, których pomysłodawcami były stowarzyszenia, przedsiębiorcy, wspólnoty mieszkaniowe. Dzięki temu projekty zaproponowane przez samorząd, będą uzupełnione i wspomagane

przez inicjatywy niezwiązane magistratem. W tabeli poniżej dokonano podziału projektów na te, których inicjatorem jest Gmina Złocieniec i pozostałe projekty.

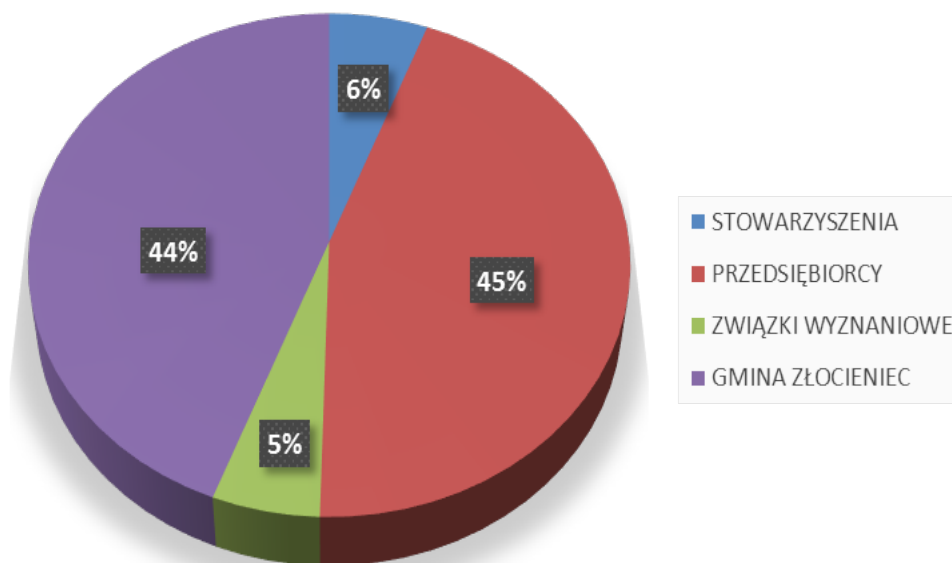
Tabela 35. PODZIAŁ PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH ZE WZGLĘDU NA PODMIOT INICJUJĄCY

INICJATOR	TYTUŁ PROJEKTU
GMINA I JEJ JEDNOSTKI	<ol style="list-style-type: none"> 1. EDUKACJA KULTUROWA DLA UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH 2. AKTYWNI TO MY- CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W ZŁOCIEŃCU 3. MIESZKANIE CHRONIONE 4. CENTRUM INTEGRACJI LOKALNEJ – SPICHLERZ 5. STREETWORKING 6. ZASILENIE W CIEPŁO DO CELÓW C.O. BUDYNKÓW ZLOKALIZOWANYCH W OBRĘBIE ISTNIEJĄCEJ BĄDŹ PROJEKTOWANEJ SIECI CIEPŁOWNICZEJ Z.C. SP Z O.O. 7. REWITALIZACJA ULICY SIKORSKIEGO W ZŁOCIEŃCU 8. REWITALIZACJA ULIC PODMIEJSKA I STOLARSKA W ZŁOCIEŃCU 9. RYNEK W ZŁOCIEŃCU SERCEM MIASTA 10. ZAGRAJMY RAZEM! 11. ZAGRAJMY TO RAZEM! 12. WZGÓRZE ZAMKOWE W ZŁOCIEŃCU 13. ZAGOSPODAROWANIE BRZEGU RZEKI DRAWY 14. ODNOWIENIE I ROZBUDOWA MIEJSKICH PLACÓW ZABAW
STOWARZYSZENIE	<ol style="list-style-type: none"> 1. MOBILNE MIEJSCE SPOTKAŃ 2. TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH WIELORODZINNYCH WCHODZĄCYCH W SKŁAD KOMUNALNEGO ZASOBU MIESZKANIOWEGO GMINY ZŁOCIENIEC ORAZ STANOWIĄCYCH WSPÓLNOTY MIESZKANIOWE 3. DIALOG NIE TYLKO KULTUROWY – KALENDARZ DZIAŁAŃ CYKLICZNYCH UKAZUJĄCYCH WALORY NASZEGO MIASTA Z KLIMATEM. 4. REWITALIZACJA KAMIENICY SIKORSKIEGO 6
PRZEDSIĘBIORCY	<ol style="list-style-type: none"> 1. ADAPTACJA CZĘŚCI BUDYNKU PRZEDWOJENNEGO SPICHLERZA NA RZEMIEŚLNICZY BROWAR RESTAURACYJNY 2. „TERMOMODERNIZACJA BUDYNKU PRZY ULICY 3-GO PUŁKU 14” 3. SŁODKIE PICCOLO 4. OTWARTY UMYSŁ 5. CENTRUM USŁUG PROZDROWOTNYCH 6. KOMPLEKSOWY PROGRAM REWITALIZACJI ZABYTKOWEGO PARKU PAŁACOWEGO W CIESZYNIE
ZWIĄZKI WYZNANIOWE	<ol style="list-style-type: none"> 1. REWITALIZACJA BUDYNKU PRZY UL. KOŚCIELNEJ 2

Źródło: opracowanie własne.

Wysoki poziom partycypacji społecznej w procesie tworzenia LPR spowodował, że w ogólnej wartości zgłoszonych projektów do LPR, aż 45% stanowią projekty przedsiębiorców, a 6% stowarzyszeń - wykres 13.

Wykres 13. STRUKTURA WYDATKÓW W RAMACH LPR

Źródło: opracowanie własne.

8.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

8.1. Komplementarność przestrzenna

Obszar objęty rewitalizacją jest stosunkowo niewielki i zwarty, co ułatwiło skupienie projektów rewitalizacyjnych na stosunkowo niewielkiej przestrzeni. Może to dodatkowo wpłynąć na pożądane efekty synergiczne realizowanych projektów. Wszystkie projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim funkcjonalnie powiązane. Odpowiadają na główne problemy zidentyfikowane na etapie diagnostycznym i zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych. Pozytywne skutki realizacji tych projektów widoczne będą na całym obszarze rewitalizowanym i zakłada się, że będą oddziaływać na pozostałe obszary miasta i całej gminy. Cechą charakterystyczną zebranych projektów jest ich wielowymiarowy wpływ na zidentyfikowane w obszarze rewitalizacji problemy. Realizacja zapisanych w LPR projektów rewitalizacyjnych, przyczyni się do przezwyciężenia najistotniejszych problemów lokalnej społeczności. Będzie to możliwe dzięki synergii wzajemnych oddziaływań

pozytywnych skutków zrealizowanych działań rewitalizacyjnych. W tabeli 36, przedstawiono przykłady wzajemnej komplementarności przyjętych w LPR projektów, w kontekście ich pozytywnego wpływu na zidentyfikowane główne problemy w obszarze rewitalizacji.

TABELA 36. WZAJEMNA KOMPLEMENTARNOŚĆ PROJEKTÓW W LPR

ZIDENTYFIKOWANY PROBLEM	PROJEKTY REWITALIZACYJNE
DEPOPULACJA – ZMNIEJSZAJĄCA SIĘ LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY	<ul style="list-style-type: none"> • MIESZKANIE CHRONIONE • DIALOG NIE TYLKO KULTUROWY – KALENDARZ DZIAŁAŃ CYKLICZNYCH UKAZUJĄCYCH WALORY NASZEGO MIASTA Z KLIMATEM. • ODNOWIENIE I ROZBUDOWA MIEJSKICH PLACÓW ZABAW • OTWARTY UMYŚŁ • CENTRUM USŁUG PROZDROWOTNYCH
NISKA ESTETYKA MAŁA ATRAKCYJNOŚĆ OBSZARU REWITALIZACJI	<ul style="list-style-type: none"> • TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH WIELORODZINNYCH WCHODZĄCYCH W SKŁAD KOMUNALNEGO ZASOBU MIESZKANIOWEGO GMINY ZŁOCIEŃC ORAZ STANOWIĄCYCH WSPÓLNOTY MIESZKANIOWE • ZASILENIE W CIEPŁO DO CELÓW C.O. BUDYNKÓW ZLOKALIZOWANYCH W OBRĘBIE ISTNIEJĄCEJ BĄDŹ PROJEKTOWANEJ SIECI CIEPŁOWNICZEJ Z.C. SP Z O.O. • REWITALIZACJA ULICY SIKORSKIEGO W ZŁOCIEŃCU • REWITALIZACJA ULIC PODMIEJSKA I STOLARSKA W ZŁOCIEŃCU • RYNEK W ZŁOCIEŃCU SERCEM MIASTA • WZGÓRZE ZAMKOWE W ZŁOCIEŃCU ZAGOSPODAROWANIE BRZEGU RZEKI DRAWY • ODNOWIENIE I ROZBUDOWA MIEJSKICH PLACÓW ZABAW • „TERMOMODERNIZACJA BUDYNKU PRZY ULICY 3-GO PUŁKU 14” • REWITALIZACJA BUDYNKU PRZY UL. KOŚCIELNEJ 2 • REWITALIZACJA KAMIENICY SIKORSKIEGO 6
SŁABA INTEGRACJA SPOŁECZNA	<ul style="list-style-type: none"> • EDUKACJA KULTUROWA DLA UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH • AKTYWNI TO MY- CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W ZŁOCIEŃCU • CENTRUM INTEGRACJI LOKALNEJ – SPICHLERZ • MOBILNE MIEJSCE SPOTKAŃ • DIALOG NIE TYLKO KULTUROWY – KALENDARZ DZIAŁAŃ CYKLICZNYCH UKAZUJĄCYCH WALORY NASZEGO MIASTA Z KLIMATEM. • ZAGRAJMY RAZEM

	<ul style="list-style-type: none"> • ZAGRAJMY TO RAZEM! • DNI DRAWY
NISKA JAKOŚĆ EDUKACJI	<ul style="list-style-type: none"> • EDUKACJA KULTUROWA DLA UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH • ZAGRAJMY RAZEM • ZAGRAJMY TO RAZEM! • OTWARTY UMYŚŁ • CENTRUM USŁUG PROZDROWOTNYCH
DYSFUNKCJE SPOŁECZNE	<ul style="list-style-type: none"> • STREETWORKING • MIESZKANIE CHRONIONE • AKTYWNI TO MY- CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W ZŁOCIEŃCU • MOBILNE MIEJSCE SPOTKAŃ
MAŁA AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA	<ul style="list-style-type: none"> • AKTYWNI TO MY- CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W ZŁOCIEŃCU • ADAPTACJA CZĘŚCI BUDYNKU PRZEDWOJENNEGO SPICHLERZA NA RZEMIEŚLNICZY BROWAR RESTAURACYJNY • SŁODKIE PICCOLO • OTWARTY UMYŚŁ • CENTRUM USŁUG PROZDROWOTNYCH • KOMPLEKSOWY PROGRAM REWITALIZACJI ZABYTKOWEGO PARKU PAŁACOWEGO W CIESZYNIE

Źródło: opracowanie własne.

8.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Projekty ujęte w LPR dopełniają się wzajemnie i odpowiadają na różne problemy społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe. Dzięki temu uzyskano komplementarność problemową całego dokumentu. Pozwala to na kompleksowe przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom.

W wymiarze społecznym – planowane działania, ukierunkowane są na wsparcie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i wykluczonych społecznie. Projekty przyczynią się do aktywizacji społecznej mieszkańców Złocieńca, co wpłynie na integrację różnych grup społecznych. Częściowo efekt ten został już osiągnięty w trakcie warsztatów i konsultacji społecznych związanych z pracami nad LPR. Dodatkowo, zaplanowane przedsięwzięcia odpowiadają również na zdiagnozowane w obszarze rewitalizacji problemy bezrobocia.

W wymiarze technicznym – projekty dotyczą modernizacji, przebudowy lub adaptacji zdegradowanych technicznie obiektów o przeznaczeniu na funkcje społeczne i miejsc aktywności mieszkańców. Dotyczy to nie tylko budynków komunalnych, ale także projektów

zgłaszanych przez wspólnoty czy osoby fizyczne. Wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia techniczne wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

W wymiarze przestrzenno-funkcjonalnym – zdiagnozowane problemy w tym obszarze dotyczyły niskiej jakości terenów publicznych oraz niedostatecznego wyposażenia w infrastrukturę społeczną. Z tego względu, planowane projekty rewitalizacyjne dotyczą poprawy jakości przestrzeni publicznych oraz doposażenia obszarów rewitalizacji w niezbędną infrastrukturę społeczną.

W wymiarze środowiskowym – projekty LPR wpłyną na rozwiązanie problemów środowiskowych, związanych z obniżeniem standardów środowiska. Dotyczą one m.in. promowania rozwiązań służących poprawie jakości powietrza (termomodernizacja).

W wymiarze gospodarczym – LPR zakłada działania związane z lokalnymi przedsiębiorstwami, co może wpłynąć na zmniejszenie poziomu bezrobocia w gminie.

8.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Lokalny Program Rewitalizacji w Gminie Złocieniec, wykazuje się również komplementarnością w zakresie niezbędnych źródeł finansowania zawartych w nim projektów. Już na etapie opracowywania projektów realizacyjnych, zwracano uwagę ich beneficjentom, że prawidłowe przygotowanie projektów pozwoli im na pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania, w szczególności:

- ŚRODKÓW WSPÓLNOTOWYCH (Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych: EFRR, EFS i Funduszu Spójności);
- ŚRODKÓW PRYWATNYCH - inwestowanie na obszarach zdegradowanych oraz poprzez formułę PPP (Partnerstwo Publiczno-Prywatne).

W przypadku projektów realizowanych przez gminę, zakłada się możliwość korzystania z różnych źródeł finansowania, w tym z funduszy europejskich dedykowanych rewitalizacji. W poszczególnych przypadkach możliwe i celowe wydaje się poszukiwanie zewnętrznych partnerów dla realizacji projektów, służących wyprowadzaniu obszaru rewitalizowanego ze stanu kryzysowego.

RODZIAŁ IX. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU I EWALUACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W GMINIE ZŁOCIENIEC

Efektywne wdrażanie LPR w gminie Złocieniec, wymaga stworzenia sprawnego i czytelnego systemu monitorowania i oceny, który pozwoli na obserwacje rezultatów prowadzonych działań oraz w razie potrzeby, wprowadzanie korekt (aktualizacja). Jego podstawowym elementem są racjonalnie dobrane, mierzalne i weryfikowalne wskaźniki oraz mierniki, które ułatwiają konsekwentne śledzenie zmian oraz prowadzenie porównań, zarówno w obrębie samej gminy, jak i w odniesieniu do innych samorządów lub średnich osiągniętych poziomów dla województwa czy kraju.

Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji w Gminie Złocieniec będzie przebiegało w oparciu o następujące zasady:

Partnerstwa – czyli współpracy ze wszystkimi interesariuszami. Są nimi m.in.: mieszkańcy obszaru rewitalizacji, podmioty sektora społecznego i gospodarczego. Działania związane z zarządzaniem LPR i jego zmianami będą realizowane w oparciu o szeroką partycypację społeczną.

Komplementarności – polegającej na efektywnym współdziałaniu różnych podmiotów w realizacji projektu. Komplementarność oznacza także transparentność procedur i jasny podział kompetencji.

Kompleksowości – polegającej na zabieganiu o pełne odzwierciedlenie w LPR zarówno problemów obszaru rewitalizacji, jak i interesariuszy. Elementem kompleksowości podejmowanych działań będzie także wspólne poszukiwanie możliwości organizacyjnych, prawnych i finansowych rozwiązywania kluczowych problemów, stojących przed obszarem rewitalizacji.

Realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji powierza się Burmistrzowi Gminy Złocieniec, który działa przez podległą mu strukturę administracyjną Urzędu Gminy Złocieniec i innych jednostek gminnych. W każdym aspekcie zarządzania LPR zaangażowani powinni być partnerzy projektu którymi są przede wszystkim:

- Komitet ds. Rewitalizacji;
- Interesariusze procesu rewitalizacji.

9.1. PROCEDURA MONITOROWANIA LPR

System monitorowania LPR w Gminie Złocieniec stanowi kluczowe narzędzie pozwalające kontrolować zakres i stopień realizacji LPR. Skuteczny monitoring i ewaluację warunkują:

- aktualne dane statystyczne i informacje dotyczące obszarów funkcjonowania gminy, wskazujące na zachodzące zmiany społeczne, gospodarcze, przestrzenne oraz w środowisku naturalnym,
- rzetelnie przygotowywane raporty okresowe ze stanu realizacji LPR,
- bieżące śledzenie zmian i aktualizowanie zapisów,
- zachowanie w procesie wdrażania LPR zasad partnerstwa, równości szans, spójności rozwoju przestrzennego oraz zgodności z dokumentami kierunkowymi szczebla regionalnego i krajowego,
- zachowanie odpowiedniej częstotliwości, a tym samym ciągłości procesów monitorowania.

Fundamentem systemu monitorowania jest pozyskanie i zestawienie danych odpowiadających zakresowi przyjętemu przy opracowywaniu części diagnostycznej LPR. System monitoringu powinien zawierać dane dotyczące sfery społecznej, gospodarczej i przestrzenno-technicznej. Dane zbierane w systemie powinny w sposób ciągły umożliwiać przeprowadzanie analizy i sporządzenia co najmniej dwóch raportów obrazujących postęp w realizacji LPR (za lata 2017-2019 i 2020-2023). Agregowane i analizowane dane posłużą do monitorowania LPR w odniesieniu do celów strategicznych oraz poszczególnych projektów realizacyjnych. Ze względów praktycznych jest to tzw. otwarty zestaw wskaźników, co oznacza możliwość wprowadzania nowych lub poszerzania zakresu już istniejących. Dla oceny realizacji LPR przyjęto kluczowe wskaźniki monitorujące odnoszące się do sfery społecznej, gospodarczej i technicznej – tabela 37.

Tabela 37. KLUCZOWE WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE REALIZACJĘ LPR

	WARTOŚĆ BAZOWA (ROK 2017)	WARTOŚĆ DOCELOWA (ROK 2023)	REALIZOWANY CEL LPR			
			I	II	III	IV
SFERA SPOŁECZNA						
W1 - WSKAŹNIK DEPOPULACJI (RÓŻNICA LICZBY MIESZKAŃCÓW W LATACH 2011-2016)	3,032	2,729				
W2 - UDZIAŁ OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM DO LICZBY MIESZKAŃCÓW OGÓŁEM NA 1000 OSÓB	0,080	0,072				
W3 - WSKAŹNIK STARZENIA SIĘ (RELACJA LICZBY OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM DO LICZBY OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM)	0,579	0,521				
W4 - LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY	1,701	1,531				

SPOŁECZNEJ NA 1000 MIESZKAŃCÓW						
W5 - LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH OGÓŁEM DO OGÓLNEJ LICZBY OSÓB NA 1000 MIESZKAŃCÓW	0,157	0,141				
W6 - LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZASIŁEK STAŁY NA 1000 MIESZKAŃCÓW	0,187	0,168				
W7 - LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZASIŁEK OKRESOWY NA 1000 MIESZKAŃCÓW	1,053	0,948				
W8 - LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZASIŁEK CELOWY NA 1000 MIESZKAŃCÓW	-0,239	-0,215				
W9 - POMOC W DOŻYWIANIU DZIECI - LICZBA DZIECI NA 1000 MIESZKAŃCÓW	-0,420	-0,378				
W10 - LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ - "NIEBIESKA KARTA" NA 1000 MIESZKAŃCÓW	1,013	0,912				
W11 - LICZBA PRZESTĘPSTW NA 1000 MIESZKAŃCÓW	3,026	2,723				
W12 - LICZBA WYKROCZEŃ NA 1000 MIESZKAŃCÓW	3,319	2,987				
W13 - LICZBA UCZNIÓW NIE WYPEŁNIAJĄCYCH OBOWIĄZKU SZKOLNEGO NA 1000 MIESZKAŃCÓW	2,385	2,147				
W14 - UDZIAŁ DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH WŚRÓD OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	1,448	1,303				
SFERA GOSPODARCZA						
W15 - UDZIAŁ OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM DO LICZBY MIESZKAŃCÓW OGÓŁEM NA 1000 MIESZKAŃCÓW	1,032	0,929				
W16 - LICZBA OSÓB PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ NA 1000 MIESZKAŃCÓW	-2,805	-2,525				
W17 - UDZIAŁ BEZROBOTNYCH BEZ KWALIFIKACJI I DOŚWIADCZENIA W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH	1,318	1,186				
W18 - PRZECIĘTNY DOCHÓD OSÓB PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ	0,400	0,360				
SFERA TECHNICZNA						
W19 - LICZBA LOKALI KOMUNALNYCH WYBUDOWANYCH PRZED 1970R DO OGÓLNEGO ZASOBU LOKALI KOMUNALNYCH	3,564	3,208				

Źródło: opracowanie własne.

Prowadzenie monitoringu LPR w gminie Złocień, będzie polegało na wykonaniu:

1. raportów z realizacji celów zawierających informację na temat podejmowanych działań, realizowanych projektach, stopnia ich realizacji oraz ich efektów końcowych;
2. analizy wskaźnikowej – określenia poziomu powiązań podejmowanych projektów realizacyjnych z procesami społeczno-gospodarczymi w gminie Złocieniec.

Monitoring LPR pozwala na systematyczną ocenę postępów i niezbędne działania korygujące zależne od zmian w otoczeniu wewnętrznym i zewnętrznym gminy oraz podjęcie decyzji dotyczącej aktualizacji dokumentu. Zaleca się sporządzenie dwóch raportów obrazujących postęp w realizacji LPR (za lata 2017-2019 i 2020-2023) w oparciu o dane pozyskiwane od wszystkich komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego i jednostek gminnych biorących udział w zarządzaniu i realizacji zapisów LPR. Rada Miejska w Złocieniu jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza będzie :

1. akceptowała raporty z realizacji LPR;
2. podejmowała uchwały dotyczące aktualizacji LPR;
3. uwzględniała zadania zaplanowane w LPR przy uchwalaniu budżetu oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej lub innych dokumentach strategicznych.

Propozycja przeprowadzenia procedury monitorowania i oceny realizacji celów określonych w LPR:

System monitorowania polegać będzie na analizie zmian zachodzących podczas realizacji LPR w ramach przyjętych celów strategicznych. Monitoring powinien być prowadzony wielopłaszczyznowo (efekty społeczne, ekonomiczne oraz analiza zmian przestrzenno-funkcjonalnych) oraz dostarczać informacji na temat postępów w osiąganiu przyjętych celów. Przyjmuje się, że monitorowanie jest procesem ciągłym i będzie powtarzane według następujących kroków:

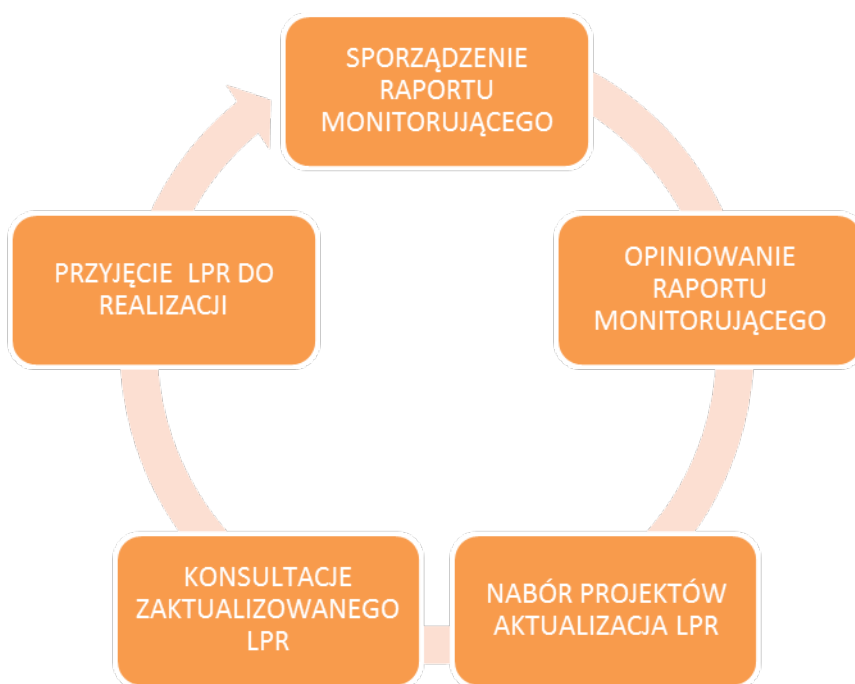
- 1) zespół ds. rewitalizacji opracowuje raport monitorujący (wraz z danymi ilościowymi i wskaźnikami) w terminie 3 miesięcy od daty zakończenia okresu sprawozdawczego po zebraniu informacji i danych;
- 2) burmistrz przedstawia raport Radzie Miejskiej w Złocieniu. Raport obok analizy osiągnięć oraz stwierdzenia odchylenia od przyjętych celów i kierunków rozwoju, powinien zawierać propozycje działań korygujących lub zalecać zmiany w zapisach LPR, (jeżeli są one uzasadnione czynnikami, które uległy zmianie). Powinien zawierać również ocenę wartościową i ilościową z realizacji poszczególnych celów LPR i projektów realizacyjnych;
- 3) po przyjęciu raportu przez Radę Miejską w Złocieniu i wprowadzeniu ewentualnych korekt w LPR następuje nabór propozycji projektów rewitalizacyjnych w formule konsultacji społecznych;
- 4) przesłanie dokumentu LPR do instytucji opiniodawczych (RDOŚ, Państwowy Inspektorat Sanitarny);
- 5) Burmistrz przedstawia Radzie Miejskiej zaktualizowany LPR wraz z propozycją uchwały i uzasadnieniem oraz raport z konsultacji;

- 3) uchwalony zaktualizowany LPR zostaje przekazany przez Burmistrza do oceny przez IŻ RPO WZ celem wpisania (aktualizacji) na listę (wykaz) programów rewitalizacji realizowanych na terenie województwa zachodniopomorskiego;
- 4) przyjęcie do realizacji zaktualizowanego LPR.

Funkcjonowanie systemu monitorowania w gminie Złocieniec przedstawia schemat procedury monitorowania LPR

RYSUNEK 77. PROCEDURA MONITOROWANIA LPR

Źródło: opracowanie własne

9.2. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

Lokalny Program Rewitalizacji w Gminie Złocieniec jest dokumentem o charakterze strategicznym, którego skutki wdrożenia obejmują praktycznie wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. Powodowało to konieczność zaangażowania

do prac w przygotowaniu i wdrażaniu szerokiego spektrum przedstawicieli m.in. sektora samorządowego, pozarządowego i biznesowego.

W celu zaangażowania w planowanie i realizację jak największej grupy mieszkańców reprezentujących wszystkich interesariuszy stworzono system komunikacji zespołu ds. rewitalizacji z mieszkańcami. W ramach promocji LPR podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

1. umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Złocieńca informacji postępach we wdrażaniu LPR,
2. umieszczanie informacji na tablicach ogłoszeń w miejscach publicznie dostępnych,
3. bieżące informowanie przez Burmistrza, Rady Miejskiej oraz przedstawicieli sołectw na terenie Gminy,
4. publikowanie informacji w mediach społecznościach, stanowiących aktualnie najtańszy sposób dotarcia do grup docelowych, w szczególności osób w wieku do 25 lat,
5. organizacja spotkań bezpośrednich z potencjalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi,
6. umieszczenie tablic reklamowych w miejscach realizacji inwestycji infrastrukturalnych, informujących o zakresie realizowanych projektów,
7. publikacje w prasie.

Elementem zwiększającym udział interesariuszy w zarządzaniu i ewaluacją LPR jest przyjęta procedura zgłaszania zmian do projektu. W trakcie konsultacji społecznych wszyscy interesariusze mają prawo i możliwość zgłoszenia propozycji zmian w LPR. Propozycja zmiany LPR zgłaszana jest w formie pisemnej do Burmistrza Złocieńca.

Założenie, że LPR jest dokumentem, który „żyje” wraz z obszarem rewitalizacji, daje szansę na jego modyfikowanie wraz ze zmieniającą się sytuacją, w której obszar ten i jego mieszkańcy się znajdują. Pozwala to uniknąć efektu, w którym LPR jest hamulcem dla potrzebnych społecznie projektów, a które nie znalazły się w jego pierwotnej formie. Tworzenie nowych projektów (fiszek rewitalizacyjnych) pozwala na bieżące zmiany w LPR, w zależności od potrzeb lokalnej społeczności.

9.3. AKTUALIZACJA

Zakłada się, że proces rewitalizacji, jako rozciągnięty w czasie, podlegał będzie wpływowi czynników zewnętrznych, co implikuje konieczność założenia aktualizacji LPR w razie zaistnienia takich okoliczności.

W przypadku stwierdzenia, że Program Rewitalizacji wymaga zmiany, Burmistrz przedłoży Radzie Miejskiej stosowny projekt uchwały zmieniającej Program Rewitalizacji. Zmiana Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim był on uchwalany.

Wszelkie zmiany w LPR muszą jednak posiadać swoje uzasadnienie merytoryczne oraz powinny zostać właściwie opisane, zawierać rodzaj i przyczynę zmiany oraz jej wpływ na dalszą realizację programu i propozycję modyfikacji. Ze względu na ograniczone zasoby finansowo – rzeczowe (ograniczony budżet i potencjał instytucjonalno – organizacyjny), działania rewitalizacyjne, które zostałyby dopisane do LPR powinny być zgodne z politykami oraz programami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi oraz z pilnością zaspokojenia potrzeb lokalnego społeczeństwa, a także mieć wpływ na osiągnięcie spójności przestrzennej i społeczno – gospodarczej.

9.4. EWALUACJA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Ewaluacja jest narzędziem pozwalającym na rozliczenie wdrażania LPR w Gminie Złocieniec. Pozwala na ocenę stopnia wykonania celów. Ewaluacja opiera się na analizie wpływu projektów rewitalizacyjnych na poszczególne aspekty funkcjonowania społeczno – gospodarczego interesariuszy procesu rewitalizacji oraz dekoncentracji negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji. Ewaluacja LPR będzie odbywała się etapowo:

- Ewaluacja ex-ante – przed realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Będzie to ocena zasadności poszczególnych projektów rewitalizacyjnych oraz ocena ich wpływu na społeczność i obszar rewitalizacji,
- Ewaluacja w trakcie realizacji przedsięwzięć – ocena bieżąca przyjętych celów oraz ich wpływu na obszary problemowe,
- Ewaluacja ex-post – po realizacji przedsięwzięcia, długoterminowa ocena wpływu oraz trwałości poszczególnych projektów na społeczność i obszar rewitalizacji,
- Zmiana (modyfikacja) LPR – po przeprowadzeniu ewaluacji lub w razie wystąpienia istotnej zmiany warunków realizacji LPR.

Za wykonanie ewaluacji odpowiedzialny jest Koordynator ds. rewitalizacji

SPIS TABEL

TABELA 1. ZESTAW WSKAŹNIKÓW I METODOLOGIA OBLICZEŃ.....	20
TABELA 2. CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTEK ANALITYCZNYCH W GMINIE ZŁOCIENIEC.....	31
TABELA 3. GMINA ZŁOCIENIEC - WYBRANE WSKAŹNIKI SPOŁECZNO-EKONOMICZNE.....	32
TABELA 4. DEPOPULACJA – CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA W GMINIE ZŁOCIENIEC.....	36
TABELA 5. DEPOPULACJA – KONCENTRACJA ZJAWISKA.....	37
TABELA 6. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI DEMOGRAFICZNE DLA GMINY.....	37
TABELA 7. KORZYSTAJĄCY Z WYBRANYCH FORM POMOCY SPOŁECZNEJ.....	42
TABELA 8. WYNIKI TESTU GIMNAZJALNEGO W 2016 ROKU.....	53
TABELA 9. WYNIKI SPRAWDZIANU W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH W 2016 ROKU (%).....	54
TABELA 10. BEZROBOTNI W POWIECIE DRAWIEŃSKIM W 2016 ROKU (STAN NA 31.12.2016).....	57
TABELA 11. WARTOŚĆ MIERNIKÓW OPISUJĄCYCH SFERĘ SPOŁECZNĄ W JEDNOSTKACH ANALITYCZNYCH W GMINIE ZŁOCIENIEC.....	62
TABELA 12. WARTOŚĆ MIERNIKÓW OPISUJĄCYCH SFERĘ GOSPODARCZĄ I TECHNICZNĄ W JEDNOSTKACH ANALITYCZNYCH W GMINIE ZŁOCIENIEC.....	63
TABELA 13. SKUMULOWANE WARTOŚCI WSKAŹNIKÓW.....	64
TABELA 14. ROZKŁAD WSKAŹNIKÓW ZDEGRADOWANIA JEDNOSTEK ANALITYCZNYCH.....	65
TABELA 15. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI -CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTEK ANALITYCZNYCH.....	66
TABELA 16. OBSZAR ZDEGRADOWANY W GMINIE ZŁOCIENIEC.....	66
TABELA 17. OBSZAR REWITALIZACJI.....	69
TABELA 18. ROZKŁAD WSKAŹNIKÓW ZDEGRADOWANIA JEDNOSTEK ANALITYCZNYCH – W OBSZARZE II I III.....	70
TABELA 19. PROPOZYCJE OBIEKTÓW/TERENÓW, KTÓRE WYMAGAJĄ REWITALIZACJI – WYNIKI PRAC WARSZTATOWYCH.....	73
TABELA 20. ANALIZA SWOT OBSZARU REWITALIZACJI.....	74
TABELA 21. ZJAWISKO DEPOPULACJI W OBSZARZE REWITALIZOWANYM.....	86
TABELA 22. KORZYSTAJĄCY Z OPIEKI SPOŁECZNEJ W OBSZARZE REWITALIZACJI.....	87
TABELA 23. POMOC W DOŻYWIANIU DZIECI.....	88
TABELA 24. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ Z POWODU CHOROBY – ALKOHOLIZM.....	89
TABELA 25. LICZBA PRZESTĘPSTW I WYKROCZEŃ W OBSZARZE REWITALIZACJI.....	90
TABELA 26. LICZBA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ.....	92
TABELA 27. UDZIAŁ BEZROBOTNYCH DO OGÓLNEJ LICZBY MIESZKAŃCÓW NA 1000 MIESZKAŃCÓW.....	93
TABELA 28. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH BEZ KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH.....	94
TABELA 29. WSKAŹNIKI DLA SFERY ŚRODOWISKOWEJ.....	99
TABELA 30. DOSTĘPNOŚĆ DO WYBRANYCH USŁUG I PRZESTRZENI PUBLICZNYCH.....	102
TABELA 31. OCENA PUNKTOWA STANU TECHNICZNEGO BUDYNKÓW KOMUNALNYCH.....	103
TABELA 32. PRZYCZYNY DEGRADACJI OBSZARU.....	105
TABELA 33. HARMONOGRAM REALIZACJI PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH W GMINIE ZŁOCIENIEC	127
TABELA 34. DELIMITACJA PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH NA OBSZARZE REWITALIZACJI.....	130

TABELA 35. PODZIAŁ PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH ZE WZGLĘDU NA PODMIOT INICJUJĄCY....	198
TABELA 36. WZAJEMNA KOMPLEMENTARNOŚĆ PROJEKTÓW W LPR.....	200
TABELA 37. KLUCZOWE WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE REALIZACJĘ LPR.....	204

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. UŻYTKOWANIE POWIERZCHNI W GMINIE ZŁOCIENIEC.....	24
Wykres 2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA W GMINIE ZŁOCIENIEC.....	34
Wykres 3. LICZBA MIESZKAŃCÓW W WIEKU 23-34 LATA NA 1000 MIESZKAŃCÓW W LATACH 2002-2014.....	38
Wykres 4. LICZBA OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM DO LICZBY MIESZKAŃCÓW.....	38
Wykres 5. PRZYROST NATURALNY NA 1000 MIESZKAŃCÓW W LATACH 2002-2014.....	39
Wykres 6. SALDO MIGRACJI.....	39
Wykres 7. WSPÓŁCZYNNIK DZIETNOŚCI W LATACH 2002-2014.....	40
Wykres 8. RANKING GMIN POWIATU DRAWSKIEGO W OBSZARZE DEMOGRAFIA.....	41
Wykres 9. MACIERZ ROZKŁADU WSKAŹNIKA SYNTETYCZNEGO „DEMOGRAFIA” DLA GMIN POWIATU DRAWSKIEGO.....	42
Wykres 10. DOCHODY GMINY NA 1 MIESZKAŃCA.....	55
Wykres 11. DOCHODY WŁASNE GMINY ZŁOCIENIEC.....	56
Wykres 12. WSKAŹNIK BEZROBOCIA W GMINIE ZŁOCIENIEC 2007-2013.....	56
Wykres 13. STRUKTURA WYDATKÓW W RAMACH LPR.....	199

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LPR W GMINIE ZŁOCIENIEC.....	11
RYSUNEK 2. DYŻUR EKSPERCKI.....	12
RYSUNEK 3. ZAPROSZENIE NA SPACER HISTORYCZNY.....	12
RYSUNEK 4. SPACER STUDYJNY.....	13
RYSUNEK 5. PORTAL INFORMUJĄCY O PROCESIE REWITALIZACJI W GMINIE ZŁOCIENIEC.....	14
RYSUNEK 6. WARSZTATY MOJE MIASTO - MIASTO MOICH MARZEŃ.....	14
RYSUNEK 7. LOGO REWITALIZACJI.....	15
RYSUNEK 8. ZAKRES DIAGNOZY NA POTRZEBY LPR.....	15
RYSUNEK 9 SCHEMAT PROCESU DIAGNOSTYCZNEGO.....	16
RYSUNEK 10. PODZIAŁ MIASTA ZŁOCIENIEC NA OBSZARY ANALITYCZNE.....	17
RYSUNEK 11. WSKAŹNIKI DELIMITUJĄCE OBSZAR ZDEGRADOWANY.....	19
RYSUNEK 12. POŁOŻENIE GMINY ZŁOCIENIEC.....	23
RYSUNEK 13. ODSETEK MIESZKAŃCÓW PROBLEMOWYCH MIEJSCOWOŚCI POPEGEEROWSKICH W LICZBIE LUDNOŚCI WIEJSKIEJ OGÓŁEM.....	26
RYSUNEK 14. OBCIĄŻENIA GMIN PROBLEMOWYMI MIEJSCOWOŚCIAMI POPEGEEROWSKIMI W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM.....	27
RYSUNEK 15. OBIEKTY BYŁEGO PGR W STARYM WOROWIE.....	28
RYSUNEK 16. RUINY PGR W STARE WOROWO.....	29

RYSUNEK 17. ZABUDOWANIA W DARSKOWIE.....	30
RYSUNEK 18. ZABUDOWANIA POPEGEEROWSKIE W LUBIESZEWIE.....	30
Rysunek 19. WSKAŹNIK DEPOPULACJI W JEDNOSTKACH ANALITYCZNYCH (W1 - RÓŻNICA LICZBY MIESZKAŃCÓW W LATACH 2011-2016).....	35
Rysunek 20. WSKAŹNIK STARZENIA SIĘ SPOŁECZEŃSTWA (RELACJA LICZBY OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM DO LICZBY OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM).....	36
Rysunek 21. WSKAŹNIK LICZBY OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ NA 1000 MIESZKAŃCÓW (W4.).....	44
Rysunek 22. WSKAŹNIK - LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZASIŁEK STAŁY NA 1000 MIESZKAŃCÓW (W6).....	45
Rysunek 23. WSKAŹNIK - LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZASIŁEK OKRESOWY NA 1000 MIESZKAŃCÓW (W7).....	46
Rysunek 24. WSKAŹNIK - LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZASIŁEK CELOWY NA 1000 MIESZKAŃCÓW (W8).....	47
Rysunek 25. WSKAŹNIK -POMOC W DOŻYWIANIU DZIECI - LICZBA DZIECI NA 1000 MIESZKAŃCÓW (W9).....	48
Rysunek 26. WSKAŹNIK -ILOŚĆ OSÓB OBJĘTA "NIEBESKĄ KARTĄ" NA 1000MIESZKAŃCÓW.....	49
Rysunek 27. WSKAŹNIK -LICZBA PRZESTĘPSTW NA 1000 MIESZKAŃCÓW (W11).....	50
Rysunek 28. WSKAŹNIK - LICZBA WYKROCZEŃ NA 1000 MIESZKAŃCÓW (W12).....	51
Rysunek 29. WSKAŹNIK -LICZBA UCZNIÓW NIEWYPEŁNIAJĄCYCH OBOWIĄZKU SZKOLNEGO NA 1000 MIESZKAŃCÓW (W13).....	52
Rysunek 30. WSKAŹNIK -LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH OGÓŁEM DO OGÓLNEJ LICZBY OSÓB NA 1000 MIESZKAŃCÓW.....	57
Rysunek 31. WSKAŹNIK - UDZIAŁ DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH WŚRÓD OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM (W14).....	58
Rysunek 32. WSKAŹNIK - UDZIAŁ BEZROBOTNYCH BEZ KWALIFIKACJI I DOŚWIADCZENIA W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH (W17).....	59
Rysunek 33. WSKAŹNIK -LICZBA OSÓB PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ NA 1000 MIESZKAŃCÓW.....	60
Rysunek 34. WSKAŹNIK - LICZBA LOKALI KOMUNALNYCH WYBUDOWANYCH PRZED 1970 R. DO OGÓLNEGO ZASOBU LOKALI KOMUNALNYCH (W18).....	61
Rysunek 35. OBSZAR ZDEGRADOWANY W GMINIE ZŁOCIENIEC.....	67
Rysunek 36. OBSZAR REWITALIZACJI.....	72
Rysunek 37. PODZIAŁ OBSZARU REWITALIZACJI.....	77
Rysunek 38. PLAN ZŁOCIEŃCA XV-XVIII W. SPORZĄDZONY PRZEZ MAJSTRA BUDOWLANEGO PRUETZA	78
Rysunek 39. WSCHODNIA PIERZEJA – STAN OBECNY.....	78
Rysunek 40. ULICA PIŁSUDSKIEGO W LATACH SIEDEMDZIESIĄTYCH XX W.....	80
Rysunek 41. ULICA PIŁSUDSKIEGO - STAN OBECNY.....	81
Rysunek 42. ZAMEK PRZED PRZEBUDOWĄ W 1906 ROKU.....	83
Rysunek 43. DRAWA W REJONIE KĄPIELISKA.....	84
Rysunek 44. STAN INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ W OBSZARZE REWITALIZACJI.....	88
Rysunek 45. ZDEWASTOWANA PRZESTRZEŃ MIEJSKA W OBSZARZE REWITALIZACJI.....	89

Rysunek 46. ELEWACJE BUDYNKÓW ZESZPECONE REKLAMAMI W OBSZARZE REWITALIZACJI.....	94
Rysunek 47. OBSZAR PRZEKROCZEŃ POZIOMU DOCELOWEGO B(A)P ROK ZP11SZPB(A)PA32 W STREFIE ZŁOCIENKA.....	97
Rysunek 48. PRZEWAGI TYPÓW EMISJI W STĘŻENIACH B(A)P ROK W OBSZARZE ZŁOCIENKA.....	97
Rysunek 49. DUŻY RUCH SAMOCHODOWY I BRAK MIEJSC PARKINGOWYCH W OBSZARZE REWITALIZACJI.....	98
Rysunek 50. ZDEGRADOWANE PRZESTRZENIE ZIELONE W OBSZARZE REWITALIZACJI.....	98
Rysunek 51. ZANIEDBANE PODWÓRKA W OBSZARZE REWITALIZACJI.....	100
Rysunek 52. ULICA 11 LISTOPADA W OKOLICACH BULWARU NAD DRAWĄ.....	101
Rysunek 53. ULICA 11 LISTOPADA W OKOLICACH BULWARU NAD DRAWĄ.....	102
Rysunek 54. SPICHLERZ W ZŁOCIENCU.....	104
Rysunek 55. STAN INFRASTRUKTURY DROGOWEJ W OBSZARZE REWITALIZACJI.....	106
Rysunek 56. ZNISZCZONA ELEWACJA BUDYNKU W OBSZARZE REWITALIZACJI.....	106
Rysunek 57. PUSTE PRZESTRZENIE PO WYBURZONYCH BUDYNKACH (OKOLICE DEPTAKU).....	107
Rysunek 58. OBSZAR REWITALIZACJI – WĘZŁOWE REJONY PROBLEMOWE.....	108
Rysunek 59. WIZUALIZACJA REWITALIZACJI. MŁYN ZAMKOWY - STAN OBECNY I DOCELOWY.....	109
Rysunek 60. ULICZKA PODMIEJSKA Z MALOWNICZYMI DOMKAMI I WZNOSZĄCĄ SIĘ PŁASZCZYZNĄ POSADZKI.....	109
Rysunek 61. RUINY ZAMKU.....	110
Rysunek 62. WIDOK OD STRONY DRAWY – PO REWITALIZACJI.....	111
Rysunek 63. BUDYNEK PRYZYSTANI – STAN OBECNY I PO REWITALIZACJI.....	112
Rysunek 64. RYNEK – STAN OBECNY I PO REWITALIZACJI.....	113
Rysunek 65. PRYZYSTAŃ W ZŁOCIENCU.....	114
Rysunek 66. REJON ULIC 11 LISTOPADA I KRĘTEJ.....	115
Rysunek 67. PLAC PALLADIAŃSKI.....	115
Rysunek 68. MURAL PLAC PALLADIAŃSKI – KONCEPCJA.....	116
Rysunek 69. PROPOZYCJA REWITALIZACJI REGIONU 8.....	116
Rysunek 70. PLAC TARGOWY.....	117
Rysunek 71. REJON 10 – PROPONOWANY SPOSÓB ZAGOSPODAROWANIA I UPORZĄDKOWANIA PRZESTRZENI WOKÓŁ SPICHLERZA Z PRZEJŚCIEM DO UL 3. PUŁKU PIECHOTY.....	118
Rysunek 72. REJON 10 - WIDOK ZABUDOWY PRZED I PO PROCESIE REWITALIZACJI I UPORZĄDKOWANIA PRZESTRZENI.....	118
Rysunek 73. PROJEKT MURALU W REJONIE 11.....	119
Rysunek 74. UL. ARMII POLSKIEJ.....	119
Rysunek 75. REJON 13 – NIEZAGOSPODAROWANE ATRAKCYJNE PRZESTRZENIE MIEJSKIE.....	120
Rysunek 76. POWIĄZANIA LPR Z DOKUMENTAMI O CHARAKTERZE STRATEGICZNYM.....	192
RYSUNEK 77. PROCEDURA MONITOROWANIA LPR.....	207